

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA DARŁÓWO

na lata
2027–2040

Opracowanie:

Urząd Miejski w Darłowie

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Miejskiego w Darłowie i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040 zawiera najaktualniejsze dane w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc dane według stanu na 31 grudnia 2024 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU MIASTA DARŁOWO	8
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	9
2. Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej.....	12
3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	14
4. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	15
5. Jakość życia w Mieście – wyniki badań ankietowych.....	18
5.1. Ocena sytuacji w Mieście	19
5.2. Pożądane priorytety rozwojowe.....	22
6. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej.....	23
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU MIASTA DARŁOWO	29
1. Misja i wizja.....	30
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.....	31
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Darłowo oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście.....	55
4. Spójność kierunków rozwoju Miasta z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	85
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	92
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	95
Załącznik nr 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Miasta Darłowo	98
Załącznik nr 2: Wzór ankiety.....	194
Załącznik nr 3: Tabela ewaluacyjna.....	200

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2040 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastrukturalne czy środki finansowe. Strategia stanowi również formalną podstawę i uzasadnienie do aplikowania o zewnętrzne środki finansowe na realizację celów rozwojowych Gminy oraz wsparcie w procesie przygotowania dokumentacji aplikacyjnej.

Strategia Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznym obowiązującym w Mieście Darłowo, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Strategią rozwoju województwa zachodniopomorskiego do 2030 roku oraz Strategią Rozwoju Powiatu Sławieńskiego na lata 2024-2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla innych sektorowych planów i programów powstających w Mieście podczas jej obowiązywania. Dodatkowo, Strategia Rozwoju Miasta Darłowo będzie stanowiła ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które będą realizowane w trakcie jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne oraz stanie się punktem odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Mieście Darłowo, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2027 do 2040 roku.

Strategia Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040 została opracowana w sposób kompleksowy, z wykorzystaniem różnorodnych danych i dokumentów jako podstawy dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Miasta Darłowo w określonym czasie. Kluczowym dokumentem prawnym, który był wykorzystywany w procesie przygotowania Strategii, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ustawa ta stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych (w tym Miasta Darłowo) i określa ich zakres kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na opracowanie strategii rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne i możliwości działania Miasta w zakresie jej rozwoju na lata 2027-2040.

Prace nad Strategią rozpoczęto w kwietniu 2026 roku, po decyzji Burmistrza Miasta Darłowo o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Pierwszym krokiem było podjęcie Uchwały nr XXIX/229/2026 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 17 kwietnia 2026 roku w sprawie określenia

szczególne trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040, w tym trybu konsultacji. W związku z przystąpieniem do opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040 na mocy Zarządzenia nr GG.0050.618.2026 Burmistrza Miasta Darłowo z dnia 14 maja 2026 r. powołano Zespół ds. opracowania projektu w składzie:

- **Krzysztof Walków** – Przewodniczący Zespołu,
- **Kinga Grzelakowska** – Członek Zespołu,
- **Agnieszka Ciach** – Członek Zespołu,
- **Anna Marczak** – Członek Zespołu,
- **Barbara Kaczyńska** – Członek Zespołu,
- **Jolanta Mordacz** – Członek Zespołu,
- **Tomasz Bobin** – Członek Zespołu,
- **Agnieszka Lupke** – Członek Zespołu,
- **Barbara Butyńska-Balcerzak** – Członek Zespołu,
- **Magdalena Burduk** – Członek Zespołu,
- **Waldemar Bonk** – Członek Zespołu.

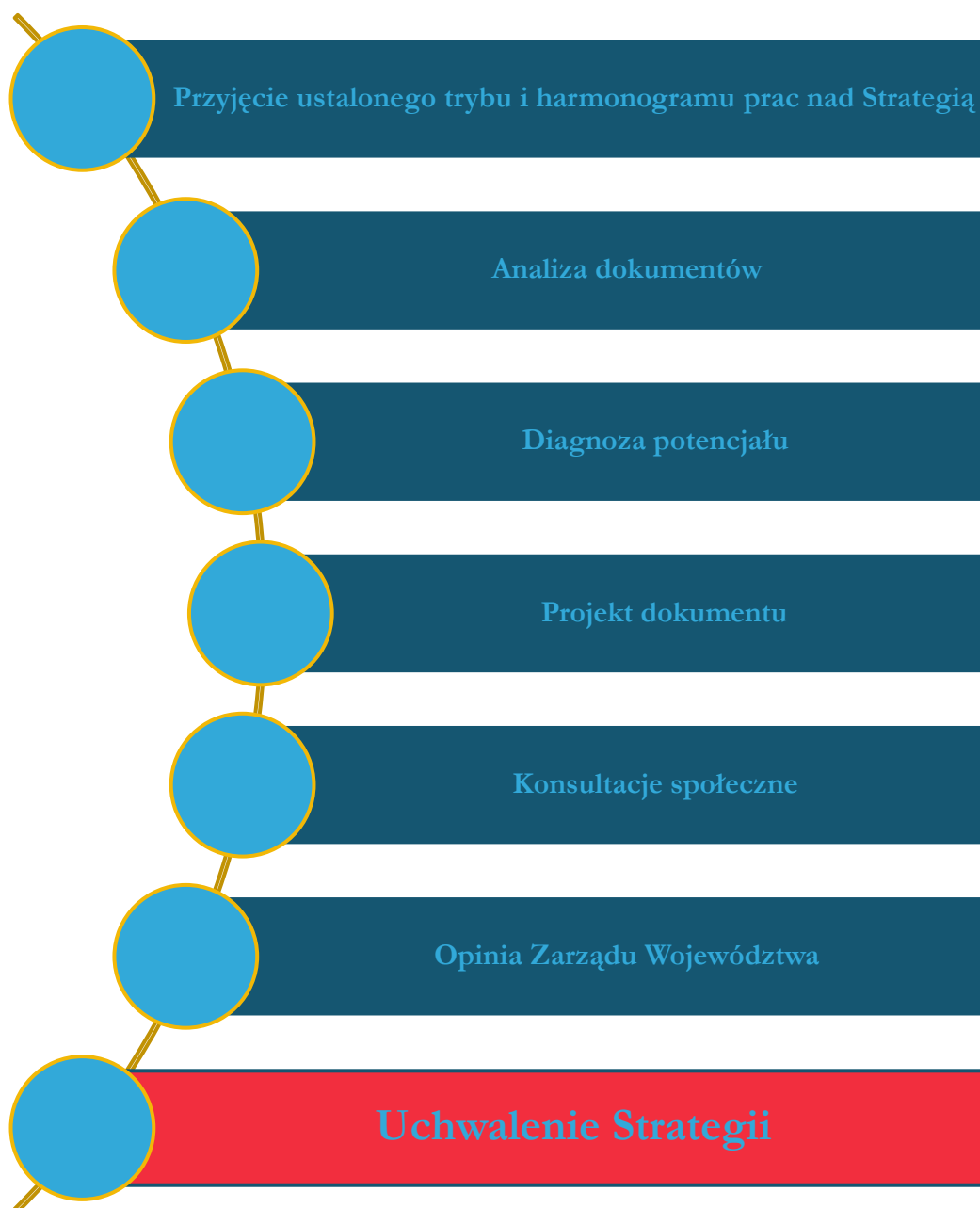
Proces tworzenia dokumentu poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy. Analiza pogłębiona została o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego oraz o informacje i materiały pozyskane podczas wywiadu pogłębionego.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Dokument powstał przy wsparciu ekspertów z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania, w składzie:

- **Joanna Mucha** - koordynatorka projektu,
- **Joanna Michałowska** – kierowniczką projektu,
- **Nina Jędrusik** – recenzentka projektu,
- **Alicja Marjańska** – członkini zespołu.

Na poniższym schemacie przedstawiono kluczowe etapy przygotowania Strategii Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040:

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU MIASTA DARŁOWO

Na podstawie przeprowadzonej **Diagnozy sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Miasta Darłowo** zidentyfikowane zostały najważniejsze potencjały rozwojowe oraz problemy dotyczące Miasta i jej najbliższego otoczenia. Poniższe wyszczególnienie zawiera **wnioski w wymiarze przestrzennym, klimatyczno-środowiskowym, gospodarczym i społecznym** opracowane w oparciu o Diagnozę, która stanowi Załącznik nr 1. Wnioski stanowią jedną z podstaw do sporządzenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszej Strategii.

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Miasto Darłowo jest gminą miejską położoną na wybrzeżu Morza Bałtyckiego, we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego, w zachodniej części powiatu sławieńskiego. Miasto zajmuje powierzchnię ok. 20, 2 km² i zamieszkiwane jest przez 12 370 mieszkańców. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 612 os./km². Najważniejszą determinantą rozwojową Miasta jest jego położenie na wybrzeżu Morza Bałtyckiego, z bezpośrednim dostępem do linii brzegowej, wraz z lokalizacją Portu Morskiego. Miasto Darłowo wyróżnia połączenie funkcji portowych i turystycznych, przy zachowaniu historycznego charakteru śródmieścia, co przekłada się na unikatowe warunki sprzyjające rozwojowi kapitału społecznego, z zachowaniem dywersyfikacji gospodarczej ośrodka.

Miasto Darłowo cechuje się stosunkowo dobrą dostępnością komunikacyjną opartą o przebieg drogi krajowej nr 37, która na ok. 14,5 km odcinku łączy Miasto z drogą ekspresową nr S6. Sieć drogową wewnątrz jednostki uzupełniają z kolei drogi wojewódzkie, w tym głównie DW203 relacji Koszalin – Ustka oraz DW205 relacji Darłowo – Bobolice, stanowiące podstawowe ramy komunikacyjne dla mieszkańców i turystów przemierzających się po wybrzeżu. Na drogi lokalne składają się trakty powiatowe oraz gminne. Miasto Darłowo regularnie podejmuje działania inwestycyjne zmierzające do modernizacji lub budowy nowych dróg, niemniej wskazana jest kontynuacja tych działań w latach kolejnych. Na terenie Miasta zlokalizowane są również punkty ładowania pojazdów elektrycznych, co stwarza warunki do promocji i rozwijania transportu nisko- i zeroemisyjnego. Działania w tym zakresie winny być traktowane priorytetowo.

Przez teren Miasta biegnie także linia kolejowa nr 418 relacji Sławno-Darłowo, wraz z punktem węzłowym w postaci Dworca kolejowego przy ul. Bogusława X 28 w Darłowie. Z dworca w Darłowie realizowane są regularne połączenia z wykorzystaniem szynobusów m.in. do Sławna, Koszalina czy Kołobrzegu. Zgodnie z planami na poziomie krajowym możliwe jest, iż przez Darłowo będzie biegła nadmorska linia Kolei Dużych Prędkości (KPD) wiodąca z Darłowo przez

Darłówko, Żukowo Morskie, Bobolin, Dąbki, Bukowo Morskie, Dobiesław, aż do Wiekowic wraz z wpięciem na linię kolejową nr 202 relacji Gdańsk Główny-Stargard. Realizacja tej inwestycji powodowałaby możliwość uruchomienia dalekobieżnych połączeń między Darłowem a innymi ośrodkami miejskimi, stwarzając szanse nie tylko na rozwój ruchu turystycznego, ale również poprawę dostępności komunikacyjnej regionu.

Miasto jest organizatorem transportu zbiorowego w ograniczonym zakresie. Realizowane kursy między Darłowem, Darłówkiem Wschodnim i Darłówkiem Zachodnim nie odpowiadają zapotrzebowaniu ze strony mieszkańców. Należy zwrócić uwagę przede wszystkim na takty dzielące poszczególne połączenia oraz ograniczoną możliwość przemieszczania się wewnątrz Miasta. W sezonie turystycznym Darłowo jest obsługiwane przez wielu prywatnych przewoźników, jednak zarówno ceny biletów jak i brak regularności połączeń powoduje, iż usługi te są skierowane silniej do osób odwiedzających niż mieszkańców Miasta. Celem przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu również w granicach Miasta wskazany jest rozwój regularnego transportu zbiorowego, funkcjonującego całorocznie, poprzez rozszerzenie linii komunikacyjnych oraz zwiększenie częstotliwości kursów. Ważnym elementem układu komunikacyjnego Miasta pozostaje również Port Morski zapewniający transport w ruchu pasażerskim i towarowym. Toczące się prace modernizacyjne stanowią fazę przygotowawczą do uruchomienia na terenie Portu terminala serwisowego morskich farm wiatrowych. Powodzenie tego zamierzenia może znacząco zwiększyć zyski Portu oraz jego renomę – wówczas byłby to pierwszy tego typu terminal na polskim wybrzeżu. Oczywiście, inwestycja ta ma ogromne znaczenie w zakresie rozwoju gospodarczego Miasta.

Darłowo posiada rozbudowany system szlaków rowerowych, które mogą służyć nie tylko rozwojowi turystyki, ale również być alternatywą komunikacyjną dla mieszkańców. Ważnym elementem pozostaje również dalszy rozwój sieci dróg rowerowych, realizowany przy okazji kolejnych inwestycji. Ze względu na przebieg szlaków rowerowych w większości przez centrum Miasta Darłowo, przy jednoczesnym braku separacji ruchu rowerowego od ruchu pieszego czy samochodowego obserwowane są również zdarzenia niebezpieczne i potencjalnie niebezpieczne. Wskazane jest zatem podjęcie dalszych działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa na istniejących szlakach rowerowych.

Względem terytorializacji polityk regionalnych Miasto Darłowo zaliczono do obszarów funkcjonalnych: Strefy Przybrzeżnej, Specjalnej Strefy Włączenia oraz OF ośrodka ponadlokalnego wspomagającego rozwój z obszarem oddziaływania (Sławno). Spośród wyznaczonych ośrodków funkcjonalnych wyznaczonych w Planie Zagospodarowania Województwa

Zachodniopomorskiego, dwa wskazano jako Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) w Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030: OSI Specjalnej Strefy Włączenia oraz OSI OF o znaczeniu regionalnym Sławna.

W strukturze użytkowania gruntów w Mieście Darłowo dominują tereny zurbanizowane - ok. 36% powierzchni, podczas gdy użytki rolne stanowią ok. 8% a lesistość wynosi ok. 1%. W strukturze funkcjonalno-przestrzennej ośrodka należy przede wszystkim wyróżnić centralnie rozwijające się Miasto, w postaci historycznego śródmieścia i osiedli mieszkaniowych oraz Darłówek będące częścią kurortową, dedykowaną w szczególności turystyce. Miasto Darłowo planuje rozpoczęcie prac nad Planem Ogólnym, jednak obecnie począwszy od 1 września 2026 roku i wygaśnięcia dotychczasowego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego pozostaje bez nadrzędnego dokumentu względem prowadzenia polityki przestrzennej. Miasto w 98% jest pokryte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, z czego ok. 7% powierzchni stanowią plany w trakcie procedury aktualizacyjnej. Polityka przestrzenna jest zatem prowadzona w ujęciu wieloletnim i oparta na dokumentach ją regulujących. Wskazane jest prowadzenie bieżącego monitoringu obowiązujących planów wraz z ich aktualizacjami (o ile wystąpi taka potrzeba), jak również przystąpienie do opracowania Planu Ogólnego.

Miasto Darłowo cechuje się bogatą, wielowiekową historią, powiązaną również ze zmianami granic państwowych i przynależności ośrodka. W granicach Polski Darłowo znalazło się dopiero po zakończeniu II Wojny Światowej, dlatego też w Mieście obserwuje się głównie wpływy niemieckie względem obiektów zabytkowych i historycznych obiektów. Ochroną konserwatorską, poprzez wpis do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego objęty jest m.in. układ urbanistyczny Miasta oraz 18 obiektów zabytkowych. Darłowo cechuje się ogromnym potencjałem do rozwoju turystyki, głównie skoncentrowanej w Darłówku. To tam mieści się główna baza hotelowa, gastronomiczna i rekreacyjna Miasta. Niemniej, to w centrum Darłowa koncentrują się usługi kulturalne, w tym obejmujące tzw. kulturę wyższą. Przez teren Miasta przebiega turystyczny szlak rowerowy Velo Baltica, który również stanowi atrakcję dla części osób odwiedzających. Darłowo cechuje się unikatowymi warunkami do dalszego rozwoju w oparciu o sektor turystyki, który jednak wymaga szerszego ujęcia problematyki, a zatem nastawienia również na rozwijanie rekreacji, sportu i kultury.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej

Miasto Darłowo w ujęciu fizycznogeograficznym położone jest w granicach mezoregionu Wybrzeża Słowińskiego, budowanego głównie przez plaże, nadmorskie wydmy, bagna i jeziora przybrzeżne. Krajobraz jest stosunkowo urozmaicony typowymi nadmorskimi formami.

Główną osią hydrograficzną na terenie Miasta jest rzeka Wieprza, której ujście również zlokalizowane jest w granicach Miasta. Drugim istotnym ciekim wodnym pozostaje Grabowa – lewobrzeżny dopływ Wieprzy. Sieć uzupełniają mniejsze cieki wodne oraz rowy melioracyjne. Ze względu na nadmorskie położenie oraz ukształtowanie terenu Miasto narażone jest na wystąpienie powodzi zarówno od strony Morza Bałtyckiego, jak i Wieprzy oraz Grabowej. Szczególnie istotne pozostaje uwzględnianie występującego ryzyka przy projektowaniu nowej infrastruktury, budowli i budynków. Jednocześnie, ważnym elementem będzie rozwój retencji na terenie Miasta, m.in. poprzez budowę zbiorników retencyjnych na zachodnim brzegu Grabowej. Pomimo rozległych terenów szczególnie narażonych na występowanie powodzi, Miasto Darłowo pozostaje silnie zagrożone suszą. To również determinuje potrzebę związaną z dalszym rozwojem retencji wód opadowych i roztopowych.

Ogólne warunki klimatyczne panujące w Mieście określić należy jako stosunkowo łagodne, jednak w związku z obserwowanymi zmianami klimatycznymi można przewidywać, iż wzrastać będzie częstotliwość występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. W tym wypadku szczególną uwagę należy zwrócić na obiekty i infrastrukturę nadbrzeża, gdzie działania powinny się skupić m.in. na budowie falochronów zapobiegających erozji nadbrzeża. Centrum Miasta jest z kolei silnie narażone, przez zwartą zabudowę i wysoki udział terenów utwardzonych, na występowanie tzw. powodzi błyskawicznych. Ważnym elementem pozostaje zatem rozwój sieci kanalizacji deszczowej oraz małej retencji również na obszarach zurbanizowanych. Wskazane jest również zachowanie większego odsetka powierzchni biologicznie czynnych przy przyszłych planowanych inwestycjach.

Darłowo, ze względu na swoje położenie cechuje się bardzo dobrą jakością powietrza atmosferycznego. Oczywiście, wpływ na to ma zarówno nadmorskie położenie, jak i intensywne wiatry. Prowadzone działania powinny natomiast uwzględniać dalszą ochronę powietrza, jako kluczowego elementu środowiska naturalnego. Na terenie Miasta Darłowo, ze względu na wysokie walory przyrodnicze wprowadzone zostały obszarowe formy ochrony, w tym obszar chronionego krajobrazu „Koszański Pas Nadmorski”, a także obszary Natura2000, obejmujące swym zasięgiem dolinę Wieprzy i Studnicy oraz przybrzeżne wody Bałtyku.

Darłowo charakteryzuje się korzystnymi warunkami do rozwoju odnawialnych źródeł energii, szczególnie silowni wiatrowych oraz instalacji fotowoltaicznych. Należy jednak podkreślić, iż Miasto jest stosunkowo wysyczone obszarowymi instalacjami OZE. W zakresie dalszego rozwoju przewiduje się postawienie na rozwój indywidualnych mikroinstalacji. Energetyka prosumencka może przynieść wymierne korzyści środowiskowe dla Miasta, ale również oszczędności dla mieszkańców. Oczywiście, dla Darłowa najkorzystniejszym kierunkiem jest rozwój morskich farm wiatrowych wraz z otwarciem na terenie portu terminala serwisowego.

Sieć wodno-kanalizacyjna na terenie Miasta Darłowo jest wysoko rozwinięta, a dostęp do niej posiada odpowiednio w przypadku wodociągu 98% mieszkańców, a w przypadku kanalizacji 96% mieszkańców. W wielu przypadkach, zarówno sieć wodociągowa jak i kanalizacyjna wymaga podjęcia prac modernizacyjnych pozwalających uniknąć ryzyka występowania awarii. Miasto zaopatrywane jest w wodę z jednego ujęcia zlokalizowanego u zbiegu ulic Leśnej i Rzecznej. W sezonie turystycznym, a zatem począwszy od maja do października, gdzie liczba osób korzystających z sieci wzrasta, zdarzają się również problemy w zakresie ciśnienia wody w sieci. W tym celu, wskazane jest stałe monitorowanie ujęć wód w zachodniej części Darłowa, przy ulicach Sosnowej i Rzecznej oraz rozważenie uruchomienia poboru wody z jednego z nich. Ścieki komunalne z terenu Miasta odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Żukowie Morskim. Oczyszczalnia, w związku z przeprowadzoną modernizacją pozostaje w pełni wydajna i zdolna do obsłużenia również wyższej liczby mieszkańców. W zakresie infrastruktury sieciowej, 92% mieszkańców posiada dostęp do sieci gazowej. Ewentualny rozwój sieci gazowej dyktowany jest natomiast bezpośrednim zainteresowaniem ze strony mieszkańców. Obecnie nie obserwuje się potrzeb związanych z rozwojem sieci gazowej.

W Mieście Darłowo wykazano z kolei problemy w zakresie gospodarki odpadami. Miasto nie spełnia wymaganych norm w zakresie poziomu przygotowania odpadów do ponownego użycia lub recyklingu. Aspekty te mogą być również powiązane z ogólną charakterystyką miejsca jako destynacji turystycznej i gwałtownego wzrostu obsługiwanych osób w sezonie letnim. Należy przedsięwziąć działania ukierunkowane na poprawę gospodarki odpadami, w tym analizę taktów odbiorów. W Mieście funkcjonuje PSZOK zlokalizowany przy ul. Fryderyka Chopina 61, który nie wymaga obecnie prac modernizacyjnych.

W zakresie pozostałej działalności, Miasto Darłowo realizuje dokumenty strategiczne, ukierunkowane na ochronę lub poprawę stanu środowiska naturalnego. Wskazana jest bieżąca aktualizacja opracowań dotyczących stanu środowiska, w tym Programu Ochrony Środowiska oraz Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. W Mieście wydawane są również bieżące decyzje

środowiskowe, pozostające ważnym elementem kształtowania środowiska. W Darłowie głównie dotyczą one budowy kolejnych obiektów hotelowych lub apartamentowców.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Miasto Darłowo jest największym ośrodkiem pod względem liczby mieszkańców i liczby podmiotów gospodarczych w powiecie sławieńskim, przy dominującym udziale podmiotów działających w ramach sekcji I PKD (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi). Głównym problemem w zakresie rozwoju przedsiębiorczości jest brak większych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Miasta, które tworzyłyby całoroczne miejsca pracy dla mieszkańców. Mimo obecności terenów inwestycyjnych, zlokalizowanych przy ul. Lotników Morskich, obecnie nie cieszą się one szczególną uwagą ze strony potencjalnych inwestorów. Głównym atutem Darłowa pozostaje jego położenie, które z jednej strony jest marginalne względem kraju, z drugiej zaś pozostaje otwarte na basen Morza Bałtyckiego. Ponownie, kluczową szansą rozwojową dla Darłowa byłoby otwarcie terminala serwisowego morskich farm wiatrowych wraz z lokalizacją na terenach inwestycyjnych magazynów części i punktów naprawy. Ze względu na turystyczny charakter ośrodka należy również mieć na uwadze, iż potencjalny przemysł nie może być uciążliwy, względem hałasu czy zapachu, gdyż wówczas mógłby negatywnie wpłynąć na pozostałe funkcje ośrodka.

Poziom bezrobocia w Mieście Darłowo jest stosunkowo wysoki i wynosi ok. 6%, pozostając wyższym od średniej wojewódzkiej, ale wciąż niższym od średniej powiatowej. Darłowski rynek pracy jest wprost zależny od sektora turystyki. W sezonie wakacyjnym w Mieście zatrudnienie znajdują osoby przyjezdne w ramach prac sezonowych, a także mieszkańcy. Liczba całorocznych miejsc pracy jest jednak niewystarczająca, co skutkuje ogólnie stosunkowo wysokim poziomem bezrobocia. Status i jakość zatrudnienia determinują z kolei zamożność mieszkańców. Średnia pensja w Darłowie wynosi nieco ponad 7 100 zł brutto i jest niższa od średniej powiatowej oraz wojewódzkiej. W Darłowie przede wszystkim obserwuje się niedostatek miejsc pracy dla osób z wyższym wykształceniem, w zakresie bardziej wymagających stanowisk. Należy przedsięwziąć kroki zmierzające do promocji lokalnych stref inwestycyjnych i kolejnych prób przyciągnięcia inwestorów na teren Miasta. Dodatkowo, ważne jest również współdziałanie z mieszkańcami, w zakresie wsparcia ich przekwalifikowania czy poprawy kompetencji.

Miasto Darłowo cechuje się stosunkowo wysoką samodzielnością finansową, bowiem jego dochody własne stanowią średnio powyżej 35% ogółu budżetu. Niemniej w latach 2023-2025 wydatki rokrocznie przekraczały dochody, generując deficyt budżetowy na poziomie niespełna 30

mln zł. W kolejnych latach wskazane jest ograniczenie wydatków bieżących, aby bilansowały się one z dochodami bieżącymi, stwarzając możliwości inwestycyjne dla Miasta. Darłowo skutecznie sięga również po środki ze źródeł zewnętrznych, a łączna kwota dofinansowań z funduszy europejskich w latach 2004-2026 wyniosła ponad 136 mln zł. Potencjał inwestycyjny Miasta w perspektywie lata 2026-2029 (zgodnie z obowiązującą Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2026-2029) wyniesie ponad 87,2 mln zł. Środki te stwarzają potencjał do skutecznego wdrażania planowania strategicznego.

4. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Liczba ludności zamieszkująca Darłowo regularnie spada, cechując się dynamiką zmian na poziomie 98,5% w ujęciu rok do roku. Jest to najszybciej wyludniająca się gmina w powiecie sławieńskim. Należy również wskazać, iż wszystkie gminy powiatu notują spadek liczby ludności. Taki stan rzeczy w przypadku Darłowa wynika przede wszystkim ze starzejącego się społeczeństwa i bardzo niskiego przyrostu naturalnego na poziomie -8,18 promili. Oznacza to, iż każdego roku o ponad 8 osób więcej umiera niż rodzi się w Darłowie w przeliczeniu na każdy 1000 mieszkańców. Saldo migracji jest delikatnie dodatnie (0,3 promila), co wskazuje iż Miasto wciąż jest postrzegane jako atrakcyjne miejsce do życia. Niemniej starzejące się społeczeństwo determinuje potrzebę zmiany optyki na usługi społeczne. Przede wszystkim widoczna jest potrzeba rozwijania usług senioralnych oraz dedykowanych osobom niesamodzielnym, a także poprawa dostępności opieki zdrowotnej, zwłaszcza w przypadku lekarzy specjalistów.

Darłowo cechuje się najwyższym w powiecie współczynnikiem obciążenia demograficznego, który wskazuje, iż na każde 100 osób w wieku produkcyjnym w Darłowie przypada 41,3 osoby w wieku poprodukcyjnym. Zgodnie z prognozami GUS niekorzystne trendy demograficzne mają się nasilać. Niezbędna będzie adaptacja do zmian demograficznych, przede wszystkim w zakresie dostosowania usług publicznych świadczonych przez Miasto. Skutkiem tych zmian jest również obniżenie poziomu kapitału społecznego, które będzie wpływać na spadek produktywności gospodarczej w ujęciu lokalnym.

Miasto Darłowo nie prowadzi żadnego publicznego żłobka ani klubu malucha oferującego opiekę nad dziećmi do lat 3. Sektor ten został wypełniony przez podmioty prywatne, które wciąż dysponują wolnymi miejscami opieki w swoich placówkach. Należy jednak podjąć działania zmierzające do kalkulacji kosztów i weryfikacji możliwości utworzenia publicznego żłobka, który przy niższych kosztach pobytu dziecka umożliwiłby rodzicom wcześniejszy powrót na rynek pracy. W Darłowie działa jedno przedszkole publiczne – Przedszkole nr 2 im. Janiny Porazińskiej,

oferujące 145 miejsc opieki nad dziećmi w wieku od 3 do 6 lat. Ponadto na terenie Miasta działa 6 niepublicznych placówek, a Miasto udziela dotacji na opiekę nad dziećmi. Łącznie opiekę przedszkolną na terenie Darłowa objętych jest 489 dzieci. Należy podkreślić, iż znaczna część podopiecznych to dzieci zamieszkujące na terenie innych gmin. Nie przewiduje się zatem tworzenia kolejnych przedszkoli publicznych. Na terenie Miasta Darłowo prowadzona jest również jedna publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. Króla Eryka Pomorskiego, gdzie edukację pobiera obecnie 813 uczniów i uczennic. Szkoła dysponuje rozwiniętym zapleczem technicznym, jednak wymagane jest podjęcie prac modernizacyjno-remontowych w obrębie obiektów sportowych (sal gimnastycznych). Poza działaniami remontowymi, dostrzega się również potrzebę dalszego rozwoju zindywidualizowanych form nauczania, z uwzględnieniem potrzeb edukacyjnych poszczególnych uczniów – zarówno tych z trudnościami w nauce, jak i tych szczególnie uzdolnionych w konkretnych dziedzinach. Na terenie Miasta działa również prowadzona przez stowarzyszenie Społeczna Szkoła Podstawowa STO im. Lotników Morskich w Darłowie.

W Darłowie zlokalizowane są również szkoły średnie, dla których organem prowadzącym pozostaje powiat sławieński. Obecność Branżowej szkoły I stopnia, Technikum Morskiego oraz Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego wraz z internatem jest jednak znaczącą przewagą konkurencyjną. Szerokie grono absolwentów szkół średnich wiąże swoją karierę zawodową z morzem, jednak niewielka ich część z polską żeglugą. Ważne jest zatem współdziałanie z powiatem sławieńskim w celu silniejszego powiązania absolwentów szkół średnich z lokalnym rynkiem pracy, skłaniając ich tym samym do osiedlania się na terenie nie tylko Miasta Darłowo, ale również okolicznych miejscowości.

Miasto Darłowo posiada bogatą ofertę kulturalną, za którą odpowiadają Darłowski Ośrodek Kultury im. Leopolda Tyrmanda oraz Miejska Biblioteka Publiczna im. Agnieszki Osieckiej. DOK oferuje szereg zajęć, spotkań i wydarzeń kulturalnych, które są całkowicie bezpłatne lub wiążą się z niewielką opłatą, jednak ma trudności z dotarciem do szerszego grona odbiorców. Podobnie jest w przypadku działań podejmowanych przez Miejską Bibliotekę Publiczną. Wskazana jest kontynuacja dotychczasowych działań, przy jednoczesnej próbie dotarcia również do nowych odbiorców. Ponadto, budynek biblioteki wymaga podjęcia działań modernizacyjnych. Za organizację zajęć i wydarzeń o charakterze sportowym odpowiedzialny jest z kolei Referat Sportu i Rekreacji Urzędu Miasta, który sprawuje również nadzór nad obiektami sportowymi. Spośród obiektów sportowych prac remontowych wymagają: Stadion Miejski oraz kompleks „Orlik”.

Darłowo jest znane i cenione przez wzgląd na szereg cyklicznych wydarzeń o charakterze kulturalnym i sportowym. Wśród najważniejszych z nich wskazać należy: Bieg Króla Eryka,

Festiwal Media i Sztuka, Międzynarodowy Festiwal Filmów Skandynawskich oraz Reggaenwalde Festival. Ważnym elementem dla dalszego kształtowania rozpoznawalności Miasta oraz jego promocji przez sztukę i sport pozostaje kontynuacja wieloletnich projektów. W przestrzeni miejskiej silniej powinny być również promowane produkty lokalne Darłowa, wśród których wskazać można na ręcznie wykonywane produkty ceramiczne Darłowskiego Ośrodka Kultury oraz Winnicę Szuberta – najdalej wysuniętą na północ winnicę w Polsce. Produkty lokalne powinny przyczynić się do promowania Miasta Darłowo oraz stać się widocznymi w przestrzeni miejskiej.

Pod względem bezpieczeństwa publicznego w Darłowie mieszczą się zarówno Komisariat Policji, Posterunek Państwowej Straży Pożarnej, Placówka Straży Granicznej, Komenda Garnizonu Darłowo oraz dodatkowo funkcjonuje Straż Miejska, wspierająca powyższe instytucje. Miasto posiada również system monitoringu wizyjnego, którego rozbudowa o kolejne punkty pozostaje w planach.

W zakresie powiązań wewnętrznych i zewnętrznych Miasta, należy wskazać na rozbudowane relacje partnerskie z innymi podmiotami. Wśród organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Miasta dominują kluby sportowe, jednak nie brakuje również klubów i stowarzyszeń działających w innych obszarach. Celem zapewnienia partycypacji mieszkańców w procesach zarządczych Miasto w 2015 roku powołało Radę Seniorów oraz uruchomiło Budżet Obywatelski. Rada Seniorów ma za zadanie na bieżąco monitorować i zgłaszać potrzeby tej konkretnej grupy społecznej, poprawiając tym samym jej sprawczość i widzialność społeczną. Budżet obywatelski jest z kolei elementem umożliwiającym zaangażowanie mieszkańców w sposób bezpośredni do tworzenia przestrzeni i atrakcji miejskich. Ważnym elementem dla dalszego rozwoju postaw obywatelskich pozostaje powołanie Młodzieżowej Rady Miasta, która z kolei mogłaby mieć wpływ na kształt polityki kierunkowanej do młodych mieszkańców. W zakresie współpracy z otoczeniem zewnętrznym, Darłowo pozostaje aktywnym członkiem związków i stowarzyszeń na poziomie regionalnym (Pomerania, Środkowopomorska Grupa Działania, Darłowska Lokalna Organizacja Turystyczna, Darłowska Lokalna Grupa Rybacka), krajowym (Związek Miasta i Gmin Morskich) i międzynarodowym (Związek Miast Bałtyckich, Hanza). Wskazane jest dalsze zacieśnianie współpracy, przede wszystkim z partnerami zagranicznymi w zakresie wymiany doświadczeń i podejmowania nowych, wspólnych inicjatyw gospodarczych i kulturalnych.

Darłowo charakteryzuje się stosunkowo dobrym dostępem do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej. Występuje z kolei znaczący deficyt w przypadku dostępności lekarzy specjalistów. Niewielka różnorodność specjalizacji lekarzy dostępnych w Mieście, wraz z ograniczonymi możliwościami w zakresie terminów negatywnie wpływa na dobrostan mieszkańców. Miasto w tym

zakresie posiada ograniczone możliwości wsparcia, jednak przewiduje się prowadzenie działań pośrednio wpływających na dostępność lekarzy specjalistów, m.in. w zakresie dowozu pacjentów na wizyty. Niska dostępność specjalistycznej opieki zdrowotnej powiązana jest również ze słabą kondycją szpitala powiatowego w Sławnie, która wymusza dłuższe podróże pacjentów.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej pozostaje odpowiedzialny za świadczenie usług społecznych, w zakresie pomocy społecznej. Wskazywana już potrzeba stałego rozwijania usług senioralnych będzie determinowała również rozwój działalności MOPS. Wśród działań priorytetowych należy wskazać na potrzebę stałego podnoszenia kompetencji kadr, jak również rozwój wachlarza usług świadczonych środowiskowo, w tym opiekuńczych i specjalistycznych. MOPS już teraz prowadzi Klub Seniora, który stanowi miejsce aktywności dla osób starszych, animując czas wolny oraz wspierając osoby w wieku senioralnym.

Miasto Darłowo dysponuje aż 265 lokalami komunalnymi i 54 lokalami pozostającymi w najmie socjalnym. Widoczna jest natomiast potrzeba utworzenia mieszkań wspomaganych i treningowych. Mieszkania wspomagane umożliwiłyby osobom niesamodzielnym dłuższe zamieszkiwanie w mieszkaniu przy ofercie wsparcia ze strony osób asystenckich. Z kolei mieszkania treningowe służyłyby na potrzeby usamodzielnienia osób w trudnej sytuacji życiowej, m.in. po pobycie w domu dziecka czy zakładzie poprawczym, które wymagają wsparcia w nauce codziennych czynności.

5. Jakość życia w Mieście – wyniki badań ankietowych

W celu pogłębienia wniosków z diagnozy Miasta Darłowo przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców. Odpowiedzi udzielać można było poprzez kwestionariusz dostępny on-line. Badanie było anonimowe, a udział dobrowolny dla wszystkich zainteresowanych. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców oraz interesariuszy Miasta na temat jakości życia w Mieście oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu kilku obszarów funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego, a poruszane tematy dotyczyły społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni, środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki, rekreacji, edukacji i kultury.

Badanie ankietowe trwało od 15 maja do 30 czerwca 2026 roku. Łącznie zebrano 338 odpowiedzi. Wśród respondentów przeważały kobiety, które stanowiły 47,6% ogółu respondentów. Analizując strukturę wieku osób biorących udział w badaniu, należy stwierdzić, iż większość stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (31,4%). Pod względem zatrudnienia, największy odsetek stanowiła grupa osób pracujących, poza prowadzeniem własnej działalności gospodarczej (66%).

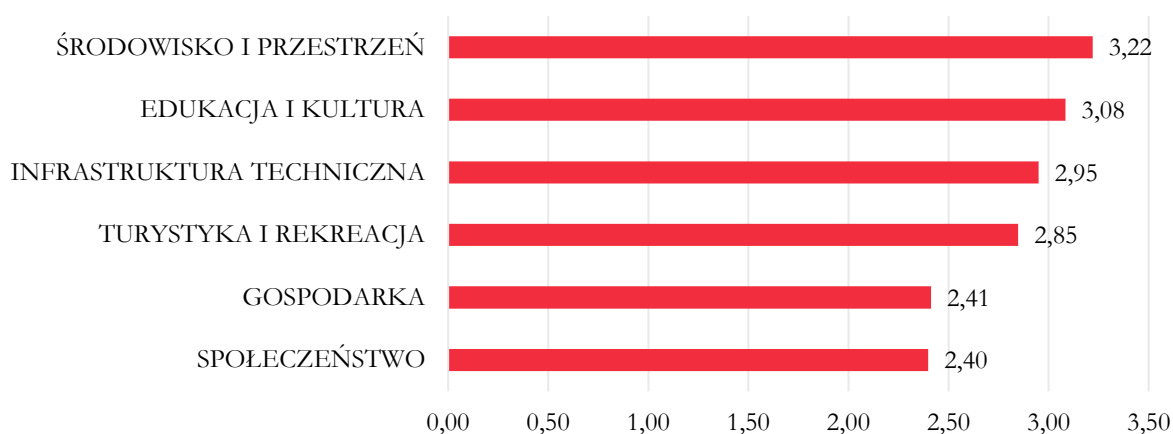
5.1. Ocena sytuacji w Mieście

W przeprowadzonym badaniu ankietowym przyjęto skalę od 1 do 5, gdzie:

- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadawalająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”.

Mieszkańcy **najwyżej** ocenili działania w zakresie **środowiska i przestrzeni** – średnia ocen dla tego obszaru wyniosła 3,22. Z kolei **najniżej** oceniony został aspekt związany ze społeczeństwem – średnia ocena dla tego obszaru wyniosła 2,40. Natomiast średnia ocena dla wszystkich przedstawionych obszarów wyniosła 2,82. Oznacza to, że poszczególne aspekty funkcjonowania Gminy w większości ocenione zostały zadowolająco.

Ryc. 1. Średnia ocena rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

W poniższej tabeli przedstawiono średnią ocenę poszczególnych komponentów, które wchodziły w skład przedstawionych powyżej obszarów rozwojowych. Wyniki badań pomagają w określeniu priorytetów rozwojowych Gminy na kolejne lata. Najwyżej oceniono: jakość powietrza, walory środowiska przyrodniczego, dostępność usług, dostęp do edukacji w szkołach podstawowych, stan dróg, poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej, jakość opieki w żłobkach. Z kolei najniżej oceniono: dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, możliwości zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej, dostęp do podstawowej opieki medycznej, możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem, możliwości uzyskania zatrudnienia.

Tab. 1. Ocena poszczególnych komponentów w badanych obszarach rozwojowych w Mieście Darłowo

SPOŁECZEŃSTWO	OCENA: 2,40
jakość opieki w żłobkach/klubach dziecięcych	3,29
aktywność mieszkańców na rzecz Miasta (np. wolontariat, partycypacja społeczna, inicjatywy oddolne)	3,02
dostęp do żłobków/klubów dziecięcych	2,85
dostępność architektoniczna budynków administracji publicznej	2,80
bezpieczeństwo publiczne	2,69
zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Miasta Darłowo	2,50
wsparcie osób starszych (np. domy pomocy społecznej, kluby seniora)	2,45
skuteczność działania pomocy społecznej	2,44
wsparcie osób niesamodzielnych (np. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)	2,12
dostęp do podstawowej opieki medycznej	1,69
możliwości zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Miasta	1,67
dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,27
GOSPODARKA	OCENA: 2,41
dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)	3,66
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,72
atrakcyjność inwestycyjna	2,64
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	2,29
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej	2,21
funkcjonowanie transportu zbiorowego	2,15
możliwość uzyskania zatrudnienia	1,87
możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem	1,77
TURYSTYKA I REKREACJA	OCENA: 2,85
poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)	3,37
jakość istniejących ścieżek rowerowych	3,33
atrakcyjność turystyczna	3,27
system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwości traktowania ich jako alternatywy dla transportu samochodowego)	3,26
poziom bazy gastronomicznej	3,17
jakość istniejących chodników	2,98
wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	2,93
poziom bazy sportowo-rekreacyjnej	2,74
działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	2,67
oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci	2,54
oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów	2,50
oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych	2,16
oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży	2,09
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	OCENA: 2,95
stan dróg	3,41
jakość sieci gazowej	3,38
dostępność szerokopasmowego Internetu	3,03

bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem samochodów osobowych i ciężarowych	2,81
mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)	2,72
jakość sieci kanalizacyjnej	2,72
jakość sieci wodociągowej	2,58
EDUKACJA I KULTURA	OCENA: 3,08
dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	3,58
jakość edukacji przedszkolnej	3,37
jakość infrastruktury przedszkolnej	3,32
działalność instytucji kultury (np. Darłowski Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna)	3,31
jakość infrastruktury w szkołach ponadpodstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, itp.)	3,29
dostęp do edukacji przedszkolnej	3,28
jakość edukacji w szkołach podstawowych	3,24
jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, itp.)	3,17
jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych	3,15
dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)	3,09
dostęp do obiektów kulturalnych (godziny i dni otwarcia, itp.)	2,93
dodatkowa oferta w szkołach (koła zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia, itp.)	2,83
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach	2,73
organizacja dowozu dzieci do szkół	2,71
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach	2,70
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych	2,64
ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	OCENA: 3,22
jakość powietrza	4,13
walory środowiska przyrodniczego	3,78
dostępność terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	3,65
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	3,29
czystość terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	3,26
estetyka (czystość przestrzeni publicznych)	3,10
system odbioru odpadów	3,09
świadomość ekologiczna mieszkańców	2,86
rozwój odnawialnych źródeł energii	2,82
oferta działań wspierających ochronę środowiska (np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła)	2,81
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	2,63

Zródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

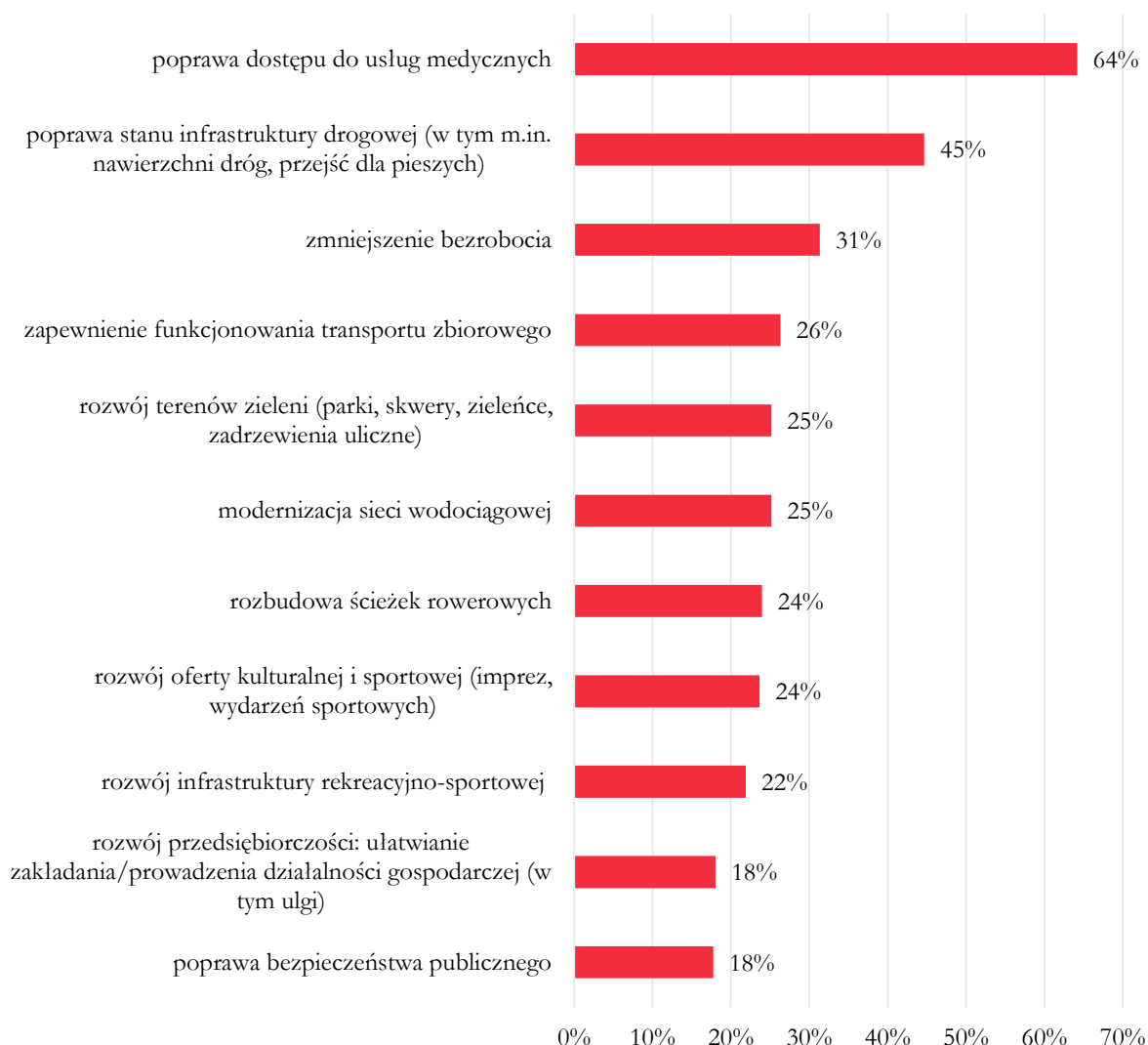
5.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie zapytano także o to, co według respondentów powinno być wizytówką Gminy. Było to pytanie otwarte, dzięki czemu respondenci zyskali swobodę wskazania komponentu, czy miejsca. Poniżej zestawiono najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

- Pomnik Rybaka – to historyczna fontanna posadowiona na rynku miejskim w Darłowie, która od ponad 100 lat stanowi rozpoznawalny punkt na mapie Miasta;
- Zamek Książąt Pomorskich wraz z postacią Króla Eryka – to jedyny zachowany gotycki zamek na wybrzeżu, obecnie stanowiący siedzibę muzeum, będący jednym z najpowszechniej kojarzonych z Darłowem obiektem;
- Zabytkowe śródmieście – Miasto wyróżnia również zachowany oryginalny układ urbanistyczny śródmieścia objęty ochroną konserwatorską, wraz z licznymi obiektami zabytkowymi, które przyciągają uwagę osób odwiedzających.

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Miasta Darłowo w przeciągu najbliższych kilku lat. Respondenci najczęściej wskazywali na: poprawę dostępu do usług medycznych, poprawę stanu infrastruktury drogowej, zmniejszenie bezrobocia, zapewnienie funkcjonowania transportu zbiorowego, rozwój terenów zieleni oraz modernizację sieci wodociągowej.

Ryc. 2. Liczba odpowiedzi respondentów na wybrane priorytety rozwojowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

6. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest często stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. To narzędzie pozwala na porównanie mocnych i słabych stron jednostki wynikających z jej wewnętrznego otoczenia oraz identyfikację szans i zagrożeń dla rozwoju, które płyną z otoczenia zewnętrznego. Ponadto, dzięki analizie SWOT, można również określić, jak te elementy wzajemnie na siebie oddziałują.

Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

Analizę SWOT dla Miasta Darłowo opracowano bazując na:

- diagnozie sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Miasta Darłowo oraz zawartych w niej danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Darłowie, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych;
- wynikach badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców oraz interesariuszy Strategii;
- materiale wypracowanym podczas spotkania z mieszkańcami, przedstawicielami władz Miasta i pracownikami Urzędu Miejskiego w Darłowie.

Analizę SWOT dla Miasta Darłowo przedstawia poniższa tabela.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Dogodne położenie na wybrzeżu Morza Bałtyckiego, tworzące wyjątkowo korzystne warunki dla rozwoju turystyki, • Dobra dostępność drogowa oparta na DK37 i bliskości trasy S6 oraz drogach lokalnych w dobrym stanie technicznym,	• Marginalne położenie Miasta względem ośrodka wojewódzkiego utrudniające dyfuzję innowacji i impulsów rozwojowych, • Niedostatecznie rozwinięta komunikacja miejska, utrudniająca przemieszczanie się mieszkańców wewnątrz Miasta,

- Obecność regularnych połączeń kolejowych wraz z lokalizacją dworca kolejowego w Mieście w ciągu linii kolejowej nr 418,
- Stale rozwijający się Port Morski w Darłowie pełniący funkcje handlowe, rybne i turystyczne,
- Rozbudowana sieć szlaków rowerowych, w tym tras międzynarodowych pełniących funkcje turystyczne oraz komunikacyjne wobec mieszkańców Miasta,
- Obecność infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych, umożliwiającą rozwój nisko- i zeroemisyjnych form transportu,
- Wysokorozwinięta sieć telekomunikacyjna, skutkująca wysoką dostępnością cyfrową obszaru, umożliwiającą rozwój aktywności czasu wolnego i gospodarczej,
- Historyczny układ urbanistyczny Miasta objęty ochroną konserwatorską, wraz z licznymi dobrze zachowanymi obiektami zabytkowymi, będący wyrazem dziedzictwa materialnego Miasta Darłowo,
- Wysokiej jakości powietrze atmosferyczne, ze względu na bliskość morza oraz łatwe przewietrzanie Miasta,
- Wysoki odsetek miejscowych planów wymagających aktualizacji, których obecne zapisy negatywnie wpływają na kształtowanie zabudowy oraz jej różnorodność, w szczególności w Darłównie,
- Występowanie rozległych powierzchniowo obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, zarówno ze strony rzek jak i morza,
- Występowanie silnego zagrożenia suszą na terenie Miasta, powodujące potrzebę rozwoju systemów retencjonowania wody,
- Wysoki stopień utwardzenia gruntów w obszarze śródmieścia, powodujący ryzyko występowania tzw. powodzi błyskawicznych, determinujący potrzebę adaptacji do zmian klimatu i poprawy bezpieczeństwa mieszkańców w tym zakresie,
- Obecność w większości przestarzałej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, skutkująca jej wzmożoną awaryjnością,
- Obecność jednego głównego ujęcia wody, wraz z SUW, która w okresie wakacyjnym nie zaspokaja w pełni potrzeb mieszkańców, co widoczne jest poprzez obniżające się ciśnienie wody na sieci,

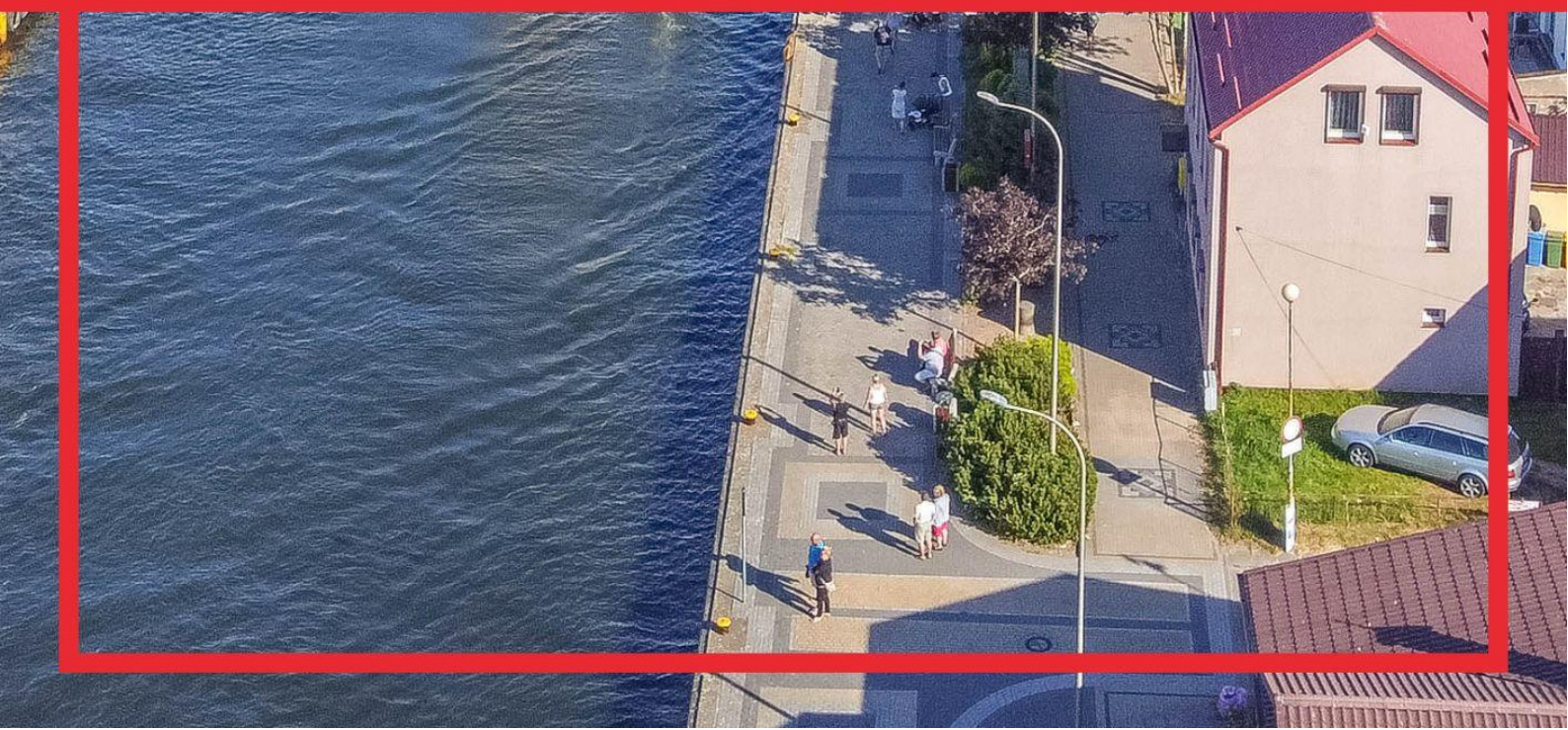
- Obecność obszarowych form ochrony przyrody, w tym OChK Koszaliński Pas Nadmorski, umożliwiających zachowanie walorów środowiska naturalnego,
- Występowanie korzystnych uwarunkowań dla rozwoju OZE, w szczególności siłowni wiatrowych i instalacji fotowoltaicznych,
- Zmodernizowana i w pełni wydajna oczyszczalnia ścieków komunalnych, mogąca obsłużyć większą liczbę odbiorców,
- Wysoko rozwinięta przedsiębiorczość w zakresie usług turystycznych: kwaterunku, gastronomii i towarzyszących,
- Obecność wyznaczonych terenów inwestycyjnych na terenie Miasta, dedykowanych rozwojowi przedsiębiorczości,
- Stosunkowo wysoka samodzielność finansowa Miasta (wysoki udział dochodów własnych) oraz zdolność do pozyskiwania środków zewnętrznych, skutkująca zwiększeniem możliwości inwestycyjnych,
- Nieznacznie dodatnie saldo migracji, wskazujące na rosnącą atrakcyjność osiedleńczą Miasta,
- Niedostateczny stopień przygotowania do ponownego wykorzystania lub recyklingu odpadów komunalnych, skutkujący nie spełnianiem wymaganych poziomów,
- Sezonowość obserwowana w przypadku przeważającej liczby miejsc pracy skutkująca występowaniem bezrobocia sezonowego,
- Niedostatek stałych, całorocznych miejsc pracy, pozwalających na ustatkowanie się mieszkańców,
- Niedostateczna promocja wyrobów lokalnych, w tym produktów lokalnych mogących wspierać marketing terytorialny Miasta,
- Występujące problemy finansowe Miasta, na skutek przewagi wydatków nad dochodami, skutkujące deficytem budżetowym w latach 2023-2025 na poziomie ok. 30 mln zł,
- Wysoce ujemny przyrost naturalny, skutkujący starzeniem się społeczeństwa oraz wyludnianiem Miasta,
- Brak publicznego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3,
- Rozwinięta oferta kulturalna i edukacyjna DOK i MBP, która jednak jedynie częściowo odpowiada bieżącym potrzebom mieszkańców,

• Wysokiej jakości edukacja i opieka gwarantowana w publicznym przedszkolu i szkole podstawowej, • Wieloletnia organizacja dużych i rozpoznawalnych wydarzeń kulturalnych zaliczanych do tzw. kultury wysokiej, • Wysoko rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna dla mieszkańców.	• Niedostatecznie rozwinięta oferta usług społecznych, w tym uwzględniających potrzeby seniorów, • Brak mieszkań wspomaganych i treningowych w zasobie Miasta.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Budowa nadmorskiej linii Kolei Dużych Prędkości (KDP) z uwzględnieniem jej przebiegu przez Miasto Darłowo, • Utworzenie na terenie Portu Morskiego w Darłowie terminala serwisowego morskich farm wiatrowych, • Rosnące zainteresowanie inwestorów wyznaczonymi strefami inwestycyjnymi, w związku z rozwojem usług w Porcie Morskim, • Szersze wykorzystanie zasobów historycznych, w tym zabytków zlokalizowanych w Mieście, również przez osoby i podmioty prywatne, • Zachowanie, przynajmniej częściowe charakteru dawnego Darłówka, w zakresie turystyki ekstensywnej ukierunkowanej na wypoczynek i relaks, skutkujące większą różnorodnością świadczonych usług,	• Postępująca marginalizacja Darłowa w ujęciu regionalnych polityk rozwoju, • Dalszy niewspółmierny do zasobów kapitału społecznego rozwój sektora turystyki skutkujący przekształceniem ośrodka w kurort sezonowy, • Dalszy drenaż lokalnego rynku pracy, na rzecz zagranicznych podmiotów zajmujących się gospodarką morską, • Niestabilność finansowania działań samorządu, powiązana z kolejną perspektywą finansową UE, mogąca skutkować trudnościami w długofalowym zarządzaniu i finansowaniu działań rozwojowych, • Narastający problem związany z migracją młodych osób, w poszukiwaniu lepszych perspektyw do rozwoju osobistego, • Zagrożenia związane z kryzysami międzynarodowymi i globalnymi, które

• Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym, skutkujący poprawą transferu wiedzy, innowacji i kapitału, • Promocja Miasta w oparciu o szersze wykorzystanie istniejących produktów lokalnych, identyfikację nowych, przy ścisłej współpracy z sektorem prywatnym.	mają bezpośredni wpływ na sytuację gospodarczą kraju, • Wzrost konkurencyjności gospodarczej okolicznych ośrodków nadmorskich, skutkujący odpływem części turystów, • Postępujące zmiany klimatyczne mogące skutkować m.in. skróceniem sezonu wakacyjnego lub spadkiem zainteresowania pobytem nad Morzem Bałtyckim.
---	---

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU MIASTA DARŁOWO

1. Misja i wizja

W trakcie procesu strategicznego wypracowano MISJĘ oraz WIZJĘ Miasta Darłowo, które stanowiły fundament do określenia celów strategicznych i operacyjnych jej rozwoju.

Misja jest kluczowym elementem strategii, który określa główne kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają Gminie i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem. Jest to ścieżka, którą należy podążać w celu osiągnięcia wizji.

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Miasta Darłowo** brzmi następująco:

Misją Miasta Darłowo jest tworzenie wysokiej jakości warunków życia mieszkańców poprzez rozwój całorocznej gospodarki opartej na potencjale morza i portu, zapewnianie dostępnych usług publicznych oraz odpowiedzialne gospodarowanie przestrzenią i środowiskiem, kierując się przy tym troską o lokalną tożsamość, dziedzictwo kulturowe, bezpieczeństwo mieszkańców oraz zrównoważony rozwój Miasta.

Z kolei wizja to jasno określony obraz Miasta w 2040 roku, który odzwierciedla aspiracje władz oraz oczekiwania lokalnej społeczności. Wizja pełni rolę drogowskazu – wskazuje kierunek, w którym Gmina powinna zmierzać, aby poprzez konsekwentną realizację zaplanowanych działań, osiągnąć pożądane zmiany i rezultaty. WIZJA ukazuje Miasto Darłowo w perspektywie strategicznej – zmienionej dzięki realizacji przyjętych działań i osiągnięciu zamierzonych celów.

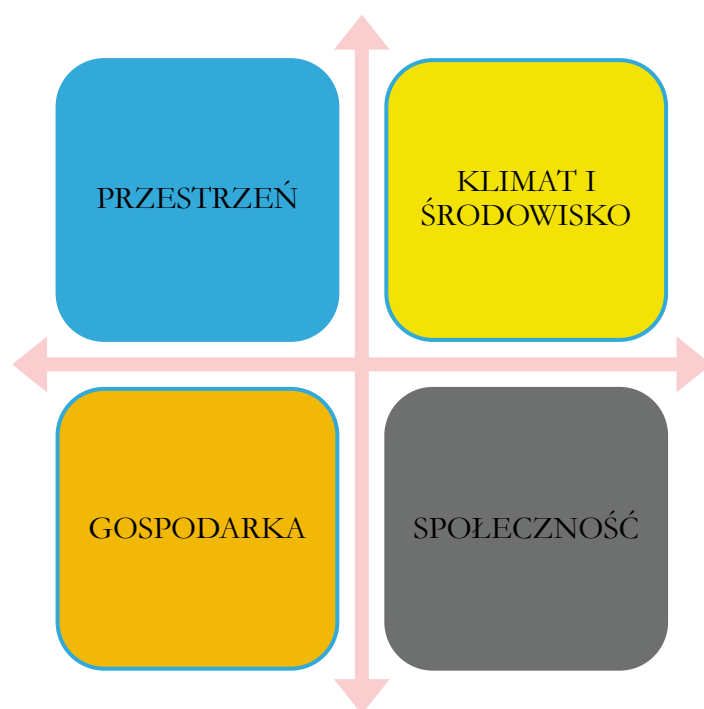
Wizja Miasta Darłowo brzmi następująco:

Darłowo w 2040 roku jest miastem, które ograniczyło zależność od sezonowości turystycznej, wzmocniło lokalny rynek pracy i skutecznie wykorzystuje potencjał portu, gospodarki morskiej oraz odnawialnych źródeł energii. Mieszkańcy korzystają z lepiej dostępnych usług publicznych, sprawnego transportu i wysokiej jakości przestrzeni miejskiej, a rozwój gospodarczy pozostaje w równowadze z ochroną środowiska, adaptacją do zmian klimatu oraz zachowaniem lokalnej tożsamości i dziedzictwa kulturowego.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Miasta Darłowo, jej aspektów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i klimatyczno-środowiskowych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono cztery główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju Miasta. W celu skutecznej realizacji założeń strategicznych, wyznaczono również cele szczegółowe (operacyjne), którym przypisano konkretne kierunki działań prowadzące do osiągnięcia zamierzonych rezultatów.

Wyznaczone dla Miasta Darłowo cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, które są ze sobą powiązane i wzajemnie się przenikają. W sferze przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej podstawę działań powinno stanowić dążenie do zrównoważonego rozwoju, opartego na racjonalnym gospodarowaniu przestrzenią, ochronie zasobów naturalnych oraz adaptacji do zmian klimatu. Z kolei w sferze gospodarczej i społecznej szczególne znaczenie ma wzmacnianie lokalnego potencjału, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz tworzenie

warunków sprzyjających przedsiębiorczości, integracji społecznej i poprawie jakości życia mieszkańców.

Poniżej przedstawiono cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami operacyjnymi. Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem w osiąganiu zamierzonych rezultatów rozwoju Miasta Darłowo.

Cel strategiczny I: Racjonalny rozwój przestrzenny i bezpieczna infrastruktura miejska

Cele operacyjne:

I.I. Funkcjonalizacja i zaplanowany rozwój przestrzenny

I.II. Bezpieczne przestrzenie publiczne i odporna infrastruktury techniczna

I.III. Miasto dostępne i skomunikowane

Cel strategiczny II: Jakościowe środowisko przyrodnicze i odporność klimatyczna

Cele operacyjne:

II.I. Ochrona środowiska przyrodniczego, ze szczególnym uwzględnieniem pasa nadmorskiego

II.II. Wdrażanie działań adaptujących do zmian klimatu oraz rozsądna gospodarka wodna

II.III. Transformacja energetyczna i poprawa gospodarki odpadami

Cel strategiczny III: Gospodarka oparta na morzu i przedsiębiorczości

Cele operacyjne:

III.I. Rozwój przedsiębiorczości i oferty inwestycyjnej

III.II. Zrównoważona turystyka rozwijająca się z poszanowaniem zasobów

III.III. Rozwój marketingu terytorialnego opartego na lokalności

Cel strategiczny IV: Budowanie atrakcyjności osiedleńczej Miasta i ograniczanie negatywnych skutków zmian demograficznych

Cele operacyjne:

IV.I. Wysokiej jakości usługi publiczne, uwzględniające potrzeby różnych grup odbiorców

IV.II. Wspieranie edukacji i wdrażanie idei uczenia się przez całe życie

IV.III. Budowa silnego kapitału społecznego opartego na relacjach

W tabeli na kolejnych stronach przedstawiono cele strategiczne wraz z przypisanymi do nich celami operacyjnymi oraz kierunkami działań.

Cel strategiczny I: Racjonalny rozwój przestrzenny i bezpieczna infrastruktura miejska

Realizacja celu strategicznego I ukierunkowana jest na kształtowanie spójnej, funkcjonalnej i bezpiecznej przestrzeni Miasta Darłowo, odpowiadającej zarówno na bieżące potrzeby mieszkańców, jak i długofalowe wyzwania rozwojowe. Podstawę podejmowanych działań stanowi racjonalne planowanie przestrzenne, rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej oraz poprawa wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Miasta. Szczególne znaczenie będzie miało zachowanie równowagi pomiędzy rozwojem funkcji mieszkaniowych i gospodarczych a ochroną historycznego układu urbanistycznego, lokalnych dominant architektonicznych i obiektów zabytkowych, które współtworzą charakter i tożsamość Darłowa.

Pierwszym z kluczowych obszarów interwencji będzie funkcjonalizacja i zaplanowany rozwój przestrzenny. Działania w tym zakresie obejmą przede wszystkim opracowanie Planu Ogólnego Miasta Darłowo, wprowadzanie gminnych standardów urbanistycznych oraz systematyczną ocenę aktualności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Polityka przestrzenna będzie prowadzona z uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb rozwojowych Miasta i prognoz demograficznych. Nowa zabudowa mieszkaniowa powinna być koncentrowana przede wszystkim na terenach wyposażonych w niezbędną infrastrukturę techniczną, natomiast rozwój funkcji gospodarczych będzie kierowany na tereny predysponowane do prowadzenia działalności inwestycyjnej. Istotnym elementem będzie również ochrona wartości kulturowych i architektonicznych Darłowa, tak aby rozwój przestrzenny nie prowadził do utraty jego historycznej specyfiki. Oczekiwanym efektem będzie powstanie racjonalnie i spójnie zagospodarowanej przestrzeni, tworzącej stabilne podstawy dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz zwiększającej atrakcyjność inwestycyjną Miasta.

Drugi kierunek działań dotyczy tworzenia bezpiecznych przestrzeni publicznych oraz odpornej infrastruktury technicznej. Zakłada się rozpoczęcie procesu rewitalizacji przestrzeni publicznych, poprawę ich dostępności architektonicznej, podnoszenie estetyki oraz dostosowywanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Ważnym aspektem będzie także uwzględnianie wymogów ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym możliwości tworzenia schronów i miejsc doraźnego schronienia ludności. Równolegle prowadzone będą działania służące zwiększeniu bezpieczeństwa i niezawodności systemów wodno-kanalizacyjnych. Obejmą one m.in. modernizację Stacji Uzdatniania Wody przy ul. Rzecznej, analizę możliwości budowy nowej stacji uzdatniania wody w Darłównu Zachodnim oraz modernizację sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej.

Trzecim filarem realizacji celu jest zwiększenie dostępności Darłowa oraz poprawa jego skomunikowania wewnętrznego i zewnętrznego. Miasto będzie kontynuowało modernizację dróg gminnych oraz współpracę z zarządcami dróg wyższych kategorii przy realizacji istotnych inwestycji komunikacyjnych, w tym dotyczących mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 205. Ważne pozostaną także działania na rzecz poprawy ponadlokalnej dostępności kolejowej, w tym wspieranie inicjatyw związanych z rozwojem Kolei Dużych Prędkości i połączeń dalekobieżnych. Jednocześnie rozwijana będzie infrastruktura piesza i rowerowa, obejmująca budowę spójnego systemu ciągów pieszo-rowerowych oraz miejskiej infrastruktury rowerowej. Istotną zmianą jakościową będzie również rozszerzenie całorocznej miejskiej komunikacji publicznej opartej na transporcie autobusowym. Podejmowane działania mają prowadzić do poprawy bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu, ograniczenia zależności od indywidualnego transportu samochodowego oraz zwiększenia mobilności mieszkańców.

Realizacja celu strategicznego I pozwoli stworzyć lepiej zaplanowane, bardziej dostępne i bezpieczne Darłowo, posiadające odporną infrastrukturę techniczną, funkcjonalne przestrzenie publiczne oraz nowoczesny i zrównoważony system komunikacyjny. Rozwój przestrzenny Miasta będzie dzięki temu prowadzony w sposób uporządkowany, odpowiadający potrzebom mieszkańców, przedsiębiorców i inwestorów, a jednocześnie respektujący jego historyczne i kulturowe wartości.

CEL I: Racjonalny rozwój przestrzenny i bezpieczna infrastruktura miejska

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
I.I. Funkcjonalizacja i zaplanowany rozwój przestrzenny	- Opracowanie Planu Ogólnego Miasta Darłowo, - Wprowadzenie gminnych standardów urbanistycznych, regulujących politykę przestrzenną i chroniących krajobraz Darłowa, - Prowadzenie regularnych ocen aktualności obowiązujących planów miejscowych wraz z aktualizacjami w przypadku stwierdzenie nieaktualności, - Wyznaczenie nowych terenów przeznaczonych pod rozwój zabudowy mieszkaniowej, przy zachowaniu realnych szacunków demograficznych dotyczących liczby mieszkańców Miasta, - Koncentrowanie zabudowy mieszkaniowej na terenach wyposażonych w infrastrukturę techniczną niezbędną dla mieszkańców, - Wyznaczenie terenów predysponowanych do rozwoju funkcji gospodarczych, - Ochrona historycznego układu urbanistycznego Miasta Darłowo, obiektów zabytkowych oraz lokalnych dominant architektonicznych jako elementów tożsamościowych budujących charakter Miasta.	Racjonalna i spójnie zagospodarowana przestrzeń, umożliwiająca zrównoważony rozwój zabudowy mieszkaniowej oparty na planach wieloletnich Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Miasta Racjonalizacja potrzeb inwestycyjnych w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej, dostosowanej do liczby ludności oraz predykcji demograficznych Zachowanie przestrzeni i obiektów o wysokich walorach architektonicznych i kulturowych	- Opracowanie Planu Ogólnego (tak/nie), - Wprowadzenie gminnych standardów architektonicznych (tak/nie), - Powierzchnia terenów przeznaczonych pod rozwój zabudowy mieszkaniowej (km²), - Powierzchnia wyznaczonych terenów inwestycyjnych (km²).

I.II. Bezpieczne przestrzenie publiczne i odporna infrastruktury techniczna	• Opracowanie gminnego programu rewitalizacji, wraz z rozpoczęciem procesu rewitalizacji przestrzeni publicznych, • Poprawa dostępności architektonicznej przestrzeni publicznych i budynków użyteczności publicznej, poprzez likwidację barier architektonicznych wraz z wprowadzeniem odpowiednich znaków i oznaczeń, m.in. tablic tyflograficznych, ścieżek wiodących itp., • Podnoszenie poziomu estetyki przestrzeni publicznych, poprzez ich nadzór, bieżące utrzymanie oraz doposażenie w elementy małej architektury, • Uwzględnienie aspektów obrony cywilnej przy projektowaniu przestrzeni publicznej, w tym budowa schronów i miejsc doraźnego schronienia ludności cywilnej, • Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody przy ul. Rzecznej, • Analiza dostępnych lokalizacji i budowa nowej stacji uzdatniania wody w Darłównu Zachodnim, • Modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej.	Uzyskanie w pełni dostępnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych, mogących służyć integracji społecznej Rewitalizacji i ochrona zabytków i obiektów o wysokich walorach kulturowych i tożsamościowych Poprawa bezpieczeństwa publicznego, w tym zapewnienie miejsc schronienia dla ludności cywilnej Poprawa wydajności i ograniczenie awaryjności sieci i urządzeń powiązanych z systemem wodno-kanalizacyjnym	• Liczba zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych przeprowadzonych na obszarze rewitalizacji (szt.), • Liczba przestrzeni publicznych i obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (szt.), • Liczba utworzonych schronów i miejsc doraźnego schronienia (szt.), • Liczba zmodernizowanych SUW (szt.), • Liczba wybudowanych SUW (szt.), • Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej (km), • Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej (km).
---	---	--	--

**I.III. Miasto
dostępne i
skomunikowane**

- Współpraca z zarządcami dróg wyższych kategorii w zakresie modernizacji, rozbudowy, przebudowy i podnoszenia standardu dróg, w tym w zakresie budowy nowego mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 205 (Most Zamkowy),
- Współpraca z partnerami Miasta oraz podmiotami zewnętrznymi w celu podjęcia działań lobbystycznych, ukierunkowanych na budowę linii Kolei Dużych Prędkości do Darłówka, wraz z uruchomieniem kolejowych połączeń dalekobieżnych,
- Modernizacja, rozbudowa, przebudowa i podnoszenie standardu dróg gminnych,
- Zapewnienie wysokiego bezpieczeństwa na drogach publicznych, poprzez zastosowanie m.in. doświetlenia przejść dla pieszych, progów zwalniających, sygnalizacji świetlnej, poprawę oznakowania poziomego i pionowego,
- Budowa ścieżek pieszo-rowerowych na terenie Miasta przy najważniejszych arteriach komunikacyjnych oraz przy okazji realizacji inwestycji drogowych, z dążeniem do utworzenia spójnego systemu komunikacji rowerowej,
- Budowa miejskiego systemu wiat rowerowych, umożliwiających pozostawienie pojazdu w bezpiecznym miejscu oraz promocję roweru jako środka transportu,
- Rozszerzenie całorocznej miejskiej komunikacji publicznej, opartej o transport autobusowy.

Poprawa wewnętrznej i zewnętrznej spójności komunikacyjnej Miasta Darłowo

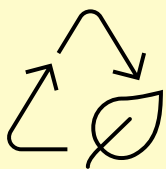
Poprawa bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego

Rozwój alternatywnych form transportu, przy ograniczeniu komunikacji samochodowej indywidualnej

Rozwój transportu publicznego

- Długość zmodernizowanym dróg wyższego rzędu na terenie Miasta (km),
- Długość zmodernizowanych dróg gminnych na terenie Miasta (km),
- Liczba przeprowadzonych inwestycji w zakresie poprawy bezpieczeństwa drogowego (szt.),
- Długość wybudowanych ścieżek pieszo-rowerowych (km),
- Liczba posadowionych wiat na rowery (szt.),
- Liczba połączeń autobusowych realizowanych w ciągu doby (szt.).

Cel strategiczny II: Jakościowe środowisko przyrodnicze i odporność klimatyczna

Realizacja celu strategicznego II koncentruje się na ochronie zasobów przyrodniczych Darłowa, zwiększaniu odporności Miasta na skutki zmian klimatu oraz prowadzeniu odpowiedzialnej gospodarki wodnej, energetycznej i odpadowej. Szczególne znaczenie ma w tym zakresie nadmorskie położenie Darłowa, które z jednej strony stanowi jeden z jego najważniejszych walorów przyrodniczych i rozwojowych, a z drugiej zwiększa ekspozycję Miasta na zagrożenia związane z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, powodzią, erozją wybrzeża oraz zmianami stosunków wodnych. Podejmowane działania będą zatem ukierunkowane zarówno na zachowanie wysokiej jakości środowiska, jak i dostosowanie przestrzeni miejskiej oraz infrastruktury do zmieniających się uwarunkowań klimatycznych.

Pierwszym obszarem interwencji będzie ochrona środowiska przyrodniczego, ze szczególnym uwzględnieniem pasa nadmorskiego. Miasto będzie rozwijać system zieleni poprzez rewaloryzację istniejących terenów, tworzenie nowych skwerów i parków kieszonkowych oraz zwiększanie udziału rodzimych gatunków roślin, w tym nasadzeń wspierających lokalną bioróżnorodność. Istotnym kierunkiem pozostanie ochrona cennych elementów przyrody i wzmacnianie istniejących form ochrony, a w uzasadnionych przypadkach również ustanawianie nowych pomników przyrody. Szczególnej troski wymagać będzie pas nadmorski, którego ochrona powinna być realizowana we współpracy z instytucjami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną i ochronę wybrzeża. Działaniom inwestycyjnym będą towarzyszyć przedsięwzięcia edukacyjne i promocyjne służące podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców oraz systematyczny monitoring stanu środowiska.

Drugim filarem celu jest adaptacja Darłowa do zmian klimatu oraz rozwój racjonalnej gospodarki wodnej. W tym zakresie planowane jest zwiększanie zdolności Miasta do zatrzymywania wód opadowych i roztopowych, m.in. poprzez rozwój małej retencji, odtwarzanie rowów melioracyjnych oraz zwiększanie powierzchni biologicznie czynnych, zwłaszcza na silnie

uszczelnionych terenach śródmiejskich. Ważnym przedsięwzięciem będzie również współpraca przy budowie zbiorników retencyjnych w rejonie rzeki Grabowej, które mają ograniczać zagrożenie powodziowe oraz poprawiać odwodnienie terenów wykorzystywanych gospodarczo. Działania obejmą ponadto ochronę nabrzeża przed erozją, w tym rozwój infrastruktury hydrotechnicznej. Uzupełnieniem przedsięwzięć infrastrukturalnych będzie edukacja mieszkańców w zakresie adaptacji do zmian klimatu oraz rozwój miejskiego systemu powiadamiania kryzysowego uwzględniającego występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Trzecim obszarem interwencji będzie transformacja energetyczna oraz poprawa gospodarki odpadami. Miasto będzie dążyć do ograniczania zużycia energii i emisji zanieczyszczeń poprzez sukcesywną termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz rozwój mikroinstalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii. Przewiduje się również rozpoznanie lokalnego potencjału geotermalnego, w tym prowadzenie działań poszukiwawczych i ocenę możliwości wykorzystania wód geotermalnych na potrzeby energetyki ciepłej i rekreacji. Rozważane będzie także tworzenie lokalnych form współpracy energetycznej, w tym spółdzielni energetycznej. Transformacja energetyczna ma prowadzić nie tylko do ograniczenia oddziaływania Miasta na środowisko, ale również do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego oraz racjonalizacji kosztów funkcjonowania infrastruktury publicznej.

Istotnym elementem celu pozostanie równocześnie doskonalenie systemu gospodarki odpadami, w tym modernizacja i rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych oraz wdrażanie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym w instytucjach publicznych i promowanie ich wśród mieszkańców. Podejmowane działania powinny prowadzić do ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, zwiększania poziomu ich ponownego wykorzystania oraz bardziej odpowiedzialnego gospodarowania zasobami.

Realizacja celu strategicznego II pozwoli na zachowanie wysokich walorów przyrodniczych Darłowa przy jednoczesnym zwiększeniu jego odporności na skutki zmian klimatu. Miasto stanie się bardziej zielone, lepiej przygotowane na zagrożenia powodziowe i ekstremalne zjawiska pogodowe, efektywniej wykorzystujące wodę i energię oraz rozwijające niskoemisyjne i cyrkularne rozwiązania. W dłuższej perspektywie działania te powinny wzmacniać bezpieczeństwo mieszkańców, poprawiać jakość przestrzeni miejskiej oraz chronić najcenniejsze zasoby środowiskowe, stanowiące jeden z podstawowych atutów Darłowa.

CEL II: Jakościowe środowisko przyrodnicze i odporność klimatyczna

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
II.I. Ochrona środowiska przyrodniczego, ze szczególnym uwzględnieniem pasa nadmorskiego	- Rozwój terenów zieleni miejskiej, poprzez rewaloryzację istniejącej zieleni oraz wprowadzanie nowych nasadzeń gatunków rodzimych, w tym roślin miododajnych, celem ochrony bioróżnorodności, - Zakładanie nowych terenów zieleni miejskiej, w tym skwerów i parków kieszonkowych, z zachowaniem nasadzeń gatunków rodzimych, - Ochrona lokalnej bioróżnorodności, poprzez zachowanie i wzmacnianie funkcji ochronnych obszarowych form ochrony przyrody, - Ustanowienie pomników przyrody, w przypadku obiektów o szczególnych walorach przyrodniczych, celem ich dalszej ochrony, - Podejmowanie działań na rzecz ochrony pasa nadmorskiego, poprzez współpracę z innymi instytucjami, w tym Wodami Polskimi, - Prowadzenie regularnych działań promocyjnych i szkoleniowych z zakresu edukacji ekologicznej dedykowanych wszystkim grupom wiekowym mieszkańców,	Ochrona lokalnej bioróżnorodności Rozwój terenów zieleni miejskiej, poprzez ich pielęgnację i rewaloryzację Zwiększenie udziału powierzchni terenów zieleni urządzonej w strukturze użytkowania gruntów Zapobieganie degradacji wybrzeża i pasa nadmorskiego	- Liczba nowych nasadzeń gatunków rodzimych (szt.), - Liczba nowych nasadzeń roślin miododajnych (szt.), - Liczba ustanowionych pomników przyrody (szt.), - Liczba przeprowadzonych działań zmierzających do ochrony wybrzeża wraz z Wodami Polskimi (szt.), - Liczba przeprowadzonych działań szkoleniowych (szt.), - Liczba mieszkańców objętych działaniami z zakresu edukacji ekologicznej (os.), - Liczba zamontowanych na terenie Miasta urządzeń monitorujących stan środowiska (szt.).

	• Prowadzenie systematycznej kontroli stanu środowiska przyrodniczego, z wykorzystaniem urządzeń pomiarowych, m.in. czujników jakości powietrza.		
II.II. Wdrażanie działań adaptujących do zmian klimatu oraz rozsądna gospodarka wodna	• Podejmowanie działań odtworzeniowych względem lokalnej sieci rowów melioracyjnych i zapewnienia żeglowności Wieprzy i Grabowej we współpracy z Wodami Polskimi, • Wzrost udziału powierzchni biologicznie czynnych w śródmieściu, również poprzez wprowadzenie nowych nasadzeń zieleni, • Rozwój systemów małej retencji, ze szczególnym uwzględnieniem centrum Miasta, • Budowa, we współpracy z Wodami Polskimi, zbiorników retencyjnych przy rzece Grabowej, celem przeciwdziałania powodziom i odwodnieniu terenów przydatnych gospodarczo, • Budowa budowli hydrotechnicznej chroniącej nabrzeże przed erozją, wraz z utworzeniem promenady spacerowej na szczycie, • Wprowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie adaptowania lokalnej społeczności do zmian klimatu, • Utworzenie miejskiego systemu powiadamiania kryzysowego, uwzględniającego ekstremalne zjawiska pogodowe.	Zwiększenie poziomu retencji wód opadowych i roztopowych, celem ograniczania ryzyka powodziowego Zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej w strukturze użytkowania gruntów Zacieśnienie współpracy z Wodami Polskimi w zakresie realizacji kluczowych inwestycji rozwojowych dla Miasta Poprawa zarządzania i reagowania kryzysowego na poziomie lokalnym	• Długość odtworzonych odcinków rowów melioracyjnych (km), • Liczba wybudowanych zbiorników retencyjnych (szt.), • Liczba przeprowadzonych inwestycji z zakresu małej retencji (szt.), • Powierzchnia rozszczelnionych gruntów w śródmieściu (km²), • Liczba wybudowanych budowli hydrotechnicznych chroniących nabrzeże (szt.).

II.III.

Transformacja energetyczna i poprawa gospodarki odpadami

- Prowadzenie działań poszukiwawczych złóż wód geotermalnych, wraz z uruchomieniem poboru na rzecz rozwoju energetyki ciepłej oraz rekreacji,
- Sukcesywna termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, celem poprawy ich efektywności energetycznej, w tym m.in. szkoły podstawowej, biblioteki publicznej,
- Rozwój energetyki ze źródeł odnawialnych, w tym poprzez montaż mikroinstalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej,
- Analiza i potencjalne przystąpienie do prac związanych z utworzeniem spółdzielni energetycznej,
- Modernizacja i rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych,
- Wprowadzanie w przypadku instytucji publicznych oraz promocja wśród mieszkańców rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym.

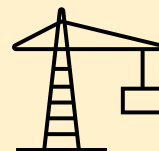
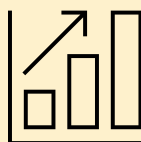
Rozwój energetyki ze źródeł odnawialnych, w tym geotermii

Poprawa efektywności energetycznej i ograniczenie emisyjności budynków sektora publicznego

Ograniczenie tonażu wytwarzanych odpadów, wraz z poprawą zagospodarowania odpadów komunalnych

- Liczba przeprowadzonych odwiertów poszukiwawczych (szt.),
- Liczba zidentyfikowanych źródeł wód geotermalnych możliwych do eksploatacji (szt.),
- Liczba eksploatowanych źródeł wód geotermalnych (szt.),
- Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji (szt.),
- Liczba posadowionych mikroinstalacji OZE na budynkach sektora publicznego (szt.),
- Liczba zmodernizowanych PSZOK (szt.).

Cel strategiczny III: Gospodarka oparta na morzu i przedsiębiorczości

Realizacja celu strategicznego III ukierunkowana jest na wzmocnienie lokalnej gospodarki poprzez wykorzystanie nadmorskiego położenia Darłowa, potencjału Portu Morskiego, rozwój przedsiębiorczości i oferty inwestycyjnej oraz bardziej zrównoważone wykorzystanie funkcji turystycznej Miasta. Istotnym założeniem jest stopniowe ograniczanie sezonowości lokalnego rynku pracy i tworzenie warunków do powstawania stabilnych, całorocznych miejsc zatrudnienia. Rozwój gospodarczy powinien jednocześnie sprzyjać zatrzymywaniu młodych mieszkańców, wzmacnianiu lokalnego kapitału ludzkiego oraz budowaniu rozpoznawalnej marki Darłowa opartej na jego morskiej tożsamości, zasobach lokalnych i współpracy różnych środowisk.

Pierwszym obszarem interwencji będzie rozwój przedsiębiorczości i zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej Miasta. Szczególne znaczenie będzie miało dalsze wzmacnianie funkcji gospodarczych Portu Morskiego oraz tworzenie powiązań pomiędzy jego rozwojem, lokalnym systemem edukacji i rynkiem pracy. Miasto będzie dążyć do lepszego przygotowania terenów inwestycyjnych poprzez ich promocję, wyznaczanie nowych obszarów przeznaczonych pod działalność gospodarczą oraz sukcesywne uzbrajanie infrastrukturalne. Ważnym instrumentem wspierania rozwoju gospodarczego może być również system lokalnych preferencji podatkowych kierowany do inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.

Jednocześnie szczególny nacisk zostanie położony na rozwój kompetencji mieszkańców i dostosowanie kwalifikacji do potrzeb lokalnej gospodarki. Planowane działania obejmują organizację kursów i szkoleń umożliwiających przekwalifikowanie zawodowe, współpracę z instytucjami rynku pracy, a także rozwój systemu doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży. Współpraca z powiatem sławieńskim oraz szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi powinna sprzyjać lepszemu powiązaniu ścieżek edukacyjnych z możliwościami zatrudnienia dostępnymi w Darłowie. Działania te mają prowadzić do ograniczania bezrobocia,

przeciwdziałania odpływowi młodych osób oraz budowania trwałych relacji pomiędzy edukacją, przedsiębiorcami i lokalnym rynkiem pracy.

Drugim filarem celu strategicznego będzie rozwój zrównoważonej turystyki, która pozostaje jednym z podstawowych elementów gospodarki Darłowa, lecz powinna być rozwijana w sposób respektujący walory przyrodnicze, kulturowe oraz potrzeby stałych mieszkańców. Zakłada się dalsze wzmacnianie zaplecza turystycznego i portowego, rozwijanie lokalnej oferty produktów i usług oraz lepszą koordynację działań podejmowanych przez samorząd, organizacje turystyczne i przedsiębiorców. Wśród potencjalnych nowych kierunków rozwoju wskazuje się również wykorzystanie zasobów geotermalnych, w tym możliwość powstania basenów termalnych, które mogłyby uzupełnić ofertę wypoczynkową i przyczynić się do wydłużenia sezonu turystycznego.

Istotne znaczenie będzie miało zachowanie charakteru Darłówka oraz rozwój turystyki w sposób niepowodujący nadmiernej presji na środowisko i przestrzeń miejską. Wspierany będzie rozwój bazy hotelowej i gastronomicznej przy jednoczesnym utrzymaniu spokojnego charakteru części kurortowej, ochronie cennych przyrodniczo terenów oraz promowaniu lokalnych atrakcji. Przewiduje się również uporządkowanie i usystematyzowanie oferty turystycznej, m.in. poprzez stworzenie kompleksowego przewodnika oraz rozwój Centrum Obsługi Turystycznej. Ważnym elementem pozostanie promocja produktów lokalnych, w tym wyrobów ceramicznych, produktów winiarskich oraz innych elementów pozwalających budować unikatową ofertę Darłowa.

Trzecim obszarem interwencji będzie rozwój marketingu terytorialnego opartego na lokalności. Miasto będzie dążyć do stworzenia spójnego systemu identyfikacji medialnej oraz opracowania kompleksowej strategii promocji. Działania promocyjne prowadzone przez samorząd, jednostki organizacyjne, sektor społeczny i gospodarczy powinny być lepiej skoordynowane, tak aby budować jednolity i rozpoznawalny wizerunek Darłowa. Istotne będzie także zacieśnianie współpracy z organizacjami branżowymi, stowarzyszeniami, gminami partnerskimi oraz partnerami krajowymi i zagranicznymi. Szczególną rolę w promocji Miasta będą odgrywać wydarzenia kulturalne, rozrywkowe i festiwalowe, które mogą wzmacniać markę Darłowa oraz zwiększać jego rozpoznawalność poza regionem. Ważnym narzędziem pozostanie również nowoczesna komunikacja w mediach społecznościowych, prowadzona w sposób spójny i dostosowany do aktualnych trendów.

Realizacja celu strategicznego III pozwoli na dywersyfikację lokalnej gospodarki oraz pełniejsze wykorzystanie morskiego i turystycznego potencjału Darłowa. Docelowo Miasto powinno wzmacniać swoją pozycję jako ośrodek gospodarki morskiej, przedsiębiorczości i całorocznej turystyki, oferujący mieszkańcom większe możliwości zatrudnienia i rozwoju zawodowego.

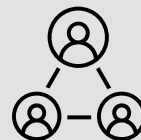
Jednocześnie rozwój gospodarczy będzie prowadzony z poszanowaniem zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz w oparciu o silną, rozpoznawalną markę lokalną.

CEL III: Gospodarka oparta na morzu i przedsiębiorczości			
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
III.I. Rozwój przedsiębiorczości i oferty inwestycyjnej	- Wsparcie rozwoju Portu Morskiego, poprzez współpracę w zakresie powiązania edukacji w szkołach na terenie Miasta z lokalnym rynkiem pracy, - Promocja obecnych i wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych na terenie Miasta, - Prowadzenie działań zmierzających do uzbrojenia terenów inwestycyjnych, - Wdrożenie kursów i szkoleń wspierających przekwalifikowanie się pracowników, w tym podnoszenie ich kwalifikacji we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, - Współpraca z powiatem sławieńskim w zakresie opracowania systemu doradztwa zawodowego dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych uwzględniającego ścieżki kariery na rynku lokalnym, - Opracowanie systemu doradztwa zawodowego dla młodzieży ze szkół podstawowych na terenie Miasta uwzględniającego ścieżki kariery na rynku lokalnym, - Stworzenie systemu lokalnych preferencji podatkowych dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.	Przeciwdziałanie odpływowi młodych mieszkańców z terenu Miasta Przeciwdziałanie bezrobociu, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy Budowanie wielowymiarowych powiązań między edukacją a lokalnym rynkiem pracy Rozwój Portu Morskiego, zapewniającego konkurencyjność lokalnej gospodarki	- Liczba osób objętych doradztwem zawodowym (os.), - Liczba osób biorących udział w kursach i szkoleniach wspierających przekwalifikowanie (os.), - Liczba podmiotów gospodarczych objętych systemem preferencji podatkowych (szt.), - Powierzchnia terenów inwestycyjnych (ha), - Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych (ha).

III.II. Zrównoważona turystyka rozwijająca się z poszanowaniem zasobów	• Wykorzystanie potencjalnych źródeł wód geotermalnych do utworzenia basenów termalnych, • Rozwój zaplecza portowego, w tym lokalnego rynku zbytu dla ryb i produktów gospodarki morskiej, • Rozwój Centrum Obsługi Turystycznej w Darlowie, we współpracy z Darłowską Lokalną Organizacją Turystyczną w zakresie wprowadzenia oferty sprzedaży produktów lokalnych: wyrobów ceramicznych DOK, wina z darłowskiej winnicy i innych wyrobów lokalnych, • Zabezpieczenie wydmy w Darłównie Wschodnim oraz jej promocja jako atrakcji przyrodniczej i turystycznej, • Współpraca z prywatnymi przedsiębiorcami w zakresie usystematyzowania oferty turystycznej i stworzenia uniwersalnego przewodnika dla turystów, • Dążenie do rozwoju bazy hotelowej i gastronomicznej przy zachowaniu spokojnego charakteru Darłówna, z przewagą zabudowy niskiej, • Dążenie do rozwoju turystyki zrównoważonej, nie zwiększającej antropopresji na obszary cenne kulturowo i przyrodniczo.	Zwiększenie atrakcyjności Miasta dla mieszkańców i osób odwiedzających Rozwój Portu Morskiego z zachowaniem jego gospodarczego charakteru Rozwój współpracy w zakresie tworzenia i prezentacji oferty Miasta wśród turystów Rozwój turystyki zrównoważonej, która pozwoli na zachowanie walorów Miasta oraz wysoką jakość życia jego stałych mieszkańców	• Liczba utworzonych basenów termalnych (szt.), • Liczba utworzonych punktów sprzedaży produktów lokalnych (szt.), • Liczba nawiązanych współprac z prywatnymi przedsiębiorcami (szt.), • Liczba utworzonych przewodników turystycznych (szt.).
III.III. Rozwój marketingu terytorialnego opartego na lokalności	• Opracowanie spójnego systemu identyfikacji medialnej Miasta, z uwzględnieniem logo, hasła promocyjnego oraz kolorystyki, • Opracowanie Strategii promocji Miasta,	Poprawa rozpoznawalności Miasta w skali kraju i za granicą Rozwój transparentnych form komunikacji wizualnej z mieszkańcami oraz turystami Poprawa wykorzystania nowoczesnych technologii w pracy samorządu	• Liczba obserwujących profile miejskie w mediach społecznościowych (os.), • Liczba wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych

	• Sieciowanie działań promocyjnych prowadzonych przez Miasto, jednostki organizacyjne, podmioty społeczne i gospodarcze, • Zacieśnienie współpracy ze stowarzyszeniami i związkami, celem opracowania spójnych treści promocyjnych i dalszego rozwijania oferty turystycznej Miasta, • Zacieśnianie współpracy z gminami partnerskimi, w zakresie dzielenia się doświadczeniami i innowacjami, • Prowadzenie mediów społecznościowych Miasta z wykorzystaniem najnowszych trendów, • Silniejsze akcentowanie marki Miasta Darłowo podczas wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych organizowanych w Mieście, np. podczas międzynarodowych festiwali.		podczas, których aktywnie promowano Miasto (szt.), • Opracowanie systemu identyfikacji medialnej (tak/nie), • Liczba wydarzeń i akcji promocyjnych przeprowadzonych z udziałem partnerów krajowych i zagranicznych (szt.).
--	--	--	--

Cel strategiczny IV: Budowanie atrakcyjności osiedleńczej Miasta i ograniczanie negatywnych skutków zmian demograficznych

Realizacja celu strategicznego IV koncentruje się na tworzeniu warunków sprzyjających wysokiej jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianiu atrakcyjności Darłowa jako miejsca do zamieszkania, nauki, rozwoju i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Podejmowane działania mają odpowiadać na zmieniającą się strukturę demograficzną Miasta, w tym przede wszystkim na potrzeby osób starszych, rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży oraz osób wymagających wsparcia. Istotą interwencji będzie rozwój dostępnych i nowoczesnych usług publicznych, poprawa warunków edukacyjnych i mieszkaniowych, wzmacnianie kapitału społecznego oraz tworzenie przestrzeni i oferty sprzyjających integracji mieszkańców.

Pierwszym filarem działań będzie podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony zdrowia i usług społecznych. Miasto będzie podejmować działania służące zwiększeniu dostępności lekarzy specjalistów, m.in. poprzez zabezpieczenie odpowiedniej bazy lokalowej oraz rozwój programów profilaktycznych i mobilnych form świadczenia usług medycznych. Równolegle planowane jest przekształcenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych, co pozwoli rozszerzyć zakres wsparcia i lepiej dostosować go do potrzeb różnych grup mieszkańców. Szczególne znaczenie będzie miał rozwój usług senioralnych, środowiskowych i asystenckich, utworzenie programu „Taxi dla seniora” oraz Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych i niesamodzielnych. Działania te uzupełnią wsparcie rodzin, rozwój wolontariatu oraz podnoszenie kwalifikacji pracowników systemu pomocy społecznej.

Drugim ważnym obszarem jest wspieranie edukacji i wdrażanie idei uczenia się przez całe życie. Działania obejmą analizę możliwości utworzenia publicznej opieki nad dziećmi do lat 3, modernizację i wyposażenie placówek przedszkolnych i szkolnych oraz poprawę infrastruktury sportowej przy szkole podstawowej. Szczególny nacisk zostanie położony na indywidualizację procesu nauczania, rozwój zajęć dodatkowych i wyrównawczych oraz wsparcie zarówno uczniów

szczególnie uzdolnionych, jak i tych doświadczających trudności w nauce. Ważnym elementem będzie również troska o zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży poprzez dostęp do pomocy psychologicznej oraz tworzenie miejsc sprzyjających wyciszeniu i regeneracji. Równolegle rozwijane będą kompetencje kadry nauczycielskiej oraz współpraca placówek edukacyjnych z rodzicami.

Trzecim filarem będzie budowanie silnego kapitału społecznego opartego na relacjach, aktywności i współodpowiedzialności mieszkańców za rozwój Miasta. W tym zakresie przewiduje się rozwój infrastruktury sportowej i kulturalnej, m.in. poprzez budowę wielofunkcyjnej hali widowiskowo-sportowej, modernizację stadionu miejskiego, kompleksu „Orlik” oraz siedziby Miejskiej Biblioteki Publicznej. Równolegle prowadzone będą działania na rzecz poprawy warunków mieszkaniowych, obejmujące rozwój mieszkalnictwa komunalnego, podnoszenie standardu istniejącego zasobu oraz tworzenie mieszkań treningowych i wspomaganych.

Istotnym elementem budowania atrakcyjności osiedleńczej pozostanie także rozwój oferty kulturalnej, sportowej i obywatelskiej. Kontynuowane będą rozpoznawalne wydarzenia i festiwale, a ich oferta będzie dostosowywana do rzeczywistych potrzeb mieszkańców. Wspierana będzie współpraca z organizacjami pozarządowymi, klubami sportowymi i fundacjami, rozwijany będzie Budżet Obywatelski, a utworzenie Młodzieżowej Rady Miasta pozwoli zwiększyć udział młodych ludzi w życiu publicznym. Uzupełnieniem tych działań będzie tworzenie dostępnych i przyjaznych przestrzeni publicznych sprzyjających nieformalnym spotkaniom oraz integracji społecznej.

Realizacja celu strategicznego IV pozwoli na zwiększenie atrakcyjności Darłowa jako miejsca przyjaznego do życia na każdym etapie, oferującego mieszkańcom dostępne usługi, dobre warunki edukacyjne i mieszkaniowe oraz szerokie możliwości aktywności społecznej, kulturalnej i sportowej. W dłuższej perspektywie działania te mają ograniczać negatywne skutki zmian demograficznych, wzmacniać więzi społeczne oraz sprzyjać zatrzymywaniu mieszkańców i budowaniu trwałej, aktywnej wspólnoty lokalnej.

CEL IV: Budowanie atrakcyjności osiedleńczej Miasta i ograniczanie negatywnych skutków zmian demograficznych

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
IV.I. Wysokiej jakości usługi publiczne, uwzględniające potrzeby różnych grup odbiorców	- Zabezpieczenie bazy lokalowej, celem zwiększenie liczby lekarzy specjalistów dostępnych dla mieszkańców na terenie Miasta, - Rozwój programów profilaktycznych, w tym z wykorzystaniem form mobilnego dostępu do usług medycznych, - Przekształcenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych, celem rozwoju palety realizowanych usług społecznych, - Rozwój usług senioralnych, w tym z zakresu aktywizacji seniorów, usług asystenckich i usług środowiskowych, - Utworzenie programu „Taxi dla seniora” zapewniającego dowóz dla osób starszych do lekarzy specjalistów w obrębie powiatu sławieńskiego, - Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych i niesamodzielnych, celem zapewnienia opieki wytchnieniowej, - Rozwój programów i możliwości wsparcia dla rodzin wielodzietnych,	Poprawa dostępności usług medycznych, w tym usług specjalistycznych Rozwój profilaktyki zdrowotnej i poprawa stanu zdrowia mieszkańców Rozwój usług społecznych, w ujęciu szerszym niż pomoc społeczna Rozwój usług senioralnych, dedykowanych osobom niesamodzielnym Wspieranie rozwoju kadr pomocy społecznej Rozwój form samopomocy wśród lokalnej społeczności	- Liczba lokali przystosowanych do prowadzenia działalności medycznej (szt.), - Liczba mieszkańców objętych cyklicznymi programami profilaktycznymi (os.), - Liczba wdrożonych usług środowiskowych i asystenckich (szt.), - Przekształcenie MOPS w CUS (tak/nie), - Liczba utworzonych Dziennych Domów Pobytu (szt.), - Liczba pracowników pomocy społecznej objętych kursami i szkoleniami (os.),

	• Podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej, poprzez zapewnienie udziału w kursach i szkoleniach, • Rozwój form wolontariatu świadczonego na rzecz osób w trudnej sytuacji życiowej.		• Liczba osób pełniących rolę wolontariuszy w realizowanych programach pomocowych (os.).
IV.II. Wsparcie edukacji i wdrażanie idei uczenia się przez całe życie	• Analiza potrzeby utworzenia publicznego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, • Modernizacja i doposażenie przedszkola publicznego w materiały i pomoce dydaktyczne, • Modernizacja i doposażenie szkoły podstawowej w materiały i pomoce dydaktyczne, • Modernizacja sal sportowych przy szkole podstawowej, • Kontynuacja wsparcia i indywidualizacji toku nauczania dla uczniów szczególnie uzdolnionych i z problemami w nauce, • Rozwój oferty zajęć dodatkowych i wyrównawczych pozwalających na rozwijanie zainteresowań wśród dzieci i młodzieży oraz wyrównywanie szans i możliwości rozwojowych, • Wsparcie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, poprzez zapewnienie dostępu do opieki psychologicznej oraz utworzenie pokoju ciszy i relaksu w szkole podstawowej, • Wsparcie rozwoju kompetencji nauczycieli, poprzez zapewnienie możliwości udziału w kursach i szkoleniach oraz trwałego podnoszenia kwalifikacji,	Optymalizacja kosztów i form opieki nad dziećmi do lat 3 dostępnych dla mieszkańców Poprawa jakości opieki przedszkolnej Poprawa jakości opieki szkolnej Wyrównywanie szans edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży oraz wsparcie w rozwoju szczególnych zainteresowań Profilaktyka zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży Podniesienie kompetencji kadry nauczycielskiej Poprawa koordynacji i współpracy między placówkami opiekuńczymi i edukacyjnymi a rodzicami	• Liczba utworzonych publicznych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (szt.), • Liczba zmodernizowanych lub doposażonych placówek oświatowych (szt.), • Liczba zmodernizowanych obiektów sportowych przy placówkach edukacyjnych (szt.), • Liczba uczniów biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych (os.), • Liczba utworzonych pokoi ciszy (szt.), • Liczba nauczycieli biorąca czynny udział w ofercie doszkalającej (os.).

	Rozwój współpracy z rodzicami dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym w zakresie współdziałania w procesie wychowawczym.		
IV.III. Budowa silnego kapitału społecznego opartego na relacjach	- Budowa wielofunkcyjnej hali widowiskowo-sportowej na terenie Miasta, - Modernizacja i przebudowa stadionu miejskiego, - Modernizacja kompleksu boisk sportowych typu „Orlik”, - Kompleksowa modernizacja siedziby Miejskiej Biblioteki Publicznej, wraz z jej wyposażeniem w sprzęt cyfrowy i wolumeny, - Rozwój mieszkalnictwa komunalnego na terenie Miasta, w tym poprawa standardu obecnych lokali komunalnych, - Utworzenie mieszkań treningowych i wspomaganych na terenie Miasta, - Kontynuacja działań związanych z organizacją międzynarodowych i krajowych festiwali i wydarzeń, m.in. Festiwal Media i Sztuka, Międzynarodowy Festiwal Filmów Skandynawskich, - Przeprowadzenie badania społecznego pozwalającego określić bieżące potrzeby mieszkańców w zakresie usług kulturalnych i rozrywkowych, wraz z dostosowaniem usług, - Rozwój współpracy z licznymi stowarzyszeniami, klubami sportowymi i fundacjami działającymi na terenie Miasta, - Powołanie Młodzieżowej Rady Miasta,	Poprawa stanu technicznego miejskiej infrastruktury sportowej Poprawa dostępności usług kulturalnych i rozwój czytelnictwa Poprawa warunków na rynku mieszkaniowym z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców Dalszy rozwój wieloletnich wydarzeń, kojarzonych powszechnie z Darłowem Dostosowanie usług kulturalnych i społecznych do bieżących potrzeb mieszkańców Rozwój postaw obywatelskich wśród dorosłych, dzieci i młodzieży Poprawa integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	- Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury sportowej (szt.), - Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowej (szt.), - Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej (szt.), - Liczba przeprowadzonych badań społecznych (szt.), - Liczba kontynuowanych wieloletnich projektów i wydarzeń o charakterze kulturalnym (szt.), - Liczba organizacji, stowarzyszeń, klubów i fundacji współpracujących w roku kalendarzowym z Miastem (szt.),

	• Kontynuacja i prowadzenie kolejnych edycji Budżetu Obywatelskiego, • Rozwój oferty sportowej dla mieszkańców, w tym w zakresie organizacji wydarzeń, • Tworzenie dostępnych i przyjaznych miejsc w przestrzeniach publicznych, stwarzających warunki do nieformalnej integracji mieszkańców.		• Liczba członków młodzieżowej rady miasta (os.), • Liczba zorganizowanych edycji budżetu obywatelskiego (szt.).
--	--	--	---

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Darłowo oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście

Miasto Darłowo to gmina miejska położona na wybrzeżu Morza Bałtyckiego, we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego i zachodniej części powiatu sławieńskiego. Miasto graniczy z gminą wiejską Darłowo, która otacza je przyjmując kształt nieodkrytego obwarzanka. Istotną częścią Miasta Darłowo jest Darłówko będące nadmorską częścią Miasta. Darłowo liczy 12 370 mieszkańców (zgodnie z danymi GUS wg stanu na koniec 2024 roku) i zajmuje powierzchnię 20,2 km², co przekłada się na gęstość zaludnienia na poziomie ok. 612 os./km². Wśród funkcji wiodących warunkujących zarówno obecne formy struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta jak i przyszłe należy wskazać turystykę oraz gospodarkę morską z wykorzystaniem portu.

Układ komunikacyjny Miasta oparty jest na drodze krajowej nr 37, która łączy Miasto z drogą ekspresową nr 6 (S6) relacji Gdańsk – Szczecin. DK37 należy określić jako szlak strategiczny, mimo iż zaledwie ok. 1 km drogi położony jest w granicach analizowanej jednostki. Sieć drogową w granicach Miasta tworzą również drogi wojewódzkie nr 203 i 205 o znaczeniu regionalnym. Stanowią one główne szlaki transportowe w regionie łącząc Darłowo z Koszalinem, Ustką czy Bobolicami. Sieć drogową uzupełniają drogi gminne, które w znacznej większości są utwardzone (92%). Przez teren Miasta Darłowo przebiega także linia kolejowa nr 418 relacji Sławno – Darłowo o łącznej długości ok 19,8 km. Jest to linia jednotorowa niezelektryfikowana, na której na co dzień kursują szynobusy. Głównym węzłem komunikacyjnym na terenie Miasta Darłowo jest dworzec kolejowy zlokalizowany przy ul. Bogusława X 28, skąd koleją można się udać w podróż m.in. do Sławna, Koszalina czy Kołobrzegu. Kluczowym elementem systemu transportowego Miasta pozostaje Port Morski w Darłowie, w oparciu o który rozwijany jest transport międzynarodowy i krajowy w zakresie potoków towarowych i pasażerskich. Dodatkowo, Port pełni również funkcje turystyczne wraz z morskim przejściem granicznym.

W granicach Miasta można wydzielić 5 jednostek pomocniczych – osiedli, na które składają się: Centrum, Zachód, Południe, Osiedle Bema i Darłówko. Osiedle Centrum skupia na swoim obszarze historyczne śródmieście, z licznymi obiektami zabytkowymi, cechując się przy tym wysoką intensywnością zabudowy. Dominują funkcje mieszkaniowe i usługowe, pod postacią zwartej zabudowy kamienicznej, z lokalami usługowymi na parterach i w przyziemiach budynków oraz lokalami mieszkalnymi na wyższych kondygnacjach. Obszar Centrum to przede wszystkim miejsce

zaspokajania bieżących potrzeb przez mieszkańców Darłowa oraz miejsce ich zamieszkania. Częściowo, w Centrum obserwuje się również ruch turystyczny, ukierunkowane silnie na obiekty zabytkowe i atrakcja kulturalne Miasta. Osiedle Bema stanowi osiedle składające się głównie z domów jednorodzinnych z uzupełniającymi funkcjami zabudowy. Zabudowa rozwija się w układzie promienistym do przebiegu drogi wojewódzkiej nr 203. Obserwuje się również stały przyrost nowej zabudowy mieszkaniowej, dedykowanej przede wszystkim osobom na stałe zamieszkującym w Darłowie. Osiedle Zachód jest z kolei klasycznym osiedlem wywodzącym się z okresu PRL, z obecnymi zabudowaniami wielorodzinnymi w technologii wielkopłytywowej. Obserwuje się również powolne uzupełnianie i dogęszczanie zabudowy mieszkaniowej. Osiedle wciąż jednak charakteryzuje się dużym udziałem zieleni urządzonej stwarzając komfortowe warunki do życia dla mieszkańców. Obserwuje się również dalszą rozbudowę osiedle w kierunku wschodnim, na południe od Parku Inkula. W tym wypadku zabudowa mieszkaniowa przyjmuje formę wielorodzinnej. Stopniowo przechodząc w kierunku południowym, intensywność zabudowy spada, zmieniając charakter na mieszkaniowy jednorodzinny, płynnie łącząc się z Osiedlem Południe, gdzie do linii torów kolejowych również dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Zabudowę mieszkaniową uzupełniają zabudowania usługowe o charakterze *stricte* lokalnym. W kierunku południowo-zachodnim od linii kolejowej nr 418 do drogi wojewódzkiej nr 205 rozwija się z kolei zabudowa przemysłowa, dedykowana funkcjom gospodarczym Miasta. Główne tereny inwestycyjne Miasta Darłowo zlokalizowane są z kolei w rozwidleniu rzeki Grabowej, w ciągu ulicy Lotników Morskich. Największym problemem w zakresie dalszego rozwijania terenów przemysłowych, pozostaje fakt, iż obszary te w znacznej mierze są podmokłe lub wliczają się do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. W kierunku południowo-zachodnim od DW205 do rzeki Grabowej rozwijają się z kolei funkcje rekreacyjne w postaci zabudowy letniskowej i Rodzinnych Ogrodów Działkowych. W tym miejscu widoczny jest również powolny rozwój zabudowy letniskowej, nastawionej również na dalszy rozwój turystyki. Ostatnią jednostką jest Darłówko, zlokalizowane w zachodniej części Miasta, u wybrzeża Bałtyku. Jest to jednostka o dominującej funkcji turystycznej, ukierunkowana na rozwój w oparciu o osoby odwiedzające. W mniejszości pozostają ekstensywne formy kwaterunku, w postaci dawnych willi miejskich czy pensjonatów. Coraz liczniej pojawiają się z kolei hotele i apartamenty na wynajem. Nie brakuje również zabudowań o wybitnie letniskowym charakterze, w postaci domków modułowych. Największym problemem rozwoju zabudowy Darłowa pozostaje rozwój zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Mieszkania w powstających blokach najczęściej kupowane są przez osoby spoza Miasta, będąc oferowanymi na najem krótkoterminowy. Praktyka ta z kolei negatywnie wpływa zarówno na możliwości rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców Miasta jak

również krajobraz Darłówka. Działania te należy kierunkować poprzez wieloletnią politykę przestrzenną Miasta, starając się ograniczać inwestycje wielorodzinne, a preferując przy tym działalności gospodarcze w postaci hoteli, pensjonatów i kwater prywatnych.

Dotychczasowa polityka przestrzenna Miasto Darłowo opierała się na zapisach Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zmienionego Uchwałą nr XIII/88/2024 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 19 grudnia 2024 roku. Należy jednak podkreślić, że w związku z reformą systemu planowania przestrzennego, Miasto zobowiązane jest do opracowania Planu Ogólnego, który – w odróżnieniu od studium – będzie aktem prawa miejscowego i stanie się podstawowym narzędziem kształtowania ładu przestrzennego w Mieście. Należy podkreślić, iż blisko 98% powierzchni Miasta jest objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Plany miejscowe częściowo wymagają jednak podjęcia działań związanych z aktualizacją.

W ujęciu fizycznogeograficznym Miasto Darłowo położone jest w granicach prowincji Niziny Środkowoeuropejskiej, podprowincji Pobrzeża Południowobałtyckiego, makroregionu Pobrzeża Koszalińskiego, mezoregionu Wybrzeża Słowińskiego. Krajobraz Wybrzeża Słowińskiego budowany jest przez plaże, nadmorskie wydmy, bagna i jeziora przybrzeżne. Linia brzegowa Darłówka jest stosunkowo mało urozmaicona, co jednak sprawia, iż zejście do Morza jest łagodne i przyjazne dla człowieka. Przy ujściu rzeki Wieprzy do Morza Bałtyckiego w wyniku akumulacji materiału, powstały ok. 12 m wały brzegowe. Przesuwając się w kierunku południowo-wschodnim zaobserwować można słabo zagospodarowany pas nizin nadmorskich z dolinami rzek Grabowej i Wieprzy. Teren ten ze względu na występujące ryzyko powodziowe, podmokłość gruntów i licznie występujące torfowiska nie jest obecnie wykorzystywany. Przesuwając się dalej w kierunku południowo-wschodnim zaczyna się pojawiać stopniowo zabudowa właściwa Miasta Darłowo, zlokalizowana na osadach plejstocénskich.

W Darłowie nie stwierdzono zagrożenia wynikającego z ruchów masowych, w tym osuwisk, a także nie identyfikowano występowania złóż kopalin.

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody, na terenie Miasta Darłowo zlokalizowane są następujące obszary:

- obszar chronionego krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski”,
- obszar Natura2000 Dolina Wieprzy i Studnicy,
- obszar Natura2000 Przybrzeżne wody Bałtyku.

Całość terenu Miasta Darłowo położona jest na obszarze dorzecza Odry, w zlewni rzeki Wieprzy, której ujście do Morza Bałtyckiego zlokalizowane jest bezpośrednio w granicach Miasta. Częściowo obszar Miasta znajduje się w zlewni jednolitych części wód powierzchniowych przybrzeżnych. Główną osią hydrograficzną Miasta jest rzeka Wieprza, wraz z jej lewobrzeżnym dopływem – rzeką Grabową. Sieć hydrograficzną uzupełniają mniejsze cieki wodne oraz rowy melioracyjne. Podstawowymi jednostkami umożliwiającymi gospodarowanie wodami powierzchniowymi są jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Miasto Darłowo położone jest w obrębie 4 JCWP rzecznych:

- Grabowa od Wielinki do dopływu z polderu Rusko-Darłowo I a,
- Łąkawica,
- Wieprza od Łąkawicy do ujścia,
- Wieprza od Moszczenicy do Łąkawicy;

oraz 1 JCWP przybrzeżnych:

- Polskie wody przybrzeżne Basenu Bornholmskiego.

Podobnie jak w przypadku wód powierzchniowych, odpowiednikiem podziały wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Miasto Darłowo w całości położone jest w obrębie jednego JCWPd nr 10 (kod: GW600010). Jednolita część wód podziemnych zajmuje powierzchnię 2 554,68 km² w granicach 23 gmin. Ogólny stan JCWPd nr 10 określany jest jako dobry.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Miasta Darłowo należy uwzględnić występujące na obszarze Gminy obszary zagrożenia powodzią, w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które mają wpływ na możliwości zagospodarowania przestrzennego, lokalizację inwestycji oraz konieczność uwzględnienia ograniczeń wynikających z przepisów prawa wodnego i planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Miasto Darłowo znajduje się (na podstawie map zagrożenia powodziowego udostępnionych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie):

- częściowo na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%);
- częściowo na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%);

- częściowo na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat);
- częściowo na obszarach obejmujących tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego i przeciwsztormowego.

Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudnienia zarządzania ryzykiem powodziowym.

Na terenie Miasta Darłowo obowiązują zapisy zawarte w następujących dokumentach:

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry,
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy.

Obowiązujący plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry został ustanowiony rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. Plan zawiera dane monitoringowe wód, identyfikując znaczące oddziaływania antropogeniczne i ich wpływ na stan wód powierzchniowych i podziemnych. W Planie określono również cele środowiskowe dla poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych. Całość podsumowuje katalog działań opracowany dla poszczególnych kategorii wód. Plan podlega stałemu monitoringowi oraz aktualizacji, następującej co najmniej raz na 6 lat.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarze dorzecza Odry został zatwierdzony rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry. Plan przede wszystkim podsumowuje wstępną ocenę ryzyka powodziowego oraz mapy zagrożenia, określając ryzyko powodziowe. W dalszym zakresie określono również cele zarządzania ryzykiem powodziowym i katalog działań służących ich osiągnięciu. Plan również podlega bieżącemu monitoringowi i aktualizacji w okresach co najmniej 6-letnich.

Przeciwdziałanie skutkom suszy, zgodnie z art. 183 oraz 185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy, który uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy. Plan przeciwdziałania skutkom suszy zawiera analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy lub przebudowy urządzeń

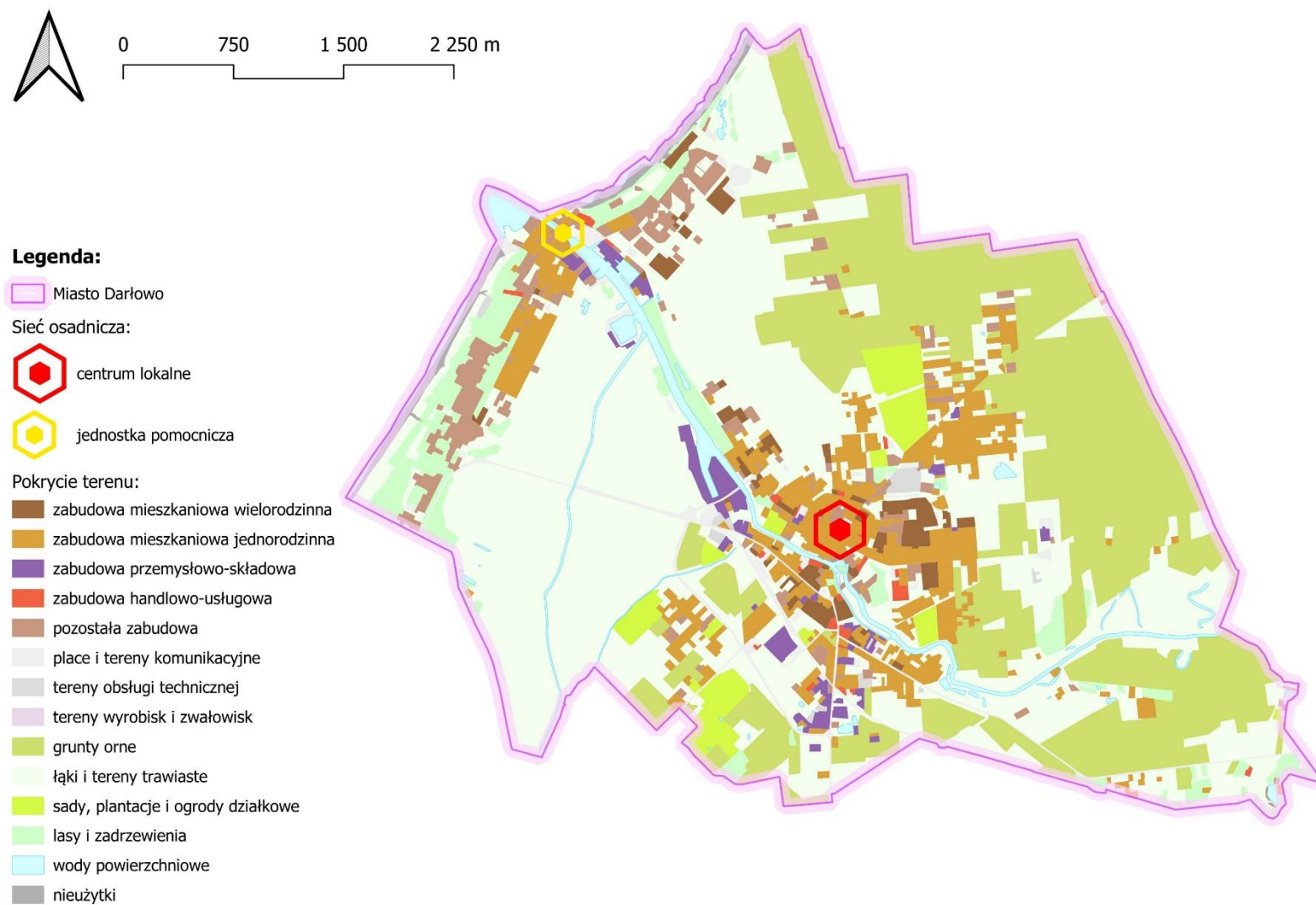
wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, jak również katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Według analizy przeprowadzonej na potrzeby Planu przeciwdziałania skutkom suszy Miasto Darłowo położone jest:

- w całości na terenie silnie zagrożonym wystąpieniem suszy atmosferycznej;
- częściowo na terenie ekstremalnie i silnie zagrożonym wystąpieniem suszy rolniczej;
- w całości na terenie silnie zagrożonym wystąpieniem suszy hydrologicznej;
- w całości na terenie słabo zagrożonym wystąpieniem suszy hydrogeologicznej.

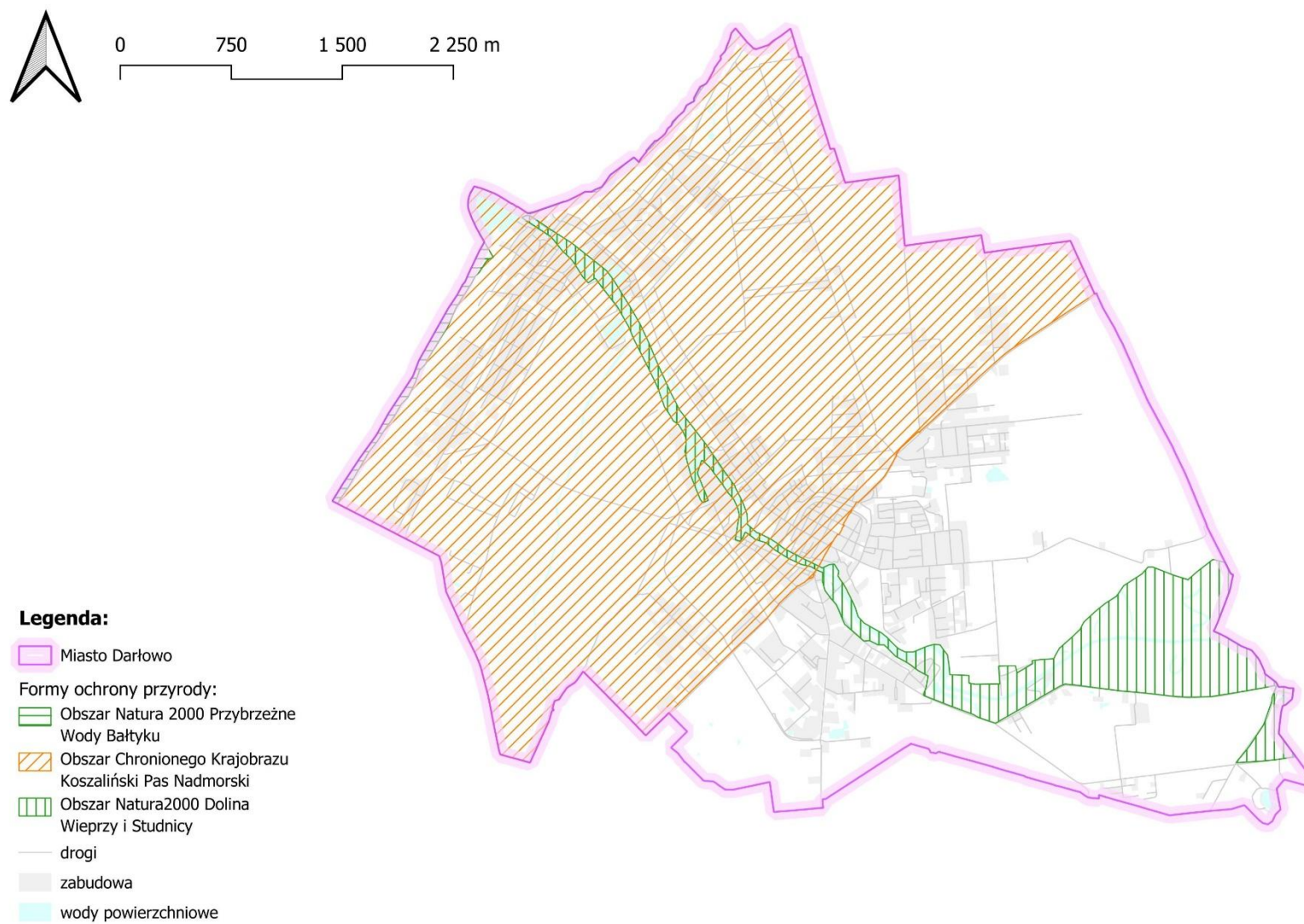
W łącznym zestawieniu Miasto Darłowo klasyfikuje się w całości jako obszar silnie zagrożony występowaniem suszy.

Ryc. 3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Darłowo – hierarchia jednostek osadniczych

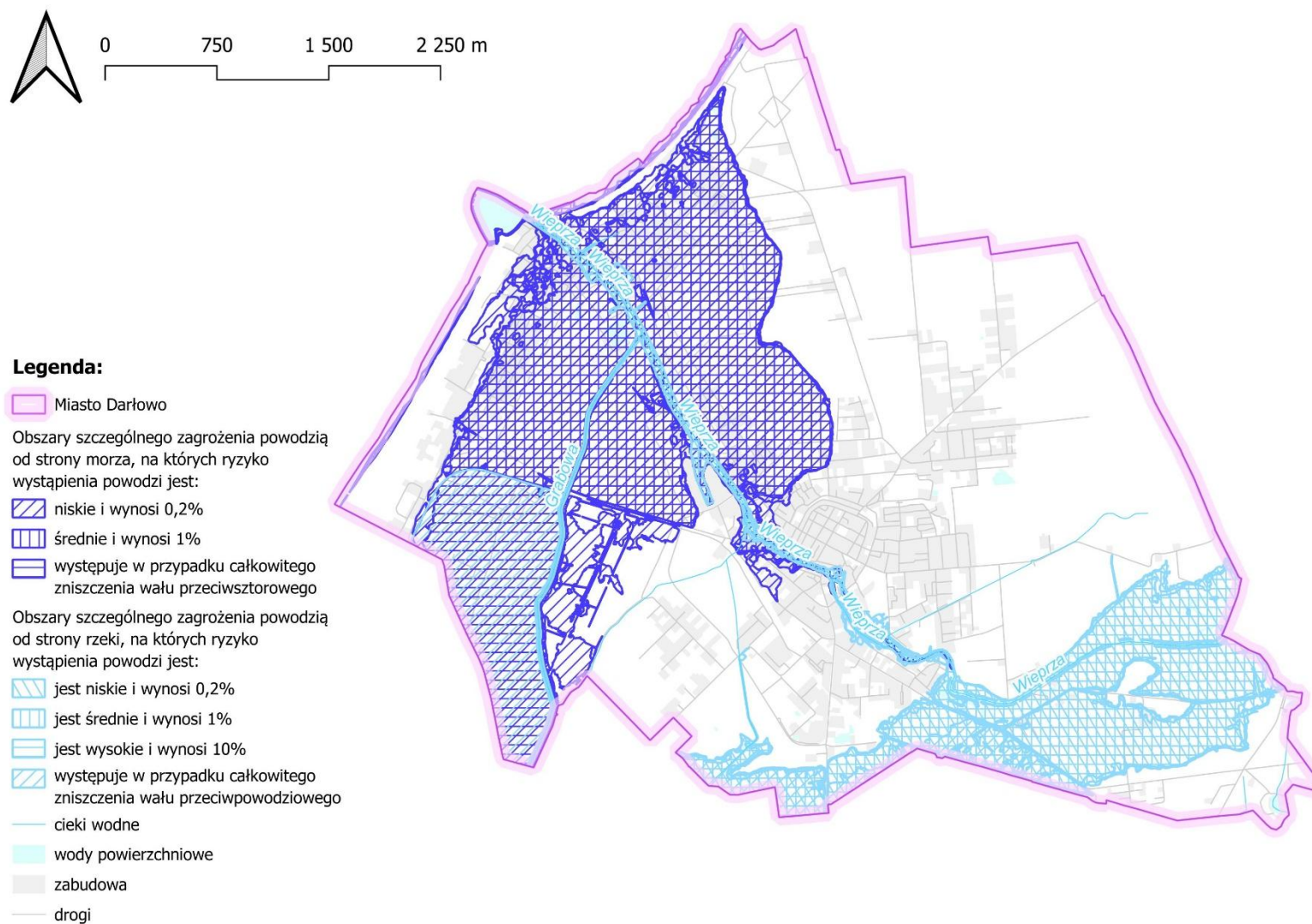
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ryc. 4 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Darłowo – system powiązań przyrodniczych (obszarowe formy ochrony przyrody)

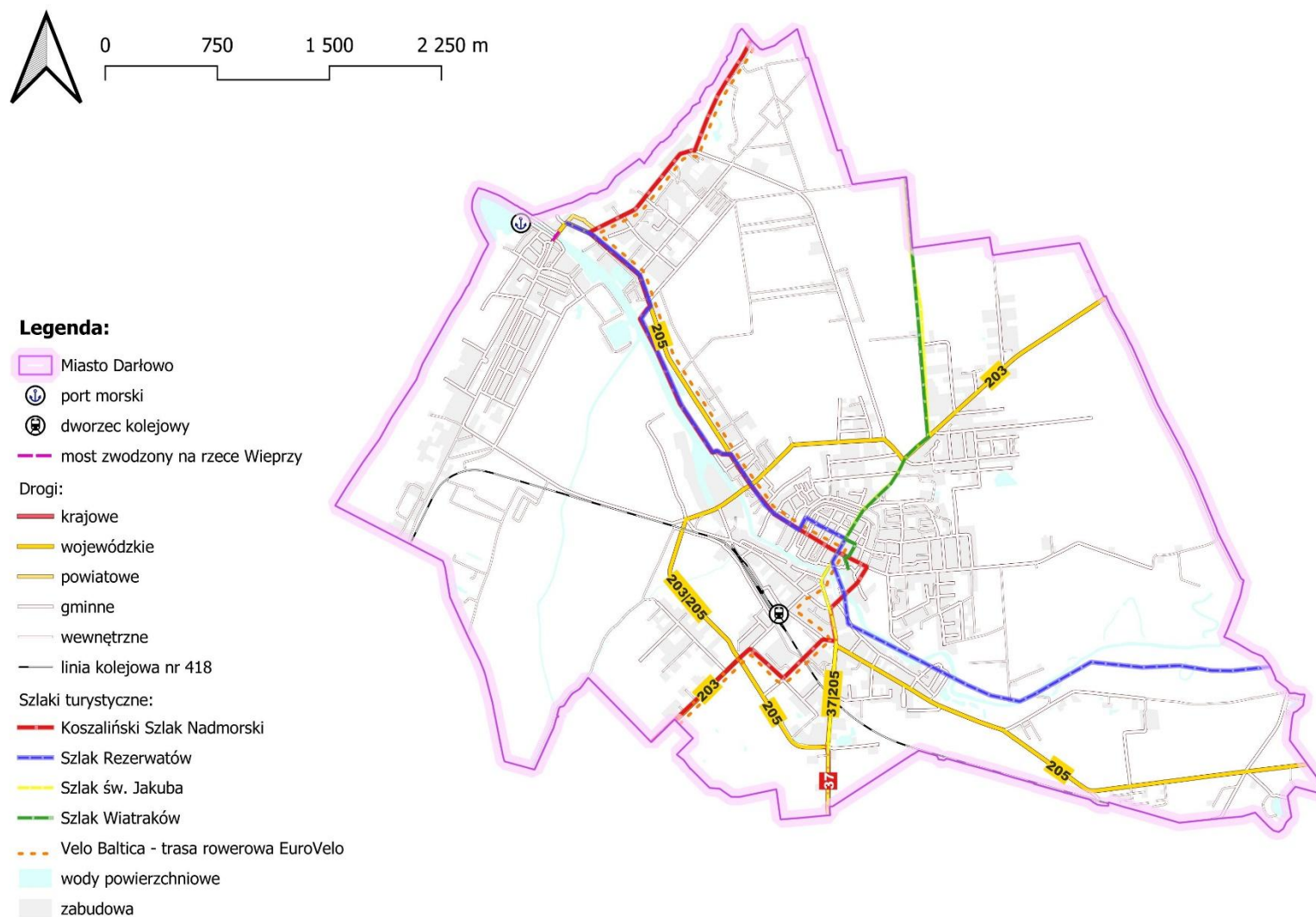
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ryc. 5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Darłowo – system powiązań przyrodniczych (obszary szczególnego zagrożenia powodzią)

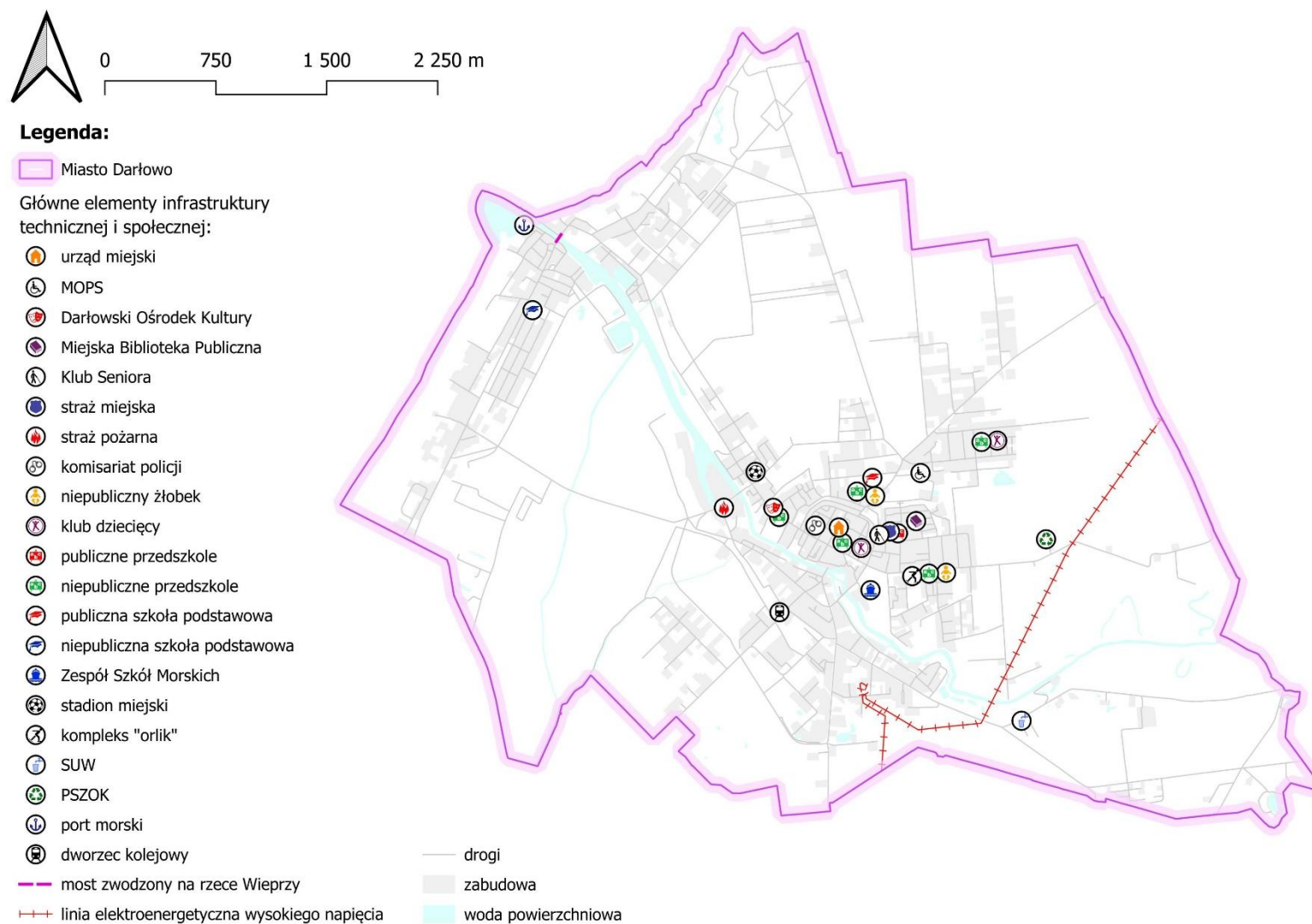
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ryc. 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Darłowo – główne korytarze transportowe

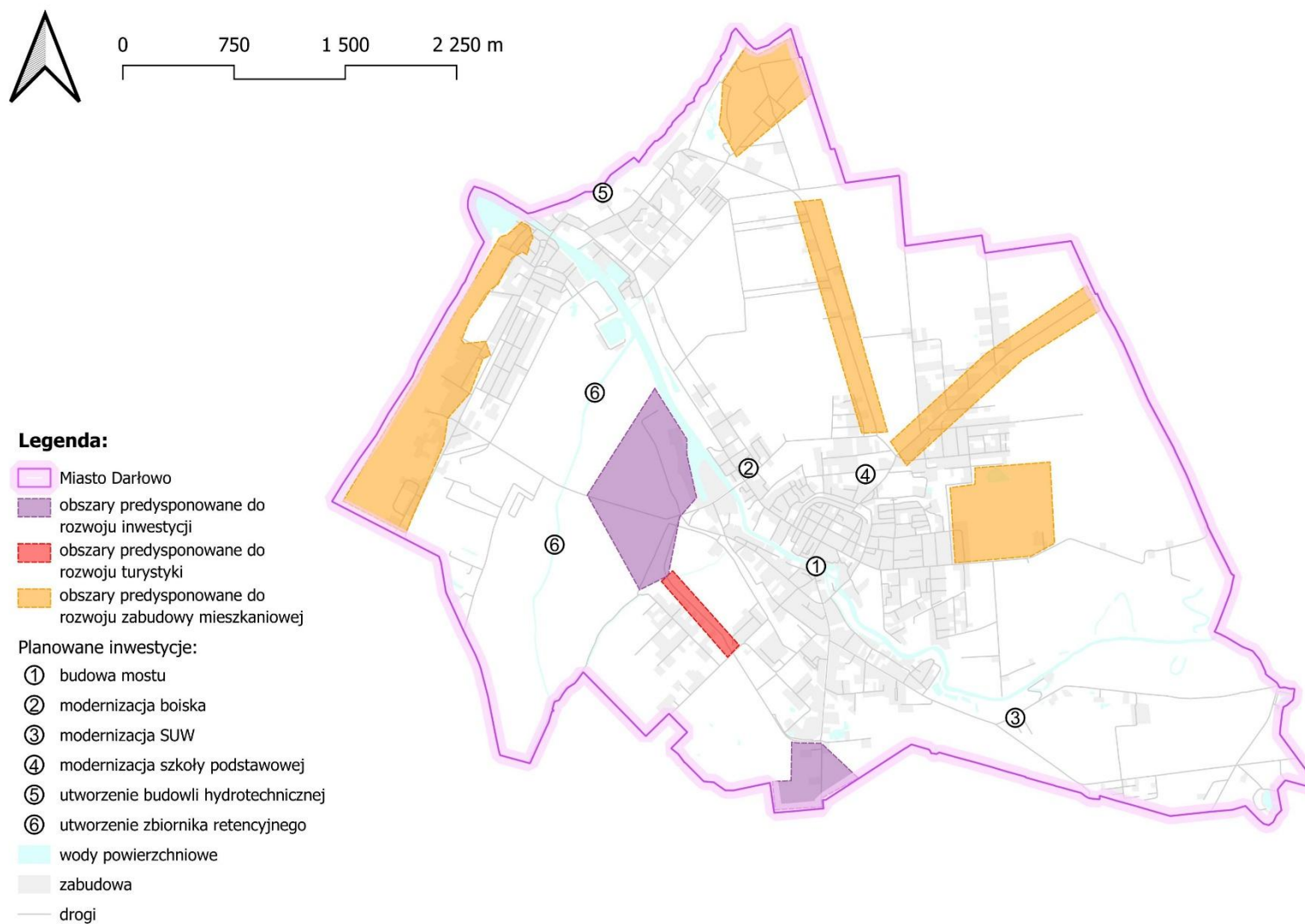
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ryc. 7 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Darłowo – główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ryc. 8 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Darłowo – planowane przedsięwzięcia, ustalenia i rekomendacje

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Ustalenia Strategii Rozwoju Miasto Darłowo na lata 2027-2040 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami występującymi w poszczególnych miejscowościach.

Kształtowanie polityki przestrzennej w Gminie opiera się jednocześnie na uwarunkowaniach lokalnych oraz na rekomendacjach zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, którego obowiązująca aktualizacja przyjęta została uchwałą nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24 czerwca 2020 r. Zgodnie z zapisami Planu, na terenie województwa zachodniopomorskiego wyznaczone zostały obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym. Spośród wyznaczonych obszarów funkcjonalnych Miasto Darłowo zostało włączone do:

- Obszaru Funkcjonalnego o znaczeniu ponadregionalnym – Strefa Przybrzeżna;
- Obszaru Funkcjonalnego o znaczeniu ponadregionalnym – Specjalna Strefa Włączenia;
- Obszaru Funkcjonalnego o znaczeniu regionalnym – ośrodka ponadlokalnego wspomagającego rozwój z obszarem oddziaływania (Sławno).

Najważniejsze cechy Obszaru Funkcjonalnego Strefy Przybrzeżnej:

- koncentracja konfliktów przestrzennych,
- duży potencjał przyrodniczy obszaru,
- silna antropopresja związana z ruchem turystycznym i rozprzestrzenianiem zabudowy,
- możliwe zagrożenia związane z prognozowanymi zmianami klimatu,
- istniejący potencjał rozwoju gospodarki morskiej,
- brak lub opóźnione działania administracji morskiej w zakresie planowania przestrzennego na obszarach morskich,
- ruch turystyczny skupiony w wąskim pasie przymorskim.

Najważniejsze cechy Obszaru Funkcjonalnego Specjalnej Strefy Włączenia:

- w przeważającej mierze obszary pokryte gruntami rolnymi i leśnymi,
- obszary kumulacji negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych,
- depopulacja - odpływ ludności do terenów o wyższym potencjale rozwojowym,

- duży odsetek małych miast w przeszłości obsługujących obszary wiejskie (PGR-y), obecnie zdegradowanych,
- potencjalne miejsce rozwoju galezi biogospodarki (baza produkcyjna i surowcowa),
- niewykorzystywany potencjał pojezierzy w rozwoju turystyki,
- słaba dostępność komunikacyjna środkowej części SSW do ośrodków miejskich wszystkich poziomów, poza ośrodkami lokalnymi,
- słaba dostępność do usług publicznych,
- znaczne oddalenie od ośrodka wojewódzkiego.

Cele i kierunki wskazane w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego podzielono na 3 części: odnoszące się do całego obszaru województwa, do obszarów funkcjonalnych oraz obszaru Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego jako Plan zagospodarowania miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego. W tych częściach wydzielono następujące cele polityki przestrzennej województwa:

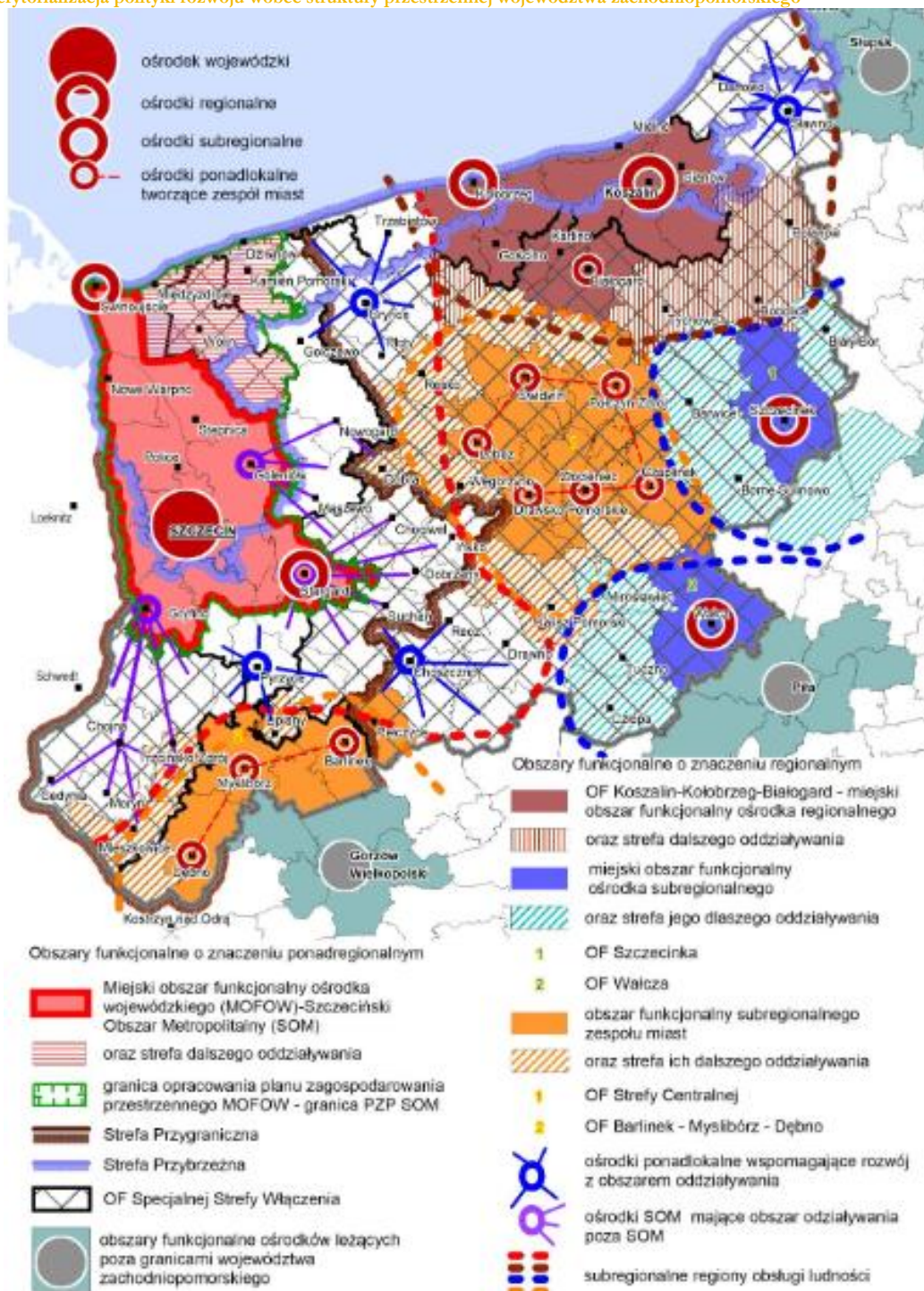
- Cel I. Wzmacnianie powiązań zewnętrznych województwa.
- Cel II. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego.
- Cel III. Rozwój potencjału ludnościowego.
- Cel IV. Przekształcenia sieci osadniczej.
- Cel V. Ochrona dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.
- Cel VI. Rozwój infrastruktury społecznej.
- Cel VII. Wzrost i rozwój gospodarczy.
- Cel VIII. Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej oraz sprawności systemu transportowego.
- Cel IX. Rozbudowa infrastruktury technicznej, poprawa gospodarki wodno-ściekowej, rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii i zwiększenie dostępności cyfrowej.
- Cel X. Rozwój infrastruktury obronności i bezpieczeństwa państwa.

Obszary funkcjonalne w polityce przestrzennej województwa:

- Cel XI. Wykorzystanie wspólnego potencjału i integracja miejskich obszarów funkcjonalnych.
- Cel XII. Racjonalizacja rozwoju gospodarczego i ochrona zasobów w obszarze funkcjonalnym Strefy Przybrzeżnej.

- Cel XIII. Przeciwdziałanie marginalizacji i wsparcie rozwoju w obszarze funkcjonalnym Specjalnej Strefy Włączenia.
- Cel XIV. Poprawa spójności wewnętrznej i przełamywanie peryferyjności przygranicznego obszaru funkcjonalnego.

Ryc. 9 Terytorializacja polityki rozwoju wobec struktury przestrzennej województwa zachodniopomorskiego

Źródło: Uchwała nr XVII/214/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24 czerwca 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 27 lipca 2020 r., poz. 3564).

W obrębie poszczególnych celów wskazane są kierunki zagospodarowania przestrzennego, spełniające warunki ich realizacji. Cele i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa sformułowane zostały w oparciu o istniejące uwarunkowania, z uwzględnieniem pożądanego kształtu przestrzeni regionalnej i rozwoju społeczno-gospodarczego regionu w perspektywie obowiązywania planu. W ramach kierunków zagospodarowania przestrzennego wyodrębniono cztery kategorie działań: ustalenia, zalecenia, projekty i rekomendacje. Ustaleniom i zaleceniom przypisano narzędzia realizacji, natomiast projektom i rekomendacjom – podmioty odpowiedzialne i adresatów. Poza zaleceniami, ustaleniami, projektami oraz rekomendacjami, które obejmują wszystkie gminy województwa zachodniopomorskiego, w odniesieniu do obszaru Miasta Darłowo sformułowano następujące projekty i ustalenia:

- Modernizacja dróg wojewódzkich w pasie bezpośredniej obsługi wybrzeża: nr 102, nr 203,
- przebudowa wejścia do Portu Darłowo,
- budowa Nabrzeża Refulacyjnego na potrzeby obsługi statków handlowych w Porcie Darłowo,
- Sztuczne zasilanie z budowlami wspomagającymi; umocnienia brzegowe: Darłówek (km 267,0–270,6),
- Poprawa warunków przepływu wody w obrębie m. i gm. Darłowo wraz z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym m. i gm. Darłowo.

Z perspektywy Miasta Darłowo wśród inwestycji na poziomie wojewódzkim, których realizacja szczególnie pozytywnie oddziaływałaby na jednostkę należy wskazać modernizację drogi wojewódzkiej nr 205, budowę Trasy Nadmorskiej w ramach budowy sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego, a także przebudowę drogi wojewódzkiej nr 203 na odcinku od Darłowa do granicy województwa.

Audyt krajobrazowy województwa zachodniopomorskiego został przyjęty uchwałą nr XIII/187/25 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 18 grudnia 2025 roku. Na mocy przyjętego audytu jako krajobrazy priorytetowe w granicach Miasta Darłowo wskazano:

- Plaże i wydmy nadmorskie, Kołobrzeg-Darłówek, dla którego wskazano następujące ustalenia i rekomendacje:
 1. Wyłączenie z zabudowy wydmy nadmorskich i zakaz umieszczania w ich obrębie obiektów budowlanych z wyjątkiem:
 - dopuszczenia ciągu pieszego lub pieszo-rowerowego (zaleca się lokalizowanie kładek ponad terenem lub wkomponowanych w budowlę

- hydrotechniczne) wraz z obiektami małej architektury oraz punktami widokowymi, oraz niezbędną infrastrukturą,
 - infrastruktury istniejącej i projektowanej zgodnej z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub uzgodnionych z Urzędem Morskim, przejść na plażę wraz z lokalizacją sanitariatów i infrastrukturą towarzyszącą,
 - utrzymanie istniejących, legalnie zlokalizowanych obiektów budowlanych, oraz lokalizowania obiektów budowlanych dopuszczonych w aktach planowania przestrzennego,
 - infrastruktury służącej obsłudze służb ochrony brzegu morskiego i ratownictwa,
 - infrastruktury hydrotechnicznej związanej z ochroną brzegu morskiego z możliwością dostosowania jej do potrzeb turystycznych po uzgodnieniu z Urzędem Morskim,
 - dopuszczenia rozbudowy obiektów budowlanych, w tym ich estetyzację, w obrębie przystani rybackich, mola, byłych budynków wojskowych, baz ratownictwa wodnego i wejść na plażę,
 - adaptacji byłych wojskowych obiektów budowlanych.
2. Ograniczenie liczby lokalizowanych na plaży tymczasowych obiektów budowlanych.
 3. Ochrona przed zabudową siedlisk przyrodniczych Natura 2000.
 4. Ujednolicenie form oraz kolorystyki lokalizowanych w pasie wybrzeża tymczasowych obiektów budowlanych i obiektów małej architektury.
 5. Na plaży oraz w pasie wydmy nadmorskich wyklucza się możliwość:
 - sytuowania tablic i urządzeń reklamowych na ogrodzeniach oraz wolno stojących, za wyjątkiem wolnostojącej reklamy krótkoterminowej, okolicznościowej związanej z wydarzeniami sportowymi, kulturalnymi i promocyjnymi,
 - lokalizowania tablic i urządzeń reklamowych w postaci banerów reklamowych, za wyjątkiem wolnostojącej reklamy krótkoterminowej, okolicznościowej związanej z wydarzeniami sportowymi, kulturalnymi i promocyjnymi.
 6. Maksymalna ochrona roślinności wydmy.

7. Wyttyczanie szlaków turystycznych w bezpiecznej odległości od siedlisk wydmych.
 8. Kształtowanie i ochrona stref ekotonowych na granicy pomiędzy obszarami zieleni a terenami zabudowanymi.
- Plaże i wydmy nadmorskie, Darłówko-Jarosławiec, dla którego wskazano następujące ustalenia i rekomendacje:
 1. Wyłączenie z zabudowy wydmy nadmorskich i zakaz umieszczania w ich obrębie obiektów budowlanych z wyjątkiem:
 - dopuszczenia ciągu pieszego lub pieszo-rowerowego (zaleca się lokalizowanie kładek ponad terenem lub wkomponowanych w budowle hydrotechniczne) wraz z obiektami małej architektury oraz punktami widokowymi, oraz niezbędną infrastrukturą,
 - infrastruktury istniejącej i projektowanej zgodnej z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub uzgodnionych z Urzędem Morskim, przejść na plażę wraz z lokalizacją sanitariatów i infrastrukturą towarzyszącą,
 - utrzymanie istniejących, legalnie zlokalizowanych obiektów budowlanych, oraz lokalizowania obiektów budowlanych dopuszczonych w aktach planowania przestrzennego,
 - infrastruktury służącej obsłudze służb ochrony brzegu morskiego i ratownictwa,
 - infrastruktury hydrotechnicznej związanej z ochroną brzegu morskiego z możliwością dostosowania jej do potrzeb turystycznych po uzgodnieniu z Urzędem Morskim,
 - dopuszczenia rozbudowy obiektów budowlanych, w tym ich estetyzację, w obrębie przystani rybackich, mola, byłych budynków wojskowych, baz ratownictwa wodnego i wejść na plażę,
 - adaptacji byłych wojskowych obiektów budowlanych.
 2. Ograniczenie liczby lokalizowanych na plaży tymczasowych obiektów budowlanych.
 3. Ujednolicenie form oraz kolorystyki lokalizowanych w pasie wybrzeża tymczasowych obiektów budowlanych i obiektów małej architektury.
 4. Na plaży oraz w pasie wydmy nadmorskich wyklucza się możliwość:

- sytuowania tablic i urządzeń reklamowych na ogrodzeniach oraz wolno stojących, za wyjątkiem wolnostojącej reklamy krótkoterminowej, okolicznościowej związanej z wydarzeniami sportowymi, kulturalnymi i promocyjnymi,
 - lokalizowania tablic i urządzeń reklamowych w postaci banerów reklamowych, za wyjątkiem wolnostojącej reklamy krótkoterminowej, okolicznościowej związanej z wydarzeniami sportowymi, kulturalnymi i promocyjnymi.
5. Maksymalna ochrona roślinności wydymowej.
 6. Kształtowanie i ochrona stref ekotonowych na granicy pomiędzy obszarami zieleni a terenami zabudowanymi.
 7. Kanalizacja ruchu turystycznego do wyznaczonych zejść na plażę min. poprzez widoczne ich oznakowanie oraz egzekwowanie zakazu poruszania się po wydmach nadmorskich.

Miasto Darłowo jest również członkiem i liderem Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Obszaru Funkcjonalnego Sławna, który posiada zaktualizowaną Strategię ZIT dla OF Sławna, przyjętą przez Radę Miejską Darłowa uchwałą nr XXXIII/254/2026 z dnia 24 lipca 2026 r. Na poziomie Strategii ZIT również sformułowano ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej granicach partnerstwa, tj. na obszarze gmin wiejskich: Sławno, Darłowo, Malechowo, Postomino oraz gmin miejskich Sławno i Darłowo. Sformułowano następujące rekomendacje:

- Zasady ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałania niekorzystnym skutkom zmian klimatycznych:
 - kształtowanie wizerunku Partnerstwa OF Sławna szanującego środowisko przyrodnicze,
 - zachowanie odmienności krajobrazów, ochrona krajobrazu na obszarach silnej antropopresji,
 - zachowanie ciągłości powiązań przyrodniczych, w tym korytarzy ekologicznych, ochrona obszarów cennych przyrodniczo – objętych ochroną i powołanie nowych obszarów ochrony,
 - tereny rolne i leśne, tereny położone wzdłuż cieków wodnych i jezior oraz obszary na przebiegu zielonych korytarzy ekologicznych powinny być chronione przed zabudową w dokumentach planistycznych,

- ustanowienie jednoznacznej granicy pomiędzy terenami zurbanizowanymi (terenami zabudowy) i terenami otwartymi, nie przewidywanymi do zabudowy,
- zwiększanie obszarów zielonych na obszarach zurbanizowanych, a także zwiększanie na tych obszarach retencji wód, stosowanie rozwiązań prorotacyjnych jako jedno z działań adaptujących do zmian klimatycznych,
- ochrona przed zabudową terenów otwartych,
- niedopuszczanie do zabudowy w obszarach bezpośredniego zaplecza brzegów klifowych i wydmy;
- Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobrazu kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej:
 - ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, historycznych zespołów parkowych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych. Wprowadzanie nowych, użytecznych funkcji do zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne znaczenie,
 - wykorzystanie lokalizacji założeń pałacowych i folwarcznych w planowaniu rozwoju usług turystycznych, edukacyjnych, kulturowych opieki nad osobami starszymi – srebrna turystyka lub przetwórczych. Wykorzystanie istniejących założeń do tworzenia nowych stref aktywności gospodarczej,
 - zachowanie funkcji i zabudowy związanej z działalnością portową i rybacką,
 - estetyzacja istniejącej zabudowy poprzez ograniczanie liczby reklam oraz ujednolicanie elewacji i form budynków w nawiązaniu do wzorów historycznych,
 - stworzenie marki/rozpoznawalnego symbolu regionu w oparciu o charakterystyczną, rozpoznawalną w skali kraju architekturę ryglową,
 - dążenie do ustanowienia wskazanych w PZPWZ pomników historii: założenia staromiejskiego w Darłowie wraz z Zamkiem Książąt Pomorskich,
- Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów,
- Ograniczanie rozpraszania / ochrona zwartości zabudowy istniejących miast i miejscowości:
 - zachowanie zwartości zabudowy miast i wsi, przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy, prymat rozwoju wewnętrznego nad zewnętrznym,
 - istnieje konieczność rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej wysokiej jakości w pierwszej kolejności w obszarach zwartej, w pełni wykształconej struktury

- funkcjonalno-przestrzennej – zapewniającej dostępność do szkół, transportu zbiorowego i infrastruktury technicznej w obrębie aglomeracji wodno-ściekowych,
 - zachowanie indywidualnego charakteru miejscowości poprzez wprowadzanie zabudowy kontynuującej indywidualne cechy miejscowe oraz skuteczne przeciwdziałanie „zlewaniu się” miejscowości. Zachowanie uzgodnionych odległości pomiędzy miejscowościami - utrzymywanie pomiędzy nimi przestrzeni wolnej od zabudowy w formie otwartych terenów zielonych,
 - konieczny jest rozwój jakościowy obiektów i oferty turystycznej w celu wydłużenia sezonu turystycznego,
 - konsekwentne egzekwowanie zapisów Prawa Budowlanego pod kątem porządkowania przestrzeni ze szczególnym naciskiem na kontrolę legalności zabudowy i zmiany sposobu użytkowania gruntów rolnych,
 - należy wykluczyć rozwój zabudowy w formie pasmowej wzdłuż dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych, na rzecz koncentracji zabudowy,
 - na obszarach miejskich warto skupić się wdrażaniu idei dostępności 15-minutowej. W miejscowościach turystycznych, w tym szczególnie nadmorskich należy zapewnić 15 minutowe dojście piesze lub rowerowe do największych atrakcji turystycznych (np. plaż) od miejsc postojowych lokalizowanych poza centrami tych miejscowości w postaci parkingów buforowych i węzłów przesiadkowych,
 - ograniczanie zabudowy na terenach rolniczych (poza zwartą zabudową) wyłączenie do istniejących gospodarstw rolnych, celem ograniczenia suburbanizacji przy zachowaniu siedlisk zabudowy zagrodowej,
 - należy bezwzględnie wykluczyć zabudowywanie terenów szczególnego zagrożenia powodzią;
- Kreowanie wielofunkcyjnych i zróżnicowanych społecznie sąsiedzkich zespołów mieszkaniowo-usługowych wyposażonych w atrakcyjne przestrzenie publiczne:
 - planowanie nie jedno- lecz wielofunkcyjnych zespołów zabudowy, sprzyjających integracji społecznej, które oferują atrakcyjne i dostępne usługi, mieszkania i możliwości pracy dla grup społecznych o zróżnicowanych potrzebach i dochodach,
 - rewitalizacja obszarów popegeerowskich – wykorzystanie istniejącej infrastruktury do tworzenia nowych stref działalności gospodarczej,

- kreowanie przestrzeni publicznych, w celu podnoszenie jakości życia mieszkańców i poprawy wizerunku miast i wsi,
- wprowadzanie usług, głównie handlu, gastronomii i rzemiosła, w krawędziach przestrzeni publicznej,
- odtwarzanie pierzei zabudowy w centrach miast, w szczególności w Sławnie, odtworzenie łatwej dostępności pieszej placu rynkowego z pierzejami posiadającymi usługi w parterach,
- wykorzystanie gruntów komunalnych do realizacji polityki przestrzennej i mieszkaniowej,
- zapewnienie terenów zieleni i wypoczynku na terenach zabudowy wielorodzinnej, w ramach osiedla i na poziomie miejskim,
- wykluczenie lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² w zakresie usług handlu (poza artykułami wielkogabarytowymi, np. budowlanymi), gastronomii i rozrywki, na rzecz nasycania usługami obszarów wskazanych jako zespoły/ośrodki usługowe, w tym obszarów śródmiejskich, rynków, ulic handlowych, placów oraz osiedlowych zespołów usługowych z preferencją dla ruchu pieszego,
- Kierunki rozwoju systemów transportu i komunikacji publicznej:
 - wspieranie działań na rzecz realizacji wszystkich odcinków drogi S6 Koszalin-Sławno-Słupsk,
 - działania na rzecz modernizacji drogi wojewódzkiej 202 na odcinku Darłowo-Granica województwa usprawniającej dostęp do miejscowości pasa nadmorskiego oraz lepszego połączenia z Ustką i Słupskiem,
 - dalsze aktywne działania na rzecz rozbudowy linii kolejowej nr 418 Sławno - Darłowo z wydłużeniem do Darłówek i dalszego przedłużenia i połączenia się z linią 202 na wysokości miejscowości Wiekowo,
 - modernizacja infrastruktury i realizacja inwestycji infrastrukturalnych związanych z rozwojem małych portów i przystani morskich, w tym: modernizacja infrastruktury portu w Darłowie, przebudowa wejścia do Portu Darłowo, budowa nabrzeża refulacyjnego na potrzeby obsługi statków handlowych,
 - rekomenduje się działania na rzecz integracji transportowej gmin poprzez wspólne podejście do organizacji transportu zbiorowego na poziomie powiatu,

- promowanie w obszarze centrów miast oraz w miejscowościach pasa nadmorskiego ruchu pieszego, rowerowego oraz systemów UTO (urządzenia transportu osobistego) jako priorytetowego względem transportu samochodowego,
- skuteczne wykorzystanie przez gminy narzędzia jakim jest wprowadzenie stref czystego transportu celem ograniczenia ruchu samochodów innych niż elektryczne, napędzane wodorem lub napędzane gazem ziemnym,
- w celu zmniejszania kongestii transportowej związanej z wewnątrz obszarowym indywidualnym ruchem turystycznym rekomenduje się tworzenie systemów transportu publicznego opartego na łączeniu atrakcji turystycznych pasa nadmorskiego z atrakcjami położonymi w pozostałej części powiatu (pętle turystyczne),
- w związku z dużą zmiennością potrzeb transportowych powodowanych ruchem sezonowym rekomenduje się rozwijanie elastycznych systemów transportu na żądanie,
- limitowanie liczby miejsc parkingowych w centrach miast i miejscowości nadmorskich przy jednoczesnym ograniczeniu czasu parkowania lub wprowadzeniu opłat parkingowych w celu równoważenia popytu i podaży miejsc parkingowych,
- zaleca się wprowadzenie zakazu realizacji parkingów wielkopowierzchniowych na obszarach centrów turystycznych i centrów miast. Systemy parkingowe powinny być lokalizowane peryferyjnie (parkingi buforowe) tak by nie wprowadzać ruchu indywidualnego do centrów obszarów,
- zaleca się realizację parkingów priorytetowo w powiązaniu z węzłami przesiadkowymi w systemach P&R oraz P&B,
- realizowane parkingi powinny mieć charakter możliwie wielofunkcyjny w celu maksymalnego wykorzystania zajętej powierzchni. Rekomenduje się ich realizację z wykorzystaniem systemów OZE,
- należy dążyć do uspoźnienia sieci tras rowerowych m.in. w oparciu o regionalną sieć tras rowerowych Pomorza Zachodniego,
- w kontekście wzrastającego udziału segmentu rowerów elektrycznych zwiększającego mobilności m.in. osób starszych należy zadbać o odpowiednią infrastrukturę dostosowaną do potrzeb takich rozwiązań,

- w związku z wzrastającym ruchem rowerowym należy rozwijać system infrastruktury towarzyszącej,
- należy zadbać o ukierunkowanie inwestycji rowerowych na ułatwienie dojazdów do dworców i przystanków kolejowych (Darłowo, Słupsk, Nowy Jarosław, Wrzeńnica, Karwice i Wiekowo),
- należy wdrażać projekt cyfryzacji danych transportowych przetwarzanych na poziomie gmin i powiatu,
- w celu określenia kierunków rozwoju systemów transportu rekomenduje się opracowanie strategii transportowej na poziomie powiatowym, obejmującej zarówno założenia dotyczące sposobu wspierania zrównoważonej mobilności mieszkańców i turystów jak i określającej długo i średnioterminowe cele związane z działaniami inwestycyjnymi w tym zakresie;
- Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej:
 - dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym w rozwój systemów centralnego ogrzewania w oparciu o skojarzoną produkcję energii elektrycznej i ciepła (kogenerację), z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii,
 - rozwój małej energetyki wodnej poprzez wykorzystanie istniejącej zabudowy hydrotechnicznej (budowli piętrzących) z jednoczesnym utrzymaniem lub poprawą drożności cieków wodnych jako korytarzy migracyjnych – rzeki województwa: Wieprza,
 - rozwój instalacji OZE wykorzystujących energię promieniowania słonecznego lokalizowanych na budynkach, budowlach oraz w obrębie terenów już zainwestowanych - na terenie całego Partnerstwa. Ograniczenie rozwoju farm fotowoltaicznych na terenach otwartych,
 - rozwój lokalnych instalacji OZE z wykorzystaniem energii wiatrowej, geotermalnej lub hydrotermalnej, biomasy lub biogazu na terenie całego Partnerstwa – z wykluczeniem lokalizacji, które mogłyby negatywnie wpływać na otoczenie, w szczególności na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową;
- Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:
 - należy chronić grunty rolne najwyższych klas bonitacyjnych, kompleksy glebowe o wysokiej przydatności rolniczej przed zmianą sposobu użytkowania,
 - przemysł i przetwórstwo, szczególnie w branży rolno-spożywczej jest jedną z najważniejszych szans rozwojowych obszaru. Rozwój rolnictwa zintegrowanego

z przetwórstwem poprzez lokalizację i budowę inkubatorów przedsiębiorczości wspierających m.in. wyspecjalizowane, ekologiczne formy rolnictwa i przetwórstwa.

Powiat Sławieński opracował i przyjął uchwałę nr XLV/VI/385/24 Rady Powiatu w Sławnie z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwoju Powiatu Sławieńskiego do roku 2030. Na mocy Strategii nie wskazano ustaleń i rekomendacji dla kształtowania polityki przestrzennej na poziomie lokalnym.

Analiza powyższych dokumentów, a także diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii, pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście Darłowo, które przedstawiono poniżej.

Tab. 2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście Darłowo

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu
• zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, • ochrona terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo, w tym terenów otwartych, • zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją, • utrzymanie różnorodności biologicznej, • przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy, • wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju, w tym rozwój korytarzy ułatwiających przewietrzanie (redukcja smogu i obniżenie temperatury), • tworzenie nowych oraz powiększenie już istniejących obszarów zielonych blisko obszarów mieszkaniowych (parki i skwery „kieszonkowe”), • dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych zespołów zabudowy, • ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych z uwzględnieniem przepisów dotyczących zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, • ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego poprzez kontrole stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwacje urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp. • wykorzystanie Morza Bałtyckiego do funkcji związanych z turystyką, rekreacją oraz sportem, z zachowaniem poszanowania środowiska przyrodniczego, • wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej, • ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe), • nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury, • ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych

urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego, • rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym.
Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej
• kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych, • ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych, historycznego zespołu zamkowego, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych, • ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej, • przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne), • restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu, • podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej, • zachowanie indywidualnych cech historycznego założenia urbanistycznego i charakterystycznych elementów kompozycji przestrzennej centrum miasta, • uspokajanie ruchu w historycznych częściach miasta poprzez: priorytet komunikacji pieszej, rowerowej i zbiorowej, ograniczanie ruchu samochodowego, dążenie do powiększania powierzchni przeznaczonej do ruchu pieszego, • zachowanie Zamku Książąt Pomorskich wraz z powiązaniami przestrzennymi z historycznym układem miasta, ochrona jego indywidualnych cech historycznych oraz utrzymanie funkcji kulturowej jako dominujących, • podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu.
Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej
• utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia, • kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych, • wyznaczanie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleń publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki), • kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej, • zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej, • ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz, • uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Miasta, • stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,

- zachowanie i wzmacnianie funkcji usługowych w części śródmiejskiej z jednoczesnym ukształtowaniem dodatkowych centrów służących obsłudze poszczególnych osiedli a także przy głównych trasach komunikacyjnych,
- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacji terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie,
- nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabytkowej zabudowy i zabudowy śródmiejskiej,
- planowanie zabudowy wielorodzinnej w sposób ekstensywny, z zachowaniem dużej przestrzeni dla zieleni, retencji wodnej oraz miejsc postojowych dla pojazdów i zaplecza społecznego,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- przyjęcie rozwiązań wynikających z przepisów prawa wodnego oraz ograniczenie rozwoju nowej zabudowy na terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym.

Zgodnie z § 3, ust. 10 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydania z niego wypisów i wyrysów, na terenie Miasta Darłowo dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru z ust. 2, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Miasta Darłowo dopuszcza się lokalizację obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Jako zasady ich lokalizacji przyjmuje się w szczególności:

- wskazanie lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego uwzględniającej zapewnienie przepustowości układu komunikacyjnego i wydolności systemów infrastruktury technicznej,
- przyjęcie dopuszczalnych wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenu z uwzględnieniem ład przestrzennego,
- wprowadzenie nakazu utworzenia zieleni izolującej strefę handlu wielkopowierzchniowego od strefy mieszkalnej,
- przeprowadzenie oceny wpływu inwestycji na środowisko oraz krajobraz.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,

- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictw,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie Gminy przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne,
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe,
- wprowadzanie rozwiązań drogowych w obszarach zabudowy minimalizujących geometrię dróg i skrzyżowań, pozostawiając jednocześnie wystarczającą, wygodną przestrzeń dla pieszych, ruchu rowerowego, transportu publicznego, jak również dla osób z niepełnosprawnościami i starszych,
- wspieranie zeroemisyjnych form indywidualnej mobilności, m.in. poprzez budowę i rozbudowę dróg rowerowych (w tym kontrapasów) oraz dróg dla pieszych i rowerów, wraz z infrastrukturą towarzyszącą, kontraruchów oraz pasów ruchu dla rowerów,
- wspieranie rozwoju wielogłęziowego powiązania podsystemów transportu publicznego oraz indywidualnego m.in. centrów przesiadkowych, dworców, systemu parkingów P&R, B&R wraz z układem komunikacji kołowej i pieszo-rowerowej oraz rozbudową niezbędnej infrastruktury.

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,

- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą, - utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami, - rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania), - tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).
Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV lub niższej i nie mogą wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady: - stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu, - lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, - dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi, - podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego, - w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska, - wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.
Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy należy uwzględnić: - lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie, - rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego, - realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko - przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową,

- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- zalesianie gruntów najsłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk,
- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w Mieście.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekułtywacji lub remediacji

Cały obszar przeznaczony pod zabudowę należy uznać za obszar przekształceń przestrzennych, z głównym elementem dalszej rozbudowy układu komunikacyjnego miasta, odpowiadającego funkcji węzła regionalnego oraz właściwej obsługi lokalnej wyznaczonych terenów.

Obszar historycznej zabudowy miasta należy uznać za obszar wymagający rehabilitacji poprzez:

- przebudowę układu komunikacyjnego,
- wyznaczenie przestrzeni publicznych kształtujących obszar centrum usługowego,
- poprawę standardu technicznego zabudowy, z zachowaniem jej walorów architektonicznych.

4. Spójność kierunków rozwoju Miasta z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykają na obszarze Miasta Darłowo. Jednocześnie, są one spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze wojewódzkiej i krajowej, takimi jak Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) oraz Strategią rozwoju województwa zachodniopomorskiego do roku 2030 i Strategią Rozwoju Powiatu Sławieńskiego na lata 2024-2030. Komplementarność celów jakie wyznacza Strategia z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji tego dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego do roku 2030 jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

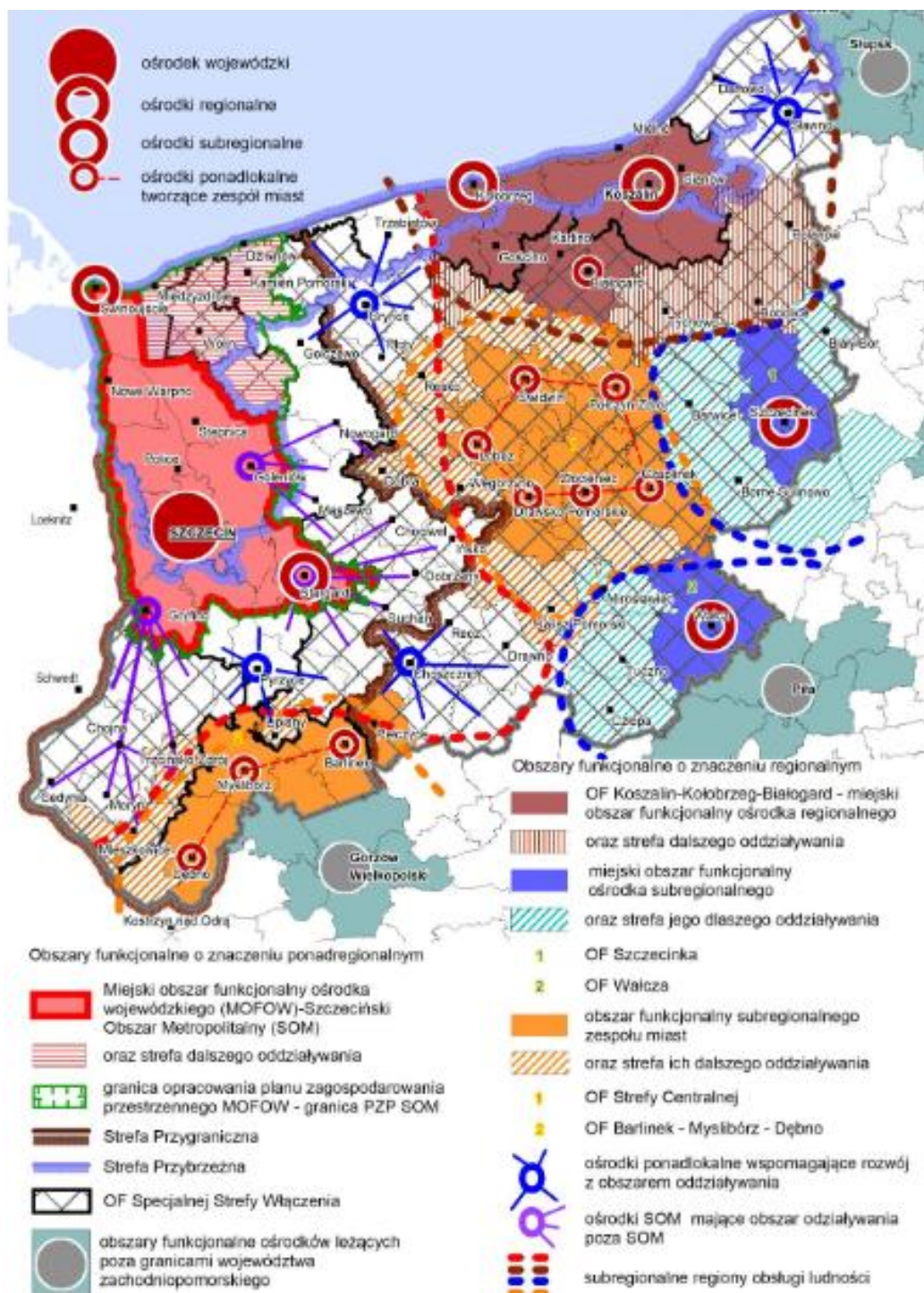
Dokument zawiera następującą misję: „Pomorze Zachodnie – lider niebieskiego i zielonego wzrostu zapewniającego wysoką jakość życia mieszkańców”. W dokumencie wyznaczono ponadto następujące cele strategiczne:

1. Cel I: Otwarta społeczność,

2. Cel II: Dynamiczna Gospodarka,
3. Cel III: Sprawny Samorząd,
4. Cel IV: Partnerski region.

Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego do 2030 roku wskazuje również Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Do obszarów tych należy w szczególności kierować interwencję publiczną obejmującą finansowane z różnych źródeł inwestycje, w tym gospodarcze, infrastrukturalne i zasoby ludzkie. Dotyczy to zarówno obszarów charakteryzujących się największym potencjałem rozwojowym, które mają znaczący wpływ na wzrost konkurencyjności regionu, jak i obszarów o najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej, które wymagają wsparcia, aby zapobiec ich dalszej marginalizacji. Identyfikacja i delimitacja OSI w województwie zachodniopomorskim nastąpiła na bazie obszarów funkcjonalnych wskazanych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa.

Ryc. 10 Obszary Strategicznej Interwencji w województwie zachodniopomorskim

Źródło: Uchwała nr XVII/214/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24 czerwca 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 27 lipca 2020 r., poz. 3564).

W Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego do 2030 roku, Miasto Darłowo zaliczone zostało do Obszaru Funkcjonalnego Strefy Przybrzeżnej, Obszaru Funkcjonalnego Specjalnej Strefy Włączenia oraz ośrodka ponadlokalnego wspomagającego rozwój z obszarem oddziaływania (Sławno).

Tabela poniżej przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2024 ze Strategią rozwoju województwa zachodniopomorskiego do 2030 roku, Strategią ZIT OF Sławna i Strategią Rozwoju Powiatu Sławieńskiego na lata 2024-2030.

Tab. 3. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040 ze Strategią rozwoju województwa zachodniopomorskiego, Strategią ZIT OF Sławna, Strategią Rozwoju Powiatu Sławieńskiego na lata 2024-2030.

Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego do 2030 roku	Strategia ZIT OF Sławna	Strategia Rozwoju Powiatu Sławieńskiego na lata 2024-2030	Strategia Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040
Cel I: Otwarta społeczność 1.1. Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny 1.2. Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu 1.3. Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego	-	Cel I: Wzmocnienie roli młodzieży i szkół średnich w rozwoju powiatu sławieńskiego 1.1. Wzmocnienie roli młodzieży we współzarządzaniu powiatem 1.2. Szkoły średnie ośrodkami rozwoju powiatu sławieńskiego Cel II: Powiat sławieński tworzy innowacje i inspiruje 2.1. Innowacje społeczne w pracy jednostek organizacyjnych powiatu 2.2. Tworzenie warunków do rozwoju postaw twórczych i innowacyjnych 2.3. Innowacje w działaniach Starostwa Powiatowego 2.4. Wzmocnienie roli organizacji pozarządowych w rozwoju powiatu	Cel IV: Budowanie atrakcyjności osiedleńczej Miasta i ograniczanie negatywnych skutków zmian demograficznych IV.I. Wysokiej jakości usługi publiczne, uwzględniające potrzeby różnych grup odbiorców IV.II. Wspieranie edukacji i wdrażanie idei uczenia się przez całe życie IV.III. Budowa silnego kapitału społecznego opartego na relacjach

		Sławińskiego 2.6. Innowacyjne formy aktywności seniorek i seniorów Cel III: Powiat w ruchu - odpowiedź na sedentaryzm i jego skutki 3.1. Szkoły w ruchu 3.2. Promocja ruchu fizycznego w powiecie sławieńskim	
Cel II: Dynamiczna gospodarka 2.1. Rozwój potencjału gospodarczego województwa w oparciu o inteligentne specjalizacje 2.2. Wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu 2.3. Udoskonalenie strategicznego zarządzania rozwojem gospodarczym regionu	Cel III: Konkurencyjna gospodarka 3.1. Stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości 3.2. Polityka proinwestycyjna - poprawa atrakcyjności inwestycyjnej obszaru na rzecz wzrostu potencjału zatrudnienia, w tym wspólna oferta inwestycyjna 3.3. Wzmacnianie profilu gospodarczego obszaru funkcjonalnego – rozwój sektorów kluczowych i nowych branż, promowanie lokalnych specjalizacji oraz powiązań między nimi, w szczególności w zakresie usług portowych i transportowo-logistycznych, przemysłu drzewnego, przetwórstwa rolno-spożywczego, sektora OZE	Cel II: Powiat sławieński tworzy innowacje i inspiruje 2.5. Wspieranie innowacji w turystyce	Cel III: Gospodarka oparta na morzu i przedsiębiorczości III.I. Rozwój przedsiębiorczości i oferty inwestycyjnej III.II. Zrównoważona turystyka rozwijająca się z poszanowaniem zasobów

Cel III: Sprawny samorząd 3.1. Rozwój głównych ośrodków miejskich 3.2. Rozwój obszarów pozaaglomeracyjnych 3.3. Zapewnienie zintegrowanej i wydolnej infrastruktury 3.4. Zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych 3.5. Wzmocnienie kompetencji do zarządzania rozwojem	Cel I: Atrakcyjne miejsce do życia blisko natury 1.1. Funkcjonalna przestrzeń - zwiększenie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych 1.2. Dostępne i wysokiej jakości usługi wspierające jakość życia mieszkańców 1.3. Rozwój infrastruktury na potrzeby dostępnych i wysokiej jakości usług wspierających jakość życia mieszkańców 1.4. Stworzenie podstaw polityki zrównoważonego budownictwa, w tym mieszkaniowego Cel II: Zielona transformacja 2.1. Ochrona przyrody i zachowanie bioróżnorodności jako najcenniejszych walorów obszaru partnerstwa 2.2. Zwiększenie efektywności energetycznej oddziałującej na redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę jakości powietrza 2.3. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego – ukierunkowana na niezależność energetyczną 2.4. Adaptacja do zmian klimatu – podniesienie poziomu ochrony przed	Cel II: Powiat sławieński tworzy innowacje i inspiruje 2.7. Innowacyjne rozwiązania dotyczące dróg i transportu	Cel I: Racjonalny rozwój przestrzenny i bezpieczna infrastruktura miejska I.I. Funkcjonalizacja i zaplanowany rozwój przestrzenny I.II. Bezpieczne przestrzenie publiczne i odporna infrastruktura techniczna I.III. Miasto dostępne i skomunikowane Cel II: Jakościowe środowisko przyrodnicze i odporność klimatyczna II.I. Ochrona środowiska przyrodniczego, ze szczególnym uwzględnieniem pasa nadmorskiego II.II. Wdrażanie działań adaptujących do zmian klimatu oraz rozsądna gospodarka wodna II.III. Transformacja energetyczna i poprawa gospodarki odpadami
---	---	--	---

	skutkami zmian klimatu i zagrożeń naturalnych 2.5. Stworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego na OF i poprawa skomunikowania z otoczeniem 2.6. Edukacja wzmacniająca świadomość mieszkańców OF w zakresie zrównoważonego rozwoju		
Cel IV: Partnerski region 4.1. Wzmocnienie pozycji regionu w Basenie Morza Bałtyckiego 4.2. Rozwój relacji z landami niemieckimi i aglomeracją berlińską 4.3. Wykorzystanie potencjału makroregionu Polski Zachodniej	Cel IV: Zrównoważona i jakościowo atrakcyjna turystyka oparta na poszanowaniu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego 4.1. Tworzenie i rozwój zintegrowanych produktów turystycznych wyznaczających markę turystyczną 4.2. Rozwój infrastruktury turystycznej na OF 4.3. Profesjonalizacja kadr w sektorze turystycznym 4.4. Partnerstwo na rzecz turystyki i efektywna komunikacja marketingowa stanowiąca podstawę kreowania pozytywnego wizerunku turystycznego OF Słowna	-	Cel III: Gospodarka oparta na morzu i przedsiębiorczości III.III. Rozwój marketingu terytorialnego opartego na lokalności

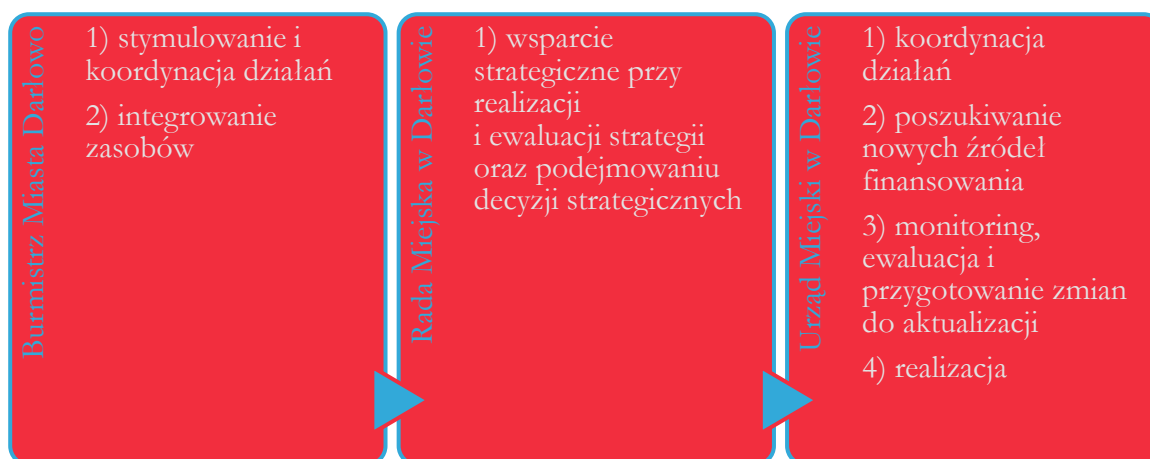
Zródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego do 2030 roku, Strategii ZIT OF Słowna i Strategii Rozwoju Powiatu Sławieńskiego na lata 2024-2030.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg realizacji Strategii Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2027-2040. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Miasta, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Miasta Darłowo, Rada Miejska w Darłowie oraz pracownicy Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Miasta.

Strategia Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Mieście na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, samorząd Miasta Darłowo będzie dbał o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu sławieńskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu możliwe będzie lepsze dostosowanie działań do potrzeb lokalnej społeczności, efektywniejsze wykorzystanie zasobów, a także wzmocnienie kapitału społecznego i budowanie trwałych relacji międzysektorowych.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane, a założone rezultaty osiągnięte.

W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring Strategii przeprowadzany będzie corocznie przy okazji przygotowywania wspomnianego Raportu o stanie gminy.

Po wdrożeniu Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Punktem bazowym, do oparcia wyników, będzie przeprowadzona w 2025 roku ewaluacja ex-ante (Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Miasta Darłowo). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju Miasta Darłowo oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Miejskiej w Darłowie z wnioskiem o jej zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040 będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza, przestrzenna lub klimatyczno-środowiskowa gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Miasto Darłowo na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. **Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027** oraz środki unijne w ramach ogólnopolskich programów operacyjnych dla polityki spójności;
- środki z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności;
- programy rządowe, w tym m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Aktywny Maluch, Senior+, Dostępny Samorząd oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027 jest głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie zachodniopomorskim w okresie budżetowym 2021-2027. Przewiduje się, że realizacja Strategii będzie kontynuowana również w oparciu o środki przewidziane w kolejnej perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2028–2034, zgodnie z kierunkami wsparcia określonymi w przyszłych programach krajowych i regionalnych.

W ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd ma możliwość korzystania z szerokiej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFSD** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- **FEnIKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,

- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Darłowie oraz jednostek organizacyjnych Miasta Darłowo.

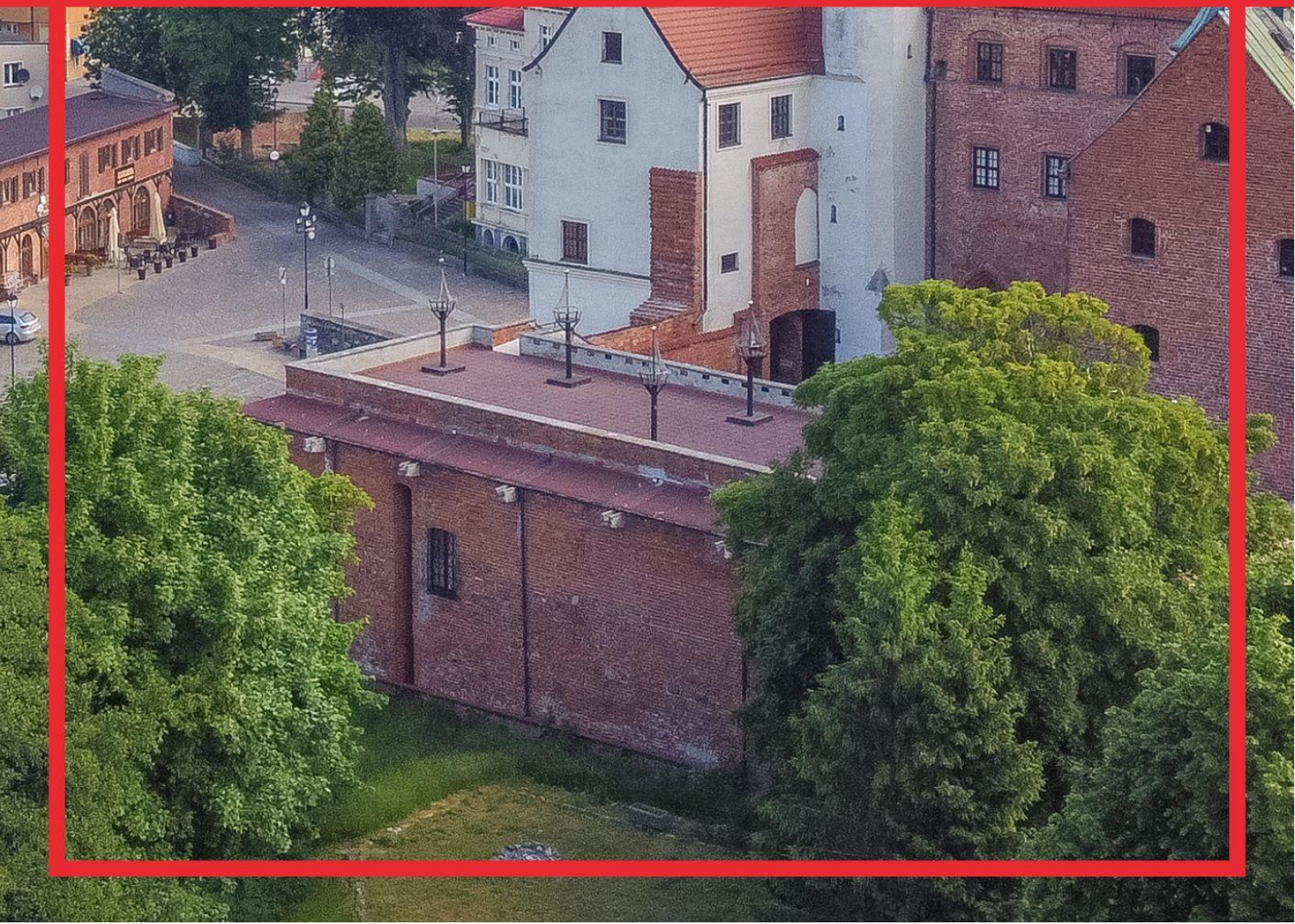
Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem sławieńskim oraz województwem zachodniopomorskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób niezagrożający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określone będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Natomiast potencjał inwestycyjny Miasta Darłowo, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2026-2029 wyniesie 87,2 mln zł. Należy jednak mieć na uwadze, że dane zawarte w WPF najbardziej precyzyjnie odnoszą się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny Miasta Darłowo przedstawia szacunkowe wartości.

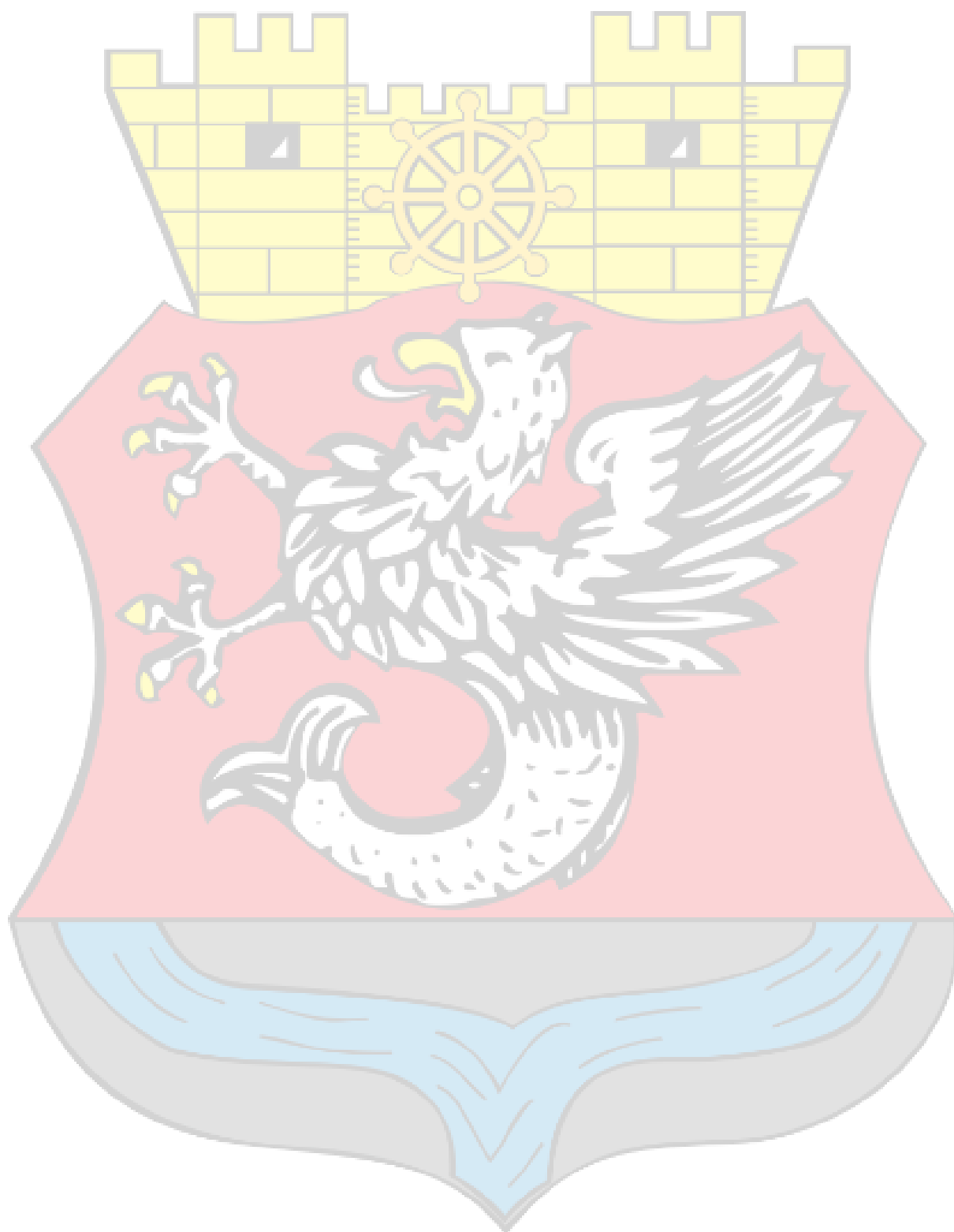

ZAŁĄCZNIKI

Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Miasta Darłowo

SPIS TREŚCI

Załącznik nr 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Miasta Darłowo	98
METODOLOGIA BADAŃ	103
CZĘŚĆ 1: SYTUACJA PRZESTRZENNA	104
1.1. Informacje ogólne	104
1.2. Transport i łączność	105
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	111
1.4. Walory kulturowe i turystyczne	119
CZĘŚĆ 2: SYTUACJA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA	125
2.1. Walory przyrodnicze	125
<i>Ukształtowanie powierzchni i rzeźba terenu</i>	<i>125</i>
<i>Budowa geologiczna</i>	<i>126</i>
<i>Wody powierzchniowe i podziemne</i>	<i>126</i>
<i>Warunki klimatyczne</i>	<i>129</i>
<i>Jakość powietrza</i>	<i>129</i>
<i>Ochrona przyrody</i>	<i>132</i>
<i>Flora i fauna</i>	<i>133</i>
2.2. Zmiany klimatu i odnawialne źródła energii	134
2.3. Infrastruktura techniczna i działalność w zakresie ochrony środowiska	138
<i>Urządzenia sieciowe i energia cieplna</i>	<i>138</i>
<i>Gospodarka odpadami</i>	<i>140</i>
<i>Pozostała działalność</i>	<i>143</i>
CZĘŚĆ 3: SYTUACJA GOSPODARCZA	145
3.1. Gospodarka lokalna	145
<i>Przedsiębiorczość</i>	<i>145</i>
<i>Rolnictwo</i>	<i>148</i>

Rynek pracy	151
3.2. Stan finansów samorządowych	154
<i>Wykonanie budżetu</i>	<i>154</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	<i>157</i>
<i>Finansowanie ze źródeł zewnętrznych</i>	<i>160</i>
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	<i>162</i>
CZĘŚĆ 4: SYTUACJA SPOŁECZNA.....	164
4.1. Demografia	164
4.2. Kapitał społeczny	169
<i>Żłobki i przedszkola</i>	<i>169</i>
<i>Szkoły.....</i>	<i>172</i>
<i>Kultura i sport.....</i>	<i>178</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne.....</i>	<i>181</i>
<i>Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne</i>	<i>182</i>
4.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	185
Spis rycin.....	190
Spis tabel.....	192

METODOLOGIA BADAŃ

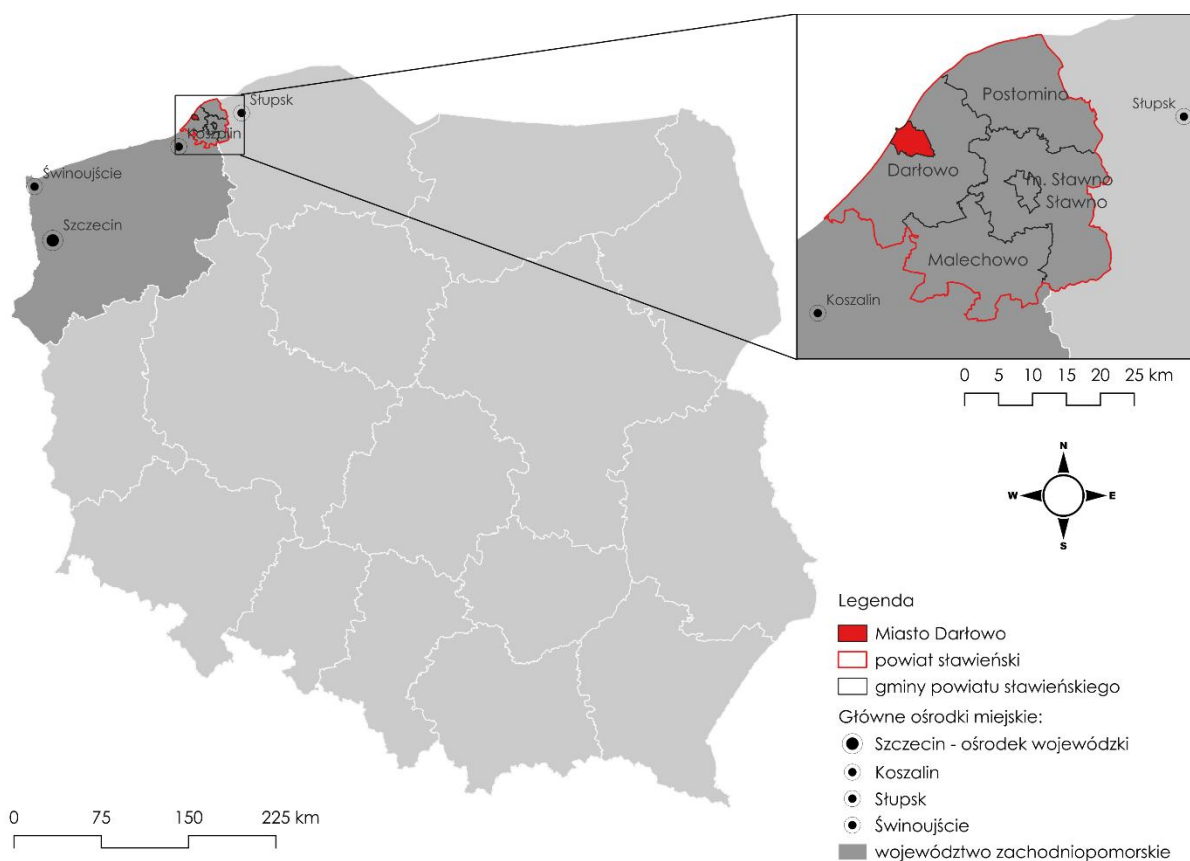
Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040 jest niniejsza Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej jednostki. Dokument strategiczny wskazuje główne wyzwania społeczno-gospodarcze i przestrzenno-środowiskowe stojące przed Miastem, które powinny zostać podjęte w procesie realizacji Strategii. W tym celu przeprowadzona została ocena stanu istniejącego jednostki w ujęciu systemowym oraz dynamicznym. Ujęcie systemowe oznacza rozpoznanie związków pomiędzy środowiskiem przyrodniczym, społecznym i gospodarczym Miasta Darłowo oraz jego relacji z otoczeniem zewnętrznym, które to czynniki mają podstawowe znaczenie dla efektywnego funkcjonowania systemu jako całości. Ujęcie dynamiczne oznacza z kolei porównanie sytuacji jednostki w danym przedziale czasowym oraz obserwację zmiany. Na potrzeby niniejszego opracowania analizie poddano sytuację Miasta w latach 2020-2024 (o ile nie zaznaczono inaczej). W celu oceny stanu istniejącego Miasta Darłowo zastosowano również metodę porównawczą, w której wykorzystane zostały średnie wartości dla gmin powiatu sławieńskiego oraz województwa zachodniopomorskiego stanowiących punkt odniesienia dla Miasta Darłowo.

Dokument powstał w oparciu o dane Urzędu Miasta Darłowo, gminne plany, programy oraz dokumenty strategiczne, a także dane Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto przeanalizowane zostały dokumenty wyższego szczebla pod względem ujęcia w nich Miasta Darłowo. Dane demograficzne pochodzące z Banku Danych Lokalnych GUS mogą różnić się od informacji udostępnianych przez Urząd Miasta Darłowo, ponieważ w procesie ich pozyskiwania wykorzystano różne metody badawcze. W GUS bilanse liczby i struktury ludności w gminach opracowane są w oparciu o wyniki Narodowych Spisów Powszechnych z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urodzeniami i zgonami), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) oraz przemieszczeniami związanymi ze zmianami administracyjnymi. Dane o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego, dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a źródłem danych o zameldowaniach na pobyt stały w gminie jest rejestr PESEL (od 2006 roku). Mimo niewielkich rozbieżności pomiędzy gminną ewidencją a danymi GUS, analiza danych pozwala na zbadanie trendów i prognozowanych zmian w strukturze demograficznej. Stosowanie przez GUS spójnej metodyki obliczeń dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, umożliwia przeprowadzenie analizy porównawczej gminy, powiatu i województwa, w oparciu o porównywalne dane i wskaźniki.

CZĘŚĆ 1: SYTUACJA PRZESTRZENNA

1.1. Informacje ogólne

Miasto Darłowo jest gminą miejską położoną we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego, w zachodniej części powiatu sławieńskiego. Miasto zajmuje powierzchnię 20,2 km². Zgodnie z danymi GUS według stanu na koniec 2024 roku Darłowo było zamieszkiwane przez 12 370 mieszkańców, co przełożyło się na średnią gęstość zaludnienia wynoszącą 612 os./km². Zachodnia granica Miasta Darłowo stanowi linię brzegową z Morzem Bałtyckim. W ciągu granic lądowych Miasto otoczone jest gminą wiejską Darłowo przybierającą formę nieodkniętego obwarzanka.

Ryc. 2. Położenie Miasta Darłowo na tle województwa zachodniopomorskiego i powiatu sławieńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Zgodnie z Klasyfikacją funkcjonalną gmin Polski na potrzeby Monitoringu planowania przestrzennego Śleszyńskiego i Komornickiego, Miasto Darłowo zaliczone zostało do grupy gmin miejskich pełniących funkcje pozarolnicze. Wyróżnikiem Miasta Darłowo jest z kolei łączenie funkcji portowych i turystycznych, przy zachowaniu historycznego charakteru ośrodka, co stwarza unikatowe warunki rozwoju kapitału społecznego przy możliwości dywersyfikacji gospodarczej.

1.2. Transport i łączność

Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna stanowi jeden z podstawowych czynników przekładających się na atrakcyjność inwestycyjną oraz osiedleńczą gminy. Rozwinięta sieć drogowa ma również istotne znaczenie dla jakości życia mieszkańców i stymulacji lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego. Jako jeden z podstawowych czynników wpływających na optymalną lokalizację działalności gospodarczej wskazuje się koszty związane z transportem dóbr i surowców, a zatem na dostępność transportową.

Miasto Darłowo charakteryzuje się dość dobrą dostępnością komunikacyjną, zapewnianą w szczególności przez drogę krajową nr 37 (DK37) relacji Darłowo – Karwice o długości ok. 14,5 km, która łączy Darłowo z drogą ekspresową nr 6 (S6) relacji Gdańsk – Szczecin. Tym samym, DK37 stanowi krytyczny punkt dla infrastruktury drogowej i dostępności komunikacyjnej Miasta. Sieć drogową tworzą również szlaki o znaczeniu regionalnym (drogi wojewódzkie) oraz lokalnym (drogi gminne i powiatowe).

Na sieć drogową w obrębie Miasta składają się:

- droga krajowa nr 37 – szlak strategiczny, łączący Miasto z drogą ekspresową nr 6 (S6) przy węźle Karwice o łącznej długości ok. 14,5 km (w tym nieco ponad 1 km na terenie Miasta);
- droga wojewódzka nr 203 relacji Koszalin – Ustka oraz droga wojewódzka nr 205 relacji Darłówek – Bobolice, o łącznej długości w granicach Miasta wynoszącej ok. 12,3 km;
- drogi gminne o łącznej długości w granicach Miasta wynoszącej ok. 54,6 km;
- drogi inne (wewnętrzne, dojazdowe do gruntów rolnych) o łącznej długości w granicach Miasta wynoszącej ok. 3,1 km.

Wśród dróg publicznych (z wyłączeniem dróg innych), szlaki o łącznej długości ok. 5,6 km stanowią drogi nieutwardzone (gruntowe). Oznacza to, iż w Darłowie utwardzone jest niespełna 92% wszystkich dróg publicznych, w tym będących pod bezpośrednim zarządem Miasta.

Zgodnie z ustawą o drogach publicznych, przegląd stanu dróg w Mieście Darłowo odbywa się na bieżąco, średnio w takcie tygodniowym. Corocznie prowadzone są pełne przeglądy, które służą kontroli i planowaniu prac modernizacyjnych i naprawczych, poprawiających bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Z kolei pięcioletnie przeglądy dróg publicznych wykonywane są przez przedsiębiorstwo zewnętrzne na zlecenie Miasta.

Przez teren Miasta przebiega również linia kolejowa nr 418 relacji Sławno – Darłowo o długości 19,8 km. Na całej długości jest to linia jednotorowa niezelektryfikowana, rozpoczynająca swój bieg

w Sławnie, a kończąca na terenie gminy wiejskiej Darłowo przy Bazie Lotnictwa Morskiego. Dworzec kolejowy w Darłowie zlokalizowany jest przy ulicy Bogusława X 28, skąd zapewnione są połączenia kolejowe do Sławna, Koszalina i Kołobrzegu. Transport realizowany jest z wykorzystaniem szynobusów, całorocznie począwszy od 2018 roku.

Układ komunikacyjny w Darłowie, zarówno względem ruchu pasażerskiego jak i towarowego nie może być rozpatrywany z wyłączeniem transportu morskiego realizowanego z wykorzystaniem Portu Morskiego w Darłowie. Port Morski leży przy ujściu Wieprzy, obejmując swoim zasięgiem blisko 3-kilometrowy odcinek rzeki. Jest on portem otwartym Morza Bałtyckiego o charakterze handlowo-rybackim. W ramach swojej działalności Port Morski pełni funkcje gospodarcze polegające na¹:

- przeładunku towarów w ruch krajowym i zagranicznym;
- skupie, składowaniu, przetwórstwie i sprzedaży ryb morskich;
- wykonywaniu prac remontowych i konserwacyjnych w zakresie kadłubów i silników okrętowych;
- świadczenia usług postojowych dla jednostek wraz z pełną obsługą serwisową przy postoju;
- przyjmowaniu i świadczeniu usług dla mniejszych jednostek sportowo-rekreacyjnych.

Zgodnie z zestawieniem przeładunków w porcie morskim Darłowo w 2025² roku obsłużono łącznie 159 statków, przy łącznym wyładunku i załadunku na poziomie niespełna 244 tys. ton towarów. Wśród grup towarowych występowały: drewno, kruszywa, popiół i nawozy, otręby pszenne i konstrukcje jachtowe.

Kluczowym działaniem w zakresie rozwoju infrastruktury portowej jest wciąż realizowana inwestycja „Przebudowa falochronów w Porcie Darłowo wraz z poprawą warunków falowania wewnątrz basenu poprzez budowę nowych obiektów hydrotechnicznych”³ realizowana ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) przez Urząd Morski w Szczecinie. Planowany całkowity koszt realizacji inwestycji wynosi niespełna 205 mln zł, z czego maksymalna kwota wydatków kwalifikowanych wynosi ponad 166 mln zł. Zakres robót obejmie:

- przebudowę falochronu zachodniego wraz z infrastrukturą towarzyszącą;

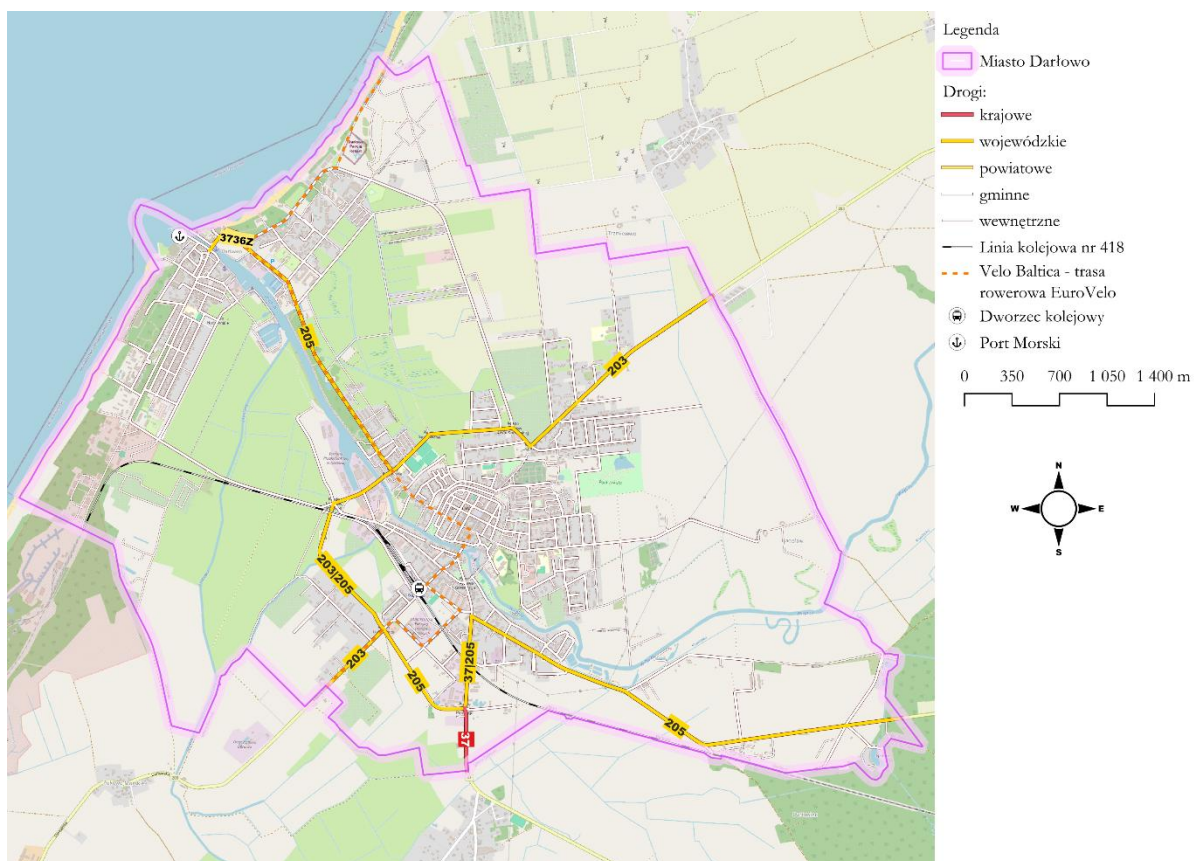
¹ Zgodnie z danymi prezentowanymi przez Zarząd Portu Morskiego w Darłowie: <https://port.darlovo.pl/> (dostęp na dzień: 6.05.2026 r.).

² Na podstawie zestawienia przeładunków w porcie morskim Darłowo w 2025 roku opublikowanego przez Zarząd Portu Morskiego w Darłowie: https://port.darlovo.pl/page_attach/1767952698.pdf (dostęp na dzień 6.05.2026 r.).

³ Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Morski w Szczecinie: <https://www.ums.gov.pl/inwestycje-i-projekty/projekty-unijne/777-przebudowa-falochronu-w-porcie-darlovo-wraz-z-poprawa-warunkow-falowania-wewnatrz-basenu-poprzez-budowe-nowych-obiektow-hydrotechnicznych> (dostęp na dzień: 6.05.2026 r.).

- budowę nowej ostrogi usytuowanej poprzecznie względem falochronu zachodniego wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Czynione działania mają pozwolić nie tylko na dalszy rozwój funkcji handlowych, rybackich i turystycznych dotychczas realizowanych przez Port Morski, ale stanowią również fazę przygotowawczą pod uruchomienie na terenie portu terminala serwisowego morskich farm wiatrowych. Planowany termin zakończenia prac stanowi sierpień 2026 roku.

Ryc. 3 Układ komunikacyjny Miasta Darłowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

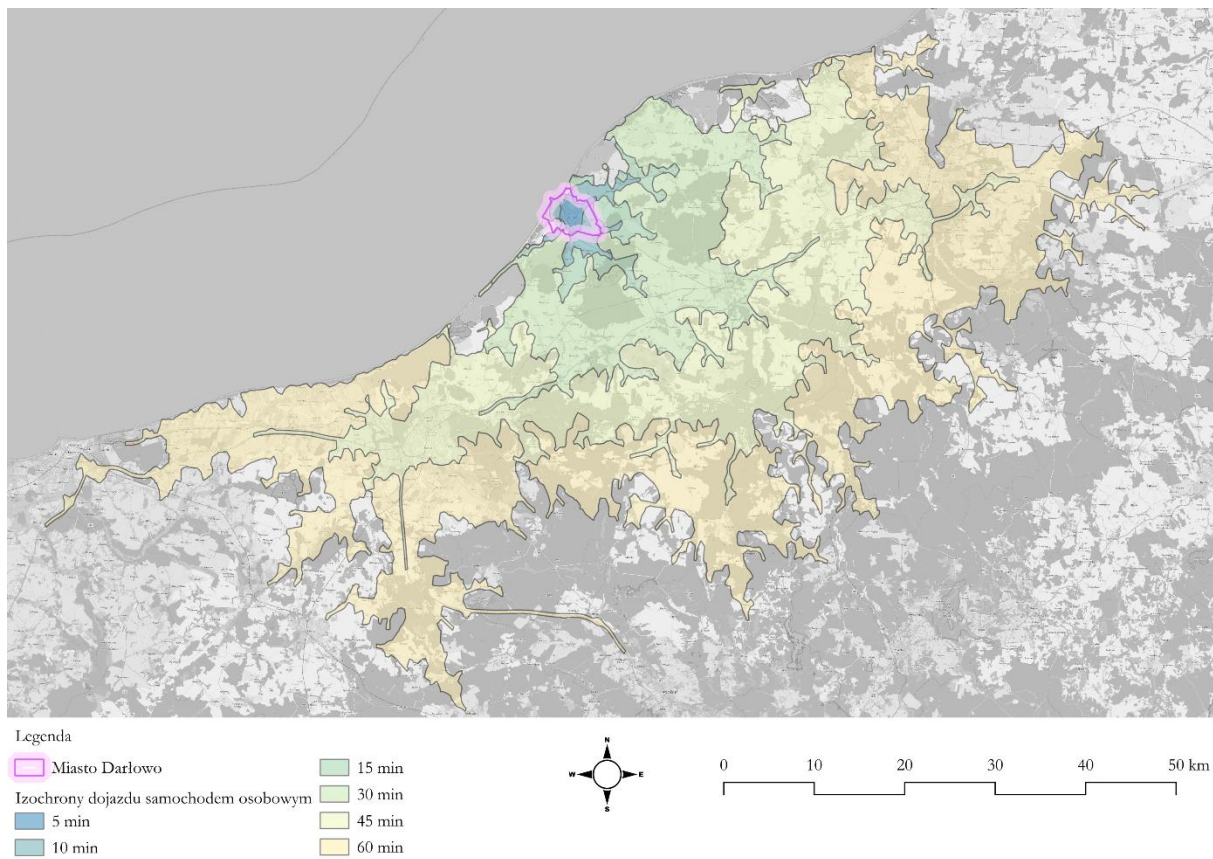
Miasto Darłowo charakteryzuje się dobrą dostępnością ośrodka powiatowego – Miasta Sławno, do którego średni czas podróży samochodem osobowym wynosi 23 minuty (22,5 km). Z kolei średni czas podróży do ośrodka wojewódzkiego – Szczecina wynosi aż 2 godz. 20 min. (215 km), co wskazuje na niską dostępność ośrodka regionalnego.

Układ komunikacyjny Darłowa umożliwia natomiast względnie sprawną komunikację z ośrodkami miejskimi takimi jak:

- Koszalin, w czasie ok. 45 minut,
- Słupsk, w czasie ok. 1 godziny,

- Kołobrzeg, w czasie ok. 1 godziny.

Czas podróży do stolicy kraju – Warszawy wynosi z kolei ok. 5 godz. 50 min (527 km).

Ryc. 4. Odległości od centrum Miasta Darłowo pokonywane samochodem osobowym w ciągu 30 minut (dane orientacyjne)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <https://openrouteservice.org/>.

Na terenie Miasta są zlokalizowane dwa punkty ładowania samochodów elektrycznych należące do przedsiębiorstwa Energa Oświetlenie sp. z o.o. zlokalizowane na ul. Chopina (parking) oraz na ul. Wilków Morskich (parking). Obecność infrastruktury ładującej dla pojazdów elektrycznych jest ważnym elementem rozwoju nisko- i zeroemisyjnych form transportu, które będą bardziej przyjazne dla środowiska naturalnego. Dodatkowo, punkty ładowania pojazdów elektrycznych zlokalizowane są również przy parkingach sklepowych (m.in. na parkingu przy sklepie sieci Lidl) oraz przy parkingach hotelowych (w tym wypadku infrastruktura ładująca nie jest ogólnodostępna).

Najbliższymi portami lotniczymi dla mieszkańców Darłowa są: Port Lotniczy Szczecin-Goleniów im. NSZZ Solidarność (czas podróży samochodem to ok. 1 godz. 45 min.) oraz Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy (czas podróży samochodem to ok. 2 godz. 5 min.). W Darłowie znajduje się lotnisko wojskowe, na którym dopuszczony jest cywilny ruch lotniczy samolotami ultralekkimi po wcześniejszym uzgodnieniu ze służbami wojskowymi.

Miasto Darłowo realizuje transport zbiorowy osób z udziałem czterech firm przewozowych, które wykonują regularne kursy w granicach miasta na linii komunikacyjnej Darłowo-Darłówek Zachodnie-Darłowo-Darłówek Wschodnie. W granicach administracyjnych powiatu jak i poza powiatem sławieńskim firmy przewozowe realizują transport drogowy osób na liniach komunikacyjnych: Darłowo-Sławno-Darłowo, Darłowo-Postomino-Darłowo, Darłowo-Koszalin- Darłowo. Miasto obsługiwane jest ponadto przez prywatnych przewoźników: MW BUS Przewóz Osób Marcin Witkowski, Smart-Travel sp. z o.o. i Ar-Tour Artur Romańczuk. Zgodnie z danymi GUS na koniec 2024 roku na terenie Darłowa zlokalizowane były 24 przystanki komunikacji zbiorowej. Obecnie w mieście dostrzega się potrzebę rozwoju organizacji transportu zbiorowego.

Alternatywnym środkiem transportu, zwłaszcza na krótszych dystansach jest komunikacja rowerowa, przy uwzględnieniu potrzeby stałego rozwoju infrastruktury rowerowej, w tym sieci dedykowanych dróg. Łączna długość dróg rowerowych na terenie Miasta Darłowo, zgodnie z danymi GUS na koniec 2024 roku wyniosła 15 km. Dane te wskazują na dalszą potrzebę rozwoju infrastruktury rowerowej, w tym dróg i szlaków rowerowych.

Poniższa tabela przedstawia wydatki poniesione przez Miasto Darłowo w dziale 600 – Transport i łączność w latach 2020-2025. W analizowanym okresie wydatki w dziale 600 wyniosły łącznie niespełna 50,3 mln zł, co przekłada się na średnioroczne wydatki na poziomie niespełna 8,4 mln zł. Za wyjątkiem 2023 roku, widoczny jest również wzrost nakładów finansowych w ujęciu rok do roku. Zdecydowanie najwyższe wydatki związane z transportem poniesiono w 2025 roku. Średnio, na Transport i łączność wydatkowanych jest 8% środków budżetowych Miasta Darłowo.

Tab. 4. Wydatki w dziale transport i łączność w latach 2020-2025 w Mieście Darłowo (tys. zł)

DZIAŁ		2020	2021	2022	2023	2024	średnia (zł)	średni udział w wydatkach ogółem (%)
600	Transport i łączność, w tym:	2 298,0	4 255,6	7 830,6	4 446,2	9 548,0	5 675,7	6,1%
	Wydatki majątkowe	1 412,3	2 142,6	5 719,4	2 048,2	5 860,3	3 436,6	3,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ze względu na brak wieloletniej strategii rozwoju infrastruktury drogowej oraz infrastruktury jej towarzyszącej, decyzje dotyczące kolejnych inwestycji podejmowane są z rocznym wyprzedzeniem.

Wśród najważniejszych inwestycji drogowych w latach 2025-2026 należy wskazać:

- budowę ulicy Zacisze – obejmującą budowę oświetlenia ulicznego, kanału technologicznego, częściową wymianę instalacji sanitarnej oraz budowę nawierzchni z kostki betonowej o długości ok. 207 m, przy szerokości 5-6 m;

- budowę dojazdu wewnętrznego wraz z obiektem mostowym (kładką pieszo-rowerową) przez rzekę Grabowa dla obsługi terenów produkcyjno-portowych – obejmująca budowę odcinka drogowego o długości 483 m, a także obiektu mostowego o długości niespełna 38 m, przy całkowitej szerokości wynoszącej 4,58 m.

Z kolei w 2027 roku zaplanowano inwestycje z zakresu infrastruktury transportowej obejmującą budowę ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ulicy Chopina. Projekt zakłada integrację ciągu pieszo-rowerowego o długości 545 m w pasie drogowym ulicy Chopina. W ramach zadania planowana jest:

- budowa drogi dla rowerów o szerokości 2,5m z betonu asfaltowego (AC 8S), optymalnego dla rowerzystów i sportów wrotkarskich,
- budowa drogi dla pieszych o szerokości 1,8m z kostki betonowej bezfazowej, gwarantującej pełną inkluzywność (brak barier dla seniorów i wózków),
- budowa zjazdów drogowych z kostki betonowej, zapewniających dostęp do istniejących zabudowań,
- separacja ruchu, poprzez zastosowanie pasa zieleni izolacyjnej na odcinku zabudowanym,
- modernizacja oświetlenia poprawiająca widoczność w ciągu ul. Chopina obejmując zarówno jezdnię jak i nowopowstały ciąg pieszo-rowerowy.

Uzupełnieniem infrastruktury transportowej w zakresie nowoczesnego ośrodka miejskiego są ścieżki rowerowe. W Darłowie służą one nie tylko kwestiom komunikacyjnym, ale również rozwojowi turystyki. Najważniejszym szlakiem rowerowym na terenie Gminy jest szlak EuroVelo Baltica, o łącznej długości ok. 220 km, z czego ok. 7 kilometrowy odcinek mieści się w granicach Miasta. Szlak ten łączy Darłowo m.in. ze Świnoujściem czy Ustką. Kolejnymi szlakami rowerowymi biegnącymi przez Miasto są: Koszaliński Szlak Nadmorski, Szlak Rezerwatów, Szlak Wiatraków i Szlak św. Jakuba (ryc. 7). W Mieście Darłowo dostrzega się potrzebę rozwoju połączeń rowerowych, na co wskazuje między innymi zaplanowana na 2027 rok inwestycja.

Szczególnie istotnym czynnikiem wpływającym współcześnie na możliwości rozwoju społeczno-ekonomicznego jest łączność, rozumiana w szczególności jak dostęp do wysokiej jakości Internetu szerokopasmowego. Dostęp do Internetu jest integralną potrzebą życia codziennego, zarówno w ujęciu zawodowym, edukacyjnym, społecznym czy rozrywkowym.

Zgodnie z danymi zawartymi w raporcie „Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do internetu” w IV kwartale 2025 roku w Mieście Darłowo zlokalizowanych było 2 931 punktów adresowych, z czego w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych znajdowało się 2 675

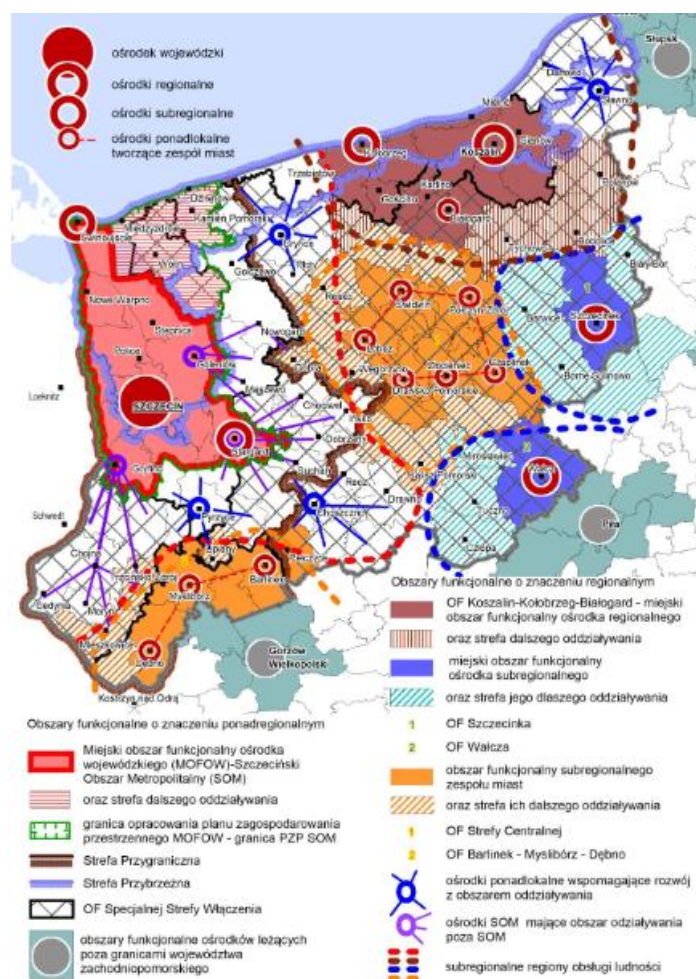
punktów. Łącznie, poza zasięgiem sieci Internet w jakiejkolwiek formie (stacjonarna, cyfrowa) znajdowało się 256 punktów adresowych, co stanowi 8,73% ogółu. Punkty te określić należy jako tzw. białe plamy na terenie Miasta. Zdecydowanie największy udział punktów adresowych dysponuje Internetem szerokopasmowym o przepustowości 2000 Mb/s (prawie 36%). Blisko 48% ogółu odbiorców posiada dostęp do sieci światłowodowej, a kolejne niespełna 41% korzysta z okablowania parowego miedzianego. Zgodnie z raportem, zaplanowana do realizacji pozostaje inwestycja objęta umową o dofinansowanie w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) zawarta ze spółką Asta-Net S.A. obejmująca swoim zasięgiem kolejne 416 punktów adresowych. Inwestycja zapewni dostęp do Internetu w technologii światłowodowej.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Planowanie przestrzenne stanowi instrument w rękach samorządów umożliwiający przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym oraz optymalne wykorzystanie dostępnych terenów, w oparciu o dokumenty planistyczne i decyzje jednostek wyższego rzędu. Kluczową funkcją planowania przestrzennego jest również zmierzanie w kierunku rozwoju zrównoważonego, czyli stanu, w którym rozwój każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej i środowiskowej) odbywa się bez pogorszenia stanu pozostałych.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego stanowi nadrzędny dokument regulujący prowadzenie polityki przestrzennej na szczeblu wojewódzkim (regionalnym). Został on przyjęty na mocy Uchwały nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2019 roku, a następnie zmieniony Uchwałą nr XVII/214/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24 czerwca 2020 roku zmieniającą uchwałę w sprawie przyjęcia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego. Zgodnie z zapisami Planu, na terenie województwa zachodniopomorskiego wyznaczone zostały obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym. Spośród wyznaczonych obszarów funkcjonalnych Miasto Darłowo zostało włączone do:

- Obszaru Funkcjonalnego o znaczeniu ponadregionalnym – Strefa Przybrzeżna;
- Obszaru Funkcjonalnego o znaczeniu ponadregionalnym – Specjalna Strefa Włączenia;
- Obszaru Funkcjonalnego o znaczeniu regionalnym – ośrodka ponadlokalnego wspomagającego rozwój z obszarem oddziaływania (Sławno).

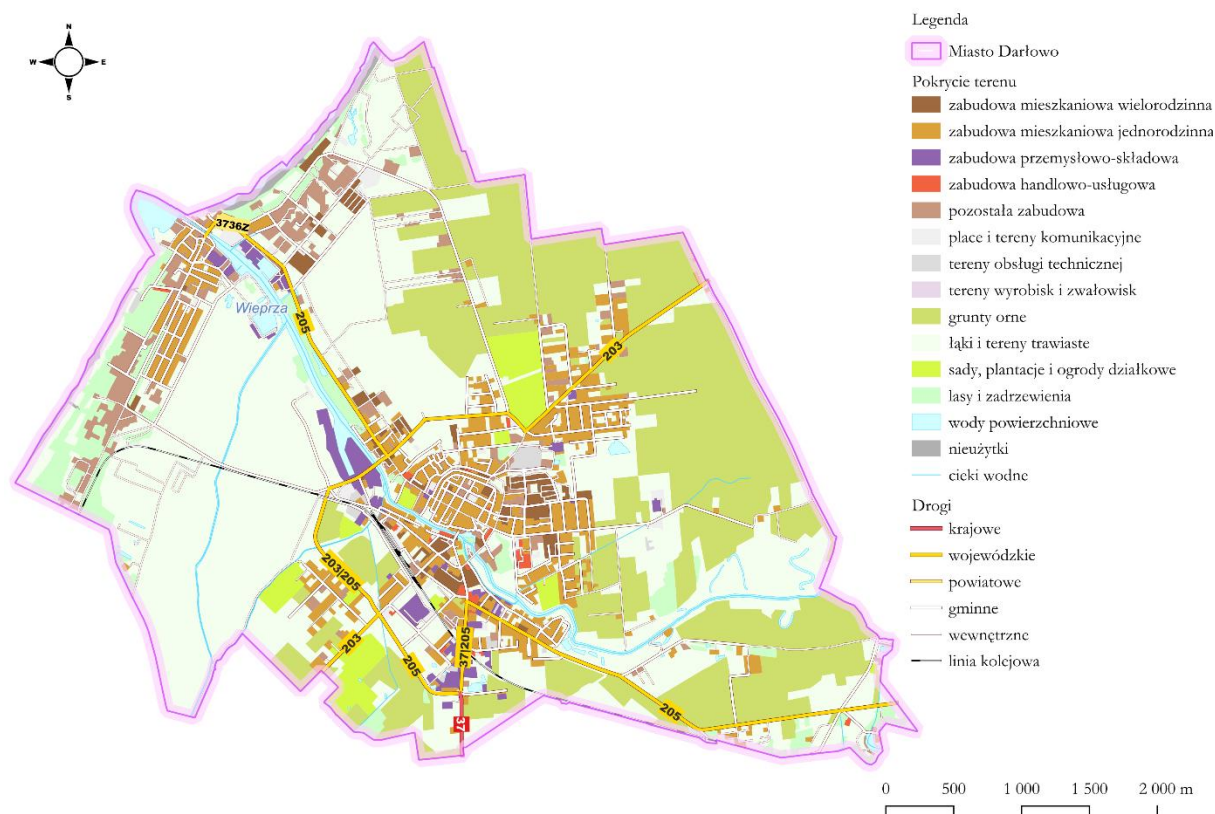
Ryc. 5. Podział województwa Zachodniopomorskiego na obszary funkcjonalne
Źródło: opracowanie RBGPWZ.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030 została przyjęta Uchwałą nr VIII/100/19 z dnia 28 czerwca 2019 roku przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego. Zgodnie z jej zapisami identyfikacja i delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) odbywać się będzie na zasadach przyjętych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego. Zgodnie z przyjętym modelem rozwojowym, polityka terytorialna dla obszarów strategicznej interwencji będzie kierowana na obszar MOF OW Szczecina, Specjalnej Strefy Włączenia oraz OF o znaczeniu regionalnym. Miasto Darłowo zalicza się zatem do OSI Specjalnej Strefy Włączenia oraz OSI OF o znaczeniu regionalnym Sławna.

Całkowita powierzchnia Miasta Darłowo 20,21 km², z czego użytki rolne stanowią zaledwie 8% ogółu powierzchni Miasta, a lesistość kształtuje się na poziomie 2,9%. Tereny zurbanizowane stanowią z kolei ok. 36% ogółu powierzchni Miasta. Wody powierzchniowe to niespełna 1%. Pozostałe tereny (ok. 52%) to tereny zaliczane do nieużytków (w tym plaże). Częściowo tereny te stanowią również rezerwę inwestycyjną Miasta.

W granicach Miasta Darłowo wydzielono 5 jednostek pomocniczych w postaci Osiedli: Zachód, Południe, Bema, Centrum i Darłówko. Na chwilę obecną funkcjonują jednak tylko 3 rady osiedlowe.

Osiedle Centrum zawiera na swoim obszarze historyczną zabudowę miejską, cechującą się stosunkowo wysoką intensywnością. Wśród zabudowy dominującej wskazać należy zabudowę kamieniczną głównego Rynku Miejskiego. Dominują kamienice dwukondygnacyjne, podpiwniczone tworząc zwartą fasadę po stronach północnej, wschodniej i południowej placu. Od strony zachodniej sytuowany jest Ratusz Miejski wraz z kościołem pod wezwaniem Matki Bożej Częstochowskiej. Zabudowania śródmiejskie w częściach parterowych najczęściej służą jako lokale użytkowe o charakterze handlowym lub usługowym. Piętra kamienic pełnią z kolei funkcje mieszkalne. Osiedle Bema stanowi osiedle składające się głównie z domów jednorodzinnych z uzupełniającymi funkcjami usługowymi. Zabudowa rozwija się w układzie promienistym od DW203. Osiedle Zachód stanowi z kolei głównie zabudowę wielorodzinną powstałą w technologii wielkopłytowej, stopniowo dogęszczaną kolejnymi inwestycjami mieszkaniowymi. Osiedle charakteryzuje się przyjaznym dla człowieka, wysokim udziałem terenów zieleni urządzonej. Stopniowo przechodząc w kierunku południowym charakter Osiedla zmienia się w zabudowę mieszkaniową jednorodziną. Podobny charakter przybiera Osiedle Południe, gdzie do linii torów kolejowych również dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. W obu przypadkach uzupełniającą względem Osiedli pojawia się zabudowa usługowa. W kierunku południowo-zachodnim od linii kolejowej nr 418 do drogi wojewódzkiej nr 205 rozwija się z kolei zabudowa przemysłowa, dedykowana funkcjom gospodarczym Miasta. Główne tereny inwestycyjne Miasta Darłowo zlokalizowane są z kolei w rozwidleniu rzeki Grabowej, w ciągu ulicy Lotników Morskich. W kierunku południowo-zachodnim od DW205 do rzeki Grabowej rozwijają się z kolei funkcje rekreacyjne w postaci zabudowy letniskowej i Rodzinnych Ogrodów Działkowych. Ostatnią jednostką pomocniczą Miasta jest Osiedle Darłówko, zlokalizowane w zachodniej części Miasta, bezpośrednio na wybrzeżu Morza Bałtyckiego. Darłówko pełni funkcje turystyczne, będąc zdominowanym przez zabudowę usługową i letniskową. Przeważa zabudowa ekstensywna w postaci domków letniskowych i rodzinnych pensjonatów. Nie brakuje jednak również dużych zespołów hotelowych oraz ośrodków wypoczynkowych. Zabudowę uzupełniają obiekty usługowe pełniące funkcje: handlowe, gastronomiczne, rekreacyjne, rozrywkowe. Ważnym elementem jest również zlokalizowany przy ujściu Wieprzy Port Morski w Darłowie. Port Morski pełni funkcje turystyczne, gospodarcze i handlowe.

Ryc. 6. Struktura funkcjonalno-użytkowa Miasta Darłowo.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Nadrzędnym aktem kierownictwa wewnętrznego w Mieście Darłowo w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej pozostaje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Darłowo, zmienione uchwałą nr XIII/88/2024 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 19 grudnia 2024 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Darłowo. Dokument ten określa podstawowe kierunki rozwoju Miasta, zgodnie z obecnymi uwarunkowaniami, obranymi celami oraz ustaleniami wynikającymi z aktów planistycznych szczebla ponadlokalnego.

Należy zaznaczyć, że w związku z reformą systemu planowania przestrzennego Miasto Darłowo jest zobowiązane do opracowania Planu Ogólnego, który docelowo zastąpi dotychczas obowiązujące studium. Miasto Darłowo dotychczas nie przystąpiło do opracowania Planu Ogólnego.

Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego prezentuje poniższa tabela.

Tab. 5. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Mieście Darłowo.

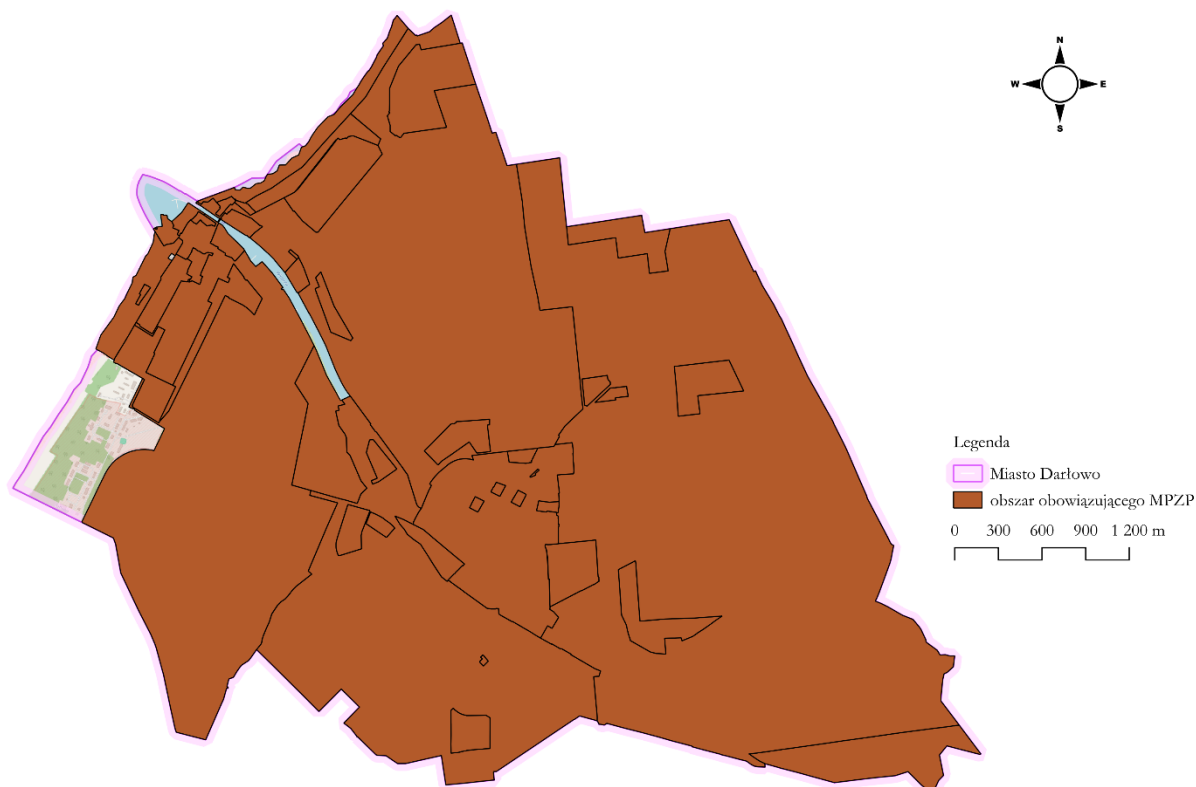
Lp.	Nazwa Uchwały	Pow. (ha)	Nr Uchwały
1.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej D - Darłowo Centrum położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar D2.	1,01	XXIX/219/2016
2.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu pomiędzy ulicami Chopina, M.Karłowicza, K.Kurpińskiego i W.Lutosławskiego gminy Miasto Darłowo	12,16	VI/56/2015
3.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej E – Darłowo Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo – obszar E 1	34.86	VI/58/2015
4.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej A - Darłowo Południe położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo	250.17	IV/30/07
5.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej A - Darłowo Południe, położonej na obszarze gminy Miasto Darłowo - obszar A1	0.23	XXX/290/09
6.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej B – Darłówek Zachodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo	309.64	IV/32/07
7.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej B-Darłówek Zachodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo-obszar B1	1,85	XLI/362/10
8.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej B - Darłówek Zachodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo – obszar B2.	13,8	XXIV/148/2012
9.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej B - Darłówek Zachodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo – obszar B4	8,03	XXIV/149/2012
10.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C – Darłówek Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo	346,02	IV/34/07
11.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C – Darłówek Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar C1.	7,83	XLI/364/10
12.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C-Darłówek Wschodnie położonej na obszarze gminy Miasto Darłowo-obszar C3	0,16	XLI/366/10
13.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C - Darłówek Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo – obszar C4	15,59	XXIV/150/2012
14.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C-Darłówek Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo-obszar C5	2,68	XXIV/151/2012
15.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C-Darłówek Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar C6	9,41	XXVI/177/2012

16.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej D – Darłowo Centrum położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo	84,79	VIII/79/07
17.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej E - Darłowo Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo	667,21	IV/36/07
18.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej A - Darłowo Południe, położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar A2	3,06	XXXVI/281/2017
19.	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej A - Darłowo Południe położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar A3	1,71	XI/90/2019
20.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej A – Darłowo Południe położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo – obszar A4	5,06	V/43/2024
21.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej A - Darłowo Południe położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar A5	28,13	XXVII/201/2026
22.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej A – Darłowo Południe położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo – obszar A6	6,7	XVII/128/2025
23.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej B - Darłówek Zachodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar B10	0,78	XVIII/143/2025
24.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej B - Darłówek Zachodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar B11	2,05	XXVII/202/2026
25.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej B - Darłówek Zachodnie, położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar B5.	9,97	XXXVI/282/2017
26.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej B - Darłówek Zachodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar B6	2,82	XL/320/2017
27.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej B – Darłówek Zachodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar B7	2,23	LIV/451/2022
28.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej B – Darłówek Zachodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar B8	12,51	XI/92/2019
29.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C – Darłówek Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar C10	24,19	LXII/511/2023
30.	w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C - Darłówek Wschodnie położonej na obszarze gminy Miasto Darłowo - obszar C11	20,41	XXI/157/2020
31.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C – Darłówek Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar C13	3,91	XLVIII/397/2022

32.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C – Darłówek Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar C14	0,57	LVIII/479/2022
33.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C – Darłówek Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar C15	2,21	XXI/154/2025
34.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C – Darłówek Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar C9	0,81	XXXV/284/2021
35.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej D- Darłowo Centrum położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo- obszar D1	1,59	VI/57/2015
36.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej D - Darłowo Centrum położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar D3.	1,82	XVIII/144/2025
37.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej D - Darłowo Centrum na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar D4	5,87	LVIII/478/2022
38.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej E - Darłowo Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar E2	2,47	XII/82/2015
39.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej E - Darłowo Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar E3	1,34	XI/91/2019
40.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej E – Darłowo Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo – obszar E4	13,37	XIII/113/2019
41.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej E – Darłowo Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar E5	11,06	XXX/241/2020
42.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej E – Darłowo Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar E6	13,59	LVIII/477/2022

Źródło: Rejestr urbanistyczny Miasta Darłowo.

Obecnie obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) pokrywają 98% ogółu powierzchni Miasta Darłowo. Spośród 42 obowiązujących MPZP, 10 pozostaje w trakcie procedury aktualizacyjnej, co odpowiada 7% powierzchni Miasta. Zakres przestrzenny obowiązujących MPZP prezentuje poniższa rycina.

Ryc. 7. Zasięg przestrzenny miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w Miasto Darłowo.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Rejestru Urbanistycznego.

Miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objęte są kluczowe tereny Miasta predysponowane do rozwoju działalności gospodarczej z wykorzystaniem obecności morza, rozwoju usług czy turystyki.

Na terenach nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego polityka przestrzenna Miasta prowadzona jest za pośrednictwem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (tzw. WZ) bądź decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Ze względu na bardzo wysoki poziom pokrycia Miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawane są sporadycznie, pełniąc rolę dla nich zakładaną – uzupełniającą. Analiza ruchu budowlanego w Mieście Darłowo wskazuje na fluktuacje w zakresie nowej zabudowy. Dane nie wykazują jednoznacznej tendencji. Najwyższy promil pozwoleń na budowę odnotowano w 2020 roku, kiedy wyniósł on 5,55. Następnie, w 2021 roku zaliczono spadek do poziomu 3,34 promila, by ponownie odnotować wzrost w 2022 roku do poziomu 5,11 promila. Lata 2023-2024 przyniosły ponowny spadek do poziomu ok. 3,4 promila. Niemniej, w całym analizowanym pięcioleciu natężenie ruchu budowlanego w Mieście było niższe niż miało to miejsce w powiecie sławieńskim. W przypadku powiatu widoczna jest jednak jednoznacznie tendencja spadkowa z 7,32 promila

w 2020 roku do 4,39 promila w 2024 roku. W Mieście Darłowo obserwuje się również wysoki poziom zróżnicowania nowej zabudowy. Odsetek budynków mieszkalnych pośród wszystkich inwestycji na ogół nie przekracza 50%. Bariera ta została złamana jedynie w roku 2021, kiedy pozwolenia na nowe zabudowania mieszkaniowe stanowiły rekordowe 69,77% ogółu wydanych pozwoleń. Począwszy od roku 2022 w powiecie sławieńskim pozwolenia wydane na budowę nowych budynków mieszkalnych stanowią wyższy odsetek ogółu wydanych pozwoleń niż ma to miejsce w Darłowie. Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tab. 6. Ruch budowlany w Mieście Darłowo w latach 2020-2024 na tle średniej gmin Powiatu Sławieńskiego

		2020	2021	2022	2023	2024
Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu						
ogółem	Miasto Darłowo	0	0	1	0	0
	powiat	93	96	89	134	91
na 1 tys. mieszkańców	Miasto Darłowo	0,00	0,00	0,08	0,00	0,00
	powiat	1,71	1,78	1,67	2,53	1,74
Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym						
ogółem	Miasto Darłowo	73	43	65	42	42
	powiat	398	372	325	232	230
na 1 tys. mieszkańców	Miasto Darłowo	5,55	3,34	5,11	3,36	3,40
	powiat	7,32	6,92	6,09	4,39	4,39
w tym nowe budynki mieszkalne (%)	Miasto Darłowo	36,99	69,77	41,54	28,57	47,62
	powiat	34,67	54,57	49,85	59,48	58,70
w tym nowe budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (%)	Miasto Darłowo	63,01	30,23	58,46	71,43	52,38
	powiat	65,33	45,43	50,15	40,52	41,30

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

1.4. Walory kulturowe i turystyczne

Walory kulturowe i turystyczne Miasta Darłowo stanowią jego wyróżnik głównie poprzez połączenie trzech zasadniczych funkcji ośrodka: turystycznej, gospodarczej (portowej) oraz historyczno-kulturowej.

Pierwsze wzmianki pisemne o Darłowie pochodzą z 1205 roku, kiedy to w dokumencie wspominany jest gród nadmorski. Przyjmuje się, że Miasto mogło być lokowane w I poł. XIII w., jednak nie zachował się akt lokacyjny ani inny dokument potwierdzający te przypuszczenia. Tzw. drugiej lokacji Miasta dokonali zarządzający majątkiem Święcowie w dniu 21 maja 1312 roku. Wówczas rozpoczęto również zasiedlanie Miasta, a także budowę fortyfikacji miejskich. W XIV wieku Darłowo było otoczone wałami obronnymi oraz fosą, po stronie południowej posiadając naturalną barierę w postaci rzeki Wieprzy. Miasto przyjmowało kształt czworokąta o wymiarach ok. 400 na 380 metrów będąc delikatnie rozciągniętym w kierunku wschód – zachód. Centralnym

punktem Miasta był czworokątny rynek miejski, wraz z prostopadłe wychodzącymi od niego 10 ulicami. Liczba projektowanych wylotów wskazuje na to, iż Miasto projektowane było jako stosunkowo duży i znaczący ośrodek miejski. Kolejne wieki średnie miały w Darłowie pod znakiem kataklizmów. Jednym z najbardziej pamiętnych wydarzeń jest powódź z 1497 roku, zwana lokalnie „niedźwiedziem morskim”. Powódź ta pochłonęła Miasto doszczętnie, niosąc reperkusje głównie kulturowe, do dnia dzisiejszego. Począwszy od „niedźwiedzia morskiego” w każdym kolejnym roku odbywała się procesja pokutna wokół Miasta, podczas której mieszkańcy prosili Boga o zachowanie ich przed powodzią. Tradycję tą wznowiono w 1991 roku i trwa ona do dnia dzisiejszego, będąc poza wydarzeniem religijnym, również wydarzeniem o charakterze kulturowym i tożsamościowym dla mieszkańców Darłowa. W przestrzeniach publicznych znaleźć można również wiele inscenizacji tej historycznej powodzi. Kolejne lata i wieki minęły w Darłowie pod znakiem pożarów, trawiących Miasto. Kolejne pożary nawiedzały Miasto w latach: 1589, 1624, 1648, 1675 i 1722. Po pożarze z 1722 roku nie odbudowano historycznego Ratusza Miejskiego, a adaptowano na ten cel dawne hale targowe. Budynek nadbudowano, poprzez dodanie jednej kondygnacji i nadano mu styl barokowy. Tym samym, Ratusz Miejski został przesunięty z centralnej części Rynku do jego zachodniej pierzei. Nad wejściem do Ratusza widnieje jednak oryginalny portal wraz z inskrypcją będącą świadectwem burzliwej historii Miasta. Ostatni znaczący pożar dotknął młyn miejski i miał miejsce w 1964 roku. Ze względu na olbrzymie straty materialne podjęto decyzję o zaniechaniu jego odbudowy.

Istotne zmiany dla Miasta Darłowa przyniosły również I jak i II Wojna Światowa. Darłowo do 1945 roku znajdowało się w granicach niemieckich. W związku z tym, wybuch I Wojny Światowej przyjęty został wśród mieszkańców stosunkowo entuzjastycznie. Podczas I Wojny Światowej w zachodniej części Darłowa rozwijały się funkcje militarne, przyjmując formę utajnionego poligonu wojskowego. Wówczas powstał również tzw. „mur chiński” będący częścią założenia militarnego w formie budowli. Darłowo przetrwało obie Wojny Światowe bez większych strat w zakresie mieszkańców oraz zabudowy miejskiej, dzięki czemu do dnia dzisiejszego może się pochwalić historyczną zabytkową zabudową średniejską i innymi istotnymi obiektami. Miasto po wojnie zostało wcielone do granic Polski i zasiedlone ludnością napływową z tzw. Kresów Wschodnich. Rozpoczął się kolejny etap w rozwoju Darłowa. Kolejny raz w ujęciu historycznym Miasto wpisało się w okresie wojennym, gdy na terenie Ośrodka Wypoczynkowego „Gniewko” powołano obóz dla internowanych. W obozie przetrzymywano osoby, którym zarzucano nielegalną działalność polityczną, skierowaną przeciwko władzy ludowej. Wśród osób przebywających w obozie w Darłowie wskazać można m.in. Tadeusza Mazowieckiego.

Współczesne Darłowo stanowi jedną z najchętniej wybieranych destynacji na polskim wybrzeżu, co roku przyciągając tysiące turystów. Głównym miejscem rozwoju usług turystycznych jest Darłówek, a zatem jednostka pomocnicza zlokalizowana w zachodniej części Miasta Darłowo, na wybrzeżu Morza Bałtyckiego. W Darłówku rozwinęły się usługi zdrowotne, w tym sanatoryjne, rehabilitacyjne i medyczne. Ponadto, dominują usługi wypoczynkowe, z rozwiniętą branżą hotelarską i gastronomiczną. Wciąż dynamicznie rozwijają się również usługi rekreacyjne, sportowe i inne atrakcje dedykowane dzieciom i rodzinom.

Darłowo jest również miejscem obfitującym w zabytki o szczególnej wadze dla ochrony dziedzictwa kulturowego, co jest potwierdzone poprzez ich umieszczenie w rejestrze zabytków województwa zachodniopomorskiego. Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tab. 7. Wykaz obiektów nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa Zachodniopomorskiego na terenie Miasta Darłowo

część Miasta/ulica	Zabytek
śródmieście	układ urbanistyczny Miasta nr rej.: 204 z 22.09.1959
-	kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP, 2 poł. XIV, XV-XVI, 1897, nr rej.: A-724 z 23.05.1955
o. Tynieckiego 16	kaplica cmentarna, ob. kościół par. pw. św. Gertrudy, 1 poł. XV, nr rej.: A-725 z 22.09.1959
Bogusława X/1 Maja	kaplica szpitalna pw. św. Jerzego, ob. kościół ewangelicki, XV, XVI, nr rej.: A-737 z 22.09.1959
Zamkowa 1	zamek książąt pomorskich, ob. muzeum, ul. Zamkowa 1, XIV, XVI, XVII, nr rej.: A-736 z 20.06.1952
-	pozostałości murów obronnych, XIV-XV, nr rej.: 93 z 25.05.1955
Powstańców Warszawskich	Brama Wysoka (Kamienna), XIV/XV, 1737, nr rej.: jw.
Rynek	ratusz, 1725, nr rej.: A-739 z 25.05.1955
pl. Kościuszki	fontanna z rzeźbą rybaka, pl. Kościuszki, kam.-met., 1914-20, nr rej.: B/9 z 27.11.2001
Curie-Skłodowskiej 23-24	dom, ul. Curie-Skłodowskiej 23-24 (d.22), szach., poł. XVIII, nr rej.: A-770 z 21.12.1965
Powstańców Warszawskich 7 Pl. Kościuszki 7	2 domy, XVIII, nr rej.: A-758 z 21.12.1965
Powstańców Warszawskich 15	dom, XV, 1792, XIX/XX, nr rej.: A-741 z 25.11.1993
Powstańców Warszawskich 49	dom, XVIII, XIX/XX, nr rej.: A-740 z 21.12.1965
Powstańców Warszawskich 51	dom, k. XVIII, XIX/XX, nr rej.: A-738 z 21.12.1965
Powstańców Warszawskich 56	dom, XVIII, XIX/XX, nr rej.: 527 z 21.12.1965
Kanałowa 3	zespół młyna wodnego, nr rej.: A-1982 z 27.07.1995: - młyn wodny, 1894 - siłownia, 1905

	- turbinownia, 1905 - dom mieszkalny, 1919 - ogród
Portowa 3	2 magazyny zbożowe (elewatory), nr rej.: A-1708 z 10.09.2018 : - elewator I, z rampami rozładunkowymi, 1942 - elewator II, z rampami i rękawem i taśmociągami, 1940
Darłówko	latarnia morska z budynkiem pilotów, 1885, nr rej.: A-397 z 15.05.2009
Darłówko	most zwodzony na rz. Wieprzy, pocz. XX, nr rej.: 913 z 27.10.1976

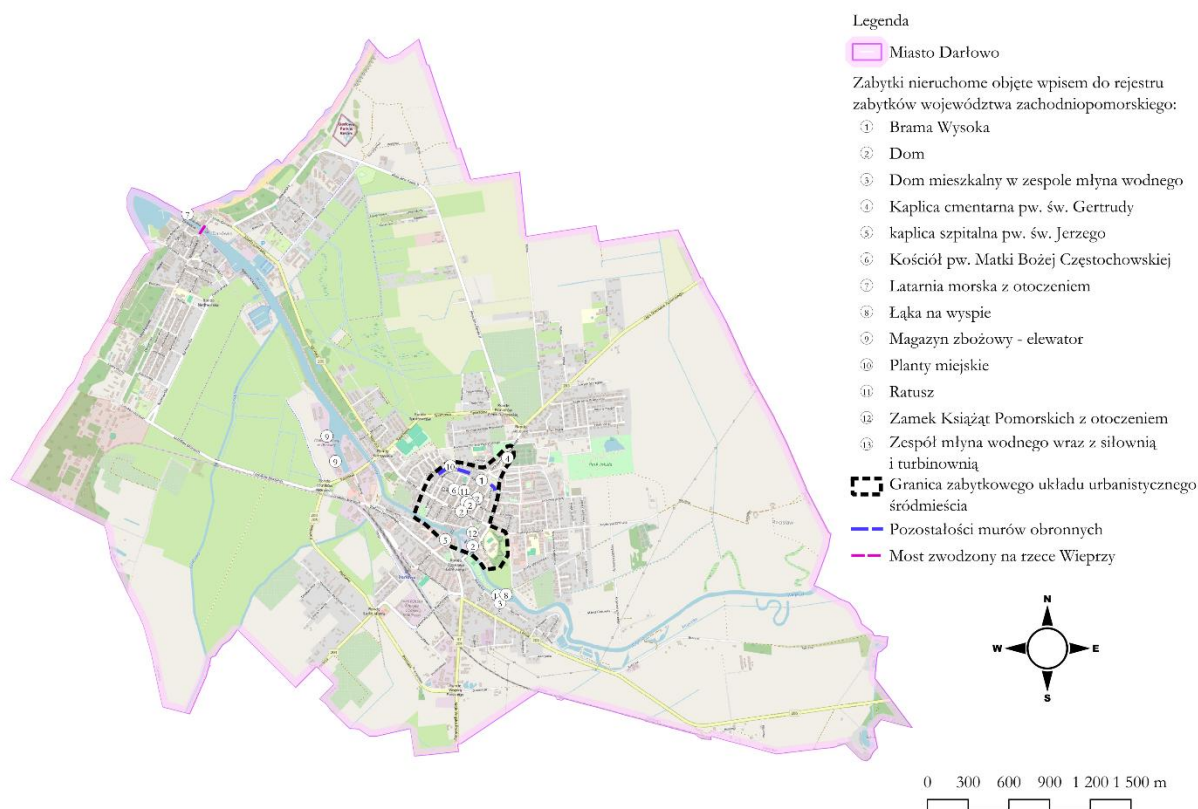
Źródło: opracowanie własne na podstawie Wykazu zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego prowadzonego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa.

Szczególne nagromadzenie obiektów zabytkowych obserwuje się w granicach zabytkowego układu urbanistycznego śródmieścia. Wśród najważniejszych obiektów tożsamościowych należy z kolei wyróżnić:

- **Ratusz Miejski** – budynek dawnych hal targowych, który został poddany nadbudowie o jedną kondygnację w latach 1722-1725. Budynkowi nadano barokowy charakter, a nad wejściem umiejscowiono renesansowy portal z pierwotnego ratusza, który uległ spaleni. Historyczny budynek sytuowany jest w zachodniej części rynku miejskiego.
- **Zamek Książąt Pomorskich** – jedyny na wybrzeżu zachowany zamek w stylu gotyckim z 24- metrową wieżą, obecnie stanowiący siedzibę dla Zamku Książąt Pomorskich – Muzeum w Darłowie, będącego samorządową instytucją kultury. Budowę zamku rozpoczęto w 1352 roku, a najważniejsze przebudowy przechodził on w latach 1449-1459. Ostatni kapitalny remont wnętrza zamkowych miał miejsce w latach 1971-1988.
- **Brama wysoka** – to jedyna zachowana brama oryginalnie wiodąca do Miasta, będąca częścią murów miejskich. Jej budowę zakończono w XIV w. Obecny kształt nadano bramie poprzez remont z 1732 roku. Obiekt stanowi czterokondygnacyjną budowlę ceglana, zwieńczoną dachem czterosпадowym spadochronowym.
- **Zespół młyna wodnego** – zespół stanowi młyn wodny pochodzący z 1894 roku wraz z turbinownią, siłownią, ogrodem oraz domem mieszkalnym. Jest to jedna z ciekawszych budowli na terenie Miasta, sytuowana na lewym brzegu Wieprzy, naprzeciwko Zamku Książąt Pomorskich.

Na terenie Miasta znajdują się również ważne miejsca publiczne, które służą obchodom świąt i uroczystości o charakterze państwowym i lokalnym, tj. Plac Marszałka Józefa Piłsudskiego czy skwer Generała Władysława Sikorskiego.

Ryc. 8 Rozmieszczenie zabytków nieruchomych objętych wpisem do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego na terenie Miasta Darłowo

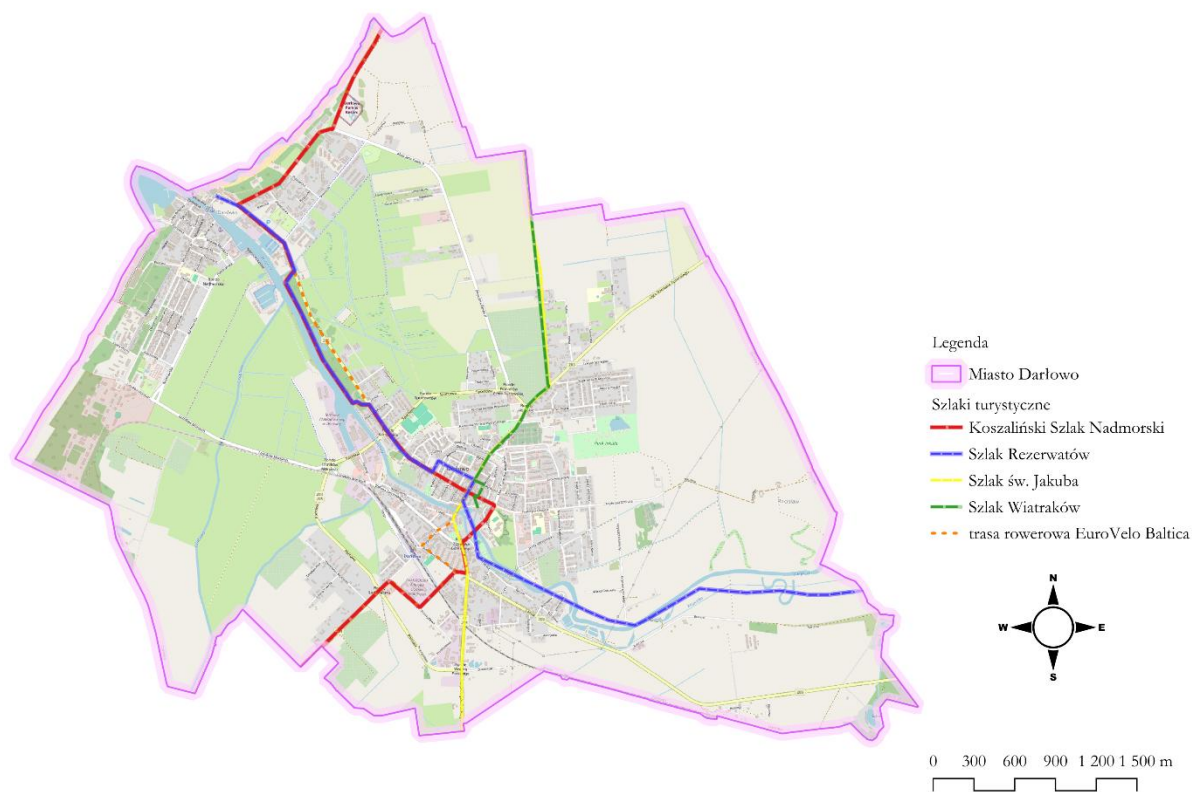
Źródło: opracowanie własne na podstawie Wykazu zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego prowadzonego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa.

Przez teren Miasta przebiegają również liczne szlaki turystyczne piesze i rowerowe. Wśród nich wyszczególnić należy:

- Koszaliński Szlak Nadmorski – szlak o długości łącznej 102 km prowadzący wzdłuż wybrzeża Morza Bałtyckiego przez nadmorskie kurorty od Dźwirzyna do Wicia, w tym przez Darłowo;
- Szlak Rezerwatów – szlak o długości łącznej 71,5 km rozpoczynający swój bieg w Darłównie i biegnący w pobliżu rezerwatów przyrody „Janiewickie Bagno” oraz „Wielen”. Szlak przebiega przez teren gmin: Darłowo, Sławno i Polanów;
- Szlak Wiatraków – szlak o łącznej długości 13 km rozpoczynający swój bieg przy Zamku Książąt Pomorskich w Darłowie. Następnie szlak biegnie wzdłuż południowego brzegu jeziora Kopań i kończy się w miejscowości Wicie, łącząc się ze szlakiem czerwonym;
- Szlak św. Jakuba – szlak o łącznej długości ok. 4 000 km. Jest to szlak pielgrzymkowy, którego tradycje sięgają XII w., a destynacją docelową jest odwiedzenie grobu św. Jakuba w Santiago de Compostela;

- EuroVelo Baltica – szlak o łącznej długości 220 km, będący najdłuższym szlakiem rowerowym na terenie województwa zachodniopomorskiego, prowadzony wzdłuż plaż kurortów nadbałtyckich.

Ryc. 9. Szlaki rowerowe na terenie Miasta Darłowo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <https://mapa-turystyczna.pl>.

CZĘŚĆ 2: SYTUACJA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA

2.1. Walory przyrodnicze

Walory przyrodnicze wpływają w sposób znaczący na potencjał rozwojowy jednostki samorządu terytorialnego. Warunki atmosferyczne, ukształtowanie terenu, budowa geologiczna czy zbiorniki wodne stanowią czynniki mogące determinować atrakcyjność turystyczną, warunki do uprawy rolniczej czy eksploatację surowców mineralnych, a zatem definiować stan gospodarki lokalnej oraz wyznaczać kierunki jej rozwoju.

Ukształtowanie powierzchni i rzeźba terenu

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski (Solon i inni) na podstawie pracy Kondrackiego, Miasto Darłowo położone jest w granicach prowincji Niziny Środkowoeuropejskiej, podprowincji Pobrzeża Południowobałtyckiego, makroregionu Pobrzeża Koszalińskiego, mezoregionu Wybrzeża Słowińskiego. Krajobraz Wybrzeża Słowińskiego budowany jest przez plaże, nadmorskie wydmy, bagna i jeziora przybrzeżne.

Linia brzegowa w obrębie Darłówka jest z kolei wyrównywana poprzez działalność fal morskich, które niwelują występujące wysoczyzny, akumulując materiał w postaci wałów brzegowych. Te z czasem przekształcają się w wydmy, odcinając od morza płytkie jeziora przybrzeżne. Strefa ta charakteryzuje się wyrównaną i mało urozmaiconą linią brzegową z wyniesieniem wału brzegowego do poziomu nawet 12 m na wysokości ujścia Wieprzy.

W dalszym pasie można wyróżnić samo ujście rzeki Wieprzy jako strefę zbudowaną głównie z drobnych piasków i mad rzecznych. Obszar ujścia rzeki jest silnie antropogenicznie przekształcony, co ma związek z obecnością portu morskiego. Teren jest narażony na podtopienia przy okazji wystąpienia cofki.

Przesuwając się dalej w kierunku południowo-wschodnim wyróżnić można pas nizin nadmorskich w postaci dolin Wieprzy i Grabowej. Pas ten stanowi słabo zagospodarowany obszar Miasta, ze względu na liczne torfowiska. Lokalnie występują również starorzecza, częściowo zawodnione. Do tego obszaru należy również zaliczyć Wyspę Łososią, nadbudowaną z osadów rzecznych niesionych przez Wieprzę.

Ostatnim wydzielanym obszarem są wyniesienia osadów plejstocénskich w południowej i wschodniej części Miasta. Wyniesienia te stanowią fragment wysoczyzny morenowej, wraz

z lokalnymi zagłębieniami bezodpływowymi. Te fragmenty Miasta cechują się największym urozmaicheniem rzeźby terenu, choć ulegały one i wciąż ulegają znacznym przekształceniom. Tereny te stanowią główne miejsca rozwoju przestrzennego Miasta.

Budowa geologiczna

Miasto Darłowo zbudowane jest na podłożu czwartorzędowych utworów plejstocénskich nadbudowanych w holocenie. W zakresie utworów geologicznych kształtujących obszar Miasta również wskazać można na charakter pasmowy. Począwszy od wybrzeża dominują piaski eoliczne wraz z piaskami budującymi wydmy nadmorskie. W obrębie doliny Wieprzy i Grabowej wyróżniają się z kolei piaski i mulki rzeczne tarasów zalewowych. W pasie nizin nadmorskich można z kolei wyróżnić szerszą gamę utworów polodowcowych pod postacią piasków, glin, żwirów, kemów, ilów. Wśród osadów holocénskich występują również torfy i namuły torfiaste oraz kredy jeziorne. Budowa geologiczna determinuje ograniczenia względem stosowanych technologii w budownictwie, wpływając na możliwości zagospodarowania poszczególnych części Miasta. Na terenie Miasta Darłowo nie wykazano zagrożenia wynikającego z ruchów masowych, w tym osuwisk. Na terenie Miasta Darłowo nie zidentyfikowano złóż kopalin.

Wody powierzchniowe i podziemne

Całość terenu Miasta Darłowo położona jest na obszarze dorzecza Odry, w zlewni rzeki Wieprzy, która bezpośrednio na terenie Miasta uchodzi do Morza Bałtyckiego. Część obszaru Miasta znajduje się w zlewni jednolitych części wód powierzchniowych przybrzeżnych.

Główną osią hydrograficzną na terenie Miasta jest I-rzędowa rzeka Wieprza, wraz z lewobrzeżnym dopływem – rzeką Grabowa. Wieprza przepływa przez teren Miasta w kierunku północno-zachodnim, rozcinając je niejako na dwie części. Centralnie ulokowane, na prawym brzegu rzeki (po stronie północnej) jest Miasto w granicach lokacyjnych. Grabowa płynie z kolei w kierunku północnym, włączając się do Wieprzy zaledwie ok. 1,1 km przed jej ujściem do Morza Bałtyckiego.

Sieć hydrograficzną uzupełniają mniejsze ciekły wodne, finalnie włączające się do Wieprzy. W praktyce pełnią one głównie funkcję rowów melioracyjnych, odbierając wody powierzchniowe oraz będąc istotnym elementem systemu melioracji szczegółowej.

Podstawowymi jednostkami umożliwiającymi gospodarowanie wodami powierzchniowymi są jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Miasto Darłowo położone jest w obrębie 4 JCWP rzecznych:

- Grabowa od Wielinki do dopływu z polderu Rusko-Darłowo I a,

- Łąkawica,
- Wieprza od Łąkawicy do ujścia,
- Wieprza od Moszczenicy do Łąkawicy;

oraz 1 JCWP przybrzeżnych:

- Polskie wody przybrzeżne Basenu Bornholmskiego.

Tab. 8 Podstawowa charakterystyka JCWP występujących na terenie Miasta Darłowo

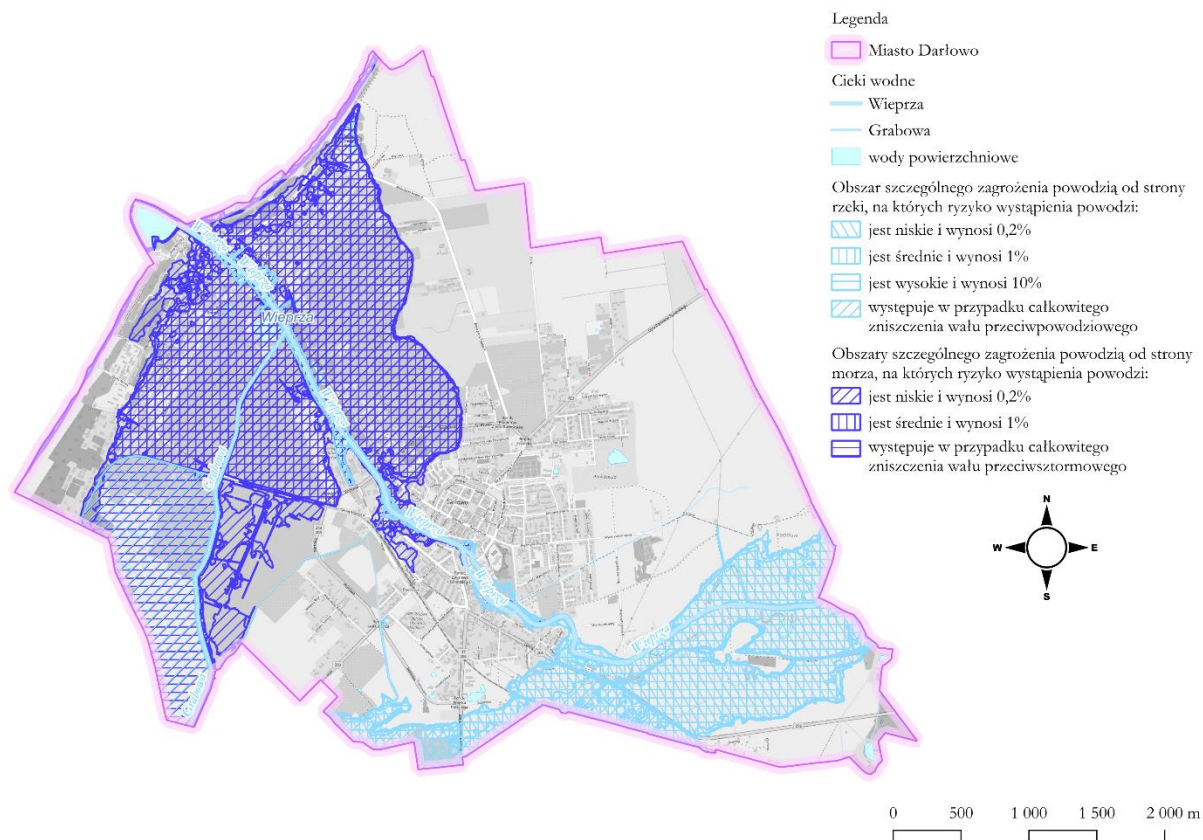
Nazwa	Kod	Typ JCWP	Stan ogólny
Polskie wody przybrzeżne Basenu Bornholmskiego	CW60001WB3	otwarte wybrzeże	zły stan wód
Grabowa od Wielinki do dopływu z polderu Rusko-Darłowo I a	RW60001646895	rzeka w dolinie o dużym udziale torfowisk	zły stan wód
Łąkawica	RW600010467929	potok lub strumień nizinny piaszczysty	b.d.
Wieprza od Łąkawicy do ujścia	RW6000144699	rzeka przyujściowa pod wpływem wód słonych	zły stan wód
Wieprza od Moszczenicy do Łąkawicy	RW60001146791	rzeka nizinna	zły stan wód

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie.

Ponadto, na terenie Miasta Darłowo występują nieliczne stojące wody powierzchniowe, obserwowane głównie w starorzeczach Wieprzy. Wśród nich wyróżnić można sztuczne stawy w pobliżu ulic Leśnej i Rzeczej, prawdopodobnie powstałe na skutek wydobycia torfu. Kolejnym zbiornikiem jest sytuowany przy wschodniej granicy Miasta zbiornik dla spiętrzeń hydrotechnicznych, w okolicy dawnej osady Splawie. Zbiornik ten pełni funkcje retencyjne, gromadząc i zatrzymując wody opadowe. Wśród stojących wód powierzchniowych wskazać należy również glinianki położone w północno-wschodniej części Miasta oraz baseny portowe, powstałe na skutek ingerencji ludzkiej.

Podobnie jak w przypadku wód powierzchniowych, odpowiednikiem podziały wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Miasto Darłowo w całości położone jest w obrębie jednego JCWPd nr 10 (kod: GW600010). Jednolita część wód podziemnych zajmuje powierzchnię 2 554,68 km² w granicach 23 gmin. Ogólny stan JCWPd nr 10 określany jest jako dobry.

Ryc. 10. Sieć hydrologiczna i obszary zagrożenia powodzią na terenie Miasta Darłowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ISOK.

Na terenie Miasta Darłowo występuje zagrożenie powodziowe wynikające z przybrzeżnego położenia Miasta oraz przepływu rzeki Wieprzy. W związku z powyższym na terenie Miasta występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią zarówno ze strony rzek jak i morza. W przypadku rzek zidentyfikowano następujące obszary szczególnego zagrożenia powodziowego:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat) lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- obszary obejmujące tereny narażone na wystąpienie powodzi w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

W przypadku zagrożenia powodziowego ze strony morza, zidentyfikowano następujące obszary:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat) lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- obszary obejmujące tereny narażone na wystąpienie powodzi w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwsztormowego.

Warunki klimatyczne

Zgodnie z podziałem Polski na regiony klimatyczne wg. Wosia, Miasto Darłowo zalicza się do regionu środkowonadmorskiego. Regiony kształtowany jest przez silne wpływy Morza Bałtyckiego, przez co cechuje się niższymi amplitudami temperatur niżli ma to miejsce w głębi kraju. Warunki pogodowe na terenie Miasta Darłowo cechują się wysoką zmiennością. Specyficznym dla regionu jest liczne występowanie dni z pogodą chłodną oraz dni z dużym zachmurzeniem. Stosunkowo często występują również dni z wysokim stopniem zachmurzenia i towarzyszącym opadem. Z kolei rzadkością są dni z przymrozkami i zachmurzeniem (bez opadu). Nielicznie występują dni z pogodą ciepłą i słoneczną. Ze względu na bliskość Morza Bałtyckiego obserwowane są dobowe oraz sezonowe zmiany kierunku wiatrów, niemniej za dominujące należy uznać wiatry zachodnie, północno-zachodnie oraz północne.

Roczna suma opadów atmosferycznych w Darłowie wynosi 600 mm, co jest wartością zbliżoną do średniej krajowej. Średnia długość okresu wegetacyjnego wynosi od 200 do 208 dni, co również jest wartością mieszczącą się w granicach średniej krajowej. Średnioroczna temperatura powietrza atmosferycznego w Darłowie wynosi ok. 10°C. Warunki klimatyczne Miasta należy określić jako stosunkowo łagodne, sprzyjające rozwojowi flory wymagającej znacznego poziomu wilgotności.

Jakość powietrza

Jakość powietrza ma zasadnicze znaczenia dla zdrowia ludzi, ekosystemów oraz ogólnego stanu środowiska. Wynikiem działalności człowieka jest niestety przedostawanie się znacznych ilości zanieczyszczeń o różnorodnym charakterze, które obniżają jakość powietrza wpływając na jego skład chemiczny. Monitoring jakości powietrza oraz podejmowanie działań na rzecz prewencji i poprawy jego jakości stanowi istotne wyzwanie w zakresie polityki ekologicznej na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym.

Ocena jakości powietrza jest przeprowadzana w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Analiza jakości powietrza uwzględnia zarówno

ochronę zdrowia, jak i ochronę roślin. Oceny te prowadzone są na obszarze wyznaczonych stref. Dla województwa zachodniopomorskiego obowiązują następujące strefy:

- aglomeracja szczecińska (w granicach miasta Szczecina) – aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto Koszalin (w granicach miasta Koszalin) – miasto o liczbie mieszkańców powyżej lub zbliżonej do 100 tysięcy,
- strefa zachodniopomorska – obejmująca pozostały obszar województwa zachodniopomorskiego.

Zgodnie z przyjętym podziałem, Miasto Darłowo zaliczone zostało do strefy zachodniopomorskiej (kod. Strefy: PL3203). Główny Inspektorat Ochrony Środowiska dokonał rocznej oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2025, uwzględniając ocenę ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ocenę ze względu na ochronę roślin.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia obejmuje: dwutlenek azotu NO_2 , dwutlenek siarki SO_2 , benzen C_6H_6 , ołów Pb, arsen As, nikiel Ni, kadm Cd, benzo(a)piren B(a)P w pyłe zawieszonym PM_{10} , pył zawieszony PM_{10} , pył zawieszony $\text{PM}_{2,5}$, ozon O_3 , tlenek węgla CO. Z kolei ocena pod kątem ochrony roślin uwzględnia: dwutlenek siarki SO_2 , tlenki azotu NO_x , ozon O_3 .

Zgodnie z raportem Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Departamentu Monitoringu Środowiska, Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Szczecinie „Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2025”, w strefie zachodniopomorskiej nie stwierdzono żadnych przekroczeń poziomów celowych względem ochrony zdrowia ludzi.

Tab. 9 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów stanowiących cel ochrony zdrowia – dane za rok 2025

Kod strefy	SO_2	NO_2	C_6H_6	CO	$\text{O}_3^{(1)}$	PM_{10}	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	$\text{PM}_{2,5}$
PL3203	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1

Zródło: Roczna ocena jakości powietrza w powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport za rok 2025.

Godnym podkreślenia jest fakt, iż przekroczeń dopuszczalnych poziomów nie odnotowano w żadnej z wyróżnionych stref województwa zachodniopomorskiego, co świadczy o wysokiej jakości powietrza w ujęciu lokalnym i regionalnym.

Ocena prowadzona przez wzgląd na ochronę roślin obejmuje wyłącznie strefę zachodniopomorską. W zakresie ochrony roślin również nie stwierdzono żadnych przekroczeń dopuszczalnych poziomów na podstawie oceny przeprowadzonej w 2025 roku. Wskazano

natomiast przekroczenie norm w zakresie celu długoterminowego dla ozonu, który uzyskał klasę oceny D2.

Tab. 10 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów stanowiących w celu ochrony roślin – dane za rok 2025

Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹
PL1002	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport za rok 2025.

Najpowszechniej stosowanym i jednocześnie najprostszym funkcjonującym podziałem źródeł emisji jest wyróżnienie:

- emisji punktowej – dotyczy głównie procesów technologicznych w zakładach przemysłowych, energetycznego spalania paliw – w tych przypadkach emitorem jest komin lub inne urządzenie, przez które zanieczyszczone powietrze wprowadzane jest do atmosfery;
- emisji liniowej – związana jest głównie z ciągami komunikacyjnymi i emisją spalin pochodzących ze środków lokomocji. Warto zaznaczyć, że emisja związana z transportem dotyczy nie tylko spalin, ale także pyłów i drobnych elementów ściernalnych części opon, które wzbijane są w powietrze z powierzchni dróg;
- emisji powierzchniowej – składa się na nią niska emisja, czyli zanieczyszczenia rozproszone, pochodzące z budynków komunalno-bytowych, gospodarstw domowych, wielkoobszarowych zakładów przemysłowych oraz terenów rolniczych. Pozostaje stosunkowo trudna do oszacowania, przez wzgląd na znaczne rozproszenie emitorów oraz powierzchnię ich rozlokowania.

W przypadku Miasta Darłowo za emisję punktową mogą być odpowiedzialne większe zakłady produkcyjne, emitujące zanieczyszczenia w procesie technologicznym, a także przy spalaniu paliw. Oczywiście wpływ na emisyjność ma skala produkcji, ale również stosowane formy zabezpieczeń, m.in. w postaci filtrów.

Emisja liniowa zlokalizowana będzie pochodziła w szczególności z dróg charakteryzujących się wysokim natężeniem ruchu samochodowego. Do takowych ciągów komunikacyjnych należy zaliczyć ok. kilometrowy odcinek DK37 oraz drogi wojewódzkie nr 203 i 205.

Emisja powierzchniowa na terenie Miasta będzie wynikać głównie ze zjawiska tzw. niskiej emisji, a zatem indywidualnych źródeł ogrzewania zasilanych konwencjonalnymi paliwami stałymi. Wzrost

emisji w takim przypadku będzie obserwowany głównie w okresie jesienno-zimowym, determinującym ogrzewanie domostw.

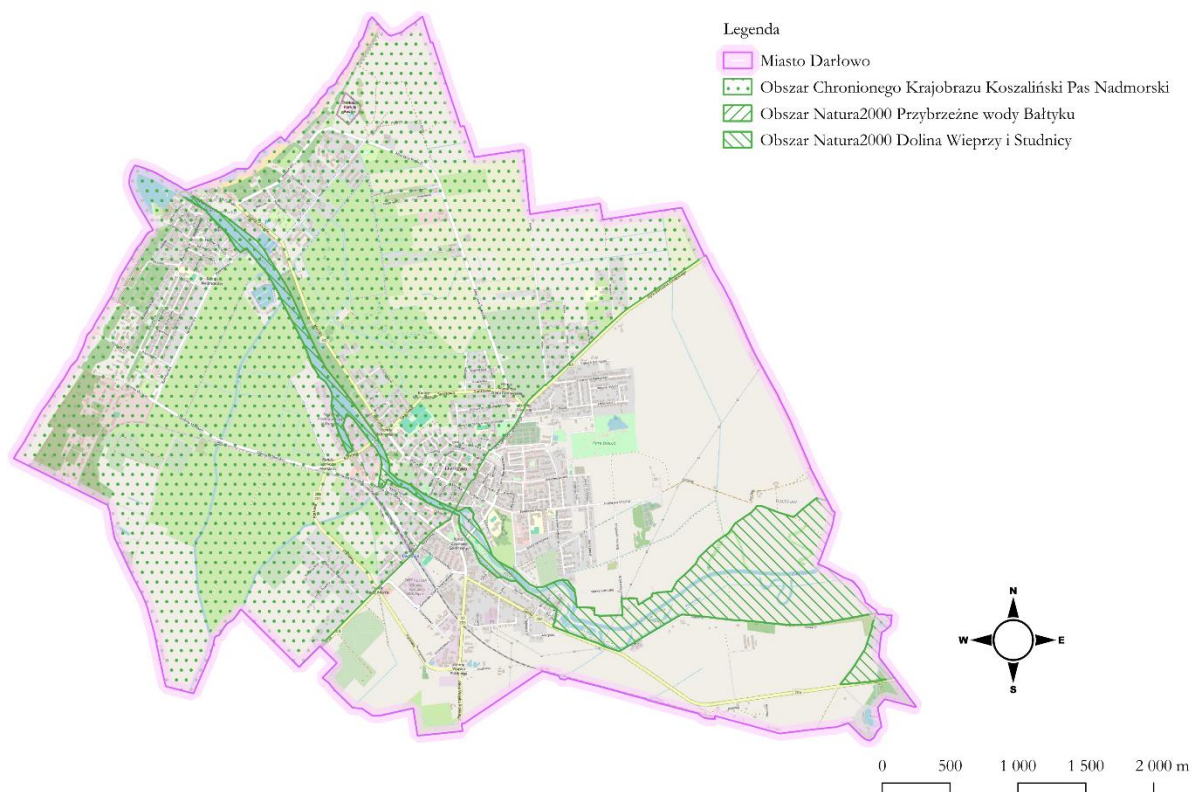
Ochrona przyrody

Ochrona przyrody na terenie Miasta Darłowo realizowana jest na podstawie zapisów ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. Zgodnie z przytoczoną ustawą za ochronę przyrody uznaje się zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składów, co odbywa się w oparciu o formy ochrony przyrody.

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody, na terenie Miasta Darłowo zlokalizowane są następujące obszary:

- obszar chronionego krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski”,
- obszar Natura2000 Dolina Wieprzy i Studnicy,
- obszar Natura2000 Przybrzeżne wody Bałtyku.

Ryc. 11. Formy ochrony przyrody na terenie Miasta Darłowo wraz przebiegiem korytarzy ekologicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody.

Flora i fauna

Zgodnie z regionalizacją przyrodniczo-leśną Polski, Miasta Darłowo leży w obrębie I Krainy Bałtyckiej, obejmującej swoim zasięgiem całe Polskie wybrzeże Morza Bałtyckiego. Lesistość Krainy Bałtyckiej jest nieco wyższa od średniej krajowej i kształtuje się na poziomie 30,5%. Na żyznych siedliskach rosną najczęściej drzewostany bukowe. Warto zaznaczyć, iż w zdecydowanej większości Kraina Bałtycka leży na obszarze pomorskiej fazy zlodowacenia bałtyckiego. Na podłożach utworów akumulowanych ukształtowały się gleby pochodzenia polodowcowego. W większości są to: gleby bielcowe, margle, gliny zwałowe i luźne piaski eoliczne. Na tego typu podłożu ukształtowały się niemal wszystkie nizinne typy lasu. Najpowszechniej występującym typem siedliskowym w Krainie Bałtyckiej jest bór mieszany świeży, którego udział sięga ok. 31%, następnie są: bór świeży – 28,8%, las mieszany świeży – 17,1%. Poza wspomnianym już występowaniem buku, najczęściej występuje on przy udziale gatunkowym: sosny, dębu, lipy, jaworu, a rzadziej również klonu.

Ze względu na miejski charakter Darłowa, flora tego obszaru jest ograniczona, jednak zbieżna z dominującymi gatunkami w Krainie Bałtyckiej. Lesistość Miasta wynosi zaledwie 2,9%. Zgodnie z regionalizacją nasienną Miasto Darłowo jest regionem pochodzenia: dębu szypułkowego, świerka pospolitego, brzozy brodawkowatej, buka zwyczajnego, dębu bezszypułkowego, jodły pospolitej, modrzewia europejskiego, olszy czarnej, sosny zwyczajnej.

W województwie zachodniopomorskim wyrazem polityki samorządu województwa w zakresie wspólnego kształtowania i ochrony różnorodności krajobrazowej, ukierunkowanej w szczególności na ochronę, gospodarowanie i planowanie krajobrazu jest audyt krajobrazowy. Audyt krajobrazowy województwa zachodniopomorskiego został uchwalony uchwałą nr XIII/187/25 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 18 grudnia 2025 r. w sprawie audytu krajobrazowego dla województwa zachodniopomorskiego.

Audyt stanowi podstawę do podejmowania dalszych działań w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu, poprzez wdrażanie ustaleń i rekomendacji zawartych zarówno w samym opracowaniu jak i innych opracowaniach szczebla regionalnego i lokalnego. W ramach audytu krajobrazowego wydzielono 2 148 krajobrazów, z czego 198 zostało wskazanych jako priorytetowe, następnie poddawane pogłębionej analizie. Miasto Darłowo nie zostało włączone w granice krajobrazów priorytetowych.

2.2. Zmiany klimatu i odnawialne źródła energii

Analizując klimat lokalny należy brać również pod uwagę zmiany klimatyczne, które silnie wpływają na komfort życia mieszkańców, w szczególności miast i terenów zurbanizowanych. Wdrażanie działań zwiększających odporność tych terenów na zmiany klimatu znajduje oparcie w szeroko pojętym interesie publicznym zawierającym się w dążeniu do zapewnienia jak najkorzystniejszych warunków bytowania człowieka.

Poniższe zestawienie przedstawia analizę ryzyka w zakresie zagrożenia niedoborem zasobów wodnych w Mieście Darłowo w kolejnych dziesięcioleciach, z którego wynika, że na jej terenie występuje ryzyko wystąpienia niedoboru zasobów wodnych w zakresie umiarkowanym. Wpływ na to będzie miało stopniowe podnoszenie się temperatury powietrza, a także zwiększanie się ryzyka zagrożenia suszą.

Ryc. 12 Analiza ryzyka w zakresie zagrożenia niedoborem zasobów wodnych w Mieście Darłowo

Gospodarka wodna - zagrożenia niedoborem zasobów - RCP 4.5 - 2021-2030

DARŁOWO (POW. SŁAWIEŃSKI, WOJ. ZACHODNIOPOMORSKI)

Informacje szczegółowe o obszarze

Ekspozycja: 0,4

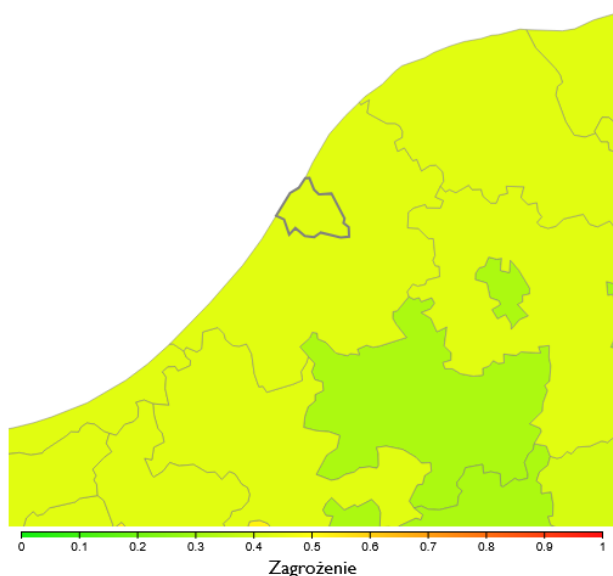
Podatność: 0,925

Zagrożenie:

- 2021-2030: 0,438
- 2031-2040: 0,438
- 2041-2050: 0,438
- 2051-2060: 0,438
- 2061-2070: 0,488
- 2071-2080: 0,488
- 2081-2090: 0,488
- 2091-2100: 0,488

Ryzyko:

- 2021-2030: 2
- 2031-2040: 2
- 2041-2050: 2
- 2051-2060: 2
- 2061-2070: 2
- 2071-2080: 2
- 2081-2090: 2
- 2091-2100: 2

Źródło: <https://ryzyko.ios.gov.pl/> (dostęp: 20.05.2026 r.).

Na podstawie analizy map zagrożeń suszą, opracowanych na potrzeby Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy zauważyć można, że Miasto Darłowo położona jest na terenach zagrożonych wystąpieniem suszy oraz deficytów wody – zwłaszcza w okresie wiosenno-letnim.

Obszar Miasta Darłowo zagrożony jest występowaniem wszystkich rodzajów suszy, których klasy zagrożeń są lokalnie zróżnicowane:

- susza atmosferyczna – silne zagrożenie,
- susza rolnicza – w większości ekstremalne i silne zagrożenie,
- susza hydrologiczna – silne zagrożenie,
- susza hydrogeologiczna – słabe zagrożenie.

W łącznym zestawieniu Miasto Darłowo jest silnie zagrożone występowaniem suszy. Należy przy tym dodać, że w Planie nie wskazano żadnego działania inwestycyjnego w zakresie przeciwdziałania suszy, którego realizacja miałaby odbywać się na terenie Gminy.

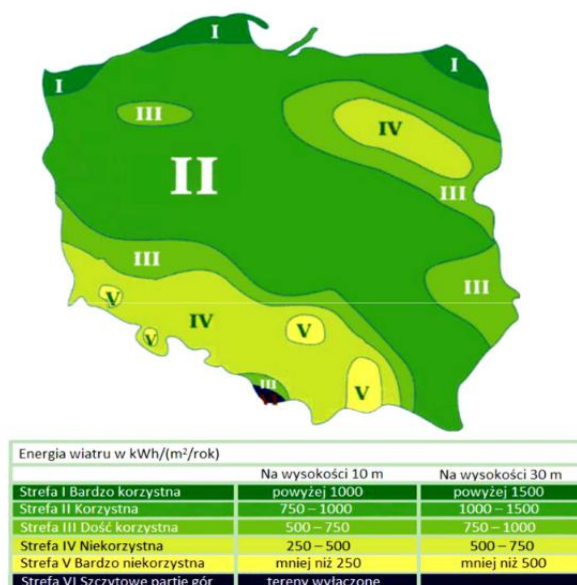
Na przestrzeni ostatnich lat temat zrównoważonego rozwoju oraz transformacji energetycznej stał się nieodłącznym elementem debaty publicznej. W związku z tym, coraz większy nacisk kładziony jest na osiągnięcie neutralności energetycznej oraz dekarbonizację gospodarki, czego efektem jest stopniowe zwiększanie nakładów inwestycyjnych na rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE). Ze względu na specyficzne uwarunkowania geograficzne Polski, najszybciej rozwijającymi się gałęziami OZE są technologie wykorzystujące potencjał wiatrowy, słoneczny oraz geotermalny.

Energia wiatrowa

Energia wiatrowa jest zasobem w pełni odnawialnym, niewyczerpalnym. Ocenia się, że pod względem występowania odpowiedniej siły wiatru na 2/3 terytorium Polski występują korzystne warunki do rozwoju energetyki wiatrowej. Produkcja energii z wiatru jest opłacalna przy jego średniej rocznej prędkości na wysokości 30 m nad ziemią minimum 4 m/s.

Poniższa rycina przedstawia średnią roczną sumę energii wiatrowej na poziomie 10 m n.p.g. w terenie otwartym na obszarze Polski. Analiza danych wskazuje, że Miasto Darłowo charakteryzuje się bardzo korzystnymi warunkami wietrznymi – potencjał energetyczny obszaru mieści się w zakresie powyżej 1000 kWh/(m²/rok) na wysokości 10 metrów, co oznacza to, że są tam bardzo dobre warunki do lokalizowania siłowni wiatrowych. Obecnie w Mieście nie ma zlokalizowanych farm wiatrowych, nie wyznaczono również terenów pod rozwój odnawialnych źródeł energii.

Ryc. 13. Energia wiatru w Polsce w kWh/(m²/rok) na wysokości 10 i 30 metrów

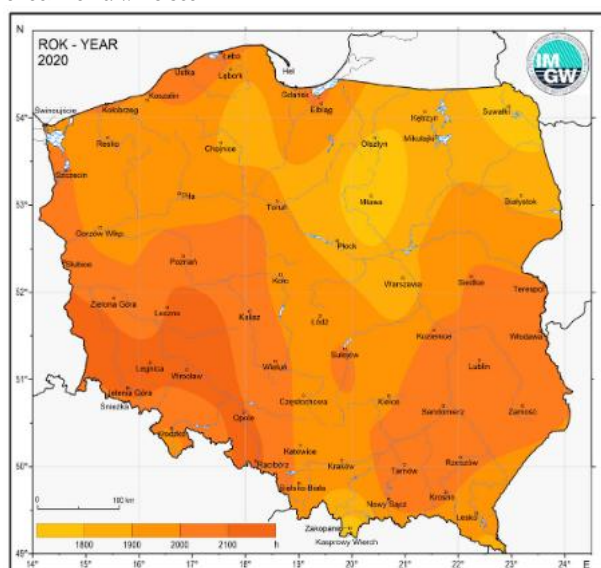

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW.

Energia słoneczna

Poniższa mapa przedstawia średnie roczne sumy nasłonecznienia w Polsce, które odzwierciedlają potencjał do rozwoju energetyki słonecznej w poszczególnych regionach kraju. Miasto Darłowo położone jest na obszarze, dla którego średnie sumy usłonecznienia w ciągu roku wahają się w przedziale 2000-2100 h/rok. Są to bardzo dobre warunki, które umożliwiają rozwój energetyki słonecznej na terenie badanej jednostki. W Mieście nie ma zlokalizowanych elektrowni fotowoltaicznych.

Ryc. 14. Średnie roczne sumy usłonecznienia w Polsce

Źródło: Klimat Polski 2020 (Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut Badawczy)

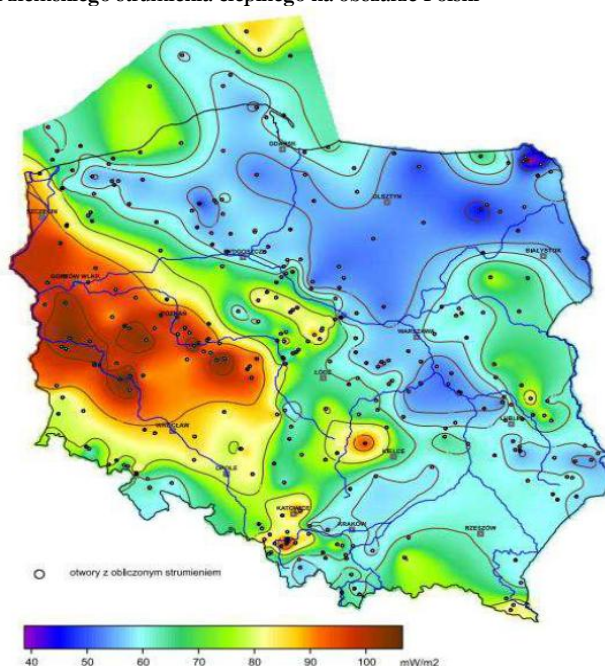
Energia geotermalna

Energię geotermalną rozumieć należy jako energię ciepłą wnętrza Ziemi. Energię tą dzieli się w zależności od głębokości, z której jest eksploatowana na dwa typy:

- geotermię płytką (energia pobierana jest z głębokości do 100 m za pomocą pomp ciepła),
- geotermię głęboką (energia pobierana jest z wnętrza Ziemi, na głębokości kilku kilometrów).

Mapa warunków geotermalnych w Polsce wskazuje, że Miasto Darłowo położone jest na obszarze, który charakteryzuje się niskim potencjałem do budowy instalacji geotermalnych.

Ryc. 15. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski

Źródło: <https://www.mos.gov.pl/> (Szewczyk & Gientka, 2009).

Przeprowadzona analiza pozwala zakładać, że Miasto Darłowo odznacza się korzystnymi uwarunkowaniami do rozwoju OZE. Dotyczy to szczególnie siłowni wiatrowych oraz instalacji fotowoltaicznych.

Niemniej, pomimo korzystnych uwarunkowań fizyczno-geograficznych, na terenie Miasta nie wyznaczono terenów do rozwoju energetyki za pośrednictwem odnawialnych źródeł energii. Jest to związane głównie z miejskim charakterem gminy, co wiąże się z niewielką jej powierzchnią. Odnawialne źródła energii rozwijane są jedynie w charakterze uzupełniającej funkcji, brakuje natomiast terenów, które można by przeznaczyć *stricte* pod rozwój energetyki niekonwencjonalnej. Dla Darłowa zdecydowanie korzystniejszym kierunkiem rozwoju jest planowany do utworzenia na

terenie portu terminal serwisowy morskich farm wiatrowych. Planowany termin zakończenia prac stanowi sierpień 2026 roku. W takim przypadku, Darłowo nie tylko realnie uczestniczyłoby w transformacji energetycznej, ale również stanowiło ważne ogniwo podtrzymujące prace elektrowni wiatrowych lokalizowanych na morzu.

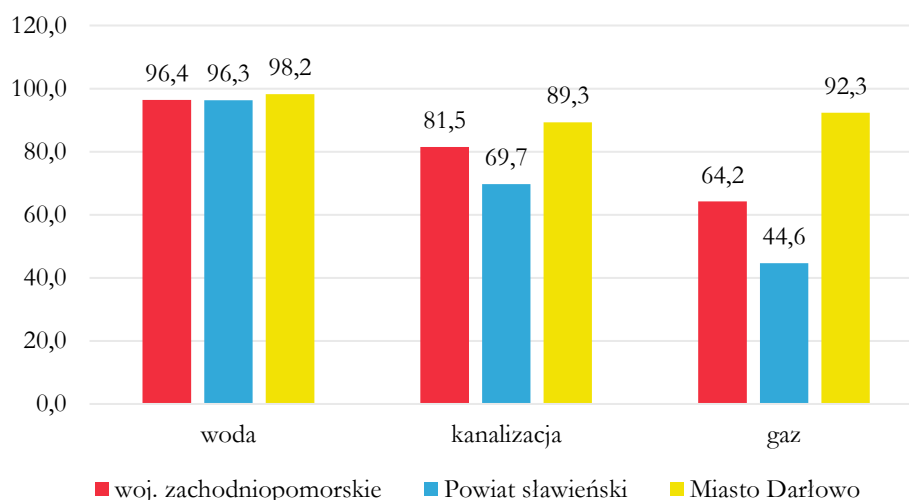
2.3. Infrastruktura techniczna i działalność w zakresie ochrony środowiska

Stan techniczny oraz poziom rozbudowania infrastruktury technicznej jest czynnikiem mogącym w sposób znaczący oddziaływać na środowisko naturalne oraz komfort życia mieszkańców jednostki. Zły stan infrastruktury technicznej skutkować może przedostaniem się do środowiska zanieczyszczeń, a co za tym idzie doprowadzić do jego degradacji. Jej niska dostępność w połączeniu z niską świadomością ekologiczną motywować natomiast może część społeczności do utylizowania problematycznych nieczystości ciekłych i stałych z pominięciem obowiązujących regulacji prawnych, w sposób prowadzący do degradacji środowiska.

Urządzenia sieciowe i energia cieplna

Dobrze rozwinięta infrastruktura sieciowa jest jednym z podstawowych czynników wpływających na atrakcyjność osiedleńczą, potencjał inwestycyjny danego terenu, a także na jakość środowiska. Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody oraz odprowadzanie ścieków komunalnych na terenie Miasta Darłowo jest Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą przy ul. 1 Maja 1 w Darłowie. Zgodnie z danymi GUS w 2024 roku dostęp do sieci wodociągowej posiadało 98,2% mieszkańców Miasta, podczas gdy z sieci kanalizacji sanitarnej korzystało 89,3%. Z kolei zgodnie z danymi Urzędu Miasta Darłowo, dostęp do sieci wodociągowej posiadało również 98% mieszkańców, niemniej do sieci kanalizacji aż 96% mieszkańców. Dostępność sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej w Mieście Darłowo jest wyższa od średniej dla województwa zachodniopomorskiego oraz powiatu sławieńskiego. Różnica szczególnie uwydatnia się w przypadku sieci kanalizacyjnej, gdzie średnio w skali województwa dostęp do niej posiada 81,5% mieszkańców, z kolei w powiecie odsetek ten spada do niespełna 70%. Tym samym, odsetek wynoszący powyżej 89% w przypadku Miasta Darłowo, wskazuje na wysoki poziom rozwoju infrastruktury sieciowej.

Ryc. 16. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Mieście Darłowo w 2025 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zaopatrzenie Miasta Darłowo w wodę odbywa się za pomocą głównego ujęcia wody zlokalizowanego na zbiegu ulic Leśnej i Rzecznej w Darłowie. Ze Stacji Uzdatniania Wody (SUW) w Darłowie woda rozprowadzana jest do mieszkańców przy wykorzystaniu infrastruktury wodociągowej. Ponadto, na terenie Miasta zlokalizowane są dwa ujęcia wspomagające zlokalizowane w zachodniej części Darłówka, przy ulicach Sosnowej i Plażowej.

Ścieki komunalne z terenu Miasta Darłowo odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej poza granicami Miasta, w miejscowości Żukowo Morskie (gmina wiejska Darłowo). Przepustowość instalacji w Żukowie Morskim wynosi, aż 5 400 m³/d, co w zupełności zaspokaja obecne potrzeby mieszkańców Miasta. Głównym problemem w zakresie gospodarki wodno-ściekowej pozostaje znaczny wzrost obciążenia sieci w sezonie wakacyjnym, przy wzmożonej obecności turystów. Wówczas obserwowane są czasowe problemy w zakresie utrzymania odpowiedniego ciśnienia na sieci i wydajności systemu odprowadzania ścieków. Niemniej, w związku z bieżącym modernizowaniem i rozbudową infrastruktury oczyszczania ścieków komunalnych zakładać należy, iż oczyszczalnia pozostanie wydajna, nawet w przypadku wzrostu liczby mieszkańców. Prac inwestycyjnych będzie natomiast wymagać infrastruktura sieciowa w postaci wodociągów i sieci kanalizacyjnej.

Na terenie Miasta obserwuje się również wysoki poziom gazyfikacji, wynoszący ponad 92%. Jest to poziom zdecydowanie powyżej średniej wojewódzkiej i powiatowej wynoszących odpowiednio 64,2% i 44,6%. Za utrzymanie, konserwację i rozbudowę sieci gazowej odpowiedzialna pozostaje Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. W związku z powyższym, Miasto Darłowo nie ma

bezpośredniego wpływu na rozwój samej sieci gazowej, a jej kształt dyktowany jest głównie warunkami rynkowymi i zainteresowaniem mieszkańców.

Gaz ziemny pozostaje również ważnym źródłem ciepła wykorzystywanym, zgodnie z danymi Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), do ogrzewania zabudowań mieszkaniowych. Według danych za 2025 rok, w strukturze indywidualnych źródeł ciepła występujących na terenie Miasta Darłowo dominował właśnie gaz ziemny, zasilający 937 nośników ciepła (50% ogółu). W znacznym stopniu do ogrzewania wykorzystywane są również bojler elektryczne i inne źródła zasilane energią elektryczną (25%). Na terenie Miasta Darłowo 6% budynków zaopatrywanych jest w ciepło w oparciu o zorganizowane systemy (ciepło sieciowe: lokalne ciepłownie, elektrociepłownie, biogazownie, spalarnie odpadów itp.). Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tab. 11 Struktura indywidualnych źródeł ciepła na terenie Miasta Darłowo w 2025 roku.

Nośnik energii	Liczba źródeł	Udział
węgiel kamienny	104	6%
gaz ziemny	937	50%
olej opałowy	36	2%
biomasa, w tym drewno	75	4%
ciepło sieciowe (lokalne kotłownie, elektrociepłownie, biogazownie, spalarnie odpadów)	116	6%
energia elektryczna	469	25%
energia słoneczna (kolektory słoneczne)	73	4%
energia geotermalna (pompy ciepła)	60	3%
ogółem	1 870	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

Gospodarka odpadami

Za działania związane z utrzymaniem czystości i porządku w Mieście Darłowo odpowiada Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą przy ul. 1 Maja 1 w Darłowie. MPGK odpowiada za odbiór i wywóz odpadów z podziałem na 5 frakcji:

- metale i tworzywa sztuczne,
- papier,
- szkło,
- bioodpady,
- resztkowe odpady komunalne.

W Mieście wprowadzono również obowiązek selektywnego zbierania tekstyliów. System zbiórki odpadów w Mieście Darłowo obejmuje nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe z wyłączeniem: nieruchomości letniskowych i innych wykorzystywanych w celach rekreacyjno-wypoczynkowych, rodzinnych ogrodów działkowych, cmentarzy i innych ogólnodostępnych terenów zieleni, przestrzeni publicznych rozumianych jako place i ulice.

Odpady odbierane są przy zachowaniu następującego harmonogramu i przyjętych zasad:

- 1) odpady reszkowe:
 - a) z budynków jednorodzinnych nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie, nie częściej niż raz w tygodniu,
 - b) z budynków wielorodzinnych w zabudowie zwartej raz w tygodniu,
 - c) z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne:
 - gastronomia i hotelarstwo raz w tygodniu, w okresie od lipca do sierpnia – nie rzadziej niż raz w tygodniu i nie częściej niż trzy razy w tygodniu,
 - pozostałe nieruchomości nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie, nie częściej niż raz w tygodniu;
- 2) szkło, papier i tektura, tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe, odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów:
 - a) z budynków jednorodzinnych nie rzadziej niż raz w miesiącu i nie częściej niż raz na dwa tygodnie,
 - b) z budynków wielorodzinnych w zabudowie zwartej raz w tygodniu,
 - c) z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne:
 - gastronomia i hotelarstwo nie rzadziej niż raz w miesiącu i nie częściej niż raz na dwa tygodnie, w okresie od lipca do sierpnia – nie rzadziej niż raz w miesiącu i nie częściej niż raz w tygodniu,
 - pozostałe nieruchomości nie rzadziej niż raz w miesiącu, nie częściej niż raz na dwa tygodnie;
- 3) meble i inne odpady wielkogabarytowe, sprzęt elektryczny i elektroniczny, odzież i tekstylia – 1 raz na kwartał, w ostatni piątek miesiąca, po wcześniejszym zgłoszeniu do przedsiębiorcy odbierającego odpady komunalne;
- 4) choinki (naturalne drzewka świąteczne) – wyłącznie w okresie od 15 stycznia do końca lutego;

- 5) przeterminowane leki – z pojemników umieszczonych w aptekach, po wcześniejszym zgłoszeniu do przedsiębiorcy odbierającego odpady.

Na terenie Miasta funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany przy ul. Fryderyka Chopina 61. PSZOK jest dostępny dla mieszkańców we wtorki w godzinach 8.00 – 16.00, w czwartki w godzinach 8.00 – 15.00 oraz w soboty w godzinach 8.00 – 16.00. Obecnie nie są planowane dalsze inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury służącej zbiórce odpadów komunalnych. Odpady powstałe na terenie Miasta Darłowo zostają zagospodarowane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej sp. z o.o. w Sławnie. Na terenie Miasta nie są zlokalizowane składowiska ani instalacje służące przetwarzaniu odpadów komunalnych.

W poniższej tabeli przedstawiono stan gospodarki odpadami komunalnymi w Mieście Darłowo w latach 2020-2025. W Mieście Darłowo przyjęto zasadę naliczania opłaty za zagospodarowanie odpadów komunalnych liczoną według ilości zużytej wody w gospodarstwie domowym. W związku z powyższym, analizować można liczbę punktów adresowych objętych systemem gospodarki odpadami. Liczba ta nieprzerwanie rosła w latach 2020-2022, od poziomu 2 926 do liczby 3 242, aby zanotować spadek w roku 2023 do poziomu 3 183 deklaracji. Począwszy od 2023 roku ponownie widoczny jest stały wzrost liczby złożonych deklaracji. W 2025 roku ich liczba wyniosła 3 268, będąc najwyższą w analizowanym okresie.

Łączna ilość zebranych odpadów osiągnęła najwyższy tonaż w 2021 roku – 7 681,3 Mg. Niemniej, w całym analizowanym okresie obserwuje się liczne fluktuacje w zakresie łącznego tonażu zebranych odpadów. Po spadku poniżej 7 000 Mg w latach 2022-2023, odnotowano ponowny wzrost tonażu w roku 2024 do poziomu 7 017,18 Mg. W 2025 roku ponownie odnotowano spadek do poziomu 6 891,94 Mg.

Udział odpadów zbieranych selektywnie również spadł z 41% w latach 2020-2021 do zaledwie 34% w 2022 roku. Następnie notowany stały wzrost udziału odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów do poziomu 39% w 2025 roku. Należy jednak podkreślić, iż Miasto Darłowo nie spełnia wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, mimo iż odsetek ten rośnie nieprzerwanie od 2022 roku. W 2025 roku do ponownego użycia i recyklingu przygotowano 40,37% odpadów komunalnych, podczas gdy wymagany próg wynosił 55%.

Tab. 12. Stan gospodarki odpadami w Mieście Darłowo w latach 2020-2025.

		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba złożonych deklaracji w ramach systemu zbiórki odpadów komunalnych (szt.)		2 926	3 027	3 242	3 183	3 209	3 268
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		7 306,32	7 681,30	6 759,56	6 782,97	7 017,18	6 891,94
<i>zmieszane</i>		4 285,80	4 551,38	4 464,53	4 338,52	4 357,22	4 173,10
<i>segregowane</i>		3 020,52	3 129,92	2 295,03	2 444,45	2 659,96	2 718,84
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		41%	41%	34%	36%	38%	39%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		2,50	2,54	2,08	2,13	2,19	2,11
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (%)	gmina	x	18,49	15,71	28,55	36,39	40,37
	wymagany	x	>20	>25	>35	>45	>55

Zródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Darłowo.

Przeprowadzona analiza wskazuje na problemy w zakresie zapewnienia sprawnego funkcjonowania systemu odbioru odpadów komunalnych, co również może mieć związek z turystycznym charakterem Miasta oraz gwałtownymi wzrostami liczby osób przebywających na jego terenie w okresie wakacyjnym.

Pozostała działalność

Podstawowymi dokumentami w zakresie ochrony środowiska obowiązującymi na terenie Miasta Darłowo są:

- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasta Darłowo (opracowany w 2016 roku),
- Program usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest wraz z inwentaryzacją dla Gminy Miasto Darłowo (opracowany w 2009 roku),
- Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Darłowo na lata 2015-2030 – aktualizacja (opracowana w 2025 roku),
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiu bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miasto Darłowo w 2026 roku.

Posiadane przez Miasto Darłowo dokumenty strategiczne w obszarze ochrony środowiska, mają za zadanie umożliwić prowadzenie systematycznych i regularnych działań ukierunkowanych na ochronę zasobów przyrodniczych, poprawę jakości życia mieszkańców, poprawę stanu środowiska

naturalnego, racjonalne wykorzystywanie zasobów oraz podnoszenie ład przestrzennego i estetyki Miasta.

Należy jednak zwrócić uwagę, iż część z wykazanych programów uległa dezaktualizacji. W związku z powyższym, aby wskazane programy mogły służyć celom związanym z ograniczaniem negatywnego wpływu człowieka na środowisko przyrodnicze, eliminacji szkodliwych materiałów, czy wspieraniu bioróżnorodności wskazane jest przeprowadzenie działań ewaluacyjnych i potencjalnie aktualizacyjnych.

Ważnym elementem kształtowania środowiska naturalnego i oceny wpływu przedsięwzięć na jego stan są decyzje środowiskowe. Wśród najważniejszych decyzji środowiskowych w Mieście Darłowo wydanych w latach 2021-2025 należy wymienić:

- budowę zespołu budynków wielorodzinnych z usługami, garażem i niezbędną infrastrukturą oraz zagospodarowaniem terenu - „RIVIERA ROYALE” w Darłowie przy ul. Słowiańskiej, działki ewidencyjne nr 10/63, 10/59, 10/52, obręb 3 – decyzja znak OS.6220.1.2021 z dnia 16.12.2021 r.,
- przebudowę mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 203 w Darłowie (ul. M. Curie-Skłodowskiej) wraz ze wzmocnieniem konstrukcji dojazdów – decyzja znak OS.6220.6.2022 z dnia 09.11.2022 r.,
- budowę zespołu 5 budynków hotelowych z usługami w parterach wraz z garażem podziemnym, zewnętrznymi terenowymi miejscami postojowymi, kotłowniami gazowymi, niezbędną infrastrukturą techniczną oraz zagospodarowaniem terenu przy ul. Aleja Parkowa 2 w Darłowie, 76-150 Darłowo, działka ewidencyjna nr 91/2, obręb 2 – decyzja znak OS.6220.4.2023 z dnia 28.08.2025 r.,
- budowę budynku apartamentowego z usługami, garażem podziemnym i niezbędną infrastrukturą oraz zagospodarowaniem terenu, działka ewidencyjna nr 10/78 obręb 3 – decyzja znak IS.6220.1.2024 z dnia 15.12.2025 r.

CZĘŚĆ 3: SYTUACJA GOSPODARCZA

3.1. Gospodarka lokalna

Przedsiębiorczość

Jednym z elementów charakteryzujących lokalny rynek pracy oraz sytuację gospodarczą gmin jest liczba podmiotów gospodarczych działających na ich obszarze. Stanowi ona istotny wskaźnik poziomu przedsiębiorczości w granicach danej jednostki samorządowej. W poniższej tabeli przedstawiono liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na obszarze gmin powiatu sławieńskiego w roku 2020 i 2024.

W 2020 roku na obszarze powiatu sławieńskiego funkcjonowało łącznie 6 451 podmiotów gospodarczych, a ich największa koncentracja występowała w Mieście Darłowo. Do 2024 roku odnotowano wzrost ogólnej liczby podmiotów gospodarczych w powiecie do 7 268 (+817 podmiotów). Również w Mieście Darłowo odnotowano wzrost o kolejne 180 podmiotów gospodarczych. Niemniej, rozwój działalności gospodarczej w Mieście Darłowo cechuje się niższą dynamiką niż ma to miejsce w przypadku innych gmin powiatu sławieńskiego, co uwidacznia się poprzez spadający udział podmiotów działających w Mieście w ogólnej strukturze przedsiębiorstw powiatu (z 32,2% do 31,1%). Podobną tendencję obserwuje się w drugim ośrodku miejskim powiatu – Mieście Sławno. Z kolei w przypadku gmin wiejskich obserwowany jest wzrost udziału przedsiębiorstw w ogólnej strukturze. Powyższe dane wskazują jednoznacznie na rosnące znaczenie obszarów wiejskich w kształtowaniu poziomu rozwoju gospodarczego powiatu oraz tendencje do lokalizowania działalności poza granicami miast.

Tab. 13. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w gminach powiatu Sławieńskiego w latach 2020-2024.

JST	2020		2024		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2020-2024
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
Powiat sławieński	6 451	100,0%	7 268	100,0%	817
Miasto Darłowo	2 080	32,2%	2 260	31,1%	180
Miasto Sławno	1 527	23,7%	1 644	22,6%	117
Darłowo	870	13,5%	1 023	14,1%	153
Malechowo	543	8,4%	622	8,6%	79
Postomino	667	10,3%	814	11,2%	147
Sławno	764	11,8%	905	12,5%	141

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych na koniec 2024 roku wśród podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie Miasta Darłowo, na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), dominuje sekcja I obejmująca działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (23% ogółu). Ponadto, znaczącym udziałem w rynku darłowskim charakteryzują się również: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (17%), budownictwo (11%) oraz działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (10%).

Szczegółowe dane w zakresie klasyfikacji przedsiębiorstw w Mieście Darłowo według PKD prezentuje poniższa tabela.

Tab. 14. Podmioty działające na terenie Miasta Darłowo na koniec 2024 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	524	23%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	392	17%
SEKCJA F Budownictwo	253	11%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	222	10%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	139	6%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	118	5%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	116	5%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	104	5%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	80	4%
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	67	3%
SEKCJA P Edukacja	57	3%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	50	2%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	46	2%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	33	1%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	32	1%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	0%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	0%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	0%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Największe przedsiębiorstwa działające na terenie Miasta Darłowo, pod względem liczby zatrudnianych pracowników i znaczenia dla lokalnej gospodarki prezentuje poniższa tabela.

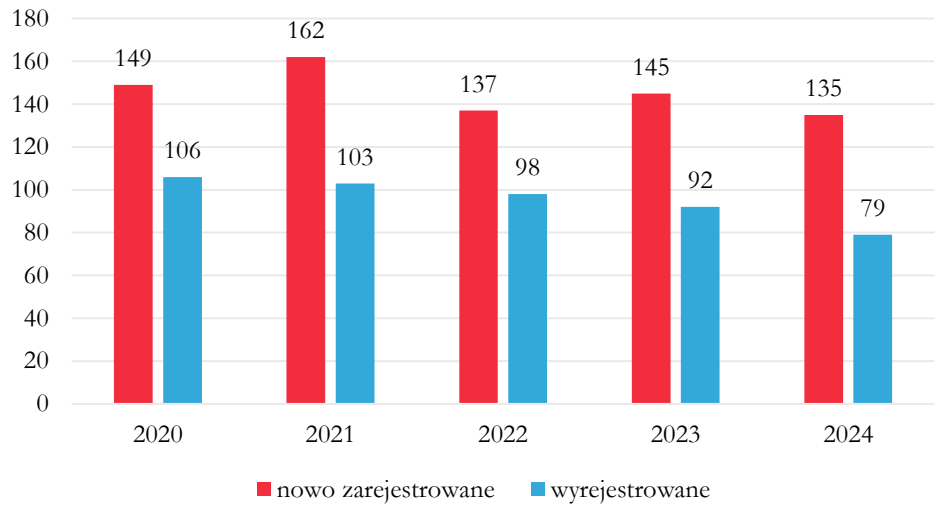
Tab. 15. Podmioty działające na terenie Miasta Darłowo w 2025 r.

Nazwa przedsiębiorstwa	Zakres działalności/branża
Fabryka Domów Mobilnych i Szkieletowych Lark Leisure Homes Sp. z o.o.	produkcja domów szkieletowych i mobilnych
PPH Pirs Sp. z o.o.	produkcja artykułów spożywczych, w tym mrożonych
Stocznia Darłowo M&W Sp. z o.o.	przemysł stoczniowy i rybacki
Baltic Net Sp. z o.o.	przemysł stoczniowy i rybacki
Lech - Pol Darłowo	budownictwo drogowe, roboty budowlane, sprzedaż kruszyw, transport
PHU Agro Port Darłowo	handel hurtowy i detaliczny
Zdzich-Bud Firma betoniarsko-transportowa	produkcja betonu, transport

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Darłowo.

Poniższa rycina przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2020-2024 na terenie Miasta Darłowo. W całym analizowanym okresie liczba podmiotów nowo zarejestrowanych przekraczała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Dodatkowo, należy zwrócić uwagę, iż corocznie spada liczba podmiotów gospodarczych, które wyrejestrowują swoją działalność. Szczegółowe dane prezentuje poniższa rycina.

Ryc. 17. Porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2020-2024 działających na terenie Miasta Darłowo

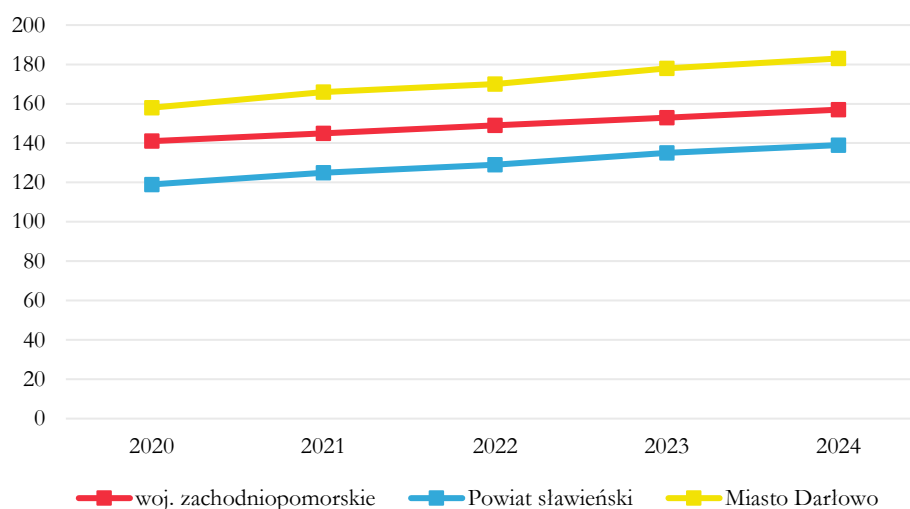

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dla osiągnięcia porównywalności poziomu rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego stosowane jest kryterium liczby przedsiębiorstw przypadających na 1 tys. mieszkańców. Miasto Darłowo zestawiono ze średnią dla gmin powiatu sławieńskiego oraz województwa zachodniopomorskiego, co prezentuje poniższa rycina. W latach 2020-2024 notowano stały wzrost liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON

przypadających na 1000 mieszkańców we wszystkich trzech analizowanych jednostkach. W przypadku Miasta Darłowo liczba przedsiębiorstw przypadająca na 1000 mieszkańców wzrosła ze 158 w 2020 roku do 183 w 2024 roku. Tym samym, średnio w Mieście Darłowo na 1000 mieszkańców przypada więcej przedsiębiorstw niż ma to miejsce w powiecie czy województwie, a w analizowanym okresie różnica się pogłębia na korzyść Darłowa. W 2020 roku wynosiła ona bowiem odpowiednio: względem powiatu sławieńskiego +39 podmiotów, a względem województwa zachodniopomorskiego +17 podmiotów. W 2024 roku, różnice te wyniosły już +44 względem powiatu i +26 względem województwa. Wskazuje to przede wszystkim na wysoki stopień rozwoju przedsiębiorczości w Mieście, wyróżniający jednostkę w skali ponadlokalnej (powiatowej) a także regionalnej (wojewódzkiej). Szczegółowe dane prezentuje poniższa rycina.

Ryc. 18. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Mieście Darłowo na tle średniej dla gmin powiatu i województwa w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rolnictwo

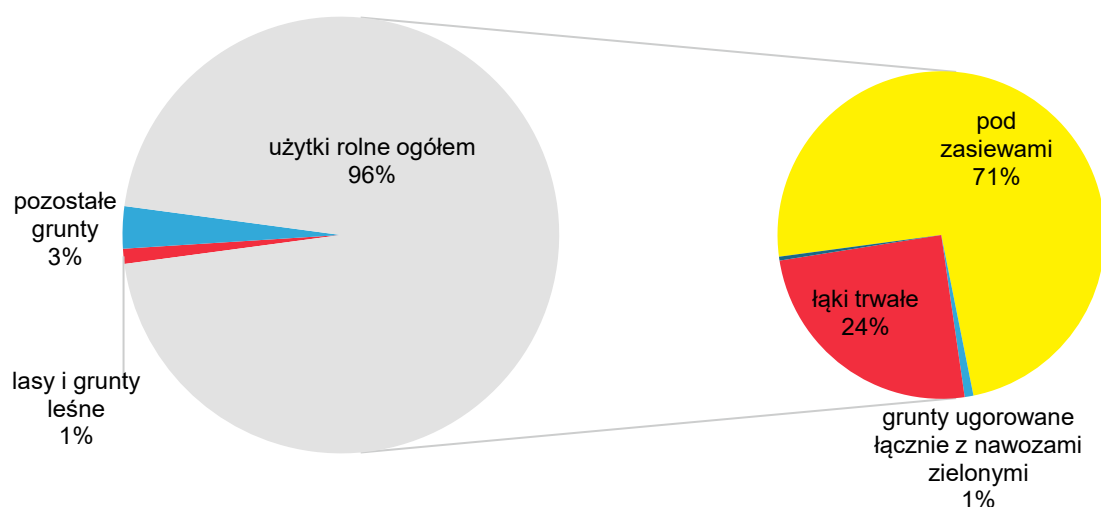
W Mieście Darłowo rolnictwo jako takie pełni rolę uzupełniającą w zakresie kształtowania PKB. Niemniej, rolnictwo jest obecne w granicach Miasta, dlatego analizując jego gospodarkę lokalną należy uwzględnić specyfikę znajdujących się na jego terenie gospodarstw rolnych. Najbardziej rzetelnym źródłem informacji odzwierciedlającym realny stan rolnictwa są przeprowadzone raz na 10 lat Powszechne Spisy Rolne. Obowiązek przeprowadzenia spisów wynika z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady, a uszczegółowionego na poziomie krajowym w drodze ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o Powszechnym Spisie Rolnym w 2020 r. Udział w spisie rolnym jest obowiązkowy, a odmowa przystąpienia skutkować może nałożeniem grzywny. Dzięki przyjętym rozwiązaniom w ostatnim Powszechnym Spisie Rolnym przeprowadzonym w 2020 r. według danych GUS wzięło udział 98% polskich gospodarstw rolnych. Tym samym, analiza stanu

rolnictwa na terenie Miasta Darłowo przeprowadzona została głównie w oparciu o dane pozyskane na drodze PSR 2020.

Zgodnie z mapami glebowo rolniczymi, w północno-wschodniej i wschodniej części Miasta Darłowo dominują kompleksy gleb ornych pszenne dobre, wykształcone na podłożu polodowcowym budowanym przy znacznym udziale glin o różnym stopniu pylastości. W części zachodniej i zachodnio-południowej Miasta dominują z kolei użytki zielone średnie, wykształcone głównie na madowych rzecznych. Są to potencjalnie żyzne tereny, w dolinach rzeki Wieprzy i Grabówki. Uzupełniająco w granicach Miasta znajdują się również kompleksy: zbożowo-pastewny mocny, żytmi bardzo dobry, żytmi dobry i żytmi słaby. Tym samym, na terenie Miasta występują gleby o klasach bonitacyjnych: IIIa, IIIb, IVa, IVb, V i VI.

W 2020 roku użytki rolne zajmowały około 96% gospodarstw rolnych. W ich strukturze użytkowania dominowały grunty pod zasiewami (71%) i łąki trwale (24%). Strukturę użytkowania gruntów rolnych uzupełniły grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi (1%). Szczegółową strukturę prezentuje poniższa rycina.

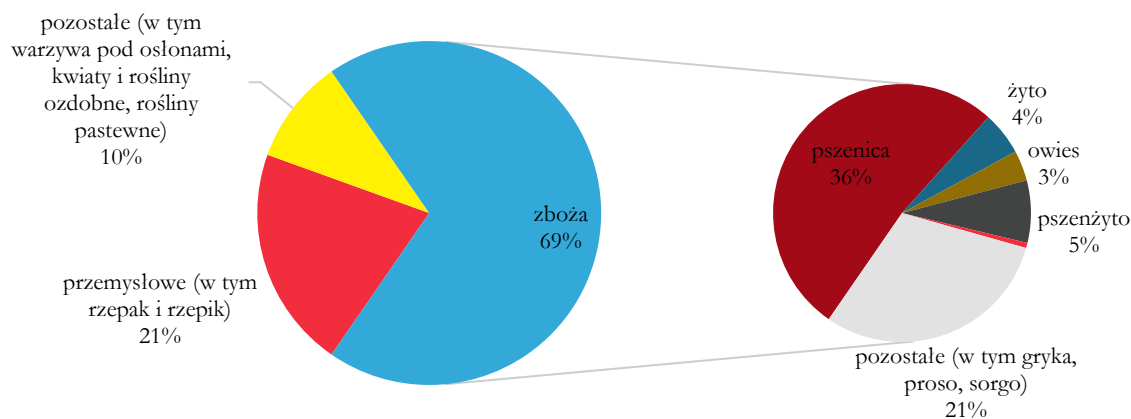
Ryc. 19. Użytkowanie gospodarstw rolnych oraz użytków rolnych na terenie Miasta Darłowo w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

W strukturze upraw prowadzonych na terenie Miasta Darłowo dominują przede wszystkim zboża (69%), a wśród nich pszenica (36%) i pozostałe zboża, jak gryka, proso, sorgo itp. (21%). Ponadto, w Mieście uprawiane są również rośliny przemysłowe, w tym rzepak i rzepik stanowiące 21% ogółu upraw. Strukturę uprawną uzupełniają warzywa pod osłonami, kwiaty, rośliny ozdobne i pastewne, łącznie stanowiące 10% ogółu. Szczegóły prezentuje poniższa rycina.

Ryc. 20 Struktura zasiewów na terenie Miasta Darłowo w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

W 2020 r. w Mieście Darłowo łącznie zarejestrowanych było 89 gospodarstw rolnych, co stanowiło ok. 4,3% wszystkich gospodarstw rolnych znajdujących się w powiecie sławieńskim. Warto jednak zaznaczyć, że średnia wielkość gospodarstwa rolnego w Mieście Darłowo jest nieznacznie wyższa niż ma to miejsce w powiecie sławieńskim. Większość z gospodarstw rolnych w Mieście Darłowo według grup obszarowych użytków rolnych zawierała się w przedziale 1-5 ha (51% wszystkich gospodarstw), a drugim z kolei były gospodarstwa znajdujące się w przedziale 15 ha i więcej (21%).

Tab. 16. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Mieście Darłowo na tle powiatu Sławieńskiego

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	Miasto Darłowo		Powiat sławieński	
	Liczba podmiotów	Udział	Liczba podmiotów	Udział
ogółem	89	100%	2 078	100%
do 1 ha włącznie	0	0%	50	2%
1 - 5 ha	45	51%	788	38%
5 - 10 ha	15	17%	393	19%
10 - 15 ha	0	0%	248	12%
15 ha i więcej	19	21%	599	29%
Średnia wielkość gospodarstwa rolnego dla użytków rolnych (ha)	24,33		24,16	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych jest szczególnie istotna w analizie ich dochodowości. Nadmierne rozdrobnienie determinuje brak możliwości utrzymania gospodarstwa domowego w oparciu o środki pozyskane z działalności rolniczej. Z kolei wielkopowierzchniowe gospodarstwa rolne wymagają wysokiego stopnia mechanizacji produkcji, co wiąże się z ich kapitałochłonnością. Zdecydowana większość gospodarstw rolnych wykazała dochód uzyskany z prowadzonej

działalności rolniczej (88). Poddając jednak analizie również inne źródła dochodu, widoczne jest, że najczęściej gospodarstwa domowe nie są utrzymywane wyłącznie z prowadzonej działalności rolniczej, ale również z innych form zarobkowania (79). W przypadku Miasta Darłowo należy zatem uznać, iż działalność rolnicza jest w zdecydowanej większości przypadków dodatkową formą zarobkowania, natomiast nie cechuje się szczególnymi możliwościami rozwoju.

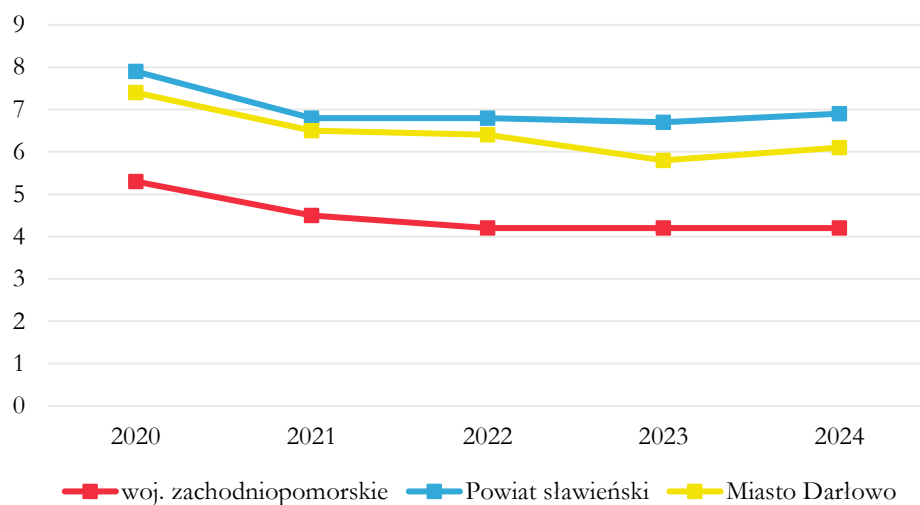
Rynek pracy

Zjawiskiem ściśle związanym z dynamiką oraz kierunkiem rozwoju gospodarczego jednostki samorządowej jest sytuacja na rynku pracy. Dostępność stabilnego zatrudnienia w połączeniu z satysfakcją z wykonywanej pracy ma bezpośredni wpływ na ocenę jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjność osiedleńczą jednostki. Wyrazem złej sytuacji na lokalnym rynku pracy jest wzrost bezrobocia. Osobę bezrobotną rozumieć należy jako osobę, która ukończyła 18 rok życia i nie osiągnęła jeszcze wieku emerytalnego, która pozostaje niezatrudniona i nie podejmuje działalności zarobkowej, ale może podjąć pracę i jest zarejestrowana w odpowiednim dla miejsca stałego bądź czasowego zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukuje miejsca zatrudnienia lub pracy zarobkowej. Wysokie bądź długotrwale bezrobocie wpływać może także na nasilenie się innych problemów społecznych, takich jak: ubóstwo, alkoholizm czy przestępczość.

Poniższa rycina przedstawia zmiany udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Mieście Darłowo na tle średniej dla gmin powiatu sławieńskiego oraz województwa zachodniopomorskiego w latach 2020-2024. W analizowanym okresie stopa bezrobocia w Mieście Darłowo była niższa niż średnia dla powiatu sławieńskiego i wyższa niż średnia dla województwa zachodniopomorskiego. W ujęciu ponadlokalnym w latach 2020-2023 obserwowano stały spadek poziomu bezrobocia. W Mieście Darłowo odnotowano spadek z poziomu 7,4% w 2020 roku do 5,8% w 2023 roku, z kolei w powiecie odnotowano spadek z poziomu 7,9% w 2020 roku do 6,7% w 2023 roku. Nie zmienia to jednak faktu, że wciąż średnia dla województwa pozostawała niższa odpowiednio o 2,5 p.p. w przypadku powiatu oraz o 1,6 p.p. w przypadku Miasta. Podczas gdy w 2024 roku w województwie zachodniopomorskim zachowano poziom bezrobocia z lata 2022-2023 na poziomie 4,2%, zarówno w powiecie sławieńskim jak i Mieście Darłowo odnotowano wzrosty, odpowiednio o 0,2 p.p. oraz o 0,3 p.p. Zmiany w udziale osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w ujęciu lokalnym i regionalnym mogą być powiązane z rosnącą inflacją. Zważając na dużą zależność rynku pracy, zwłaszcza w przypadku Miasta Darłowo od sektora turystyki, rosnące ceny mogą powodować spadek popytu na usługi hotelarskie czy gastronomiczne. Sezonowość pracy, wpisana w charakter miejscowości

w znacznej mierze opartej gospodarczo na turystach również może skutkować obserwowanymi fluktuacjami w zakresie stopy bezrobocia.

Ryc. 21. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Mieście Darłowo na tle średniej gmin powiatu i województwa w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zgodnie z danymi GUS w 2024 roku w powiecie sławieńskim zamieszkiwało łącznie 2 089 osób, w tym 1 087 kobiet (52%). Pod względem czasu pozostawania bez zatrudnienia dominowały osoby niezatrudnione do 3 miesięcy (31%) oraz pozostające bez pracy przez ponad 24 miesiące (22%). Dane te potwierdzają zależność sezonową poziomu bezrobocia, uwidaczniając również znaczący problem w zakresie bezrobocia długotrwałego w powiecie. Statystycznie najczęściej bez pracy pozostawały osoby w przedziale wiekowym 35-44 lat (25%). Względem wykształcenia, najczęściej bez pracy pozostawały osoby z wykształceniem podstawowym (33%) oraz zasadniczym zawodowym (30%). Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tab. 17. Struktura bezrobotnych w powiecie sławieńskim w 2024 roku

		Ogółem	w tym kobiety
Bezrobotni zarejestrowani ogółem		2089	1087
Czas pozostawania bez pracy w m-c	do 3	646	325
	3-6	331	155
	6-12	311	152
	12-24	341	191
	powyżej 24	460	264
Wiek	24 lata i mniej	243	129
	25-34	451	294
	35-44	526	314
	45-54	487	249
	55 lat i więcej	382	101
Wykształcenie	wyższe	152	115

	policealne i średnie, zawodowe	381	245
	średnie ogólnokształcące	246	168
	zasad. zawodowe/branżowe	631	267
	gimnazjalne/ podstawowe/niepełne podstawowe	679	292

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

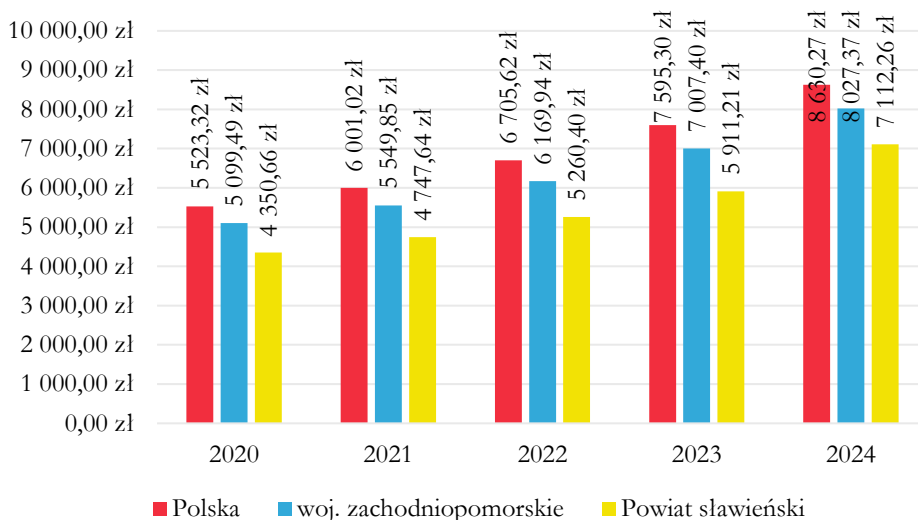
Według danych zawartych w Barometrze Zawodów w powiecie sławieńskim w 2026 roku występować będzie deficyt poszukujących pracy w następujących zawodach:

- operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych,
- nauczyciele: nauczania wczesnoszkolnego, praktycznej nauki zawodu, przedmiotów ogólnokształcących i języków obcych, przedmiotów zawodowych i przedszkoli,
- pracownicy ds. rachunkowości i księgowości,
- samodzielni księgowi,
- kucharze,
- fizjoterapeuci i masażyści,
- lekarze,
- pielęgniarki i położne,
- psychologowie i terapeuci,
- ratownicy medyczni,
- kierowcy autobusów,
- kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych.

Na sytuację lokalnego rynku pracy znaczny wpływ ma również średnie miesięczne wynagrodzenie za pracę. W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie sławieńskim wynosiło 4 350,66 zł, odpowiadając w owym czasie 78,8% średniego wynagrodzenia w kraju oraz 92,3% średniego wynagrodzenia w województwie zachodniopomorskim. Między rokiem 2020 a 2024 średnie miesięczne wynagrodzenie w Polsce wzrosło o 56%. W województwie zachodniopomorskim średnie zarobki wzrosły w tożsamym okresie o 57%, a w powiecie sławieńskim aż o 63%. Widoczna jest zatem wyższa dynamika wzrostu rynku pracy w przypadku powiatu sławieńskiego niż w przypadku województwa zachodniopomorskiego czy kraju. Mimo dążenia do wyrównania różnic, należy jednak zauważyć, iż w całym analizowanym okresie średnie

miesięczne wynagrodzenie za pracę w powiecie sławieńskim było niższe niż miało to miejsce w regionie czy kraju.

Ryc. 22. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie sławieńskim i województwie zachodniopomorskim na tle kraju w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Stan finansów samorządowych

Stan finansów samorządowych determinuje zdolność jednostki samorządu terytorialnego do zaspokajania bieżących potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz podejmowania działań inwestycyjnych, przez co w znaczący sposób wpływa na dynamikę i kierunek rozwoju lokalnego.

Wykonanie budżetu

Między rokiem 2020 a 2025 dochody do budżetu Miasta Darłowo wzrosły o ok. 40 mln zł. W latach 2020-2022 notowany systematyczny wzrost dochodów ogółem, z poziomu niespełna 86 mln zł do ponad 98 mln zł. Zatrzymanie wzrostu dochodów bieżących do budżetu Miasta w latach 2022-2023 spowodowane były głównie spadkiem wartości przyznawanych dotacji na cele bieżące, w szczególności przeniesieniem wypłat z programu 500+/800+ z gmin do ZUS, a także zmianami w polityce fiskalnej na poziomie kraju. Począwszy od 2023 roku ponownie notowany jest stały wzrost dochodów bieżących. W przypadku dochodów majątkowych, cechują się one znaczną zmiennością w czasie od ok. 16 mln zł w 2020 roku do nawet ponad 34 mln zł w 2025 roku. W 2025 roku dochody ogółem Miasta Darłowo wyniosły ponad 126 mln zł.

Wraz ze wzrostem dochodów, na przestrzeni lat rosły również wydatki Miasta Darłowo – z około 72 mln zł w 2020 roku do ponad 133 mln zł w 2025 roku. Sytuacja ta wynikała zarówno ze wzrostu wydatków bieżących z poziomu ponad 69,5 mln zł w 2020 roku do ponad 99 mln zł w 2025 roku.

Jeszcze większą dynamiką cechował się wzrost wydatków majątkowych, które wzrosły z poziomu 2,7 mln zł w 2020 roku do ponad 33,6 mln zł. Tak znaczący wzrost wydatków majątkowych powiązany był z zadaniami inwestycyjnymi realizowanymi przez Miasto. Średnio w badanym okresie, wydatki majątkowe stanowiły 10,4% ogółu wydatków. Wzrost wydatków jest zjawiskiem naturalnym, dla którego kluczowe jednak pozostaje bilansowanie wydatków i dochodów. W Mieście Darłowo począwszy od 2021 roku wydatki bieżące przewyższają dochody bieżące, co powoduje trudności w utrzymaniu wyniku budżetu na poziomie nieujemnym. Częściowo powstałe braki udawalo się pokryć z dochodów majątkowych, a także nadwyżek generowanych w latach poprzednich.

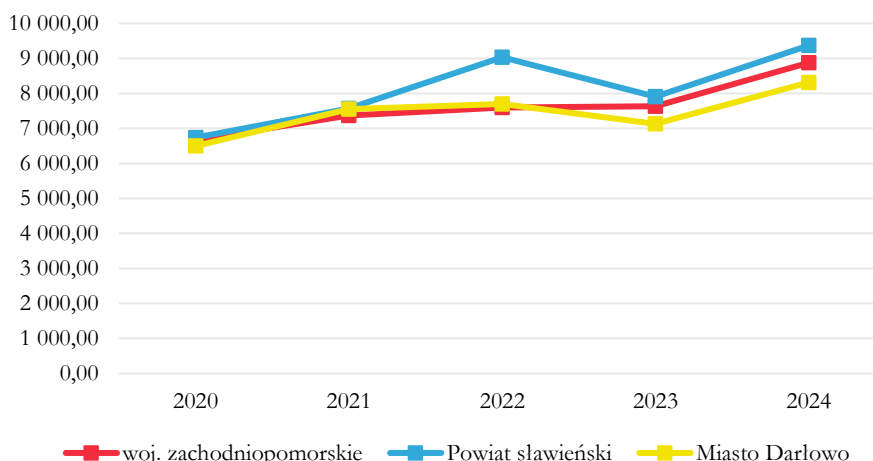
Tab. 18. Zestawienie głównych kategorii dochodów i wydatków Miasta Darłowo w latach 2020-2025 (zł)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Dochody ogółem, w tym:	85 945 764,39	98 341 496,95	98 388 740,09	90 198 643,14	103 672 578,05	126 159 698,96
dochody bieżące	69 378 935,72	75 855 168,08	81 649 408,59	73 617 677,84	84 507 503,89	91 931 153,74
dochody majątkowe	16 566 828,67	22 486 328,87	16 739 331,50	16 580 965,30	19 165 074,16	34 228 545,22
Wydatki ogółem, w tym:	72 329 094,88	80 168 778,04	97 616 414,93	96 354 910,95	120 393 698,52	133 112 077,98
wydatki bieżące	69 610 982,23	75 998 730,15	85 013 125,35	82 463 468,45	97 823 646,57	99 441 821,22
wydatki majątkowe	2 718 112,65	4 170 047,89	12 603 289,58	13 891 442,50	22 570 051,95	33 670 256,76
Wynik budżetu	13 616 669,51	18 172 718,91	772 325,16	-6 156 267,81	-16 721 120,47	-6 952 379,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniższa rycina przedstawia dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2020-2024 w Mieście Darłowo, powiecie sławieńskim oraz województwie zachodniopomorskim. Przeliczając dochody ogółem na 1 mieszkańca, w latach 2020-2024 wynosiły one średnio 7 439,55 zł w Mieście Darłowo, podczas gdy w powiecie sławieńskim było to 8 126,51 zł, a w województwie 7 631,18 zł. W całym analizowanym okresie dochody ogółem na 1 mieszkańca w Darłowie były niższe od średniej dla powiatu sławieńskiego. W latach 2021-2022 dochody te były jednak wyższe od przeciętnej wojewódzkiej. Znaczący spadek dochodów ogółem na 1 mieszkańca odnotowany w 2023 roku zarówno w Mieście jak i powiecie, spowodował jednak ponowny spadek poniżej średniej wojewódzkiej.

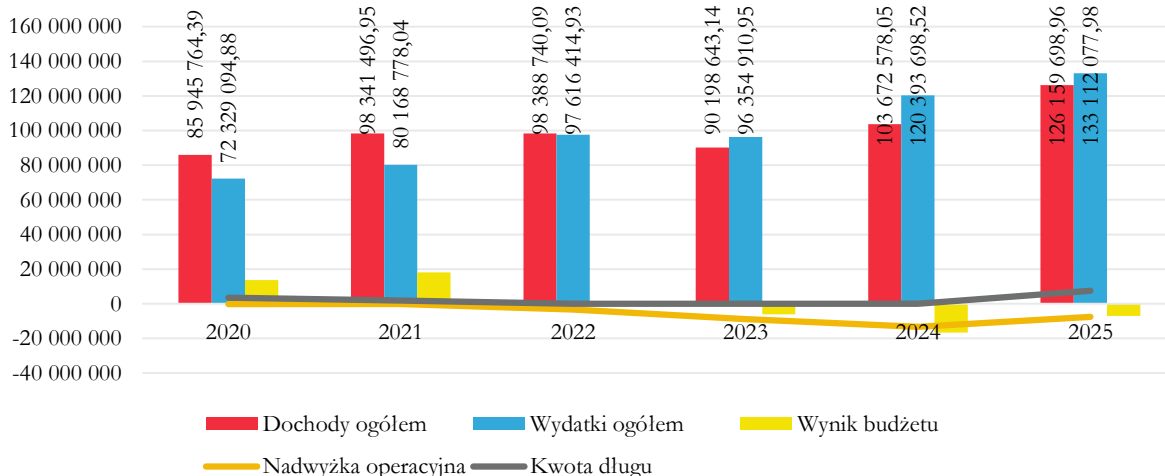
Ryc. 23. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Mieście Darłowo na tle powiatu i województwa w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na kolejnej rycinie przedstawiono wykonanie budżetu Miasta Darłowo w latach 2020-2025. Analizując przedstawione dane, zaobserwować można, że w latach 2023-2025 wydatki ogółem przewyższyły dochody ogółem, powodując deficyt budżetowy na poziomie -29,8 mln zł. Zważając jednak na nadwyżki budżetowe notowane w latach 2020-2022 sięgające łącznie 32,5 mln zł, wynik w ujęciu wieloletnim pozostaje dodatni. Najwyższy deficyt budżetowy odnotowano w 2024 roku, kiedy sięgnął on ponad 16 mln zł. Uwagę zwraca również stale ujemna w analizowanym okresie nadwyżka operacyjna (deficyt operacyjny). Oznacza to, że w latach 2020-2025 wydatki bieżące stale przewyższały dochody bieżące, co negatywnie wpływa na potencjalne możliwości inwestycyjne Miasta oraz jego zdolność do spłaty zaciągniętych zobowiązań. Po spłacie wszelkich zobowiązań, w 2025 roku zaciągnięto zobowiązanie na łączną kwotę 7,5 mln zł, która stanowi całość obecnej kwoty długu.

Ryc. 24. Wykonanie budżetu Miasta Darłowo w latach 2020-2025

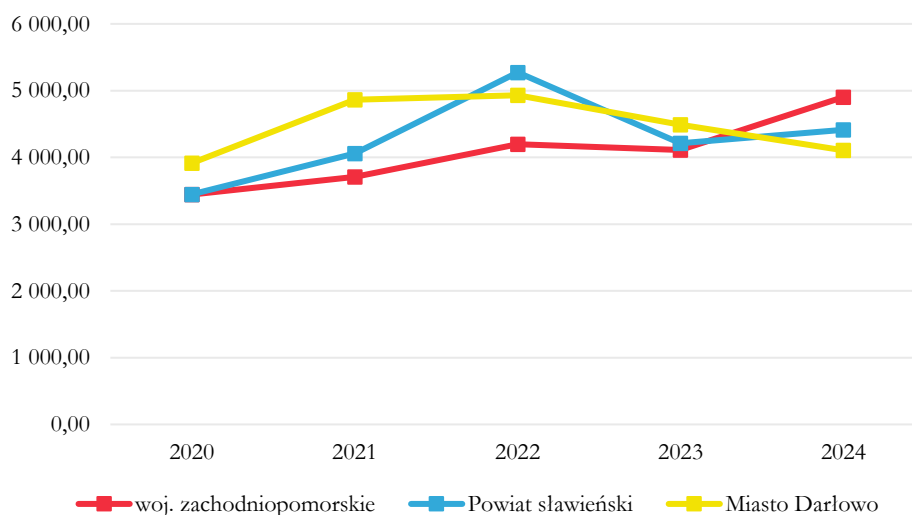
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych najistotniejszą rolę odgrywają dochody własne, które są czynnikiem decydującym o samodzielności finansowej jednostki. Zaliczane są do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to szczególnie ważne, ponieważ w tej kategorii dochodów gmina posiada prerogatywy do kształtowania ich poziomu poprzez wydawanie uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki znacznemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

Poniższa rycina prezentuje kształtowanie się dochodów własnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Mieście Darłowo, powiecie sławieńskim oraz województwie zachodniopomorskim. Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Darłowie rosły do 2022 roku, osiągając poziom maksymalny 4 930,76 zł. Począwszy od 2022 roku zaczęły one spadać osiągając poziom 4 106,99 zł w 2024 roku. W Przypadku powiatu sławieńskiego również odnotowano spadek w 2023 roku, jednak już w 2024 roku dochody własne zaczęły ponownie rosnąć. W przypadku województwa trend pozostaje pozytywny w całym analizowanym okresie. Miasto Darłowo z poziomu przewyższającego średnią powiatową i wojewódzką w latach 2020-2021 spadło poniżej nich w 2024 roku, wykazując dalsze tendencje spadkowe.

Ryc. 25. Dochody własne na 1 mieszkańca w Mieście Darłowo na tle powiatu i województwa w latach 2020-2024

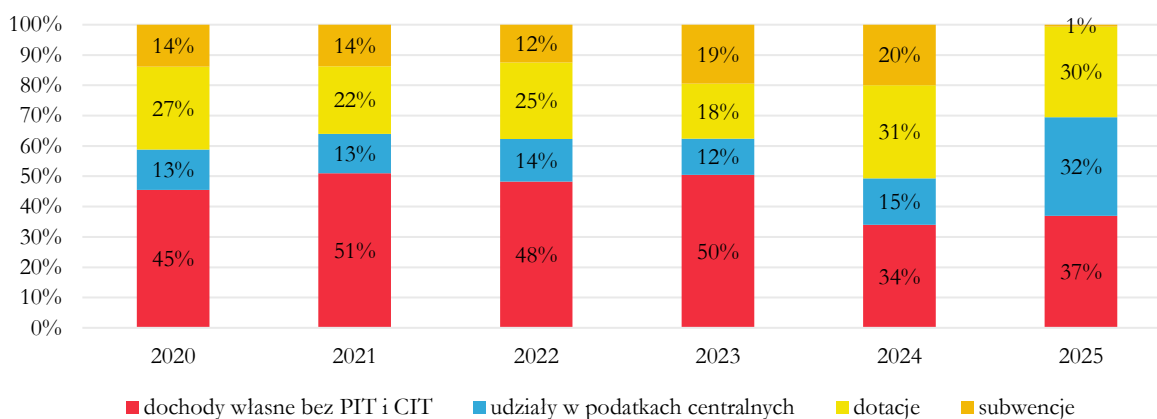

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując strukturę dochodów budżetowych Miasta Darłowo w latach 2020-2025 można zaobserwować, że najwyższy udział w tych dochodach miały dochody własne bez PIT i CIT. W latach 2020-2025 stanowiły one średnio 44% wszystkich wpływów budżetowych, przy

najwyższym udziale wynoszącym 51% osiągniętym w 2021 roku. Drugi najwyższy udział w strukturze dochodów budżetowych odnotowano w przypadku dotacji – średnio 26%, przy czym w 2023 roku, ze względu na całkowite przeniesienie wypłat z Programu Rodzina 500+/800+ do ZUS, uległy one zmniejszeniu do 18%. Z kolei trzecią największą grupę dochodów Gminy stanowiły udziały w podatkach centralnych. W latach 2020-2025 ich średni udział kształtował się na poziomie ok. 17%, jednak w 2025 roku zajęły one już drugą pozycję stanowiąc 32% budżetu. Z kolei najniższy udział w strukturze dochodów budżetowych stanowiły subwencje – średnio 17%. Tak wysoki udział dochodów własnych bez PIT i CIT w ogólnej strukturze świadczy o wysokiej samodzielności finansowej Miasta, przekładając się na niezależność inwestycyjną władz samorządowych.

Ryc. 26. Struktura dochodów Miasta Darłowo w latach 2020-2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Wśród dochodów podatkowych na przestrzeni analizowanych lat najważniejszą rolę odgrywały dochody uzyskane z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT), zwłaszcza w przypadku 2025 roku. Należy również zaznaczyć, że fluktuacje w zakresie dochodów z tytułu PIT wynikały ze zmian w polityce fiskalnej kraju, które determinowały spadek w 2023 roku oraz dynamiczny wzrost w 2025 roku. Niemniej, przy zachowaniu obecnego udziału w dochodzie z podatku dochodowego od osób fizycznych, dochód z niego przekracza 40 mln zł, odpowiadając samodzielnie za ponad 31% ogółu dochodów. Drugim kluczowym źródłem dochodów podatkowych w Mieście Darłowo był podatek od nieruchomości, wykazujący stałe tendencje wzrostowe. W 2025 roku z jego tytułu do budżetu Miasta wpłynęło ponad 14 mln zł, mimo skutków finansowych obniżenia górnych stawek podatku sięgających 1,1 mln zł. Uwagę zwraca również niski wpływ do budżetu z tytułu podatku CIT. Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

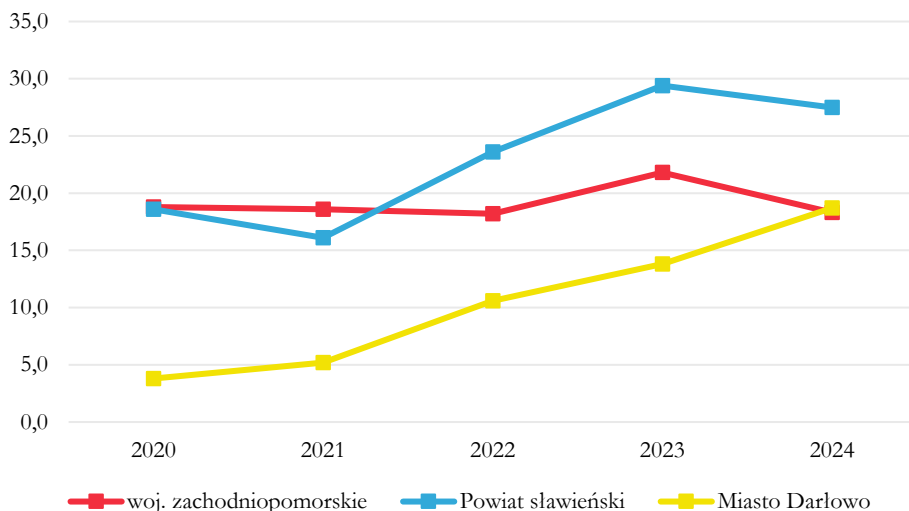
Tab. 19. Dochody podatkowe Miasta Darłowo w latach 2020-2025

		2020	2021	2022	2023	2024	2025
PIT	wykonanie	11 128 702,00	12 387 434,00	13 506 244,57	10 309 515,00	15 207 816,00	40 388 363,32
CIT	wykonanie	302 600,59	413 713,40	321 980,85	443 928,00	658 890,00	590 077,02
podatek rolny	wykonanie	143 941,01	175 773,64	159 735,01	203 840,45	250 202,65	234 422,66
podatek od nieruchomości	wykonanie	10 327 714,56	11 510 091,28	11 352 730,44	11 039 438,83	12 058 836,08	14 153 636,66
	skutki obniżenia górnych stawek podatków	457 212,80	207 377,40	541 989,00	1 642 403,00	2 228 938,00	1 138 317,51
podatek leśny	wykonanie	2 199,98	2 157,62	2 261,17	3 465,70	5 418,50	3 903,57
podatek od środków transportowych	wykonanie	274 098,15	315 367,09	317 241,84	336 911,87	360 307,17	351 595,18
	skutki obniżenia górnych stawek podatków	89 703,00	108 902,00	126 648,00	186 863,00	293 965,00	308 165,00
podatek od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej	wykonanie	196 243,13	259 778,06	419 549,79	448 990,29	465 919,16	474 246,11
podatek od czynności cywilnoprawnych	wykonanie	1 004 445,23	1 622 779,61	1 945 024,45	1 284 244,22	1 557 067,56	1 742 235,21
wpływy z opłaty skarbowej	wykonanie	58 379,39	68 686,50	70 732,06	71 703,50	61 566,17	58 582,93
Wpływy z opłaty eksploatacyjnej	wykonanie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Wśród wydatków budżetowych, największy ich udział w latach 2020-2025 dotyczył kolejno działu 801 – Oświata i wychowanie (średnio 26%), 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (19%) oraz działu 855 – Rodzina (średnio 12%). Z kolei średni udział wydatków inwestycyjnych w latach 2020-2024 wynosił 10,4%, utrzymując się do 2024 roku poniżej średniego udziału wydatków inwestycyjnych w powiecie i województwie. Dopiero w 2024 roku, kiedy wydatki majątkowe w Mieście Darłowo osiągnęły rekordowy udział na poziomie 18,7%, nieznacznie przewyższyły udział odnotowany w województwie zachodniopomorskim – 18,3%. Szczegóły prezentuje poniższa rycina.

Ryc. 27. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Mieście Darłowo na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Finansowanie ze źródeł zewnętrznych

Poniższa tabela prezentuje wykaz projektów, na które Miasto Darłowo pozyskało dofinansowanie z Funduszy Europejskich w latach 2004-2026. Łączna wartość dofinansowania uzyskana przez Miasto Darłowo z funduszy europejskich wyniosła ponad 136 mln zł.

Tab. 20. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Wartość dofinansowania	Wartość projektu
Fundusze Europejskie na lata 2004-2006				
1.	Przebudowa dróg wewnętrznych rybackiego portu Darłowo (etap II) wraz z zagospodarowaniem terenu Centrum Pierwszej Sprzedaży Ryb w Darłowie	Gmina Miasto Darłowo	6 155 075,95 zł	8 206 767,93 zł
2.	Budowa ciągu komunikacyjnego od ulicy Tynieckiego w Darłowie do ulicy Słowińskiej w Darłównku	Gmina Miasto Darłowo	4 163 692,45 zł	5 551 589,93 zł
3.	Przebudowa dróg wewnętrznych w granicach dolnej części rybackiego portu Darłowo	Gmina Miasto Darłowo	2 003 883,00 zł	2 671 844,00 zł
4.	Budowa turystycznego ciągu komunikacyjnego w Darłównku Zachodnim	Gmina Miasto Darłowo	1 632 033,31 zł	2 176 044,41 zł
5.	„Rowerem nad morze” Budowa ciągu pieszko-rowerowego w Darłowie	Gmina Miasto Darłowo	938 194,23 zł	1 250 925,64 zł
6.	Przebudowa zabytkowego ciągu komunikacyjnego w Darłowie ul. Powstańców Warszawskich (II etap)	Gmina Miasto Darłowo	480 926,46 zł	641 235,28 zł
Fundusze Europejskie na lata 2007-2013				
7.	Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III Szkoły Podstawowej nr 3 im. Żołnierzy Wojsk Ochrony Pogranicza w Darłowie	Gmina Miasto Darłowo	112 506,04 zł	132 360,05 zł
8.	Współpraca się opłaca – budowanie partnerskiego dialogu społecznego	Gmina Miasto Darłowo	42 500,00 zł	50 000,00 zł
9.	Cool School English Club	Gmina Miasto Darłowo	48 260,00 zł	41 021,00 zł

10.	Aktywność zawodowa w praktyce czyli jak odnaleźć się w nowej rzeczywistości	Gmina Miasto Darłowo	48 090,00 zł	40 876,50 zł
11.	Zachowanie dziedzictwa kulturowego Województwa Zachodniopomorskiego poprzez renowację i konserwację średniowiecznych kościołów w Królewskim Mieście Darłowo	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Gertrudy w Darłowie	1 240 211,68 zł	2 043 615,59 zł
12.	Poprawa dostępności do Portu Morskiego w Darłowie z sieci dróg krajowych i wojewódzkich poprzez budowę dróg dojazdowych	Gmina Miasto Darłowo	20 002 753,69 zł	26 265 886,43 zł
13.	Przebudowa staromiejskiego rynku w Królewskim Mieście Darłowo	Gmina Miasto Darłowo	1 542 932,69 zł	3 303 021,40 zł
14.	Budowa promenady przy latarni morskiej w Darłównu Wschodnim	Gmina Miasto Darłowo	1 249 414,92 zł	2 681 220,53 zł
15.	Budowa boiska sportowego w Darłowie	Gmina Miasto Darłowo	1 105 827,29 zł	2 324 156,84 zł
16.	Budowa turystycznego ciągu komunikacyjnego w Darłównu Zachodnim – etap II	Gmina Miasto Darłowo	703 512,23 zł	2 496 662,33 zł
17.	Budowa deptaku w Darłównu Zachodnim – ul. Władysława IV	Gmina Miasto Darłowo	691 957,16 zł	1 467 584,73 zł
18.	Budowa infrastruktury turystycznej parku na wyspie Łososiowej w Darłowie	Gmina Miasto Darłowo	441 845,99 zł	951 392,69 zł
19.	Stworzenie miejsca rekreacji dla żeglarzy przy przystani jachtowej w Porcie Darłowo	Zarząd Portu Morskiego Darłowo Spółka z o.o.	164 832,66 zł	395 240,70 zł
Fundusze Europejskie na lata 2014-2020				
20.	Budowa kładki przyrodniczej na wydmie zachodniej w Darłowie	Gmina Miasto Darłowo	1 804 579,71 zł	3 281 054,02 zł
21.	Zielone Darłowo tworzenie nowych oraz odnowa zdegradowanych terenów zielonych na obszarze Miasta Darłowa w celu poprawy jakości środowiska dla mieszkańców i turystów	Gmina Miasto Darłowo	4 178 235,40 zł	7 819 406,00 zł
22.	Wzrost atrakcyjności turystycznej parku miejskiego Wyspa Łososiowa w Darłowie	Gmina Miasto Darłowo	2 142 489,63 zł	3 895 435,69 zł
23.	Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Darłowie	Gmina Miasto Darłowo	1 100 948,47 zł	1 377 138,50 zł
24.	Seniorze trzymaj formę!	Gmina Miasto Darłowo	873 354,37 zł	1 027 475,73 zł
25.	Darłowo w czasach Króla Eryka Pomorskiego	Gmina Miasto Darłowo	786 626,96 zł	1 400 000,00 zł
26.	Miasto Darłowo – ekologicznie i zdrowo – wymiana indywidualnych źródeł ciepła opalanych węglem	Gmina Miasto Darłowo	745 380,00 zł	932 880,00 zł
27.	Kompetencje miarą sukcesu – Darłowo stawia na edukację	Gmina Miasto Darłowo	451 350,00 zł	531 000,00 zł
28.	Zmniejszona energochłonność jednorodzinnych budynków mieszkalnych przedsięwzięcie antysmogowe Miasta Darłowa	Gmina Miasto Darłowo	386 175,00 zł	511 175,00 zł
29.	Inwentaryzacja przyrodnicza Gminy – Miasto Darłowo	Gmina Miasto Darłowo	92 498,51 zł	108 821,79 zł
Fundusze Europejskie na lata 2021-2027				
30.	Modernizacja i rozbudowa obiektów hydrotechnicznych w Porcie Morskim w Darłowie na potrzeby obsługi i konserwacji instalacji wiatrowych na morzu	Gmina Miasto Darłowo	72 042 659,21 zł	87 214 322,19 zł
31.	Centrum historii Ziemi Sławieńskiej – przebudowa i adaptacja byłego budynku przedszkola na obiekt o funkcji społeczno-kulturalnej (w tym bibliotecznej) w Darłowie	Gmina Miasto Darłowo	6 485 377,70 zł	11 696 893,12 zł
32.	Usługi społeczne na rzecz zintegrowanej społeczności powiatu sławieńskiego: Wsparcie dla osób starszych narażonych na	Gmina Miasto Darłowo	1 226 029,94 zł	1 442 388,17 zł

	wykluczenie społeczne poprzez zwiększenie ofert w Klubie Seniora			
33.	Odtworzenie zbiornika wodnego w parku leśnym przy ulicy Morskiej w Darłowie	Gmina Miasto Darłowo	619 851,72 zł	729 237,84 zł
34.	Usługi społeczne na rzecz zintegrowanej społeczności powiatu sławieńskiego: Centrum opiekuńcze – usługi społeczne w Mieście Darłowo	Gmina Miasto Darłowo	547 579,00 zł	644 211,00 zł

Źródło: www.mapadotacji.gov.pl.

Miasto Darłowo pozyskało również środki z Rządowego Funduszu Polski Ład, będącego Programem Inwestycji Strategicznych mającego na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych poprzez bezzwrotne dofinansowanie działań inwestycyjnych realizowanych przez JST. Miasto Darłowo pozyskało w ten sposób dotacje na inwestycje na łączną kwotę 30,7 mln zł.

Tab. 21. Inwestycje w Mieście Darłowo zrealizowane przy dofinansowaniu z Rządowego Funduszu Polski Ład

Lp.	Inwestycja	Kwota przyznanego dofinansowania
1.	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków dla miasta Darłowo	13 160 000,00 zł
2.	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej oraz deszczowej, dla terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w rejonie Alei Jana Pawła II w Darłównu Wsch. W Darłowie (etap I)	8 273 848,15 zł
3.	Konserwacja elewacji zakrystii oraz Książęcych sarkofagów z Kościoła Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie	500 000,00 zł
4.	Remont i konserwacja pokrycia dachowego XV wiecznego kościoła parafialnego pod wezwaniem św. Gertrudy w Darłowie	340 000,00 zł
5.	Budowa sieci wodociągowej we wschodniej części Miasta Darłowo	3 626 000,00 zł
6.	Renowacja i konserwacja ścian Grobowej Kaplicy Książęcej w kościele parafialnym pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie	352 800,00 zł
7.	Przebudowa zabytkowego wnętrza kwartału na zaplecze pierzei ul. Powstańców Warszawskich w śródmieściu Darłowa	2 500 000,00 zł
8.	Modernizacja źródła wytwarzania ciepła – podniesienie efektywności energetycznej z wykorzystaniem OZE i kogeneracji w systemie ciepłowniczym w Darłowie	2 000 000,00 zł

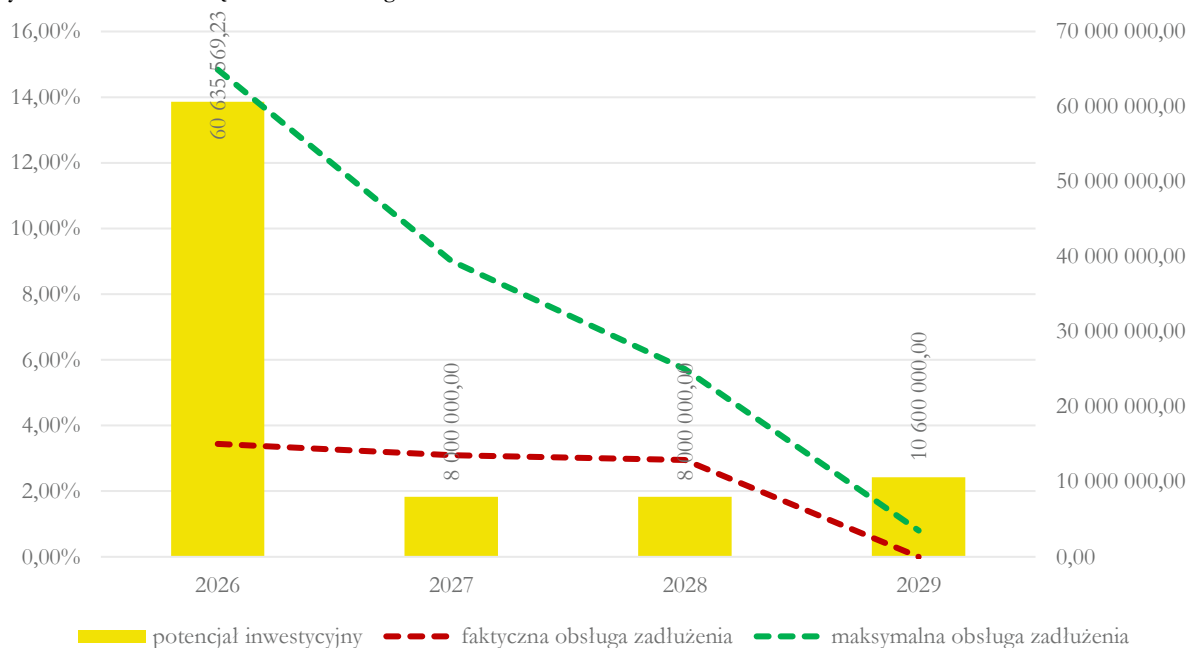
Źródło: opracowanie własne.

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Miasta Darłowo zgodnie z uchwałą nr XXVIII/207/2026 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 24 marca 2026 r. w sprawie uchwalenia zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy – Miasta Darłowo na lata 2026-2029. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Miasta Darłowo pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Ryc. 28. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Miasta Darłowo na lata 2026-2029

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XXVIII/207/2026 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 24 marca 2026 r. w sprawie uchwalenia zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy – Miasta Darłowo na lata 2026-2029.

Dodatkowo na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów). Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny na lata 2026-2029 wyniesie ponad 87,2 mln zł, z czego w 2026 i 2027 roku wydatkowane będzie kolejno 60,6 mln zł i 8 mln zł.

Należy mieć na względzie, że dane zawarte w WPF najbardziej precyzyjnie odnoszą się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny Miasta przedstawia również szacunkowe wartości.

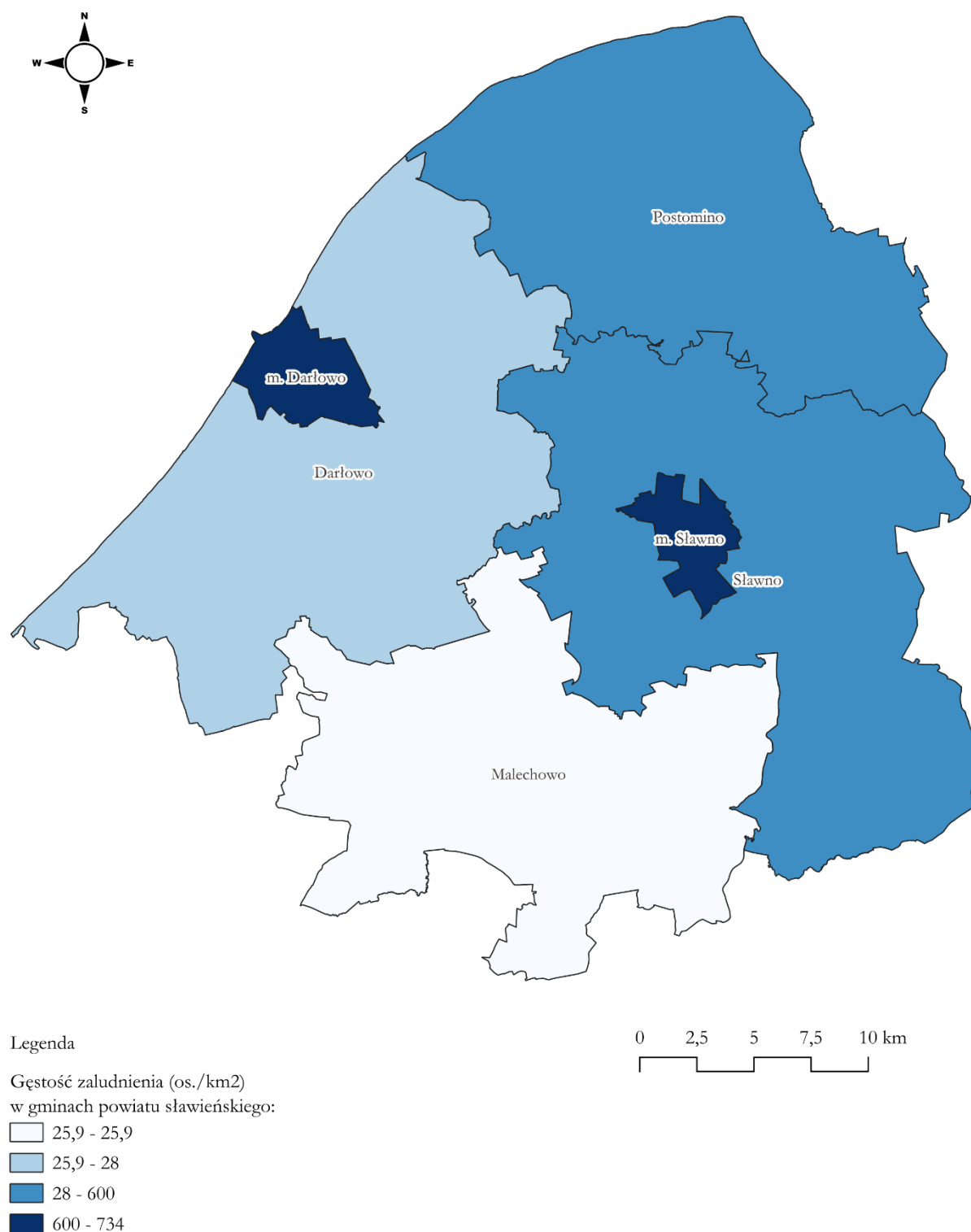
CZĘŚĆ 4: SYTUACJA SPOŁECZNA

4.1. Demografia

Sytuacja demograficzna stanowi podstawowy czynnik kształtujący dynamikę oraz kierunek rozwoju społeczno-gospodarczego. Wzrost demograficzny wpływa zarówno na zasobność kapitału ludzkiego, a co za tym idzie na potencjał danego rynku pracy, jak i na ilość relacji międzyludzkich, które są szczególnie istotnym elementem pozwalającym budować silny kapitał społeczny. Sytuacja demograficzna oraz prognozy demograficzne stanowią podstawę do programowania działań przez lokalne samorządy w wieloletnich perspektywach. Są zatem kluczowym czynnikiem w kontekście rozwoju lokalnego oraz planowania strategicznego.

Zgodnie z danymi GUS Miasto Darłowo w 2024 roku liczyło 12 370 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię jednostki skutkowało gęstością zaludnienia na poziomie 612,1 os./km². Spośród gmin powiatu sławieńskiego większą gęstością zaludnienia odznaczał się tylko ośrodek powiatowy – miasto Sławno – 734 os./km².

Ryc. 29. Gęstość zaludnienia w powiecie Sławińskim w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

W poniższej tabeli zestawiono dane dotyczące liczby ludności w powiecie sławińskim w latach 2020-2024 wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat. Na przestrzeni analizowanych lat ogólna liczba ludności powiatu sławińskiego spadła z 54 356 osób w 2020 roku do 52 394 osób w 2024 roku

(-1 962 osoby). Średnioroczna dynamika zmian w analizowanym czasie wyniosła tym samym 99,1%, co wskazuje na spadek populacji o 0,9% w skali roku. W analizowanym okresie Miasto Darłowo odznaczyło się niestety największym tempem ubytku ludności, bowiem średnioroczna dynamika zmian wyniosła 98,5%. Oznacza to, iż średniorocznie z Miasta ubywało 1,5% mieszkańców. Miasto Darłowo wciąż pozostaje jednak najludniejszą jednostką w powiecie sławieńskim, a jego mieszkańcy stanowią 24% mieszkańców powiatu.

Tab. 22. Zmiany liczby ludności w gminach powiatu Sławieńskim w latach 2020-2024

JST	2020	2021	2022	2023	2024	udział w 2024 r.	średnia dynamika
Powiat sławieński	54 356	53 786	53 384	52 903	52 394	100%	99,1%
Miasto Darłowo	13 142	12 893	12 715	12 512	12 370	24%	98,5%
Miasto Sławno	12 070	12 002	11 875	11 777	11 620	22%	99,1%
Darłowo	7 657	7 573	7 573	7 596	7 543	14%	99,6%
Malechowo	6 102	6 060	5 995	5 935	5 858	11%	99,0%
Postomino	6 853	6 797	6 805	6 785	6 712	13%	99,5%
Sławno	8 532	8 461	8 421	8 298	8 291	16%	99,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na liczbę ludności w jednostkach samorządu terytorialnego wpływ mają dwa czynniki: przyrost naturalny i saldo migracji. Przyrost naturalny stanowi różnicę pomiędzy urodzeniami żywymi a zgonami. Saldo migracji natomiast jest różnicą pomiędzy liczbą osób, które w danym okresie zameldowały się na danym obszarze, a liczbą osób wymeldowanych.

W celu osiągnięcia porównywalności pomiędzy różnymi jednostkami samorządu terytorialnego zdecydowano się na ujęcie przyrostu naturalnego i salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

Analizowane jednostki odznaczają się bardzo niskim poziomem przyrostu naturalnego, co determinuje stosunkowo szybki spadek liczby ludności. Miasto Darłowo ponownie odznaczyło się negatywnie na tle województwa i powiatu, notując najniższy przyrost naturalny spośród analizowanych jednostek. Przyrost naturalny na poziomie -8,18 promila wskazują, iż średnio na każdy 1000 mieszkańców ubywało 8 osób. Średnia dynamika zmian również jest niekorzystna i wskazuje na pogłębianie się obserwowanego problemu – wyniosła ona -0,69. Średni przyrost naturalny dla województwa zachodniopomorskiego w 2024 roku wyniósł -5,65 promila, co było wartością nieznacznie niższą od średniej dla powiatu sławieńskiego wynoszącej -5,31 promila. Mimo, iż wszystkie gminy powiatu sławieńskiego notują ujemny przyrost naturalny, w przypadku miasta Sławno oraz gminy wiejskiej Sławno średnia dynamika zmian jest dodatnia, co wskazuje na pozytywne zmiany, które mogą zwiastować odwrócenie negatywnych trendów.

Saldo migracji wskazuje z kolei, iż w przypadku większości gmin powiatu sławieńskiego, obserwowano przewagę emigrantów nad imigrantami, co wizualizuje również średnie saldo migracji dla powiatu sławieńskiego wynoszące -3,8 promila. Średnia dla województwa zachodniopomorskiego również osiągnęła poziom ujemny, choć nieznacznie (-0,1 promila). Miasto Darłowo w tym przypadku odznaczyło się zdecydowanie pozytywnie, bowiem jego saldo migracji w 2024 roku osiągnęło 0,3 promila, co było najwyższym poziomem spośród badanych jednostek. Dodatkowo saldo migracji odnotowano jeszcze tylko w gminie wiejskiej Sławno, gdzie wyniosło ono 0,1 promila. Co istotne, w przypadku Miasta Darłowa średnia zmiana wskaźnika od 2020 r. wyniosła 0,68, co wskazuje na odwrócenie trendu i wzrost atrakcyjności osiedleńczej Miasta. Wyższą dynamiką zmian charakteryzowało się jedynie Sławno, gdzie wyniosła ona 0,85. Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tab. 23. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Mieście Darłowo w latach 2020-2024 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2024 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2020 r.	2024 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2020 r.
woj. zachodniopomorskie	-5,65	-0,32	-0,10	0,08
Powiat sławieński	-5,31	-0,19	-3,80	-0,23
Miasto Darłowo	-8,18	-0,69	0,30	0,68
Miasto Sławno	-4,95	0,51	-7,80	-1,08
Darłowo	-4,76	-0,54	-5,00	-1,68
Malechowo	-6,78	-0,84	-7,60	0,05
Postomino	-3,55	-0,02	-4,30	-0,33
Sławno	-2,41	0,16	0,10	0,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Grupą istotnie wpływającą na rozwój demograficzny oraz gospodarczy danego obszaru są osoby w wieku kreatywnym (25-34 lat). Grupa ta jest szczególnie istotna ze względu na wysokie prawdopodobieństwo założenia rodziny przez jej przedstawicieli w relatywnie niedługim czasie oraz wyboru „miejsca do życia”, rozumianego jako kwestię zakupu mieszkania oraz podjęcie stałej pracy.

W 2020 roku w województwie zachodniopomorskim mieszkańcy w przedziale wiekowym 25-34 lata stanowili 13,91%, podczas gdy w powiecie sławieńskim było to 13,39%, a w Mieście Darłowo 12,28%. W przypadku wszystkich analizowanych jednostek notowany był jednak dalszy spadek. W województwie zachodniopomorskim wyniosła ona 88%, co przełożyło się na spadek odsetka mieszkańców w wieku kreatywnym do poziomu 12,25%. Jeszcze niższą dynamikę odnotowano w powiecie sławieńskim, gdzie wyniosła ona 84%, a odsetek osób w wieku kreatywnym spadł do

11,29%. Tak dynamiczne zmiany w powiecie, doprowadziły do sytuacji, gdzie Miasto Darłowo cechuje się wyższym odsetkiem osób w wieku kreatywnym – 11,41%, niż ma to miejsce w skali ponadlokalnej. Zważając na dynamikę Miasta Darłowo wynoszącą 93%, w kolejnych latach odsetek osób w wieku kreatywnym powinien dalej spadać, jednak w tempie niższym od ponadlokalnego i regionalnego.

Obok osób w wieku kreatywnym równie istotną grupą, wpływającą na sytuację demograficzną i gospodarczą danego obszaru, są osoby w wieku poprodukcyjnym. Wysoki udział seniorów w danej społeczności wiąże się z koniecznością zwiększenia wydatków w takich obszarach jak zdrowie czy usługi społeczne oraz koniecznością dostosowania infrastruktury i sektora usług społecznych do ich potrzeb.

W 2020 roku ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wynosiła w województwie zachodniopomorskim 29,2%, co przy dynamice na poziomie 117% doprowadziło do wzrostu odsetka w 2024 roku do poziomu 34,2%. Nieznacznie mniejszym obciążeniem demograficznym cechował się powiat sławieński, gdzie wskaźnik wyniósł 32,9% w 2024 roku, jednak dynamika jego zmian była wyższa niż w przypadku województwa i wyniosła 121%. Zdecydowanie najwyższym odsetkiem ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym cechowało się Miasto Darłowo. W 2020 roku stosunek ten wyniósł 33,5%, by w 2024 roku wzrosnąć do poziomu 41,3%. Przełożyło się to na dynamikę 123%. Miasto Darłowo w tym przypadku zмага się z największym natężeniem obserwowanego zjawiska starzenia się społeczeństwa, mimo iż zachodzi ono również skali ponadlokalnej, regionalnej i krajowej.

Tab. 24. Wskaźniki demograficzne dla Miasta Darłowo w 2020 i 2024 roku na tle powiatu i województwa

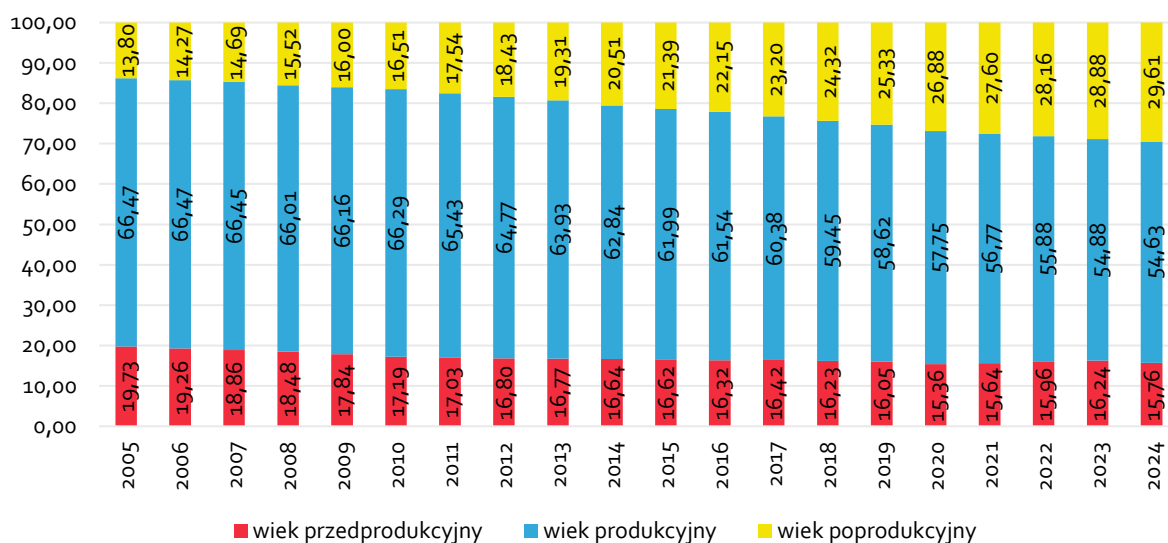
JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2020	2024	dynamika	2020	2024	dynamika
woj. zachodniopomorskie	13,91	12,25	88%	29,20	34,20	117%
Powiat sławieński	13,39	11,29	84%	27,20	32,90	121%
Miasto Darłowo	12,28	11,41	93%	33,50	41,30	123%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jak wskazują dane GUS w latach 2005-2024 obserwowano spadek odsetka liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, na rzecz wzrostu odsetka liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym stałym spadku ogólnej liczby ludności. Obserwowane zmiany struktury wieku ludności są powiązane z wysoce ujemnym przyrostem naturalnym

i zaawansowanym procesem starzenia się społeczeństwa. Dynamika zmian jest znacząca, a dalsze tendencje również należy określić jako niekorzystne.

Ryc. 30. Struktura ludności w Mieście Darłowo w latach 2005-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Biorąc pod uwagę prognozowane liczby ludności do 2040 roku w Mieście Darłowo, mieszkańców wciąż będzie ubywać, a ich liczba spadnie do zaledwie 10 596 osób, wśród których: 1 158 będą stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym, 5 765 osoby w wieku produkcyjnym i 3 839 osoby w wieku poprodukcyjnym. Wówczas, prognozowany udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wzrośnie do poziomu 36,23%, podczas gdy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym spadnie odpowiednio do 10,65% i 53,11%.

4.2. Kapitał społeczny

Kapitał społeczny stanowi termin z pogranicza ekonomii i socjologii. Rozumieć go należy jako element procesu produkcji i życia w zorganizowanym społeczeństwie, którego wartość opiera się na wzajemnych relacjach i zaufaniu jednostek. Dzięki kapitałowi społecznemu, ludzie mogą osiągać większe korzyści ekonomiczne. Uważa się, że występuje silna korelacja pomiędzy poziomem kapitału społecznego, a produktywnością gospodarki.

Żłobki i przedszkola

Rola żłobków oraz przedszkoli w lokalnej społeczności polega na umożliwieniu rodzicom szybszego powrotu na rynek pracy, w związku ze zwolnieniem ich z konieczności sprawowania opieki nad dziećmi, a także na ich wzajemnej integracji, co korzystnie wpływa na budowanie kapitału społecznego.

Na terenie Miasta Darłowo nie jest zlokalizowany publiczny żłobek lub klub malucha zapewniający opiekę nad dziećmi do lat 3. Na terenie Miasta funkcjonują natomiast dwa żłobki niepubliczne oferujące łącznie 98 miejsc opieki, z czego 24 pozostają wolne. Oba żłobki są dostosowane do potrzeb dzieci ze szczególnymi potrzebami. Ponadto, działalność prowadzą również dwa kluby malucha: „Tup Tusie” i „Darłowiacek” łącznie oferujące 35 miejsc opieki, z czego wykorzystanych jest 32. Powyższe dane wskazują, że w Mieście wciąż są dostępne miejsca opieki nad dziećmi do lat 3.

Na terenie Miasta Darłowo funkcjonuje natomiast jedno Przedszkole Publiczne nr 2 im. Janiny Porazińskiej w Darłowie. W ramach przedszkola opieka sprawowana jest nad 145 dziećmi, podzielonymi w ramach 6 grup. Średnia wielkość oddziału wynosi 24 dzieci. Przedszkole funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 6.00-17.00.

Ponadto, na terenie Miasta funkcjonuje 5 Przedszkoli Niepublicznych: Akademia Przedszkolaka, Przedszkole przy Szkole, Great Sasetka, Darłowiacek oraz jeden Punkt Przedszkolny Słoneczko. Łącznie, prywatną opieką przedszkolną objętych jest 359 dzieci powyżej 3 r.ż. Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tab. 25. Przedszkola na terenie Miasta Darłowo w 2025 roku

Lp.	Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Przedszkola publiczne					
1.	Przedszkole nr 2 im. Janiny Porazińskiej w Darłowie	145	6	24	6.00-17.00
Przedszkola niepubliczne					
1.	Przedszkole Niepubliczne Akademia Przedszkolaka	60	3	20	6.30-16.30
2.	Przedszkole Niepubliczne Przedszkole przy Szkole	144	9	16	6.15-17.30
3.	Przedszkole Niepubliczne Promyczek	75	5	15	6.30-17.30
4.	Przedszkole Niepubliczne Great Sasetka	66	6	11	6.30-17.30
5.	Przedszkole Niepubliczne Darłowiacek	8	1	8	6.30-17.00
6.	Punkt Przedszkolny Słoneczko	6	1	6	9.00-16.30

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Darłowo.

Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w przedszkolu publicznym w Mieście Darłowo w latach 2020-2025 cechował się stałym wzrostem. Kwota ta wzrosła ponad dwukrotnie biorąc pod uwagę rok 2020 i 2025. Miasto Darłowo każdego roku wypłacało również dotacje na utrzymanie dziecka w przedszkolu niepublicznym. Co warto podkreślić, one również wzrosły

dwukrotnie. W roku szkolnym 2024/2025 Miasto Darłowo przeznaczało odpowiednio 1 881,06 zł na każde dziecko w przedszkolu publicznym oraz 1 410,80 zł dotacji na każde dziecko w przedszkolu niepublicznym. Z opieki przedszkolnej poza terenem Miasta korzysta na przestrzeni wskazanych lat od 1 do 2 dzieci, co jest znikomym udziałem. Zdecydowanie chętniej mieszkańcy okolicznych miejscowości korzystają z opieki przedszkolnej na terenie Miasta. W roku szkolnym 2024/2025 było to 65 dzieci. Dane te wskazują na potrzebę dalszego rozwoju miejsc opieki nad dziećmi powyżej 3 r.ż.

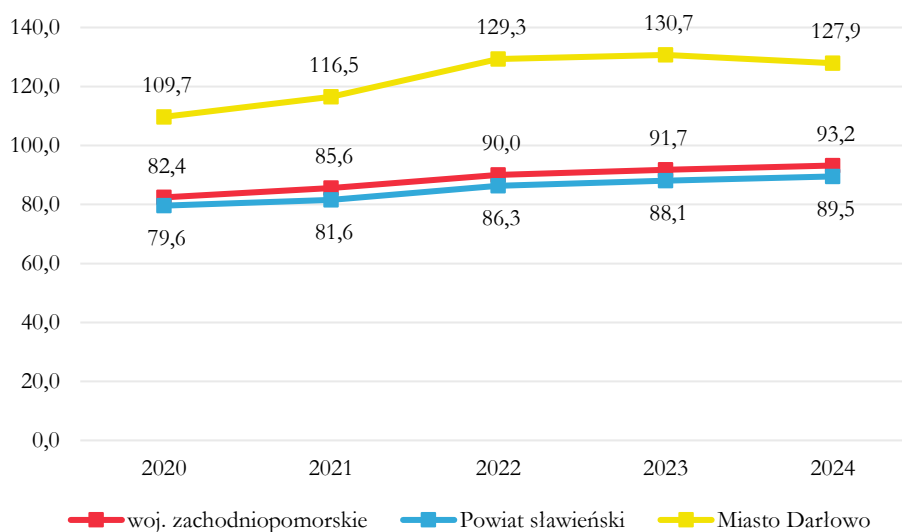
Tab. 26. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Mieście Darłowo w latach 2020-2025

		2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Liczba dzieci objętych opieką przedszkolną	os.	b.d.	b.d.	502	477	489
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin	os.	1	1	2	2	2
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy	os.	58	74	80	109	65
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym	zł	926,28	998,16	1 161,18	1 470,36	1 881,06
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym	zł	694,70	748,62	870,88	1 102,77	1 410,80

Zródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Darłowo.

W latach 2020-2024 udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych opieką przedszkolną w Mieście Darłowo kształtował się na poziomie znacząco przewyższającym średnią powiatową i wojewódzką. O ile w powiecie sławieńskim odsetek dzieci objętych opieką przedszkolną w 2024 roku kształtował się na poziomie 89,5%, będąc niższym od średniej wojewódzkiej wynoszącej 93,2%, to w Mieście Darłowo odsetek ten wynosił aż 127,9%. W całym analizowanym okresie odsetek dzieci objętych opieką przedszkolną na terenie Miasta przekraczał 100%, co wskazuje iż opieką obejmowane były również dzieci spoza terenu Darłowa. W przypadku Miasta można natomiast mówić o delikatnej tendencji spadkowej, rozpoczętej w 2023 roku, przy utrzymującej się tendencji wzrostowej w przypadku średnich dla województwa i powiatu.

Ryc. 31. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólę dzieci w wieku 3-5 lat w Mieście Darłowo na tle powiatu i województwa w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Szkoły

Dostęp do dobrej edukacji stanowi jeden z głównych filarów rozwoju społeczno-gospodarczego jednostki. Jest to również czynnik szczególnie istotny dla rozwoju dzieci, a co za tym idzie – lokalnej społeczności. Szkoły, oprócz funkcji edukacyjnej, odpowiedzialne są również za kształtowanie postaw moralnych podopiecznych poprzez monitorowanie ich zachowań, angażowanie do pracy w grupach oraz tworzenie warunków do wzajemnej integracji i socjalizacji.

Na terenie Miasta Darłowo funkcjonuje jedna publiczna placówka z zakresu kształcenia podstawowego: Szkoła Podstawowa nr 3 im. Króla Eryka Pomorskiego w Darłowie. Ponadto, funkcjonuje również jedna prywatna placówka: Społeczna Szkoła Podstawowa STO im. Lotników Morskich w Darłowie.

W Szkole Podstawowej nr 3 im. Króla Eryka Pomorskiego edukację na co dzień w roku szkolnym 2024/2025 pobierało 813 uczniów w ramach 38 oddziałów. Przełożyło się to na średnią wielkość oddziału wynoszącą 21 osób. W Szkole Podstawowej nr 3 funkcjonuje obecnie 106,5 etatu nauczycielskiego, a placówka prowadzi działalność w trybie jednozmianowym.

Do Społecznej Szkoły Podstawowej STO uczęszcza 127 uczniów, w ramach 8 funkcjonujących oddziałów. Średnia wielkość oddziału wynosi tym samym 16 osób. Potrzeby uczniów zaspokajają nauczyciele zatrudnieni w ramach 15,35 etatu, a edukacja pobierana jest w trybie jednozmianowym.

Tab. 27. Szkoły podstawowe na terenie Miasta Darłowo w roku szkolnym 2024/2025

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy (tak/nie)
Szkoły publiczne						
1.	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Króla Eryka Pomorskiego w Darłowie	813	38	21	106,5	nie
Szkoły niepubliczne						
2.	Spółeczna Szkoła Podstawowa STO im. Lotników Morskich w Darłowie	127	8	16	15,35	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Darłowo.

Czynnikiem istotnie wpływającym na stan i jakość bazy dydaktycznej jest jej zasobność, zarówno w ujęciu lokalowym jak i wyposażenia technicznego i pomocniczego dla uczniów. W Szkole Podstawowej nr 3 im. Króla Eryka Pomorskiego do dyspozycji uczniów pozostają 42 sale lekcyjne, 2 duże sale gimnastyczne oraz 2 mniejsze sale do ćwiczeń. Zaplecze sportowe wymaga jednak podjęcia prac modernizacyjnych. Szkoła nie posiada dedykowanych pracowni językowych. Nie są również prowadzone klasy profilowane, tj. klasy sportowe, klasy językowe. W przypadku prywatnej placówki – Społecznej Szkoły Podstawowej – uczniowie mają do dyspozycji 11 sal lekcyjnych oraz 1 salę gimnastyczną w dobrym stanie technicznym. Szkoła jest również wyposażona w dedykowane pracownie językowe, natomiast również nie prowadzi klas profilowanych. Szkoła Podstawowa nr 3 wyposażona jest w 108 komputerów do użytku uczniów oraz 49 projektorów multimedialnych. W przypadku Społecznej Szkoły Podstawowej te zasoby są znaczące mniejsze, jednak odpowiadające liczbie uczęszczających do niej uczniów. W placówce do użytku uczniów pozostają 24 komputery oraz 11 projektorów multimedialnych. Celem zapewnienia bezpieczeństwa i funkcjonalności, obie placówki są wyposażone w monitoring wizyjny, a także dysponują parkingami dla kadry nauczycielskiej oraz rodziców. W przypadku placówki publicznej dostępne są szafki dla uczniów, jednak nie obejmują one wszystkich. Z kolei w szkole prywatnej każdy uczeń posiada osobistą szafkę. W trosce o zdrowie i opiekę nad uczniami obie placówki dysponują świetlicami szkolnymi, w których dzieci mogą bezpiecznie poczekać na rodziców, czy zająć się wspólnymi zabawami z rówieśnikami, a także gabinetami pielęgniarstwowymi. W obu placówkach dostępny jest również psycholog udzielający wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego uczniów. W żadnej ze szkół nie jest z kolei dostępny gabinet stomatologiczny.

Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tab. 28. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Miasta Darłowo w 2025 roku

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Króla Eryka Pomorskiego w Darłowie	Społeczna Szkoła Podstawowa STO im. Lotników Morskich w Darłowie
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	42 sale	11
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych (np. sala gimnastyczna - dobry/do remontu)	2 duże sale gimnastyczne – do remontu 2 małe sale gimnastyczne – do remontu	dobry
Pracownie językowe (tak/nie)	nie	tak
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne (tak/nie)	nie	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	108	24
Projektory multimedialne (szt.)	49	11
Kamery - monitoring szkolny (tak/nie)	tak	tak
Szafki osobiste dla każdego ucznia (tak/nie)	nie	tak
Świetlice (tak/nie; godziny otwarcia)	funkcjonują dwie świetlice: w budynku A w godzinach 6:50-16:00, w budynku B w godzinach 8:00-15:00	tak, 7-15.45
Parkingi dla kadry / rodziców (tak/nie)	tak/tak	tak/tak
Gabinet pielęgniarki / stomatologiczny (tak/nie)	tak (2 gabinety pielęgniarskie)/nie	tak/nie
Wsparcie psychologa (tak/nie)	tak	tak

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Darłowo.

W latach 2020-2025 liczba uczniów szkół podstawowych wraz z klasami „0” wahała się w przedziale 744-861 osób. Istotnym jest, iż po spadku liczby uczniów uczęszczających do szkół na terenie Darłowa w latach 2021-2024, widoczny jest istotny wzrost liczby osób w roku szkolnym 2024/2025. Wówczas do szkół na terenie Miasta Darłowo uczęszczało 817 uczniów, co było drugim najwyższym wynikiem w analizowanym okresie. Może to wskazywać na rosnącą atrakcyjność placówek szkolnych działających w Mieście. Potwierdza tą tezę również fakt, iż począwszy od roku szkolnego 2021/2022 notowany jest stały spadek liczby uczniów z terenu Miasta uczęszczających do szkół na terenie innych gmin – z poziomu 306 osób do 249 osób.

Tab. 29. Liczba uczniów zamieszkujących w Mieście Darłowo uczęszczająca do szkół na jego terenie w latach 2020-2025

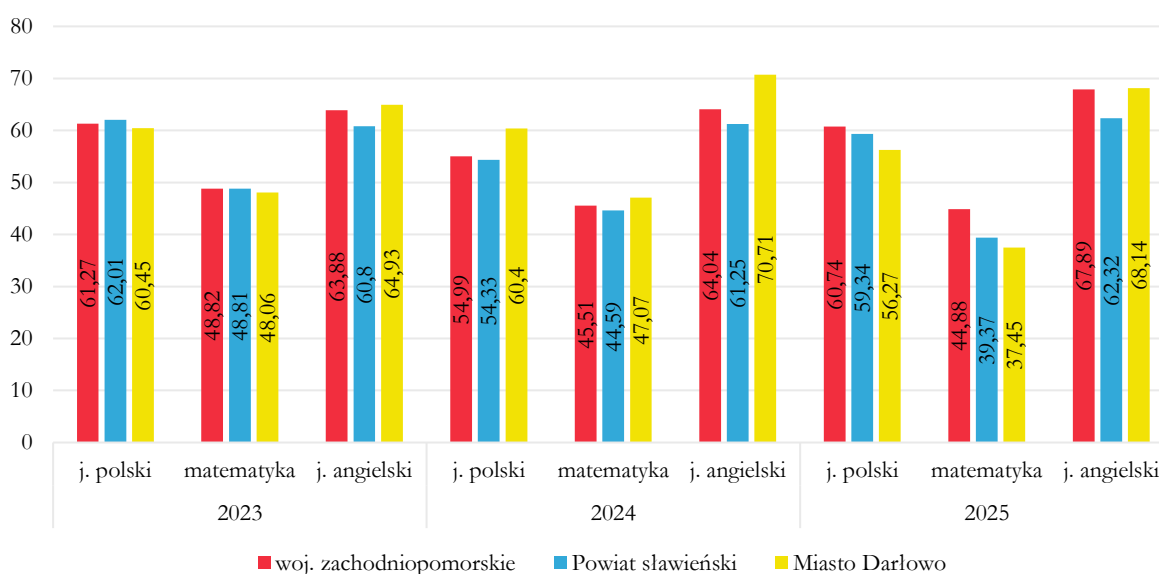
		2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Miasta Darłowo wraz z klasami "0"	(os.)	791	861	784	744	817
Liczba uczniów z terenu Miasta Darłowo, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin	(os.)	197	306	270	263	249

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Darłowo.

Podstawowym celem rozwoju edukacji oraz bazy edukacyjnej w danej jednostce jest zwiększenie jej skuteczności, rozumianej jako rozwój wiedzy i kompetencji uczniów. Najczęściej stosowaną formą weryfikacji ich postępów edukacyjnych są testy, egzaminy i sprawdziany wewnętrzne oraz zewnętrzne. Podstawowy test jakiemu poddawani są uczniowie szkół podstawowych w całej Polsce jest test ósmoklasisty, przeprowadzany pod koniec edukacji podstawowej. W celu zdiagnozowania efektów nauczania w szkołach podstawowych w Mieście Darłowo zdecydowano się na porównanie średnich wyników z egzaminu ósmoklasisty w Mieście, powiecie sławieńskim oraz województwie zachodniopomorskim.

Analizie poddano wyniki uzyskiwane przez uczniów w latach 2023-2025. Średnio w Mieście Darłowo uczniowie uzyskiwali z języka polskiego wynik na poziomie 59,04%, co jest przeciętną wyższą od średniej powiatowej i wojewódzkiej. Najłabsze wyniki uczniowie osiągnęli z matematyki – z przeciętną z lat 2023-2025 na poziomie 44,19%, która jest nieznacznie niższa od średniej powiatowej oraz niższa od średniej wojewódzkiej. Najwyższe wyniki uzyskiwano z kolei w ramach egzaminu z języka angielskiego, gdzie średnia z lat 2023-2025 wyniosła w przypadku Miasta Darłowa aż 67,93%, będąc zdecydowanie wyższą od średniej powiatowej i wyższą od średniej wojewódzkiej. W każdym analizowanym roku uczniowie uzyskiwali wyższy wynik z egzaminu z języka angielskiego niż miało to miejsce w przypadku powiatu i województwa. Najkorzystniej wypadły z kolei egzaminy w 2024 roku, kiedy to uczniowie darłowskich szkół uzyskali wyższe średnie wyniki egzaminów od średnich powiatowej i wojewódzkiej ze wszystkich przedmiotów.

Ryc. 32. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Mieście Darłowo w latach 2023-2025 na tle powiatu i województwa

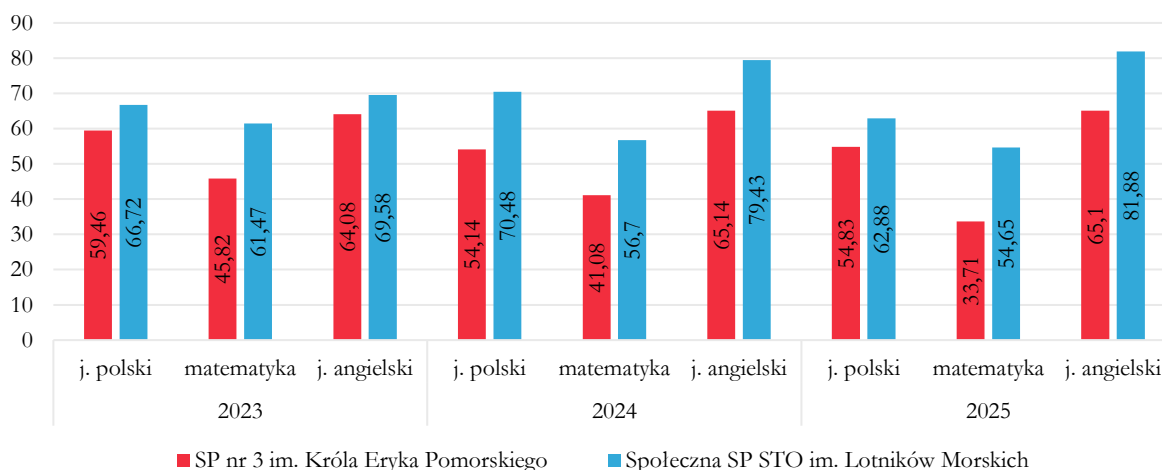

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Szczecinie.

Na dalszym etapie, porównano wyniki uzyskiwane przez uczniów Szkoły Podstawowej nr 3 im. Króla Eryka Pomorskiego oraz Społecznej Szkoły Podstawowej STO im. Lotników Morskich. W

przypadku wszystkich analizowanych lat oraz każdego egzaminu uczniowie placówki prywatnej uzyskali wyższe wyniki od uczniów szkoły publicznej. Największe różnice obserwowano w przypadku egzaminu z matematyki. Ogólne tendencje pozostały natomiast zbieżne w przypadku obu szkół: najwyższe wyniki uczniowie notowali w przypadku egzaminów z języka angielskiego, najniższe w przypadku matematyki.

Ryc. 33. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Mieście Darłowo w latach 2023-2025 w podziale na szkoły

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Szczecinie.

Istotnym czynnikiem wpływającym na edukację uczniów są wszelkie projekty edukacyjne, konkursy oraz oferowane wsparcie dla uczniów ze specjalnymi potrzebami. W ostatnich latach w szkole publicznej znajdującej się na terenie Miasta Darłowo realizowano następujące formy wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami:

- zajęcia realizowane indywidualnie lub w grupie do 5 osób dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego,
- zatrudnienie nauczycieli współorganizujących kształcenie uczniów z niepełnosprawnościami,
- realizacja zajęć w formie nauczania indywidualnego,
- zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne,
- zajęcia logopedyczne grupowe i indywidualne,
- zajęcia rewalidacyjne,
- terapia metodą EEG – biofeedback,
- terapia metodą integracji sensorycznej,
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze,
- spotkania indywidualne z pedagogiem i psychologiem.

Ponadto, w zakresie wsparcia uczniów szczególnie uzdolnionych, co roku realizowane były stypendia Burmistrza Miasta Darłowa, przyznawane za szczególne osiągnięcia edukacyjne lub sportowe. Stypendiami w ostatnich dwóch latach szkolnych obejmowano około 100 uczniów. Średnio na ten cel przeznaczano ponad 130 tys. zł. Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tab. 30 Liczba uczniów oraz wydatki poniesione na stypendia burmistrza Miasta Darłowo

	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
liczba uczniów otrzymujących stypendium (os.)	482	478	478	554	581
łączna kwota przyznanego stypendium (zł)	113 700,00 zł	87 450,00 zł	86 450,00 zł	174 450,00 zł	196 150,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Darłowo.

W latach 2020-2025 systematycznie rosła wartość wydatków ponoszonych przez Miasto Darłowo w ramach działu 801, obejmującego oświatę i wychowanie, z ok. 20 mln zł w 2020 roku do ponad 35 mln zł w 2025 roku. Wzrost ten powodowany był rosnącymi wydatkami bieżącymi, obejmującymi codzienne funkcjonowanie placówki, w tym opłacenie kadry nauczycielskiej. Wydatki majątkowe ponoszone w analizowanym okresie stanowiły nieznaczny odsetek ogółu kosztów i wyniosły łącznie niespełna 1,4 mln zł. Należy jednak zaznaczyć, iż w 2025 roku nie prowadzono żadnych prac inwestycyjnych w zakresie oświaty. Subwencja oświatowa w zależności od roku pokrywała od 44 do 53% ogółu kosztów związanych z oświatą i wychowaniem. Oznacza to, iż każdego roku z budżetu Miasta Darłowo przeznaczane są dodatkowe środki na funkcjonowanie placówki szkolnej. Kwoty te wahały się od 9,5 mln zł w 2020 roku do rekordowych 16,6 mln zł w latach 202-2025.

Tab. 31. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Mieście Darłowo w latach 2020-2025

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
WYDATKI OGÓŁEM	20 043 629,72	20 620 767,92	22 410 270,22	26 748 795,65	33 422 379,73	35 206 584,65
Wydatki bieżące	19 971 054,72	20 268 372,92	21 930 723,02	26 533 895,65	33 172 036,72	35 206 584,65
Wydatki majątkowe	72 575,00	352 395,00	479 547,20	214 900,00	250 343,01	0,00
SUBWENCJA OŚWIATOWA	10 480 538,00	9 026 518,00	9 802 347,00	11 994 481,00	16 752 380,00	18 553 743,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	9 563 091,72	11 594 249,92	12 607 923,22	14 754 314,65	16 669 999,73	16 652 841,65
Stopień pokrycia	52%	44%	44%	45%	50%	53%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Darłowo.

Na terenie Miasta Darłowo prowadzona jest również edukacja w ramach szkół ponadpodstawowych. Przy ul. Szpitalnej 1 mieści się Zespół Szkół Morskich w Darłowie, dla którego organem prowadzącym jest powiat sławieński. W ramach zespołu szkół funkcjonują:

- Branżowa Szkoła I stopnia,
- Technikum Morskie,
- Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego.

Edukację w szkole pobiera obecnie 844 uczniów, z czego 86 w ramach Branżowej Szkoły I stopnia, 597 w ramach Technikum oraz 161 w ramach Liceum.

Edukacja zawodowa w ramach Branżowej Szkoły I stopnia jest realizowana w następujących zawodach: blacharz, cukiernik, elektromechanik, elektromechanik pojazdów samochodowych, elektryk, fotograf, fryzjer, kelner, kucharz, lakiernik samochodowy, mechanik – monter maszyn i urządzeń, mechanik motocyklowy, mechanik pojazdów samochodowych, monter instalacji sanitarnych, murarz – tynkarz, piekarz, pszczelarz, sprzedawca, stolarz, ślusarz, wędliniarz.

Edukacja zawodowa w ramach Technikum Morskiego prowadzona jest w ramach następujących kierunków kształcenia: technik nawigator morski, technik mechanik okrętowy, technik hotelarstwa, technik logistyk.

Z kolei w ramach Liceum Ogólnokształcącego prowadzone są następujące klasy profilowane: klasa administracyjno-prawna, klasa językowa, klasa medyczno-ratownicza, klasa psychologiczna, oddział mistrzostwa sportowego – specjalność piłka siatkowa.

W Darłowie, przy ul. Żeromskiego 25 mieści się również Internat ZSM Darłowo, dysponujący łącznie 74 pokojami – 2, 3 i 4 osobowymi dla uczniów. Internat wyposażony jest również w kuchnię i pralnię uczniowskie, świetlice do wspólnego spędzania czasu dla młodzieży, siłownię, salę muzyczną, a także zewnętrzny teren rekreacyjny z miejscem na grilla. Nad bezpieczeństwem młodzieży czuwa kierownik Internatu, wraz z grupą wychowawców liczącą 7 osób oraz pozostałą kadrą liczącą 9 osób.

Kultura i sport

Kultura w lokalnej społeczności pełni m.in. funkcje: integracyjną, edukacyjną, komunikacyjną, tożsamościową, rozrywkową, twórczą, ekonomiczną czy społeczną. Szczególnie istotne z punktu widzenia jednostki samorządu terytorialnego są funkcje społeczne, związane z regulacją norm, obyczajów i kodów kulturowych, a zatem wpływające na kształtowanie kapitału społecznego oraz funkcje integracyjne, przez które rozumieć należy zdolność kultury do tworzenia poczucia wspólnoty poprzez tworzenie wspólnych przeżyć i doświadczeń. Dodatkowo, kultura pełni ważną rolę poprzez dostarczanie lokalnym społecznościom możliwości spędzania wolnego czasu, wzbogaconego o elementy twórcze, innowacyjne lub edukacyjne.

Głównymi podmiotami odpowiedzialnymi za kreowanie życia społecznego i kulturalnego w Mieście Darłowo są:

- Darłowski Ośrodek Kultury im. Leopolda Tyrmandy z siedzibą przy ul. Morskiej 56,
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Agnieszki Osieckiej z siedzibą przy ul. Wieniawskiego 18,
- Referat Sportu i Rekreacji Urzędu Miasta Darłowo z siedzibą przy ul. Sportowej 1.

Głównym zadaniem Darłowskiego Ośrodka Kultury jest organizowanie i rozwijanie życia kulturalnego mieszkańców, edukacja poprzez sztukę oraz promocja miasta i jego dziedzictwa. Darłowski Ośrodek Kultury (DOK) zajmuje się organizowaniem wydarzeń kulturalnych, takich jak koncerty, festiwale i wystawy. Prowadzi także zajęcia i warsztaty rozwijające zainteresowania mieszkańców. Dodatkowo promuje miasto Darłowo oraz wspiera lokalną twórczość i integrację społeczności. DOK dysponuje salą widowiskowo-kinową na 181 miejsc siedzących, a także mniejszą, kameralną salą kinową na 30 osób. Ponadto do dyspozycji pozostaje również sala warsztatowa. W ramach DOK funkcjonuje pracownia ceramiczna wraz z piecem do wypału, gdzie za niewielką opłatą organizowane są zajęcia dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych. W ramach oferty zajęć instruktorskich dostępnych dla mieszkańców należy wskazać: zajęcia muzyczne, zajęcia breakdance (bezpłatne), zajęcia taneczne, bokwa/pilates, jazz dance, musical dance, akrobatykę powietrzną, zajęcia modelarskie, zajęcia filcowania, zajęcia tożsamości lokalnej Dar! (bezpłatne), zajęcia nauki o kulturze.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Agnieszki Osieckiej w Darłowie zajmuje się gromadzeniem, opracowywaniem i udostępnianiem książek oraz innych materiałów bibliotecznych. Zaspokaja potrzeby czytelnicze, edukacyjne i informacyjne mieszkańców, a także upowszechnia wiedzę i kulturę. Organizuje spotkania, warsztaty i wydarzenia oraz wspiera rozwój czytelnictwa i integrację społeczności lokalnej.

Referat Sportu i Rekreacji wydzielony w ramach schematu organizacyjnego Urzędu Miasta Darłowo odpowiedzialny jest z kolei za nadzór nad obiektami sportowo-rekreacyjnymi na terenie Miasta jak również organizację zajęć, wydarzeń i imprez o charakterze rekreacyjnym i sportowym na terenie Miasta.

Tab. 32 Stan infrastruktury kulturalnej i sportowej na terenie Miasta Darłowo

Nazwa obiektu	Charakterystyka obiektu	Zajęcia organizowane dla mieszkańców, wyposażenie obiektu
Darłowski Ośrodek Kultury im. Leopolda Tyrmandy, ul. Morska 56	stan dobry	zajęcia artystyczne, rękodzielnicze, muzyczne, taneczne i kulturalne, pokazy kinowe, warsztaty

Miejska Biblioteka Publiczna im. Agnieszki Osieckiej, ul. Wieniawskiego 18	do remontu	warsztaty, spotkania autorskie, dyskusje i spotkania literackie
Stadion Miejski, ul. Sportowa 1	do remontu	kompleks piłkarski złożony z 3 boisk, w tym 2 o nawierzchni naturalnej, służący mieszkańcom do wolnej aktywności oraz organizacji ligowych meczów piłki nożnej Darłowii Darłowo
Kompleks "Orlik", ul. Chopina 4	do remontu	boiska do piłki nożnej, koszykówki, siatkówki, tenisa
Place zabaw i siłownie zewnętrzne	stan dobry	zabawa i rekreacja dzieci
Pumptrack, ul. Morska	nowy	rekreacja na rowerach, rolkach, hulajnogach
Skatepark, ul. Curie-Skłodowskiej 32	nowy	rekreacja na rowerach, rolkach, hulajnogach

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Darłowo.

W celu upowszechniania i promocji kultury, tożsamości lokalnej czy aktywności fizycznej wśród mieszkańców Miasta Darłowo organizowane są liczne wydarzenia i aktywności. Wśród najważniejszych z nich, wyróżniających Miasto na tle innych gmin należy wyróżnić:

- Bieg Króla Eryka (dla dorosłych i dzieci) – bieg, który doczekał się już 10 zorganizowanych edycji, poświęcony upamiętnieniu postaci Króla Eryka Pomorskiego. Przy okazji kolejnych edycji, zwieńczeniem biegu jest otrzymanie pamiątkowego medalu z rąk Króla. Bieg główny wyznaczony jest na 10 km trasie, z kolei dystanse u dzieci dostosowywane są do ich wieku;
- Festiwal Media i Sztuka – to festiwal, który doczekał się już 13 zorganizowanych edycji, łączący sztukę współczesną z różnymi formami przekazów medialnych. Każda edycja ściąga do Darłowa znane postacie, a w programie znajdują się sluchowiska, rozmowy, pokazy filmów, w tym dokumentalnych, spacerów tematycznych, spektakle plenerowe, a także zabawy karnawałowe i finałowy koncert,
- Międzynarodowy Festiwal Filmów Skandynawskich – to festiwal z 25-letnią historią służący zacieśnianiu współpracy i wzajemnej znajomości Skandynawii i Polski. Podczas festiwalu organizowane są pokazy filmów, w tym plenerowe zarówno polskich jak skandynawskich autorów. Organizowane są również wydarzenia towarzyszące jak m.in. wystawy kulturalne, koncerty zespołów ludowych, warsztaty czy projekcje filmowe,
- Reggae Festival – to festiwal muzyczny poświęcony gatunkowi reggae organizowany w Darłowie od 2009 roku, który z każdą kolejną edycją przyciąga do Miasta nowych fanów gatunku.

Miasto Darłowo wyróżniają również produkty regionalne, wśród których należy wskazać na:

- Ręcznie wykonywane produkty ceramiczne z Darłowskiego Ośrodka Kultury,
- Winnicę Szuberta – najdalej wysuniętą na północ winnicę w Polsce.

Produktem szczególnym jest również Rugenwalde Teewurst, a zatem kielbasa produkowana przez niemiecką firmę, która początkowo produkowana była w wówczas leżącym w granicach Niemiec Darłowie. Mimo, iż produkcja kielbasy odbywa się w Niemczech, pozostaje ona wciąż silnie kojarzona z Miastem Darłowo.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo stanowi fundament stabilności i rozwoju. Zapewnia mieszkańcom poczucie ochrony, wpływa na ich zdrowie i dobrostan, sprzyja współpracy, angażowaniu się w życie wspólnoty oraz pozytywnie wpływa na rozwój gospodarczy i społeczny JST.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych Gminy.

Za bezpieczeństwo mieszkańców odpowiada ok. 30 funkcjonariuszy Policji pełniących służbę w ramach Komisarjatu Policji przy ul. Rzemieślniczej 48 w Darłowie. Poza pilnowaniem porządku publicznego i przeciwdziałaniu przestępczości, policjanci odpowiadają również za zabezpieczanie imprez masowych organizowanych w Mieście, jak również biorą udział w akcjach profilaktycznych organizowanych szczególnie dla dzieci i młodzieży z darłowskich szkół i przedszkoli.

W Darłowie począwszy od 1993 r. funkcjonuje również Straż Miejska z siedzibą przy ul. Wieniawskiego 17g. W ramach Straży Miejskiej zatrudnionych jest 6 funkcjonariuszy, którzy pilnują porządku na ulicach Miasta, wspierając Policję. Straż Miejska wspiera działania związane z: zabezpieczaniem imprez masowych, prowadzeniem działań poszukiwawczo-ratowniczych, udzielaniem pierwszej pomocy przedmedycznej. W ramach wyposażenia Strażnicy dysponują m.in. kamerami termowizyjnymi, wyposażonymi torbami ratowniczymi czy defibrylatorem AED.

Celem realizacji zadań z zakresu bezpieczeństwa przeciwpożarowego funkcjonuje Jednostka Ratowniczo Gaśnicza w Sławnie w tym Posterunek w Darłowie mieszczący się przy ul. Portowej 4. Posterunek funkcjonuje w ramach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej, będąc ujętym w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Strażacy angażują się ponadto w działania profilaktyczne prowadzone wśród dzieci i młodzieży w wieku przedszkolnym i szkolnym.

Uzupełniając względem zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców w Mieście Darłowo funkcjonuje monitoring wizyjny, złożony w sumie z 34 punktów, obejmujących kluczowe ulice w granicach Miasta: Morską, Aleje Wojska Polskiego, Henryka Wieniawskiego, Fryderyka Chopina, Plac Tadeusza Kościuszki, Inkulę, Małą Inkulę, Kąpielową, Władysława IV, Dorszową, Ojca

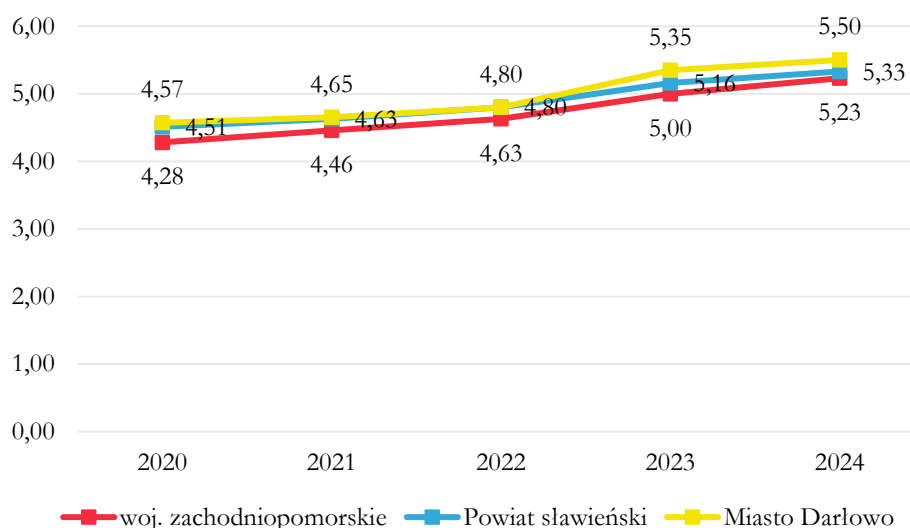
Damiana Tynieckiego, Marii Curie-Skłodowskiej, Romualda Traugutta, Portową, Wschodnią i Zachodnią. Monitoring obsługiwany jest przez Straż Miejską w Darłowie.

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne

Jednym z elementów otoczenia wewnętrznego gminy są organizacje pozarządowe działające na jej obszarze. Ich liczba odzwierciedlać może także stopień zaangażowania społecznego w sprawy publiczne. W celu analizy stanu sektora NGO-sów (*ang. Non-governmental organization*) w Mieście Darłowo zdecydowano się na przeliczenie liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców oraz porównanie sytuacji Gminy z obszarem powiatu sławieńskiego i województwa zachodniopomorskiego.

W Mieście Darłowo liczba fundacji, organizacji społecznych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców jest nieznacznie wyższa od przeciętnej dla województwa zachodniopomorskiego oraz powiatu sławieńskiego. Stan ten utrzymywał się w całym analizowanym okresie przypadającym na lata 2020-2024. Ponadto, również we wszystkich analizowanych jednostkach wskaźnik wykazuje tendencję wzrostową. W przypadku Miasta Darłowo wzrósł on od poziomu 4,57 w 2020 roku do poziomu 5,5 w 2024 roku.

Ryc. 34. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców w Mieście Darłowo na tle powiatu i województwa w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Miasta Darłowo zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym zarejestrowanych jest łącznie 49 stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji społecznych i zawodowych. W poniższej tabeli wykazano organizacje, które na bieżąco podejmują współpracę z Urzędem Miasta Darłowo.

Tab. 33. Organizacje pozarządowe na terenie Miasta Darłowo.

Nazwa organizacji	Adres siedziby
Akademia Sportu KIMURA	ul. Bosmańska 29, Darłowo
Darłowski Młodzieżowy Klub Sportowy "Delfin"	ul. Bogusława X 20 a Darłowo
Darłowskie Centrum Wolontariatu	ul. Bogusława X 28 Darłowo
Klub Amazonki w Darłowie	ul. J. Matejki 17 Darłowo
Klub Biegacza Darłowskie Charty	ul. Księżnej Zofii 5 Darłowo
Klub Kolarski KROSS Ziemia Darłowska	ul. S. Moniuszki 7b Darłowo
Klub Pionierów Ziemi Darłowskiej	ul. Plac T. Kościuszki 7/4 Darłowo
Klub Sportowy Stocznia Darłowo M&W	ul. Conrada 1 Darłowo
Miejski Klub Sportowy "Darłovia"	ul. Sportowa 1 Darłowo
Polski Komitet Pomocy Społecznej. Zarząd Miejsko- Gminny w Darłowie	ul. Wieniawskiego 13a Darłowo
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Zarząd Rejonowy	ul. 1 Maja 3 Darłowo
Stowarzyszenie Kultura Sztuka Region	ul Chopina 15/1 Darłowo
Stowarzyszenie Kult- Art Ziemi Darłowskiej	ul. Żeromskiego 63 Darłowo
Stowarzyszenie na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym "Otwarte Drzwi" w Darłowie	ul. D. Tynieckiego 20 Darłowo
Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół na Terenie Ziemi Darłowskiej i Gmin Ościennych	ul. Wieniawskiego 8 Darłowo
JACHT KLUB KRÓLEWSKIEGO MIASTA	Zakrzewo 7 , Darłowo
Stowarzyszenie Szkoła Tańca S-TEN	ul. Portowa 11 Darłowo
Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Darłowskiej	ul. Królowej Jadwigi 3 Darłowo
Uczniowski Klub Sportowy Ashihara Karate i Ju Jitsu	ul. Grottgera 2a Darłowo
Uczniowski Klub Sportowy Orlik Darłowo przy Szkole Podstawowej nr 2	ul. Kossaka 8 Darłowo
Darłowskie Towarzystwo Turystyczno-Wędkarskie	ul. Zwycięstwa 3 Darłowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Darłowo.

Obok istniejących organizacji pozarządowych, warto także zwrócić uwagę na formy partycypacji społecznej w zarządzaniu jednostką samorządu terytorialnego. Zarządzanie w sposób deliberacyjny umożliwia uwzględnienie interesów wielu grup społecznych, co z kolei w sposób znaczący wpływa na jakość życia mieszkańców. W Mieście Darłowo począwszy od 2015 roku funkcjonuje Rada Seniorów, co w sposób bezpośredni wpływa na poprawę uwzględnienia potrzeb tej grupy mieszkańców w procesie planowania działań samorządu. Kolejnym wyrazem partycypacji społecznej, jest zapoczątkowany również 2015 roku budżet obywatelski realizowany w Darłowie. Kwota przeznaczana na organizację budżetu obywatelskiego sięga zazwyczaj kilkuset tysięcy złotych. W przypadku projektów wyłonionych do realizacji w 2026 roku ich całkowity koszt szacunkowy wyniesie 895 200,00 zł.

Instrumentem służącym kształtowaniu polityki współpracy z organizacjami pozarządowymi jest program współpracy Miasta Darłowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami

wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zgodnie z treścią przedmiotowego programu w 2026 roku celem współpracy Miasta Darłowo z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego jest:

1. wspieranie aktywności społeczności lokalnych,
2. podnoszenie skuteczności i efektywności działań w sferze zadań publicznych,
3. wspieranie integracji podmiotów pozarządowych i samorządowych realizujących wspólne cele,
4. zwiększanie udziału sektora obywatelskiego w kreowaniu polityki społecznej Miasta Darłowo,
5. promowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez wspieranie aktywności mieszkańców Miasta Darłowo,
6. tworzenie warunków do wzmacniania istniejących organizacji pozarządowych oraz powstawania nowych organizacji i inicjatyw obywatelskich,
7. wspólne rozwiązywanie problemów społeczności lokalnej,
8. podnoszenie kompetencji w zakresie skutecznej komunikacji pomiędzy samorządem terytorialnym a organizacjami pozarządowymi,
9. zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym,
10. współpraca z sektorem obywatelskim w zakresie pomocy społecznej, w tym pomoc osobom i rodzinom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych osób i rodzin.

Na realizację celów zawartych w programie na rok 2026 planuje się przeznaczyć kwotę 1 mln zł.

Miasto Darłowo podejmuje również czynną współpracę ze stowarzyszeniami, związkami czy grupami działań, które pozwalają na sieciowanie działań samorządów, zacieśnianie współpracy, pogłębioną wymianę doświadczeń czy podejmowanie wspólnych inicjatyw. W poniższej tabeli wykazane zostały związki i stowarzyszenia, do których przynależy Miasto Darłowo wraz z określeniem charakteru współpracy.

Tab. 34 Związki i stowarzyszenia, do których przynależy Miasto Darłowo wraz z określeniem charakteru współpracy

Nazwa związku/stowarzyszenia:	Charakter współpracy z gminą
Związek Miast i Gmin Morskich	rozwój regionu nadmorskiego poprzez działalność: oświatową, kulturalną, doradczą, naukową, promocyjną, w zakresie kultury fizycznej i sportu, ochrony środowiska oraz wspierania inicjatyw samorządowych i społecznych
Związek Miast Bałtyckich	współpraca prowadzona między miastami położonymi w Regionie Morza Bałtyckiego, skupiona wokół współpracy i wymiany doświadczeń, wspierania i dostarczania zrównoważonych rozwiązań miejskich, promowania miast członkowskich

Hanza	współpraca oparta na wymianie kulturalnej, kultywowaniu tradycji, transferze informacyjnym, naukowym i socjalnym, a także na wzmocnieniu kontaktów handlowych i gospodarczych, w tym poprzez angażowanie młodzieży
Pomerania	rozwijanie współpracy samorządowej, w tym poprzez wspieranie samorządów w pozyskiwaniu funduszy europejskich oraz krajowych, wspieranie rozwoju podmiotów oraz idei samorządu terytorialnego, promocję zrzeszonych JST oraz przygotowywanie wspólnych przedsięwzięć
Środkowopomorska Grupa Działania	wspieranie inicjatyw na rzecz ochrony środowiska i klimatu, przeciwdziałanie zmianom demograficznym, wspieranie rozwoju gospodarczego, poprawa dostępności usług lokalnych, rozwój turystyki
Darłowska Lokalna Organizacja Turystyczna	wzrost atrakcyjności turystycznej, zwiększenie liczby turystów, funkcjonowanie informacji turystycznej, wspieranie lokalnych przedsiębiorców branży turystycznej
Zachodniopomorska Regionalna Organizacja Turystyczna	kreowanie regionu jako atrakcyjnego turystycznie, zwiększanie liczby turystów, działania na rzecz wzrostu wpływów z turystyki, koordynacja działań promocyjnych województwa zachodniopomorskiego
Darłowska Lokalna Grupa Rybacka	wspomaganie rozwoju rybactwa na terenie Miasta poprzez szkolenia i aktywizację społeczności, działania wspomagające samorządy i podmioty gospodarcze w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Darłowo.

4.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna stanowi element istotnie wpływający na jakość życia oraz przewidywaną długość życia. Dostęp do dobrej opieki zdrowotnej wpływać może pozytywnie również na rozwój gospodarczy, poprzez ograniczenie negatywnych skutków chorób i kontuzji oraz związane z tym zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród lokalnej społeczności. Mając na uwadze występujące w Polsce zjawisko starzenia się społeczeństwa służba zdrowia odgrywa też znaczną rolę w związku ze szczególnym popytem na jej usługi wśród seniorów.

Zgodnie z danymi Narodowego Funduszu Zdrowia, na terenie Miasta Darłowo zlokalizowana jest placówka Medyk Serwis sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Marii Curie-Skłodowskiej 32, gdzie można skorzystać z usług lekarza rodzinnego, pielęgniarki oraz położnej, a także usług lekarza stomatologa i ginekologa, a także terapeutę uzależnień.

Na terenie Miasta utworzono nową placówkę opieki medycznej, mieszczącą się przy ul. Bogusława X 28. W ramach jej funkcjonowania dla mieszkańców dostępna jest m.in. poradnia ortopedyczna.

Ponadto, na terenie Miasta działa również Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia Amicus przy ul. Wieniawskiego 17d.

Z kolei przy ul. Wiejskiej 9 zlokalizowany jest Dom Hospicyjno-Opiekuńczy im. Bp. Domina prowadzony przez Caritas.

Ponadto, na terenie Miasta Darłowo zlokalizowanych jest 7 aptek, gdzie mieszkańcy mają możliwość zakupu leków i wyrobów medycznych:

- Apteka przy ul. Morskiej 10,
- Apteka Arnika przy ul. Kotwicznej 5,
- Apteka Centrum przy ul. Powstańców Warszawskich 58,
- Apteka Miętowa przy ul. Powstańców Warszawskich 18/1,
- Apteka Rodzinna przy ul. Wieniawskiego 16,
- Apteka Słoneczna przy ul. Powstańców Warszawskich 27A,
- Apteka Przy Przychodni przy ul. Curie-Skłodowskiej 32A.

Najbliższym szpitalem jest oddalony o ok. 20 km Szpital Powiatowy w Sławnie przy ul. 1 Pułku Ułanów 9. Czas dojazdu z centrum Darłowa do placówki waha się między 20 a 25 minutami w przypadku samochodu osobowego.

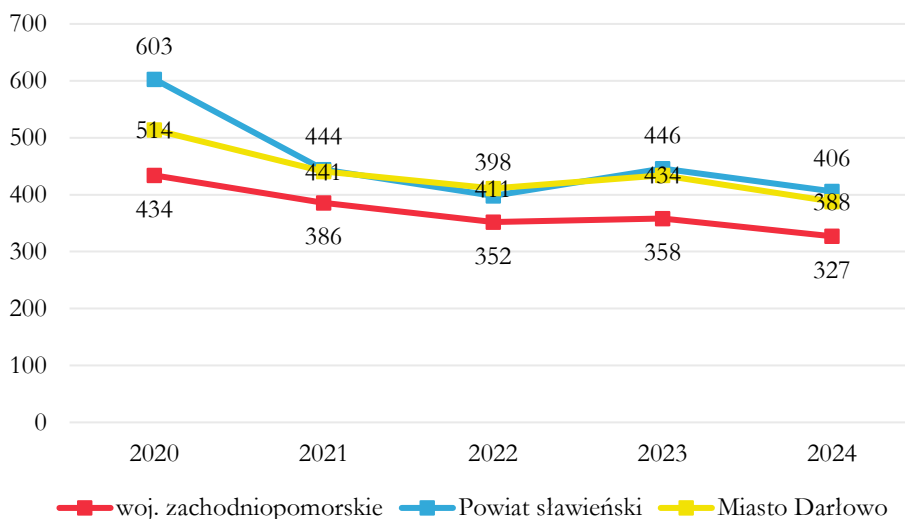
Miasto Darłowo udostępnia również plac Tadeusza Kościuszki pod postoje mammobusa oraz dermobusa, gdzie odpowiednio można wykonać badania piersi oraz podstawowe badanie dermatologiczne pod kątem zmian skórnych.

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację usług społecznych jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie zlokalizowany przy ul. O. D. Tynieckiego 20. Ośrodek zajmuje się udzielaniem pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Przyznaje świadczenia finansowe i rzeczowe, organizuje pomoc społeczną (np. dożywianie, schronienie, usługi opiekuńcze) oraz wspiera osoby starsze, bezdomne i z niepełnosprawnościami. Prowadzi także działania profilaktyczne, poradnictwo oraz programy społeczne i integracyjne dla mieszkańców.

Na poniższej rycinie przedstawiono liczbę beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w zestawieniu Miasta Darłowo ze średnią dla powiatu sławieńskiego i województwa zachodniopomorskiego. W całym analizowanym okresie przeciętna dla województwa zachodniopomorskiego była znacząco niższa od średniej powiatowej oraz liczby beneficjentów w Mieście Darłowo. Wskazuje to na wzmożone zapotrzebowanie na usługi z zakresu pomocy społecznej obserwowane w skali ponadlokalnej. Za wyjątkiem roku 2022 w Mieście Darłowo obserwuje się niższą liczbę beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu

na 10 tys. mieszkańców niż ma to miejsce średnio w powiecie sławieńskim. W 2024 roku z pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców korzystało w Darłowie 388 osób, a średnia dla powiatu sławieńskiego wyniosła 406 osób. Darłowo wyróżnia się zatem pozytywnie w skali ponadlokalnej, jednak wciąż negatywnie w skali regionalnej.

Ryc. 35 beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. ludności w Mieście Darłowo oraz Powiecie i Województwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie stale rozwijane są również usługi społeczne, także poprzez realizację projektu „Centrum opiekuńcze – usługi społeczne w Mieście Darłowo”, w ramach którego m.in. doposażono wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego i medycznego. MOPS świadczy również specjalistyczne usługi opiekuńcze w formie środowiskowej, a zatem w miejscu zamieszkania beneficjenta. Poniższa tabela obrazuje liczbę osób objętych wyszczególnionymi formami wsparcia. Jak wskazują dane w 2025 roku usługi opiekuńcze obejmowały już 54 osoby, a usługi specjalistyczne 2 osoby. Widoczne jest zatem, że o ile zapotrzebowanie na usługi specjalistyczne utrzymuje się na stosunkowo stałym poziomie, o tyle na skutek starzenia się społeczeństwa wzrasta zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze.

Tab. 35. Usługi opiekuńcze prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w miejscu zamieszkania

Liczba osób objętych wsparciem (os.):						
Rodzaj usługi	2020	2021	2022	2023	2024	2025
opiekuńcze	34	35	39	38	57	54
specjalistyczne	2	2	2	2	3	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Darłowo.

Odpowiedzią na potrzeby osób starszych jest również rozwijanie form spędzania czasu wolnego przez seniorów. W tym celu MOPS prowadzi Klub Seniora mieszczący się przy ul. Curie-Skłodowskiej 44. Oferta Klubu Seniora obejmuje różnorodne zajęcia aktywizujące osoby starsze,

wśród których wymienić można m.in.: spotkania integracyjne, zajęcia ruchowe i rekreacyjne, warsztaty artystyczne i rękodzielnicze, a także wycieczki i wydarzenia kulturalne. Klub oferuje również wsparcie społeczne, pomaga w aktywnym spędzaniu czasu oraz przeciwdziała samotności i wykluczeniu społecznemu seniorów.

Ważnym elementem z zakresu świadczenia usług społecznych na terenie Miasta jest również prowadzona Miejska Świetlica Środowiskowa „Bezpieczna Przystań”, która powstała już 2004 roku z inicjatywy Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Świetlica stanowi bezpieczne miejsce, dedykowane w szczególności dzieciom z rodzin dotkniętych różnymi problemami, w tym uzależnieniami. W ramach funkcjonowania placówki dzieci uzyskują pomoc w nauce, fachowe wsparcie psychologiczne i pedagogiczne, a także mogą w bezpiecznym środowisku nawiązywać więzi z rówieśnikami. Dodatkowo, świetlica zapewnia również możliwość udziału w wielu realizowanych warsztatach, rozmowach i zajęciach poświęconych profilaktyce uzależnień.

Zasady gospodarowania mieniem komunalnym Miasta Darłowo określa Uchwała nr XXV/193/2025 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 18 grudnia 2025 roku w sprawie zmiany uchwały Nr XLI/341/2021 z dnia 28 września 2021 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Darłowo. Zgodnie z nią lokale stanowiące mieszkaniowy zasób gminy mogą być oddawane w najem na podstawie złożonego wniosku, osobom spełniającym jednocześnie poniższe warunki:

1. mającym niezaspokojone potrzeby mieszkaniowe;
2. mającym niskie dochody;
3. będącym członkami wspólnoty samorządowej;
4. nie będącymi w stanie samodzielnie zabezpieczyć swoich potrzeb mieszkaniowych;
5. posiadającym cenne umiejętności i rzadkie specjalności, wykonującym zawód istotny z punktu widzenia interesu publicznego wspólnoty samorządowej.

Zasób mieszkaniowy Miasta Darłowo przeznaczony jest pod zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych mieszkańców poprzez ich wynajem lub zamianę. Łączny zasób mieszkaniowy Miasta Darłowo cechuje się niewielkim spadkiem począwszy od 2020 roku. Z obecnych wówczas 328 lokali mieszkalnych w 2024 roku pozostało 318. Ich liczba wzrosła do 319 mieszkań w 2025 roku. Zmiany te warunkowane są wyrażanymi zgodami na przejęcie lokalu przez jego dotychczasowych mieszkańców. Wśród mieszkań komunalnych wyróżnić można te przeznaczone na najem socjalny, dedykowane osobom w ciężkiej sytuacji życiowej lub materialnej. Co warto podkreślić, liczba lokali pozostająca w najmie socjalnym systematycznie spada, począwszy od

2020 roku, kiedy były to 72 lokale do 54 mieszkań w 2025 roku. Od 2023 roku wzrasta z kolei liczba lokali komunalnych. Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tab. 36. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie Miasta Darłowo w latach 2020-2025

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba mieszkań komunalnych	256	262	261	258	257	265
Liczba mieszkań komunalnych pozostających w najmie socjalnym	72	65	60	60	61	54

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Darłowo.

Spis rycin

Ryc. 1. Położenie Miasta Darłowo na tle województwa zachodniopomorskiego i powiatu sławieńskiego	104
Ryc. 2 Układ komunikacyjny Miasta Darłowo	107
Ryc. 3. Odległości od centrum Miasta Darłowo pokonywane samochodem osobowym w ciągu 30 minut (dane orientacyjne).....	108
Ryc. 4. Podział województwa Zachodniopomorskiego na obszary funkcjonalne.....	112
Ryc. 5. Struktura funkcjonalno-użytkowa Miasta Darłowo.	114
Ryc. 6. Zasięg przestrzenny miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w Miasto Darłowo.....	118
Ryc. 7 Rozmieszczenie zabytków nieruchomych objętych wpisem do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego na terenie Miasta Darłowo	123
Ryc. 8. Szlaki rowerowe na terenie Miasta Darłowo.....	124
Ryc. 9. Sieć hydrologiczna i obszary zagrożenia powodzią na terenie Miasta Darłowo	128
Ryc. 10. Formy ochrony przyrody na terenie Miasta Darłowo wraz przebiegiem korytarzy ekologicznych.....	132
Ryc. 11 Analiza ryzyka w zakresie zagrożenia niedoborem zasobów wodnych w Mieście Darłowo	134
Ryc. 12. Energia wiatru w Polsce w kWh/(m ² /rok) na wysokości 10 i 30 metrów	136
Ryc. 13. Średnie roczne sumy usłonecznienia w Polsce	136
Ryc. 14. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski	137
Ryc. 15. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Mieście Darłowo w 2025 roku na tle powiatu i województwa	139
Ryc. 16. Porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2020-2024 działających na terenie Miasta Darłowo	147
Ryc. 17. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Mieście Darłowo na tle średniej dla gmin powiatu i województwa w latach 2020-2024	148
Ryc. 18. Użytkowanie gospodarstw rolnych oraz użytków rolnych na terenie Miasta Darłowo w 2020 roku.....	149
Ryc. 19 Struktura zasiewów na terenie Miasta Darłowo w 2020 roku	150
Ryc. 20. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Mieście Darłowo na tle średniej gmin powiatu i województwa w latach 2020-2024	152

Ryc. 21. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie sławieńskim i województwie zachodniopomorskim na tle kraju w latach 2020-2024	154
Ryc. 22. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Mieście Darłowo na tle powiatu i województwa w latach 2020-2024.....	156
Ryc. 23. Wykonanie budżetu Miasta Darłowo w latach 2020-2025	156
Ryc. 24. Dochody własne na 1 mieszkańca w Mieście Darłowo na tle powiatu i województwa w latach 2020-2024.....	157
Ryc. 25. Struktura dochodów Miasta Darłowo w latach 2020-2025	158
Ryc. 26. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Mieście Darłowo na tle powiatu i województwa	160
Ryc. 27. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Miasta Darłowo na lata 2026-2029 ...	163
Ryc. 28. Gęstość zaludnienia w powiecie Sławieńskim w 2024 roku	165
Ryc. 29. Struktura ludności w Mieście Darłowo w latach 2005-2024.....	169
Ryc. 30. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Mieście Darłowo na tle powiatu i województwa w latach 2020-2024.....	172
Ryc. 31. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Mieście Darłowo w latach 2023-2025 na tle powiatu i województwa	175
Ryc. 32. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Mieście Darłowo w latach 2023-2025 w podziale na szkoły.....	176
Ryc. 33. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców w Mieście Darłowo na tle powiatu i województwa w latach 2020-2024	182
Ryc. 34 beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. ludności w Mieście Darłowo oraz Powiecie i Województwie	187

Spis tabel

Tab. 1. Wydatki w dziale transport i łączność w latach 2020-2025 w Mieście Darłowo (tys. zł).	109
Tab. 2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Mieście Darłowo.	115
Tab. 3. Ruch budowlany w Mieście Darłowo w latach 2020-2024 na tle średniej gmin Powiatu Sławieńskiego.	119
Tab. 4. Wykaz obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa Zachodniopomorskiego na terenie Miasta Darłowo	121
Tab. 5 Podstawowa charakterystyka JCWP występujących na terenie Miasta Darłowo	127
Tab. 6 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów stanowiących w celu ochrony zdrowia – dane za rok 2025	130
Tab. 7 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów stanowiących w celu ochrony roślin – dane za rok 2025	131
Tab. 8 Struktura indywidualnych źródeł ciepła na terenie Miasta Darłowo w 2025 roku.	140
Tab. 9. Stan gospodarki odpadami w Mieście Darłowo w latach 2020-2025.	143
Tab. 10. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w gminach powiatu Sławieńskiego w latach 2020-2024.	145
Tab. 11. Podmioty działające na terenie Miasta Darłowo na koniec 2024 r. według sekcji PKD	146
Tab. 12. Podmioty działające na terenie Miasta Darłowo w 2025 r.	147
Tab. 13. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Mieście Darłowo na tle powiatu Sławieńskiego.	150
Tab. 14. Struktura bezrobotnych w powiecie sławieńskim w 2024 roku.	152
Tab. 15. Zestawienie głównych kategorii dochodów i wydatków Miasta Darłowo w latach 2020-2025 (zł).	155
Tab. 16. Dochody podatkowe Miasta Darłowo w latach 2020-2025	159
Tab. 17. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich	160
Tab. 18. Inwestycje w Mieście Darłowo zrealizowane przy dofinansowaniu z Rządowego Funduszu Polski Ład.	162
Tab. 19. Zmiany liczby ludności w gminach powiatu Sławieńskim w latach 2020-2024.	166
Tab. 20. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Mieście Darłowo w latach 2020-2024 na tle powiatu i województwa	167
Tab. 21. Wskaźniki demograficzne dla Miasta Darłowo w 2020 i 2024 roku na tle powiatu i województwa.	168
Tab. 22. Przedszkola na terenie Miasta Darłowo w 2025 roku.	170

Tab. 23. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Mieście Darłowo w latach 2020-2025...	171
Tab. 24. Szkoły podstawowe na terenie Miasta Darłowo w roku szkolnym 2024/2025	173
Tab. 25. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Miasta Darłowo w 2025 roku	174
Tab. 26. Liczba uczniów zamieszkujących w Mieście Darłowo uczęszczająca do szkół na jego terenie w latach 2020-2025	174
Tab. 27 Liczba uczniów oraz wydatki poniesione na stypendia burmistrza Miasta Darłowo	177
Tab. 28. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Mieście Darłowo w latach 2020-2025	177
Tab. 29 Stan infrastruktury kulturalnej i sportowej na terenie Miasta Darłowo	179
Tab. 30. Organizacje pozarządowe na terenie Miasta Darłowo	183
Tab. 31 Związki i stowarzyszenia, do których przynależy Miasto Darłowo wraz z określeniem charakteru współpracy	184
Tab. 32. Usługi opiekuńcze prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w miejscu zamieszkania	187
Tab. 33. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie Miasta Darłowo w latach 2020-2025	189

Załącznik nr 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Miasta Darłowo na lata 2027-2040

Szanowni Państwo,

w związku z podjęciem prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Miasta Darłowo, zwracamy się z prośbą o wypełnienie anonimowej ankiety.

Dziękujemy za udział w badaniu. Państwa opinie i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszego Miasta!

Część I

Oceń stopień rozwoju i/lub działalność Miasta i jego mieszkańców we wskazanych obszarach w skali od 1 do 5 poprzez wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli.

W przyjętej skali poszczególne liczby oznaczają następujące oceny: 1 – bardzo zła, 2 – zła, 3 – dostateczna, 4 – dobra, 5 – bardzo dobra. Możliwe jest także zaznaczenie odpowiedzi *Nie dotyczy/nie mam zdania*. Oceniane elementy zostały podzielone na sześć obszarów: społeczeństwo, gospodarka, środowisko i przestrzeń, infrastruktura techniczna, turystyka i rekreacja oraz edukacja i kultura.

OBSZAR: SPOŁECZEŃSTWO						
Oceniany element	Ocena					Nie dotyczy/ nie mam zdania
	1	2	3	4	5	
aktywność mieszkańców na rzecz Miasta (np. wolontariat, partycypacja społeczna, inicjatywy oddolne)						
skuteczność działania pomocy społecznej						
dostęp do podstawowej opieki medycznej						
dostęp do specjalistycznej opieki medycznej						
możliwości zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Miasta						
dostęp do żłobków/klubów dziecięcych						
jakość opieki w żłobkach/klubach dziecięcych						
wsparcie osób starszych (np. domy pomocy społecznej, kluby seniora)						
wsparcie osób niesamodzielnych (np. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)						
zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Miasta Darłowo						
bezpieczeństwo publiczne						
dostępność architektoniczna budynków administracji publicznej						
OBSZAR: GOSPODARKA						
Oceniany element	Ocena					

	1	2	3	4	5	Nie dotyczy/ nie mam zdania
atrakcyjność inwestycyjna						
możliwość uzyskania zatrudnienia						
możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem						
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej						
funkcjonowanie transportu zbiorowego						
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami						
dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)						
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym						
OBSZAR: ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ						
Oceniany element	Ocena					
	1	2	3	4	5	Nie dotyczy/ nie mam zdania
estetyka (czystość przestrzeni publicznych)						
jakość powietrza						
oferta działań wspierających ochronę środowiska (np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła)						
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających						
dostępność terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)						
czystość terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)						
świadomość ekologiczna mieszkańców						
system odbioru odpadów						
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)						
walory środowiska przyrodniczego						
rozwój odnawialnych źródeł energii						
OBSZAR: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA						
Oceniany element	Ocena					
	1	2	3	4	5	Nie dotyczy/ nie mam zdania
stan dróg						
mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)						

bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem samochodów osobowych i ciężarowych						
jakość sieci wodociągowej						
jakość sieci kanalizacyjnej						
jakość sieci gazowej						
dostępność szerokopasmowego Internetu						
OBSZAR: TURYSTYKA I REKREACJA						
Oceniany element	Ocena					
	1	2	3	4	5	Nie dotyczy/ nie mam zdania
atrakcyjność turystyczna						
poziom bazy sportowo-rekreacyjnej						
poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)						
poziom bazy gastronomicznej						
wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych						
system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwości traktowania ich jako alternatywy dla transportu samochodowego)						
jakość istniejących ścieżek rowerowych						
jakość istniejących chodników						
oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci						
oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży						
oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych						
oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów						
działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów						
OBSZAR: EDUKACJA I KULTURA						
Oceniany element	Ocena					
	1	2	3	4	5	Nie dotyczy / nie mam zdania
dostęp do edukacji przedszkolnej						
jakość edukacji przedszkolnej						
jakość infrastruktury przedszkolnej						
dostęp do edukacji w szkołach podstawowych						
jakość edukacji w szkołach podstawowych						
jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, itp.)						
dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych						

jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych						
jakość infrastruktury w szkołach ponadpodstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, itp.)						
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach						
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach						
dotatkowa oferta w szkołach (koła zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia, itp.)						
organizacja dowozu dzieci do szkół						
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych						
dostęp do obiektów kulturalnych (godziny i dni otwarcia, itp.)						
działalność instytucji kultury (np. Darłowski Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna)						

Część II

Proszę o zaznaczenie 5 punktów, które są najistotniejsze do poprawy w Gminie w ciągu najbliższych lat.

- ☐ poprawa stanu infrastruktury drogowej (w tym m.in. nawierzchni dróg, przejść dla pieszych)
- ☐ poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego
- ☐ rozbudowa ścieżek rowerowych
- ☐ rozbudowa ciągów pieszych
- ☐ rozbudowa oświetlenia ulicznego
- ☐ rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej
- ☐ rozwój infrastruktury kulturalnej
- ☐ rozwój terenów zieleni (parki, skwery, zieleńce, zadrzewienia uliczne)
- ☐ renowacja zabytków
- ☐ poprawa jakości obsługi mieszkańców i komunikacji z mieszkańcami
- ☐ budowa/modernizacja sieci wodociągowej
- ☐ budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- ☐ budowa/rozwój sieci gazowej
- ☐ poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- ☐ rozwój przedsiębiorczości: ułatwianie zakładania/prowadzenia działalności gospodarczej (w tym ulgi)
- ☐ poprawa funkcjonowania systemu gospodarki odpadami
- ☐ zwiększenie dostępu do Internetu
- ☐ wsparcie budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- ☐ stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi

- ☐ zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- ☐ poprawa dostępu do usług medycznych
- ☐ zmniejszenie bezrobocia
- ☐ zwiększenie natężenia działań promocyjnych Miasta
- ☐ inwestycje w rozwój turystyki
- ☐ podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- ☐ zwiększenie dostępności przedszkoli
- ☐ organizacja/zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży
- ☐ poprawa bezpieczeństwa publicznego
- ☐ rozwój oferty kulturalnej i sportowej (impres, wydarzeń sportowych)
- ☐ aktywizacja osób starszych
- ☐ inny (jaki?)

Część III

Odpowiedz na pytanie, co mogłoby stać się wizytówką Miasta?

Metryczka

Płeć:

- ☐ kobieta
- ☐ mężczyzna
- ☐ osoba niebinarna/nie chcę podawać

Wiek:

- ☐ poniżej 18 lat
- ☐ 18-25 lat
- ☐ 26-35 lat
- ☐ 36-45 lat
- ☐ 46-55 lat
- ☐ 56-65 lat
- ☐ powyżej 65 lat

Status zawodowy/zatrudnienie:

- ☐ uczeń/uczennica lub student/ka
- ☐ rolnik/rolniczka
- ☐ przedsiębiorca/przedsiębiorczyni
- ☐ osoba pracująca (poza rolnictwem i prowadzeniem własnej działalności gospodarczej)
- ☐ osoba bezrobotna
- ☐ emeryt/ka lub rencista/ka
- ☐ inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- ☐ jestem mieszkańcem Miasta
- ☐ nie jestem mieszkańcem Miasta

Załącznik nr 3: Tabela ewaluacyjna

CEL I: Racjonalny rozwój przestrzenny i bezpieczna infrastruktura miejska					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
I.I. Funkcjonalizacja i zaplanowany rozwój przestrzenny	Opracowanie Planu Ogólnego Miasta Darłowo,				
	Wprowadzenie gminnych standardów urbanistycznych, regulujących politykę przestrzenną i chroniących krajobraz Darłowa,				
	Prowadzenie regularnych ocen aktualności obowiązujących planów miejscowych wraz z aktualizacjami w przypadku stwierdzenia nieaktualności,				
	Wyznaczenie nowych terenów przeznaczonych pod rozwój zabudowy mieszkaniowej, przy zachowaniu realnych szacunków demograficznych dotyczących liczby mieszkańców Miasta,				
	Koncentrowanie zabudowy mieszkaniowej na terenach wyposażonych w infrastrukturę techniczną niezbędną dla mieszkańców,				
	Wyznaczenie terenów predysponowanych do rozwoju funkcji gospodarczych,				
	Ochrona historycznego układu urbanistycznego Miasta Darłowo, obiektów zabytkowych oraz lokalnych dominant architektonicznych jako elementów tożsamościowych budujących charakter Miasta.				
I.II. Bezpieczne przestrzenie publiczne i odporna infrastruktura techniczna	Opracowanie gminnego programu rewitalizacji, wraz z rozpoczęciem procesu rewitalizacji przestrzeni publicznych,				
	Poprawa dostępności architektonicznej przestrzeni publicznych i budynków użyteczności publicznej, poprzez likwidację barier architektonicznych wraz z wprowadzeniem odpowiednich znaków i oznaczeń, m.in. tablic tyflograficznych, ścieżek wiodących itp.,				
	Podnoszenie poziomu estetyki przestrzeni publicznych, poprzez ich nadzór, bieżące utrzymanie oraz doposażenie w elementy małej architektury,				
	Uwzględnienie aspektów obrony cywilnej przy projektowaniu przestrzeni publicznej, w tym budowa schronów i miejsc doraźnego schronienia ludności cywilnej,				
	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody przy ul. Rzecznej,				
	Analiza dostępnych lokalizacji i budowa nowej stacji uzdatniania wody w Darłównie Zachodnim,				

	Modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej.				
I.III. Miasto dostępne i skomunikowane	Współpraca z zarządcami dróg wyższych kategorii w zakresie modernizacji, rozbudowy, przebudowy i podnoszenia standardu dróg, w tym w zakresie budowy nowego mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 205 (Most Zamkowy),				
	Współpraca z partnerami Miasta oraz podmiotami zewnętrznymi w celu podjęcia działań lobbystycznych, ukierunkowanych na budowę linii Kolei Dużych Prędkości do Darłówka, wraz z uruchomieniem kolejowych połączeń dalekobieżnych,				
	Modernizacja, rozbudowa, przebudowa i podnoszenie standardu dróg gminnych,				
	Zapewnienie wysokiego bezpieczeństwa na drogach publicznych, poprzez zastosowanie m.in. doświetlenia przejść dla pieszych, progów zwalniających, sygnalizacji świetlnej, poprawę oznakowania poziomego i pionowego,				
	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych na terenie Miasta przy najważniejszych arteriach komunikacyjnych oraz przy okazji realizacji inwestycji drogowych, z dążeniem do utworzenia spójnego systemu komunikacji rowerowej,				
	Budowa miejskiego systemu wiat rowerowych, umożliwiających pozostawienie pojazdu w bezpiecznym miejscu oraz promocję roweru jako środka transportu,				
	Rozszerzenie całorocznej miejskiej komunikacji publicznej, opartej o transport autobusowy.				

CEL II: Jakościowe środowisko przyrodnicze i odporność klimatyczna

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
II.I. Ochrona środowiska przyrodniczego, ze szczególnym uwzględnieniem pasa nadmorskiego	Rozwój terenów zieleni miejskiej, poprzez rewaloryzację istniejącej zieleni oraz wprowadzanie nowych nasadzeń gatunków rodzimych, w tym roślin miododajnych, celem ochrony bioróżnorodności,				
	Zakładanie nowych terenów zieleni miejskiej, w tym skwerów i parków kieszonkowych, z zachowaniem nasadzeń gatunków rodzimych,				
	Ochrona lokalnej bioróżnorodności, poprzez zachowanie i wzmacnianie funkcji ochronnych obszarowych form ochrony przyrody,				
	Ustanowienie pomników przyrody, w przypadku obiektów o szczególnych walorach przyrodniczych, celem ich dalszej ochrony,				
	Podejmowanie działań na rzecz ochrony pasa nadmorskiego, poprzez współpracę z innymi instytucjami, w tym Wodami Polskimi,				

	Prowadzenie regularnych działań promocyjnych i szkoleniowych z zakresu edukacji ekologicznej dedykowanych wszystkim grupom wiekowym mieszkańców,				
	Prowadzenie systematycznej kontroli stanu środowiska przyrodniczego, z wykorzystaniem urządzeń pomiarowych, m.in. czujników jakości powietrza.				
II.II. Wdrażanie działań adaptujących do zmian klimatu oraz rozsądna gospodarka wodna	Podejmowanie działań odtworzeniowych względem lokalnej sieci rowów melioracyjnych i zapewnienia żeglowności Wieprzy i Grabowej we współpracy z Wodami Polskimi,				
	Wzrost udziału powierzchni biologicznie czynnych w śródmieściu, również poprzez wprowadzenie nowych nasadzeń zieleni,				
	Rozwój systemów małej retencji, ze szczególnym uwzględnieniem centrum Miasta,				
	Budowa, we współpracy z Wodami Polskimi, zbiorników retencyjnych przy rzece Grabowej, celem przeciwdziałania powodziom i odwodnieniu terenów przydatnych gospodarczo,				
	Budowa budowli hydrotechnicznej chroniącej nabrzeże przed erozją, wraz z utworzeniem promenady spacerowej na szczycie,				
	Wprowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie adaptowania lokalnej społeczności do zmian klimatu,				
	Utworzenie miejskiego systemu powiadamiania kryzysowego, uwzględniającego ekstremalne zjawiska pogodowe.				
	Prowadzenie działań poszukiwawczych złóż wód geotermalnych, wraz z uruchomieniem poboru na rzecz rozwoju energetyki ciepłej oraz rekreacji,				
II.III. Transformacja energetyczna i poprawa gospodarki odpadami	Sukcesywna termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, celem poprawy ich efektywności energetycznej, w tym m.in. szkoły podstawowej, biblioteki publicznej,				
	Rozwój energetyki ze źródeł odnawialnych, w tym poprzez montaż mikroinstalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej,				
	Analiza i potencjalne przystąpienie do prac związanych z utworzeniem spółdzielni energetycznej,				
	Modernizacja i rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych,				
	Wprowadzanie w przypadku instytucji publicznych oraz promocja wśród mieszkańców rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym.				

CEL III: Gospodarka oparta na morzu i przedsiębiorczości					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
III.I. Rozwój przedsiębiorczości i oferty inwestycyjnej	Wsparcie rozwoju Portu Morskiego, poprzez współpracę w zakresie powiązania edukacji w szkołach na terenie Miasta z lokalnym rynkiem pracy,				
	Promocja obecnych i wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych na terenie Miasta,				
	Prowadzenie działań zmierzających do uzbrojenia terenów inwestycyjnych,				
	Wdrożenie kursów i szkoleń wspierających przekwalifikowanie się pracowników, w tym podnoszenie ich kwalifikacji we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej,				
	Współpraca z powiatem sławieńskim w zakresie opracowania systemu doradztwa zawodowego dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych uwzględniającego ścieżki kariery na rynku lokalnym,				
	Opracowanie systemu doradztwa zawodowego dla młodzieży ze szkół podstawowych na terenie Miasta uwzględniającego ścieżki kariery na rynku lokalnym,				
	Stworzenie systemu lokalnych preferencji podatkowych dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.				
III.II. Zrównoważona turystyka rozwijająca się z poszanowaniem zasobów	Wykorzystanie potencjalnych źródeł wód geotermalnych do utworzenia basenów termalnych,				
	Rozwój zaplecza portowego, w tym lokalnego rynku zbytu dla ryb i produktów gospodarki morskiej,				
	Rozwój Centrum Obsługi Turystycznej w Darłowie, we współpracy z Darłowską Lokalną Organizacją Turystyczną w zakresie wprowadzenia oferty sprzedaży produktów lokalnych: wyrobów ceramicznych DOK, wina z darłowskiej winnicy i innych wyrobów lokalnych,				
	Zabezpieczenie wydmy w Darłównie Wschodnim oraz jej promocja jako atrakcji przyrodniczej i turystycznej,				
	Współpraca z prywatnymi przedsiębiorcami w zakresie usystematyzowania oferty turystycznej i stworzenia uniwersalnego przewodnika dla turystów,				
	Dążenie do rozwoju bazy hotelowej i gastronomicznej przy zachowaniu spokojnego charakteru Darłówna, z przewagą zabudowy niskiej,				
	Dążenie do rozwoju turystyki zrównoważonej, nie zwiększającej antropopresji na obszary cenne kulturowo i przyrodniczo.				

III.III. Rozwój marketingu terytorialnego opartego na lokalności	Opracowanie spójnego systemu identyfikacji medialnej Miasta, z uwzględnieniem logo, hasła promocyjnego oraz kolorystyki,				
	Opracowanie Strategii promocji Miasta,				
	Sieciowanie działań promocyjnych prowadzonych przez Miasto, jednostki organizacyjne, podmioty społeczne i gospodarcze,				
	Zacieśnienie współpracy ze stowarzyszeniami i związkami, celem opracowania spójnych treści promocyjnych i dalszego rozwijania oferty turystycznej Miasta,				
	Zacieśnianie współpracy z gminami partnerskimi, w zakresie dzielenia się doświadczeniami i innowacjami,				
	Prowadzenie mediów społecznościowych Miasta z wykorzystaniem najnowszych trendów,				
	Silniejsze akcentowanie marki Miasta Darłowo podczas wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych organizowanych w Mieście, np. podczas międzynarodowych festiwali.				

CEL IV: Budowanie atrakcyjności osiedleńczej Miasta i ograniczanie negatywnych skutków zmian demograficznych					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
IV.I. Wysokiej jakości usługi publiczne, uwzględniające potrzeby różnych grup odbiorców	Zabezpieczenie bazy lokalowej, celem zwiększenie liczby lekarzy specjalistów dostępnych dla mieszkańców na terenie Miasta,				
	Rozwój programów profilaktycznych, w tym z wykorzystaniem form mobilnego dostępu do usług medycznych,				
	Przekształcenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych, celem rozwoju palety realizowanych usług społecznych,				
	Rozwój usług senioralnych, w tym z zakresu aktywizacji seniorów, usług asystenckich i usług środowiskowych,				
	Utworzenie programu „Taxi dla seniora” zapewniającego dowóz dla osób starszych do lekarzy specjalistów w obrębie powiatu sławieńskiego,				
	Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych i niesamodzielnych, celem zapewnienia opieki wytchnieniowej,				
	Rozwój programów i możliwości wsparcia dla rodzin wielodzietnych,				
	Podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej, poprzez zapewnienie udziału w kursach i szkoleniach,				

	Rozwój form wolontariatu świadczonego na rzecz osób w trudnej sytuacji życiowej.				
IV.II. Wspieranie edukacji i wdrażanie idei uczenia się przez całe życie	Analiza potrzeby utworzenia publicznego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3,				
	Modernizacja i doposażenie przedszkola publicznego w materiały i pomoce dydaktyczne,				
	Modernizacja i doposażenie szkoły podstawowej w materiały i pomoce dydaktyczne,				
	Modernizacja sal sportowych przy szkole podstawowej,				
	Kontynuacja wsparcia i indywidualizacji toku nauczania dla uczniów szczególnie uzdolnionych i z problemami w nauce,				
	Rozwój oferty zajęć dodatkowych i wyrównawczych pozwalających na rozwijanie zainteresowań wśród dzieci i młodzieży oraz wyrównywanie szans i możliwości rozwojowych,				
	Wsparcie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, poprzez zapewnienie dostępu do opieki psychologicznej oraz utworzenie pokoju ciszy i relaksu w szkole podstawowej,				
	Wspieranie rozwoju kompetencji nauczycieli, poprzez zapewnienie możliwości udziału w kursach i szkoleniach oraz trwałego podnoszenia kwalifikacji,				
	Rozwój współpracy z rodzicami dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym w zakresie współdziałania w procesie wychowawczym.				
IV.III. Budowa silnego kapitału społecznego opartego na relacjach	Budowa wielofunkcyjnej hali widowiskowo-sportowej na terenie Miasta,				
	Modernizacja i przebudowa stadionu miejskiego,				
	Modernizacja kompleksu boisk sportowych typu „Orlik”,				
	Kompleksowa modernizacja siedziby Miejskiej Biblioteki Publicznej, wraz z jej doposażeniem w sprzęt cyfrowy i wolumeny,				
	Rozwój mieszkalnictwa komunalnego na terenie Miasta, w tym poprawa standardu obecnych lokali komunalnych,				
	Utworzenie mieszkań treningowych i wspomaganych na terenie Miasta,				
	Kontynuacja działań związanych z organizacją międzynarodowych i krajowych festiwali i wydarzeń, m.in. Festiwal Media i Sztuka, Międzynarodowy Festiwal Filmów Skandynawskich,				
	Przeprowadzenie badania społecznego pozwalającego określić bieżące potrzeby mieszkańców w zakresie usług kulturalnych i rozrywkowych, wraz z dostosowaniem usług,				
	Rozwój współpracy z licznymi stowarzyszeniami, klubami sportowymi i fundacjami działającymi na terenie Miasta,				
	Powołanie Młodzieżowej Rady Miasta,				
	Kontynuacja i prowadzenie kolejnych edycji Budżetu Obywatelskiego,				

	Rozwój oferty sportowej dla mieszkańców, w tym w zakresie organizacji wydarzeń,				
	Tworzenie dostępnych i przyjaznych miejsc w przestrzeniach publicznych, stwarzających warunki do nieformalnej integracji mieszkańców.				